

20 PREKEN VAN 13 PREDIKANTEN VAN DE

GEREFORMEEDE GEMEENTEN

Verschenen in de prekenserie

Den Schat des Woords

DE BANIER, UTRECHT

BUNDEL 3

Door

Ds. A. Vergunst

Ds. L. Huisman

Ds. G. Schipaanboord

Ds. Chr. v. Dam

Ds. A. W. Verhoef

Ds. A. Verhagen

Ds. P. Blok

Ds. M. Heerschap

Ds. J. Karens

Ds. G. A. Zijderveld

Ds. G. H. Kersten

Kand. Joh. van Dijke

Ds. G. Zwerus

STICHTING DE GIHONBRON

MIDDELBURG

2015

De eerste 12 preken in deze bundel zijn uit:

PREKENSERIE UIT DEN SCHAT DES WOORDS

NOVEMBER 1964. 18e JAARGANG No. 1

INHOUD

1. Ds. A. Vergunst: Oudejaarspredicatie over Jesaja 5: 3-4

Nu dan, gij inwoners van Jeruzalem, en gij mannen van Juda, oordeelt toch tussen Mij en tussen Mijn wijngaard: Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?

2. Ds. L. Huisman: Adventspredicatie over Lukas 1: 18-20

En Zacharias zeide tot de engel: Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijn vrouw is verre op haar dagen gekomen.

En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen.

En zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken, tot op de dag dat deze dingen geschied zullen zijn; om dies wil, dat gij mijn woorden niet geloofd hebt.

3. Ds. G. Schipaanboord: predicatie over Johannes 1: 48-51

Jezus zag Nathanaël tot Zich komen, en zeide van hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in welke geen bedrog is. Nathanaël zeide tot Hem: Van waar kent u mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Filippus riep, daar u onder de vijgenboom waart, zag Ik u. Nathanaël antwoordde en zeide tot Hem: Rabbi, Gij zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls. Jezus antwoordde en zeide tot hem: Omdat Ik u gezegd heb: Ik zag u onder de vijgenboom, zo gelooft gij; gij zult grotere dingen zien dan deze.

4. Ds. Chr. v. Dam: Biddagpredicatie over Filippienzen 4: 6

Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God.

5. Ds. A. W. Verhoef: Lijdenspredicatie over Mattheüs 26: 30a

En als zij de lofzang gezongen hadden.

6. Ds. A. Verhagen: predicatie over Johannes 21: 4a

En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op de oever.

7. Ds. P. Blok: predicatie voor Hemelvaartsdag, over Psalm 68: 19 1

Gij zijt opgevaren in de hoogte. Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja, ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o Heere God.

8. Ds. M. Heerschap: predicatie over Genesis 46: 1-4

En Israël verreide met al wat hij had en hij kwam te Ber-Séba, en hij offerde offeranden aan de God van zijn vader Izak. En God sprak tot Israël in gezichten des nachts, en zeide: Jakob, Jakob! En hij zeide: Zie, hier ben ik. En Hij zeide: Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet af te trekken naar Egypte, want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten. Ik zal niet u aftrekken naar Egypte, en Ik zal u doen weder optrekken, mede optrekkende; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.

9. Ds. J. Karens: predicatie over Jesaja 41: 14

Vrees niet u wormpje Jacobs, u volkje Israëls. Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls.

10. Ds. G. A. Zijderveld: predicaatie over Jesaja 6: 8

Daarna hoorde ik de stem des Heeren, Welke zeide: "Wie zal Ik zenden, en wie zal voor Ons heengaan?" Toen zeide ik: "Zie, hier ben ik, zend mij henen.

11. Ds. G. Schipaanboord: predicaatie over Numeri 14: 29-34

Uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen; en al uw getelden, naar uw gehele getal, van twintig jaren oud en daarboven, gij, die tegen Mij gemurmureerd hebt. Zo u in dat land komt, over hetwelk Ik Mijn hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen, behalve (Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun. En uw kinderkens, waarvan u zeide: Zij zullen ten roef worden, die zal Ik daarin brengen, en die zullen bekennen dat land, hetwelk u smadelijk verworpen hebt.

Maar u aangaande, uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen! En uw kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn, veertig jaren, en zullen uw hoererijen dragen, totdat uw dode lichamen verteerd zijn in deze woestijn.

Naar het getal der dagen, in welke gij dat land verspied hebt, veertig dagen, elke dag voor elk jaar, zult gij uw ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en gij zult gewaarworden Mijn afbreking.

12. Ds. G. H. Kersten: predicaatie over Zefánja. 3: 17m

Hij zal zwijgen in Zijn liefde

Vijf preken van student Joh. van Dijke

13. Gods leiding met Zijn volk - Psalm 77: 21

"Gij leiddet Uw volk, als een kudde door de hand van Mozes en Aäron."

14. De zekere verlossing van Gods volk, die hen verzadigt met geestelijk blijdschap -Jesaja 25: 8

"Hij zal den dood verslinden tot overwinning, en de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen; en Hij zal de smaadheid Zijns volks van de ganse aarde wegnemen; want de HEERE heeft het gesproken."

15. Gods onderzoekende aanspraak aan Zijn volk. Oudejaarspreek. Micha 6:3

"O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij."

16. Een krachtige opwekking, beogende de geestelijke wasdom in Christus - 2 Petrus 3: 18a

"Maar wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus."

17. De scheidslijn getrokken - 1 Johannes 3: 9

"Een iegelijk, die uit God geboren is, die doet de zonde niet, want Zijn zaad blijft in Hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren."

TWEE PREKEN DS. G. ZWERUS

18. De levende hoop. - 1 Petrus 1: 3-5

Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden,

Tot een overerfelijke, en onbevleekelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u,

Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om

geopenbaard te worden in de laatste tijd.

19. Zielsbekkernissen - Markus 10: 26b:

En ze werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig worden?

20. Ds. A. Verhagen. - Lukas, hoofdstuk 4, de verzen 25 en 26:

Maar Ik zeg u in der waarheid: Er waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood werd over het gehele land;

en tot geen van haar werd Elia gezonden, dan naar Sarepta Sidonis, tot een vrouw, die weduwe was.

1. Gods vragen aan ons

Oudejaarspredicatie over Jesaja 5: 3-4

Ds. A. VERGUNST

Psalm 102: 14, 15

Lezen: Ps.: 90

Psalm 89: 13, 19

Psalm 32: 3

Psalm 79: 4, 7

Oudejaarsavond roept altijd een besef bij ons wakker van het vergankelijke van alle dingen. Vaak wil men dit niet beseffen en poogt de mens door het maken van veel lawaai de stem, die tot bezinning en verantwoording roept, het zwijgen op te leggen. Dit lukt nog dikwijls ook.

Maar toch moet niet alleen het uur, dat ons van het ene in het andere jaar doet overgaan, ons wekken tot het geven van verantwoording, maar veel meer het W oord Gods, waarin de Heere tot ons spreekt. We zijn nu samen in Gods huis om bij het licht van het Woord ons op de betekenis van dit uur te bezinnen; en dan niet alleen van dit uur, maar op de betekenis van de tijd, van uw en mijn tijd. Tenminste, als we zo zouden mogen spreken, want eigenlijk is de tijd Gods tijd. God gaf ons die als een van Hem gegeven gelegenheid om daarmee onze winst te doen en daarin het werk Gods te werken, waartoe de Heere ons geroepen heeft. Het uur van deze avond, het laatste van het jaar, biedt ons een uitnemende gelegenheid om ons bezig te houden met de vraag naar de zin van ons leven.

Laat dan de Oudejaarsavond-stemming slechts een gevoel zijn, dat vele mensen voor een kort ogenblik bezet, en waardoor zij vaag beseffen, dat aan alles een einde komt; voor de gemeente moet deze avond een avond van bezinning zijn op de betekenis van de tijd, als genade-tijd aan ons gegeven.

Wij tellen de jaren naar de geboorte van Christus. Zo is het jaar 1964 Anno Domini Nostri, dat is het jaar onzes Heeren, weer voorbij en begint het jaar 1965 sinds de geboorte van de Zaligmaker. De jaren worden dus naar de geboorte van Christus gerekend. Er is echter nog een andere betekenis van deze wijze van uitdrukken. Is niet ook 1964 het jaar onzes Heeren in die zin, dat daarin Hij Zijn werk voortzette; zal het nieuwe jaar ook niet weer Zijn tijd zijn, omdat Hij deze gebruiken zal tot de vervulling van de Raad des Heeren?

Wij hebben geen recht op de tijd, omdat we het recht om te leven door de zonde verbeurd hebben. De tijd is genade. Met recht genade-tijd. En nu zijn wij vanavond hier om een ogenblik de tijd in dit licht te bezien en dan ons af te vragen wat het voorbijgegane jaar voor ons dan betekende. Immers het jaar was de tijd des Heeren en daarin werkte de Heere Zijn werk: daarin stelde Hij ons voor Zijn W oord. Is die genadetijd voor ons ook heils-tijd geworden? Of hebben we ons in de genade-tijd verhard? Vragen van uitermate groot belang.

We willen vanavond ons door het Woord Gods laten ondervragen. Daartoe overdenken we uit Gods Woord Jesaja 5: 3, 4:

Nu dan, gij inwoners van Jeruzalem, en gij mannen van Juda, oordeelt toch tussen Mij en tussen Mijn wijngaard: Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven

voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?

Wij vinden in deze Schriftwoorden: Gods vragen aan Jeruzalem en Juda, aan u en mij. Dan staan wij achtereenvolgens stil bij Zijn vragen naar:

1. Het werk in Zijn wijngaard;
2. De verwachting omtrent Zijn wijngaard;
3. De vrucht van Zijn wijngaard.

1. Het werk in Zijn wijngaard.

De profeet Jesaja brengt Gods boodschap aan het volk van Juda. Het is een boodschap van gericht en gerechtigheid; maar ook van genade en ontferming. Hij is immers de profeet van de heerlijkheid des Heeren. In die heerlijkheid is de volheid van al de deugden Gods. Daarvan moet hij dan ook melding maken. In het Schriftgedeelte, waaruit wij nu een tekst overdenken, stelt de profeet de zonde van Juda voor, met het oogmerk om het volk te verootmoedigen en tot wederkeer te bewegen. Hij brengt zijn boodschap in de vorm van een lied, dat hij zingt. Een lied voor Hem, Die hij liefheeft, maar ook een lied over zijn Beminde.

Zijn. Beminde is de HEERE der heirscharen. Wat is de inhoud van het lied? Wel, het gaat over de wijngaard, die zijn Beminde heeft. De profeet predikt Gods boodschap op zulk een wijze, dat er voor het volk geen enkele uitvlucht overbleef. Dat is de rechte wijze van verkondiging. Alle wegen om te ontkomen moeten afgesneden worden. De boodschap moet recht op de mens afkomen. "Gij zijt die man."

Daarom gebruikt de profeet het beeld van de wijngaard. Dit beeld verstond elke Israëliet. Bijna elke Israëliet wijdde kracht en tijd aan de wijnbouw. Al had men dan maar één wijnstok, waaronder men zitten kon, men besteedde daar dan toch gaarne zorg aan. Iedereen begrijpt dus het beeld, dat de profeet gebruikt. Een wijngaard was een zeer kostbaar bezit. Vele Israëlieten hadden slechts een wijnstok; maar een wijngaard was een groot en rijk bezit. Wie zulk één bezat, zou daaraan zeker zorg besteden, want dat is nodig. Een wijngaard vereist doorlopend zorg en opzicht. Het is een bezit, waar veel werk aan moet besteed worden. Van belang is dat de wijngaard op goede grond is aangelegd, het liefst op een heuvel, want dan kunnen de verschillende wijnstokken het meeste profijt van de zonneschijn trekken. De wijngaard moet ommuurd worden, opdat de vossen de wijngaard niet verdueren; en ook ander wild gedierte niet. De wijngaard moet van stenen gezuiverd worden, opdat de groei van de wortels niet zal gehinderd worden. Kortom, de wijngaard vergt veel werk.

Nu, de profeet zegt dat zijn Beminde zulk een wijngaard heeft: op een vette heuvel, omtuind en van stenen gezuiverd. Deze heeft Hij met edele wijnstokken beplant. Er is een toren in gebouwd, waarin de opzichter kan toezien op alles wat in de wijngaard gebeurt. De wijnbak is er in uitgehouwen, waarin aanstonds de druiven kunnen getreden worden en waarin de wijn kan worden verzameld. Er is veel werk, ja dagelijks werk aan besteed.

Nu, zo is de HEERE met de mannen van Juda omgegaan. Hij noemt immers het huis van Israël Zijn wijngaard en de mannen van Juda een plant Zijner verlustiging. Wat een werk heeft de Heere aan Israël en Juda verricht. Zoals een wijngaardbezitter met zorg en toewijding zich toelegt op de zorg voor zijn wijngaard, zo heeft de Heere, met grote goedertierenheid Zijn werk aan Juda en Israël verricht. Hij heeft het immers tot Zijn wijngaard gemaakt. Zo noemt Hij het volk Israël. Het is Zijn eigendom. Hij heeft er Zijn Naam aanverbonden en Die er aan bekend gemaakt. Hij leidde het uit Egypte en bracht het in Kanaän. Hij maakte Zijn verbond en kwam Israël tegemoet met de

zegeningen van Zijn hand. Hij bewaarde het in de strijd tegen de vele en menigvuldige vijanden. Hij zond Zijn Woord door de dienst van de profeten. Kortom, de Heere heeft veel werk in Israël verricht. De profeet roept dit in de gedachten van het volk terug.

Hoe goed om ook vanavond bij dat vele werk, dat God aan ons verrichtte, stil te staan. Zijn gemeente noemt Hij Zijn wijngaard. Hoeveel zorgvolle en goedertieren bemoeienissen heeft de Heere aan ons besteed, ook in het jaar dat voorbijging. Staat u daar vanavond eens bij stil. En dan moet u de aller-voornaamste niet het laatst noemen. Begint u bij het feit, dat u onder de openbaring van Gods verbond moogt leven in tegenstelling tot zovelen, die van het Evangelie Gods vervreemd zijn. Tot u is het woord der zaligheid gezonden. God deed tot u de verkondiging van dat heil komen, dat Hij in grote wijsheid en onbegrijpelijke liefde heeft willen uitdenken. In Christus is Gods welbehagen op de aarde geopenbaard. In de gemeente wordt van die welbehaaglijke liefde gewag gemaakt. Daarin is de volheid Gods ontsloten. Daarin betuigt Hij, dat Hij geen lust in de dood van de goddelozen heeft, maar dat Hij lust heeft in het zaligen van diep-verlorenen.

Wat een wonder, dat er zulk een boodschap op de aarde bekend gemaakt wordt, maar wat een voorrecht, dat God ons met die boodschap in het leven heeft willen nawandelen. Alles wat tot ons heil nodig is, wijst God ons aan buiten ons. Hij laat ons roepen en nodigen. En wat een zorg Gods dus over ons, gelijk als die van een wijngaardenier over zijn wijngaard. De Heere plantte die wijngaard op een vette heuvel. Hij bracht ook ons op een plaats, waar Zijn Woord vrijelijk mag gepredikt worden en waar de prediking van de Zon der gerechtigheid tot een ieder onzer gebracht mag worden. In die prediking wilde Hij ons als het ware met deze Evangelie-zon beschijnen.

Hij heeft de wijngaard omtuind.

Het doel ervan is om de verwoestende dieren uit de wijngaard te houden. Is ook de wijngaard van de Kerk onder ons niet omtuind in dit jaar. Geen vervolging of verwoesting verscheurde Gods gemeente. Dit was Gods zorg omtrent Zijn wijngaard. Zijn hand was daarover uitgestrekt. Hij heeft de wijngaard van stenen gezuiverd. Allerlei dwalingen, die het Evangelie Gods willen verstikken, heeft de Heere in Zijn kerk ontdekt. Hoe heerlijk is het licht van de Goddelijke waarheid door de ongebonden kracht van Gods Woord openbaar geworden.

Hij heeft de wijngaard met edele wijnstokken beplant. Bracht Hij niet de reine Evangelie-verkondiging in de prediking van de gekruiste Christus tot ons? Zijn gezegende en dierbare inzettingen heeft Hij bekend gemaakt. Alle beletselen nam Hij weg en Zijn Goddelijke leer bracht Hij in ons midden.

In de wijngaard van Zijn Kerk heeft Hij een toren gebouwd.

Zo heeft Hij in de door Hem ingestelde ambten het opzicht doen oefenen over Zijn Kerk en wachters besteld op Sions muren. Hoeveel uitnemende leraren schonk Hij in Zijn zorg over Zijn gemeente aan Zijn Kerk.

Daar is een wijnbak, opdat de vruchten zullen verzameld en als een wijndrank op de tafel der dankzegging Hem tot heerlijkheid zijn zouden. Hij bevochtigde Zijn wijngaard. Door de dauw des Geestes, Die in al deze bedieningen openbaar was. Hij snoeide waar het nodig was. Hij reinigde de ranken, opdat deze meer vrucht zouden dragen. Als we dan terugzien in ons leven en in dit voorbijgegane jaar, wat een rijkdom van bemoeienissen des Heeren in ons leven, maar ook in het dagelijks leven. Die God, Die in Zijn Woord ons nawandelde en het Woord der zaligheid ons zond, onderhield ons ook door spijs en drank. Ook daarin was Zijn werk. In vreugde en

voorspoed was Gods hand over u Zijn werk. In smart en beproeving was Gods hand over u Zijn werk. In alle omstandigheden van het leven werkte de hand des Heeren. En door dat alles werkte Hij aan ons, opdat wij Hem zouden erkennen en ons aan Hem toevertrouwen; opdat wij Hem zouden vrezen. Weet gij het niet, dat het de goedertierenheden des Heeren zijn, die tot bekering leiden? Hij alleen moet dan ook gezien worden in de ganse gang van ons leven.

Overdenkt vanavond eens wat de Heere bij u en aan u deed en hoe Zijn werk veelvuldig plaatsgreep. Overdenkt het in het persoonlijk leven; ook in het gezinsleven. Spreekt er deze avond eens met elkaar over. De oudejaarsavonden roepen ons tot verantwoording. Aan het eind van het leven wordt u daartoe ook geroepen. Geeft dan ook vanavond u eens rekenschap van al dit zo overvloedige werk des Heeren aan u. Geheel het leven is ervan doortrokken en vervuld.

We kunnen deze avonden dikwijls zo lichtzinnig doorbrengen met allerlei ijdel vermaak. Dan proberen wij maar haastig te vergeten; we willen de roep tot verantwoording ontgaan. Eénmaal kunt u die niet ontgaan. Nu nog wel, aanstonds niet meer. Dan staat u voor Gods aangezicht. Dan gaat God met u uw leven door en zal Hij u tonen waar Hij werkte aan u en u riep; ook ten aanzien van dit jaar. Vanavond zijt gij ook voor Gods aangezicht en dan wilde Heere, dat u het nu overdenkt. Dringt u deze roepstem toch niet weg.

Aan u is deze vraag, waarin de Heere vraagt naar Zijn werk, wat Hij aan de wijngaard deed. Hij zegt tot de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem: *oordeelt tussen Mij en tussen Mijn wijngaard*. Het is alsof de Heere zegt: u weet toch zelf, wat er voor werk aan een wijngaard gebeuren moet. U zijt allen wijngaardeniers. Nu, zegt het nu zelf maar. Hebt u te klagen over wat Ik niet deed en wat Ik had behoren te doen?

Zegt u het nu zelf maar, zo is ook Gods vraag aan ons vanavond. Wat heb Ik nog meer aan Mijn wijngaard te doen, wat Ik daaraan niet gedaan heb? U mag vanavond uw aanklachten tegen de Heere inbrengen. Hij Zelf vraagt het aan u. Wat ontbrak aan Gods zorg? Leg uw bezwaren dan maar voor Hem neer. *Oordeelt tussen Mij en Mijn wijngaard*, zo vraagt de Heere. Mocht Hij in het licht van al dit werk geen vrucht verwachten? Zo vraagt Hij Zelf en zo overdenken wij in onze tweede gedachte.

2. De verwachting omtrent Zijn wijngaard.

Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou?

We kunnen de ernst van deze vraag dadelijk teniet doen door ons betogen, dat God eigenlijk geen vrucht verwacht heeft. Zo proberen wij altijd onszelf te rechtvaardigen. Dan redeneert de mens, die geen antwoord op Gods vraag aan hem geven wil, zo, dat hij van zijn verantwoordelijkheid afkomt. Hij wil immers geen rekenschap geven. Hij wil geen schuld bekennen. Dan zeggen wij, dat de gevallen mens tot alle goed onbekwaam is. De mens is door de zonde van het beeld Gods beroofd. Zo is het toch? Dat is waar. En toch, als u dit nu gebruikt om aan Gods klemmende vraag te ontkomen, niet waar. Immers als u uw doodstaat aanvoert als een reden voor uw gedachte, dat gij voor God geen verantwoording schuldig zijt, dan is dit slechts een ijdel beroep, dat u doet. God schiep u als een verantwoordelijk schepsel. En God houdt u voor een verantwoordelijk schepsel. God ontslaat u niet van uw verantwoordingsplicht. Hij vordert die en blijft die vorderen. Zijn Woord aan u is: Geef rekenschap. Zijn Woord aan u vanavond in het bijzonder.

Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou? zo luidt Gods ernstige vraag aan ons vanavond. Ja, maar heeft de Heere dit verwacht? Hem immers zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend? Zo spreekt toch God in Zijn Woord?

Maar vergis u toch niet, o mens, want God spreekt tot u op een menselijke wijze. En al mogen dan God alle dingen bekend zijn, dat sluit niet uit, dat Hij met Zijn bevelende wet tot ons komt, waarin Hij ons gebiedt om Hem lief te hebben met geheel ons hart en geheel onze ziel, geheel ons verstand en al onze krachten, en onze naaste lief te hebben als onszelf. Zou onze onmacht ons soms ook van deze gehoorzaamheidsplicht ontslaan? Moet niet juist daartoe de wet met de strenge eisen daarvan gepredikt worden, opdat we ons voor de Heere zouden verootmoedigen? Zo ook deze vraag aan ons. Het is een ernstige, waarachtige vraag. De Heere wijst daarin niet naar ons werk, maar naar het Zijne. In het licht van al de heilige en heerlijke blijken van Zijn zo overvloedig werk vraagt Hij: *Waarom heb Ik goede druiven verwacht?*

Zeker, de Heere mocht de vrucht van een oprechte verootmoediging voor Zijn aangezicht verwachten. Is het niet een schrikkelijke verharding als de mens tegenover zoveel werk des Heeren in droeve verharding voortgaat? Zo u Gods genade-tijd, waarin al Zijn genadebetoningen plaatsgrepen, misbruikt om voort te gaan in uw onbekeerlijke verharding, betuigend dat u geen lust in Gods kennis en vreze hebt? Waarlijk, God mocht van zoveel nodigheden en aansporingen de goede vruchten verwachten van nederigheid, ootmoed, geloof en bekering. Dat zijn de goede druiven. Die mag de Heere van Zijn werk verwachten. Als Hij ons Zijn goedertierenheid en gunst betuigt in de prediking van het Evangelie en door de grote werken van Zijn handen, dan geschiedt dit met dit oogmerk, dat het tot onze waarachtige bekering diene en in onze harten het oprechte, zaligmakende geloof verwekke. Dit geloof immers is het dat het gehele leven vernieuwt, zoals in onze Nederlandse Geloofsbelijdenis beleden wordt: "Wij geloven, dat dit waarachtig geloof, in de mens gewrocht zijnde door het gehoor des Woords Gods, en de werking van de Heilige Geest, hem wederbaart en maakt tot een nieuwe mens, en doet hem leven in een nieuw leven, en maakt hem vrij van de slavernij der zonde" (art. 24 van de Ned. Geloofsbelijdenis).

Dit nieuwe leven is de vrucht, die God van Zijn werk verwacht en ook verwachten mag. U moet niet proberen Gods spreken in Zijn Woord krachteloos te maken door uw dwaze redenering, op grond waarvan u dan betuigen gaat dat God eigenlijk niets verwacht heeft. Sommigen proberen altijd zo met de Schrift om te gaan, dat het getuigenis des Heeren van kracht beroofd wordt. Hier staat een vraag aan Juda en Jeruzalem, ook aan u en mij: *Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou?*

Dit is een ernstige vraag Gods en u moet die ook ernstig nemen, ook op de oudejaarsavond. God overziet met u het achter u liggende leven, de door. God u geschonken tijd; ook de daarin door Hem aan u bestede moeite en zorg, en dan vraagt Hij ons dit: Waar bent u er mee gebleven? Wat deed u dan met Gods nodigheden aan u? Met Zijn waarschuwingen en vermaningen? Met Zijn tuchtigingen en kastijdingen? Met Zijn lankmoedigheid en goedertierenheid?

Kom, zegt het vanavond eens; immers vraagt de Heere het aan u, jongen, die nog in de kracht van het leven bent, ja in de schoonste tijd van uw levens. Wat deed u met wat God aan u deed?

Kom, meisje, laat God uw leven eens onderzoeken vanavond en laat deze vraag aan u tot u doordringen. Liet je u niet bewegen om met Ruth de keuze te doen om liever met God en Zijn volk te zijn, dan de vreugde en het vermaak van Moab?

Ja, mannen en vrouwen, vaders en moeders, het is aan u dat de vraag Gods gericht wordt. Hoe groot was Gods geduld in uw leven! Hij immers werd ook u nog niet moede? Bedenkt het eens, wat God aan u deed en wat hebt u daarmee gedaan?

Misschien wel voorbijgaande indrukken en weer voortgegaan in de verharding van uw hart. O, mocht God geen vrucht van u verwachten, in het licht van zoveel arbeid, door Hem aan u besteed?

Nu, oordeelt vanavond eens! De Heere roept u er toe, zoals Hij het tot de mannen van Juda en Jeruzalem Zelf zegt: oordeelt tussen Mij en tussen Mijn wijngaard. Ik, zo zegt de Heere, geef u nu het recht, ja Ik verplicht er u toe om met uw aanklachten tegen Mij voor Mijn aangezicht te komen. Beschuldigt Mij dan, zo u meent dat te kunnen doen. Wat is er meer te doen? Waarom heb Ik goede druiven verwacht?

Of durft u in uw opstand en hoogmoed soms te zeggen, dat u recht had op wat God u gaf? Meent u dat Gods gaven aan ge u niet verplichten tot de vreze Gods en de waarachtige bekering? Of zegt u, dat u vanwege uw gevallen staat tot bekering niet verplicht zijt?

Juist vanwege uw gevallen staat zijt u tot de waarachtige bekering verplicht en vooral ook daarom, omdat de Heere u de middelen ter bekering aanwees en voorstelde. Meent u dat uw onbekeerlijkheid niet als schuld voor God zal aangemerkt worden? O, vergist u toch niet, want juist uw verharding tegenover Gods weldaden zal als de grootste schuldverzwaring worden aangemerkt. God verwacht goede druiven. Hij mag deze verwachten, ziende op Zijn werken en bemoeienissen.

Oudejaarsavond. Van u wordt rekenschap gevraagd. Waren er goede druiven? Werd 1964 voor u een heilsjaar? Waar zijn de druiven van bekering en vernieuwing; van geloof en verootmoediging? Waren deze er? Dat was dan Zijn eigen werk. Niet het onze. Dat was door Zijn Geest, Die almachtig en onweerstandelijk het Woord levend en krachtig maakte en ons tot de erkenning bracht van het feit, dat onze schuld ons Gods oordeel waardig maakte.

O, mijn waarde hoorders, goede druiven zijn niet van ons, maar van Hem; en die worden daar gevonden, waar wij als schuldigen aan Zijn voeten terechtkomen, bekennende, dat wij midden in de dood liggen. Wat een weldaad, als die vrucht van Zijn werk er tot heerlijkheid Gods zijn mag.

Maar hoe moet de profeet in Gods naam toch ernstig bestraffen, omdat de wijngaard van Juda en Jeruzalem zo bittere en stinkende druiven voortbracht. Dat willen wij overdenken in onze derde gedachte, als wij stilstaan bij

3. De vrucht van Zijn wijngaard.

De Heere moet het vaststellen: "en hij heeft stinkende druiven voortgebracht." Wat een ontzaglijke uitspraak, die de profeet in Gods naam moet doen; wat een vreselijk oordeel behelst dit voor de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem. Het beeld is zo duidelijk, zo sprekend. Iemand heeft een prachtige wijngaard op een uitstekende plaats; tijd noch moeite werden gespaard om aan deze wijngaard te doen wat er aan gedaan moest worden. En als dan eindelijk de tijd van de inzameling van de druiven er is, dan blijkt dat er slechts van die verschrompelde druiven aan de wijnstok zijn, die alleen maar goed zijn om weggeworpen te worden. Zij deugen nergens toe. Dat is de boodschap van de profeet aan Juda en Jeruzalem.

God heeft gewogen en Juda is te licht bevonden. God beoordeelt de vruchten van Zijn wijngaard en Hij veroordeelt deze. Hij heeft gewacht naar recht, maar ziet, het is schurftheid, naar gerechtigheid, maar ziet, het is geschreeuw (vers 7). En dan zal de Heere die stinkende vruchten noemen. De Heere noemt de geldlust en de jacht naar het goed van de wereld (vers 8). Hij ziet de genot- en weelde- zucht (vers 11); Hij neemt de ongebreidelde zondedienst waar (vers 18); Hij moet toornen over hen, die het recht der wet verzaken en het goed kwaad en het kwade goed heten (vers 20).

Kortom, de profeet wijst de stinkende en walgelijke vruchten. Ze zijn onbruikbaar.

En nu, gemeente, als zo Gods oordeel vanavond over ons en ons leven gaat, wat moet de Heere dan bij ons veroordelen? Is niet deze stinkende vrucht in het leven van velen openbaar? Komt niet de droeve verharding, de bittere verlating van God in een bijna tomeloze drift naar zondegenieting en wereldse vreugde openbaar ook bij velen, die onder het Woord van God leven. In ongelovige versmading van God verhardt men zich tegen Hem en verwerpt men Zijn Woord.

We kunnen vanavond bij het leven van staat en natie, kerk en maatschappij stil staan, ook bij de wereld in het geheel. Toch doen we dat nu niet. We willen vanavond bij het persoonlijke leven van u en mij blijven, en bij het leven van de huisgezinnen in het midden van de gemeente. Hoe vreselijk is het dat God deze vrucht moet waarnemen op zoveel werk van Zijn handen. Laten we daarvan doordrongen zijn.

Stinkende vruchten, zo zegt Hij. Het is Zijn Woord. Misschien zijn wij het daar helemaal niet mee eens, dat dit woord ook ons aangaat. Misschien zit u hier vanavond met de gedachte, dat het bij u nog wel meeviel.

O, dwaas, slechts stinkende vruchten vindt God bij u. Het is uw farizeese gedachte, die u gevangen houdt en waardoor u uw min of meer ingetogen leven voor goede vrucht houdt. Uw werk denkt u God aan te kunnen bieden. Dan hebt u de Heere in de glans van Zijn heerlijkheid niet ontmoet. We zeiden u dat Jesaja de profeet van de heerlijkheid des Heeren is. Nu, in zijn boodschap mag hij de drager van deze heerlijkheid zijn. Het is alsof hij iets van Gods luister mag openbaren. Zo is het met alle profeten. Met allen aan wie de verkondiging van Gods Woord is toevertrouwd. Door hun dienst schijnt de heerlijkheid Gods in het midden van de gemeente. En als we die gaan zien, dan zal het ons vergaan als de profeet zelf, die toen hij de heerlijkheid Gods zag, uitriep: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en woon in het midden van een volk dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirscharen gezien."

Dat heeft de profeet doorleefd, toen hij de Koning zag. En gemeente, als vanavond in het Woord Gods God tot u komt en Zich in ons midden ontdekt, richtend, oordelend, ontdekkend, dan predikt de Heere aan ons, dat wij mensen van onreine lippen zijn; dan roept Hij ons toe, dat onze vruchten voor Hem stinkende vruchten zijn.

De oudejaarsavond roept tot bezinning en verantwoording. Geef rekenschap; maar de enige verantwoording waar wij vanavond terecht moeten komen is deze: stinkende vruchten. Dat zou de rechte oudejaarsavondbelijdenis zijn. We houden dan niets over dan schuld aan onze zijde. Dan staan we verlegen, omdat uit dit jaar ons in allerlei opzicht de schuld ontdekt wordt. We bezinnen ons op het leven, op de tijd, die we genade-tijd mochten noemen, maar waarlijk, we zullen moeten uitroepen: *Heere, ik verga. Ik kan voor U niet bestaan; want dat is de betekenis van het: Ik verga*. Schuld aanvaarden is het aanvaarden van onze verantwoordelijkheid, en in de aanvaarding daarvan vinden we nu het rechte bezinnen op ons leven en op het jaar, dat we uitgegaan zijn. Wie dan ook recht voor God zijn verantwoordelijkheid aanvaardt, komt vanavond voor Gods aangezicht in de schuld terecht: die is hier met stinkende vruchten. O, dan past in deze ure ons die diepe verootmoediging, gepaard met oprechte schaamte.

Dan echter kunnen we het jaar niet uit, zo niet uit. Dan wordt het: *Ik verga. Ik heb geen reden om te leven, o Heere, want ik ben een man van onreine lippen*. Dat was praktijk in Jesaja's leven. De profeet brengt niet een boodschap, waar hij zelf buiten staat, maar voor hem is het werkelijkheid. En het doel van de verkondiging is opdat het ook werkelijkheid worde voor hen aan wie hij deze boodschap brengen moet. De

tijd is genade; de boodschap, die God er ons in brengen laat, is ook genade, zelfs deze boodschap, die van onze stinkende vruchten gewaagt. Het oogmerk is ontdekking, opdat we als ontdekten ook voor God in de schuld komen, zoals de profeet in de schuld kwam toen hij in het licht Gods aan zichzelf ontdekt werd. Daar ligt nu de profeet Jesaja: *Ik verga, want ik heb slechts stinkende vruchten.*

Maar, o wonder, daar liet God Jesaja niet liggen. Daar laat de Heere nooit de mens, die levensrechten voor God verspeelt, die met stinkende vruchten voor Hem in de schuld komt, want de Heere kwam tot Jesaja. Eén van de serafs vloog tot hem en had een gloeiende in zijn hand, die hij met een tang van het altaar genomen had; en hij roerde de mond van de profeet aan: "zie, deze heeft uw lippen aangeroerd; alzo is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend." En als de profeet dat wonder van genade ervaart, wordt het zijn lust om heen te gaan en te mogen prediken en om aan het schuldige volk te verkondigen, dat er een God is, Die Zijn schuldaanvaardend volk de uitnemendheid van Zijn genade wil doen ervaren.

Oudejaarsavond. Rekenschap geven. Dat betekent onze stinkende vruchten voor God aanvaarden en met Jesaja uitroepen: Ik verga. Daar zal God genade prediken en doen ervaren. Daar brengt Hij die onvruchtbaren, die het uit Zijn mond moesten horen: "Het heeft u bedorven", tot de verwondering over het: "Uw vrucht is uit Mij gevonden." Wat een wonder, dat de Heere voor verzoening zorg gedragen heeft en dat een schuldig volk geborgen mag worden in de gerechtigheid van Jezus Christus. Zijn vrucht immers behaagt God alleen. Hij is de ware Wijnstok. Die in Mij blijft, die draagt vrucht. O, onze vruchten zijn stinkende vruchten, maar die van Hem behagen God. En alleen in Hem kan de mens de nieuwe vruchten voortbrengen. Dan wordt door dat geloof, dat ons Hem inlijft, het leven vernieuwd tot de verheerlijking Gods. Daarom kunnen wij vanavond alleen dan het oude jaar recht uit, als we als schuldenaren aan Gods voeten terecht komen en ook daar ervaren mogen, dat de Heere Zich onzer ontfert, omdat Hij ook ons toeroept, ons aanroerend met een kool van het altaar der verzoening: uw misdaad is van u geweken en uw zonde is verzoend. Dan worden stinkende vruchten weggedaan in Hem, Die Zijn Kerk een oorzaak van volkomen zaligheid wordt. Dan kunnen we het oude jaar uit en het nieuwe in, zonder dat het oude ons toegerekend blijft. Zie, dan wordt genadetijd voor ons ook heilstijd. Geve de Heere ons in het ware rekenschap geven de belijdenis en ervaring van David, (Psalm 32: 3):

*'k Bekend' o Heer', aan U oprecht mijn zonden.
'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden.
Maar ik beled, na ernstig overleg,
mijn boze daân, u naamt die gunstig weg.
Dies zal tot U een ieder van de vromen,
in vindenstijd, met ootmoed smekend komen;
een zee van ramp moog' met haar golven slaan,
hoe hoog zij ga, zij raakt hem zelfs niet aan.*

Toepassing.

Gemeente, we hebben dit gedeelte overdacht, waarin de profeet Gods ons onze schuld ontdekt. Maar ook een ontdekkende prediking is genade en is gericht op de verheerlijking van Christus. Immers dan alleen krijgt Hij waarde voor onze harten. Het is goed om ook nu elkaar voor de vragen te stellen, waar voor de Heere ons stelt. Twee vragen. De eerste betreft Gods werk. Hebt u over God te klagen vanavond, over wat Hij deed? Beseft u niet, dat alles wat God deed, ons zou moeten brengen tot Hem?

Soms bevochtigt de Heere de wijngaard; soms snoeit de Heere, maar het één en het ander is gericht op het vrucht dragen. Nu, wat moet God nog meer doen, wat Hij niet deed? Overdenkt die vraag; wees er mee bezig. Wil deze niet terzijde leggen. De Heere stelt u die. Geeft dan rekenschap.

De tweede vraag betreft Gods verwachting. Mocht de Heere niet vrucht van Zijn werk verwachten? Waar zijt u ermee gebleven? Leidde het u niet tot bekering? Dat ligt dan niet aan God. Onthoudt u dat! U hebt niet gewild, zegt de Heere Zelf. U hebt u verhard, boos en dwaas, en zijt doorgegaan. De Heere heeft geroepen, maar u antwoordde niet. Mocht God niet verwachten? Waren Zijn nodigheden niet welmenend? Zijn bestraffingen niet getrouw? Zijn vermaningen niet liefdevol? Waarom dan goede druiven verwacht? Er klinkt iets door van Gods smart. En toch ook nu de roepstem. De waarschuwing. Het is bijna twaalf uur; het jaar is haast voorbij; ook het leven. Ook uw levensklok staat op bijna twaalf uur, maar nog werkt de Heere. Genade-tijd zijn ook die laatste minuten en seconden. En dan vraagt Hij u: waarom heb Ik goede druiven verwacht en hij heeft stinkende voortgebracht? Hij vraagt het nu, opdat u nog bekenne en u schame. Hij dringt er u toe.

Valt dan de Heere vanavond te voet. Roept u het uit: *Wee mij, Ik verga*. Dan bent u een Nieuwjaar niet meer waardig, omdat de schuld van het oude u des doods waardig doet zijn. Maar de schuldigen wil Hij Zijn genade bewijzen en Zijn gunst, Die meer sterkt dan de uitgezochtste spijzen.

Stinkende vruchten wil Hij wegnemen, opdat genade uw roem en troost worde. Met deze genade, die in het altaar der verzoening gegrond is, kunnen wij leven en sterven. Dan wordt genade-tijd ons heilstijd; dan wordt het hét jaar onzes Heeren, het jaar van het welbehagen, omdat Hij de mens met stinkende vruchten genadiglijk aanneemt in Hem, in Wie de Gode-verheerlijkende vrucht gevonden wordt. Amen.

2. Zacharias om zijn ongelooft bestraft

Adventspredicatie over Lukas 1: 18-20

door

Ds. L. HUISMAN

Geboren 3-10-1926, Kandidaat Zwijndrecht 1961, Emeritaat 1995, overleden 15-12-2004

Psalm 25: 1

Lezen: Lukas 1: 1-25

Psalm 18: 8 en 9

Lofzang v. Maria: 6 en 7

Lofzang v. Zacharias: 4

Tekst: Lukas 1: 18-20:

En Zacharias zeide tot de engel: Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijn vrouw is verre op haar dagen gekomen.

En de engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen.

En zie, u zult zwijgen en niet kunnen spreken, tot op de dag dat deze dingen geschied zullen zijn; om dies wil, dat u mijn woorden niet geloofd hebt.

Zacharias om zijn ongelooft bestraft. Zien wij:

- 1. Het ongelooft van Zacharias ondanks de tekenen, die hij kreeg.**
- 2. De trouw van God ondanks het ongelooft van Zacharias.**

Christus is het Licht der wereld. Het is opgegaan daar waar niets was dan dood en donkerheid. Hij is gekomen als de Zon der Gerechtigheid, om te schijnen in duistere, kille, onvruchtbare, stenen harten der mensenkinderen. Hij is gekomen als het Licht, zo groot zo schoon, gedaald van 's hemels troon, om volk bij volk de ogen te verlichten. En toch heeft de mensheid in grote meerderheid de duisternis liever gehad dan het licht. Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Waarom niet? Omdat hun werken boos waren.

En al wie kwaad doet, schuwt het licht. Zij volharden liever in hun boosheid dan dat zij komen tot de lichtglans van Zijn genade. Zij gaan liever met het goed dezer wereld de eeuwige duisternis in, dan los te laten wat van beneden is en te komen tot Zijn genade.

En het is na negentien-en-een-halve eeuw nog niet veel beter geworden in deze wereld. Want dat Licht schijnt nog, ja het zal blijven schijnen op deze aarde totdat Hij gezien wordt op 's hemels wolken. Maar ook nu moet Hij van velen zeggen: *Ik ben gekomen tot het Mijne, maar de Mijnen hebben Mij niet aangenomen. Het Mijne, doordat Ik ze het merk- en veldteken van Mij in het teken van de doop op hun voorhoofd liet drukken. Het Mijne, doordat Ik ze Mijn Woord bekend liet maken en ze deed leven in het midden van Mijn volk.*

En waarom niet? Omdat zij de duisternis liever hebben dan het licht. Omdat hun werken boos zijn, haten zij het licht. Laat ons ons hart onderzoeken bij het licht van Gods Woord. Hoe is onze verhouding ten opzichte van Christus? En niet alleen diegenen, die Hem geheel verwerpen, maar ook diegenen, die uit de duisternis

geroepen zijn tot het licht. Die de stem van de Zoon van God hebben gehoord en zijn levend gemaakt door de Heilige Geest. Die weten wat het is te wandelen in het licht. Ook van diegenen wordt dikwijls getuigd:

*Maar Mijn volk wou niet naar
Mijn stemme horen.
Israël verliet
Mij en Mijn geboon
't Heeft zich andre goôn
Naar zijn lust verkoren.*

Zie het maar in het woord van onze tekst.

Hier staat een oude priester, vergrijsd in de dienst des Heeren. Hier staat hij in de nabijheid Gods, bij het reukofferaltaar, in het Heilige, als ambtsdrager. En... hij geloofde de Heere niet. O, wat een strijd heeft het Christus gekost het ongeloof te overwinnen in de zijnen. Maar ook, wat een strijd kost het Hem nu nog eer Hij de zondige mens, de nietige mens zover krijgt dat hij zijn zaligheid alleen bouwt op Zijn gerechtigheid. En eer zij Hem geloven op Zijn Woord.

De dagen waarin Zacharias leefde, waren dagen waarin er weinig verwachting meer was van God. De dienst van God kenmerkte zich door grote oppervlakkigheid. Het woord genade was een uitgesleten holle klank geworden. Een deel van het godsdienstig volk vertrouwde op hun nauwgezette plichtsbetrachting en een overgrote rest had het hopen op de Messias verleerd en leefde als de vervloekte schare die de Wet niet kende.

Onder de regering van de Edomiet Herodus, bijgenaamd de Grote, was er een tijd van betrekkelijke welvaart bij Israël aangebroken. Die Herodus de Grote wist hoe hij het volk bekoren moest. Hoe hij het aan moest leggen om het volk aan zijn zijde te krijgen. Hij heeft op allerlei wijzen meegewerkt om zich te maken Herodus de Grote. Het was in de dagen van zijn regering een tijd dat de mensen hun hart konden ophalen. Want die Herodus heeft in Jeruzalem een theater en een schouwburg gebouwd. Hij heeft dus wel gezorgd dat de mensen net als in het groot Romeinse rijk brood en spelen hadden. Maar hij wist ook dat er onder de Joden nog een deel was dat vast hield aan de vaderlijke godsdienst. Daarom heeft hij ook dat deel van het volk aan zijn zijde gekregen, door voor hen de tempel te verfraaien. De eerste tempel is verwoest door Nebukadnézar. Maar na de ballingschap in Babel is er een nieuwe tempel gebouwd onder leiding van Zerubbabel. Deze tempel is door Herodus deel voor deel vernieuwd en in grote luister hersteld. Alles wat u tegenglansde was marmer en goud. Het was een pronkstuk waar de Joden wat trots op waren.

Dus op deze wijze heeft hij ook de godsdienstige mens aan zijn zijde gekregen. U merkt wel, het was al precies als in onze dagen: ieder kreeg zijn zin. Die om subsidie vroeg voor een schouwburg kreeg het, en die om subsidie vroeg voor de kerkbouw kreeg het ook.

Hij stelde alles op één lijn en zodoende had hij alles op zijn hand. Zowel degenen die dan nog wandelden in de wegen van hun godsdienstige vaders, als ook degenen die wandelden naar het goeddunken van hun eigen verdorven vlees. Maar hoe groot die koning zich ook maken mocht in het midden van het goddeloze volk, de Heere spot met koningen, die zeggen: Laat ons Zijn banden verbreken en Zijn touwen van ons werpen. God in de hemel spot met Herodus de Grote en openbaart Zich aan een priester, aan een betrekkelijk onbekend man in het midden van Israël. Een priester, die bij velen niet bekend was. Die gewoon op zijn beurt de dienst vervulde in het huis des

Heeren. Hij zag geen groten aan, maar heeft z' in hunne waan, gans leeg weggezonden, zo zou de moeder des Heeren straks zingen. Hij ontfermt Zich op het gebed der armen. Gods kinderen moeten soms lang wachten. Gods weg is altijd door de zee en Zijn pad in diepe wateren. En ga maar eens aan het strand, staan of aan de kant van een rivier.

Ziet u daar een pad, ontdekt u daar een weg? Nee. U ziet niets dan een golvende watermassa. Welnu, zo gaat God ook Zijn weg in het hart van Zijn volk. Zie het maar bij deze priester. Hij is uit het strijdbaar geslacht van Levi. Levi, die mannen voortgebracht heeft vanouds af, die ijverden voor de Naam en voor de dienst des Heeren. Levi, de heldenstam die menigmaal Gods gerechtigheid geoefend heeft. Levi was het die aan de zijde van Mozes streed, toen het volk het verzondigd had met het maken van het gouden kalf. Levi, die in de zonden van Baal-Peor opstond, want zo staat er in Psalm 106: "Toen stond Pinehas op en oefende gericht."

Nu uit dit heldengeslacht is er een nagenoeg vergeten priester, die door God wordt aangezien in ontferming. Wij lezen het: in de dagen van Herodus de koning van Juda was er een zeker priester, met name Zacharias, van de dagorde van Abia, en zijn vrouw was uit de dochteren van Aäron en haar naam was Elisabeth. Hij had dus ook een vrouw getrouwd uit het priestergeslacht. Dat hoefde de priester niet te doen, hij mocht ook buiten het huis van Aäron uit Levi's stam een vrouw nemen, ja hij mocht ook uit één der andere stammen een vrouw trouwen.

Maar deze priesterzoon had zijn vrouw gekozen uit het priesterlijk geslacht en dit verhoogde zijn aanzien. Van deze mensen nu geeft God een loffelijk getuigenis. Zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in al de geboden en rechten des Heeren onberispelijk. Dit vormde een scherp contrast met de meeste priesters in die dagen. De meeste priesters vreesden God niet. In plaats van de schare te onderwijzen, vloekten ze de schare die de wet niet wist. De meeste priesters waren hoogmoedig en leefden als heersers over de kudde. Ze namen de wol en het vlees van de schapen, maar zij weidden hen niet. Zij dronken zelf de bezonken wateren, gelijk Ezechiël geprofeteerd had, en het overige vermodderden zij met hun voeten. "Gij eet het vette en bekleedt u met de wol, u slacht het gemeste, maar de schapen weidt u niet. Het zwakke sterkt u niet en het kranke heelt u niet, en het verbrokene verbindt u niet, en het weggedrevene brengt u niet weder, en het verlorene zoekt u niet. Maar u heerst over hen met strengheid en met hardigheid."

De herders wisten niet meer wat het was te dienen. Maar deze man maakte de uitzondering op de helaas algemene regel. Hij en zijn vrouw waren rechtvaardig voor God. Dat betekent niet dat zij geen zonden hadden, maar dat er in hun leven een licht gekomen was, dat er in hun leven genade verheerlijkt was, die een stempel drukte op hun gehele levensopenbaring. Zij waren dus niet zonder zonden, dat zou straks wel blijken uit het ongeloof van Zacharias, maar hun leven stond onder de heerschappij van Gods genade. De zonden heersten niet meer over hen. Hoewel Zacharias straks de grootste, bitterste zonde zal doen, die een kind van God doen kan, n.l. ongelovig zijn. Het beginsel van het leven, wat uit God is, drukte het stempel op zijn spreken, op zijn handel en levenswandel in zijn gezin en ook in zijn ambtelijke loopbaan. Er was een ander leven in Zacharias en Elisabeth, dat strijd voerde tegen de zonden van het vlees. Er was iets anders in het leven van Zacharias dan bij de meeste priesters. Iets anders dan dat schrapen, dat halen, dat vloeken van het volk, daar de andere priesters in ten onder gingen. Er was iets in zijn leven van de priesterlijke bediening van Christus. Hij kende de bewogenheid der liefde van de herder over het verlorene. Nu, deze man heeft Godverkoren om vader te mogen zijn van de voorloper van Christus. Van de grote heeraut, die in de kracht van Elia voor het aangezicht van Jezus Christus zou heengaan

om Hem de weg te bereiden.

Toch was dit priestergezin niet onverdeeld gelukkig Nee, er was een gedurige smart in hun hart. Zij misten de kinderzegen. Deze hoop, die in elk christelijk gezin zal leven, was voor Zacharias en Elisabeth nooit vervuld geworden.

Nooit hebben zij zich mogen verblijden in de gemeenschap met het nieuwe leven. Nooit is te dezen opzichte hun huwelijksliefde gezegend geweest.

In de tweede plaats was het nu zo, dat de jaren waarin zij nog gehoopt hadden dat de Heere hun versmaadheid zou wegnemen, waren voorbij gegaan. Want zij waren beiden verre op hun dagen gekomen. En met de jaren was ook hun hoop verflauwd en hun gebed ingezonken.

Maar met deze verdrongen hoop, in al hun teleurstelling heeft Zacharias toch de dienst des Heeren niet vaarwel gezegd, maar bleef hij met zijn vrouw de Heere verwachten.

Nu was de tijd aangebroken dat Zacharias zijn dienstwerk in het huis van God zou hebben te vervullen. Wegens het grote aantal priesters waren zij ingedeeld in 24 klassen, zestien uit Aärons oudste zoon Eliazar en acht uit Ithamar.

Dan werd in die klasse, die soms honderden priesters bevatte, het lot geworpen opdat zo op een eerlijke wijze zou worden aangewezen wie van de priesters er dienst mochten doen in de tempel. Wie van hen de offers mocht brengen en vooral wie van hen de op één na hoogste dienst zou mogen verrichten, namelijk staan bij het reukofferaltaar in het heilige. Alleen de hogepriester had een nog heerlijker bediening, die mocht éénmaal 's jaars, en dan niet zonder bloed, in het heilige der heiligen tot God naderen.

En juist op Zacharias valt het lot om het reukofferaltaar te bedienen. Hem is deze hoge eer te beurt gevallen. Zo heeft dan God in al zijn droefheid hem toch niet vergeten. Nee, de Heere had zijn stem gehoord en hierin mocht hij Gods gunst aanschouwen. Hij mocht staan in het heilige voor Gods aangezicht en bidden voor zijn volk, dat hij lief had. Als hij nu net priesterambt voor God bediende in de beurt van zijn dagorde, lag het volk buiten in de voorhof geknield. Het volk lag biddende en wachtende tot de rook van het reukwerk door de openingen in de tempelmuren opsteeg voor God.

Dat reukofferaltaar had een bijzondere betekenis. Dat stond in het heilige. U weet wel, het huis des Heeren was verdeeld in twee delen. Het heilige der heiligen en het heilige. Nu stond dat reukofferaltaar in het heilige, dicht bij de ingang tot het heilige der heiligen. Nu moesten op dat reukofferaltaar de kolen gelegd worden van het brandofferaltaar. Het brandofferaltaar stond in de voorhof, daar werden de geslachte beesten opgelegd en verbrand. Daarop werd de verzoening teweeggebracht. En nu moesten van die vurige kolen genomen worden van de plaats waar de verzoening was teweeggebracht en deze moesten dienen om het reukwerk aan te steken.

Alles vol heerlijke symboliek. Immers de gebeden der heiligen zijn alleen maar aangenaam voor God, indien zij steunen op de gerechtigheid van de Gekruiste, van het offer. Laat ook onze kindertjes er eens aan denken wat het betekent, wanneer zij hun gebedje besluiten met de woorden *Om Jezus' wil, Amen*.

Ditzelfde mochten ook de kindertjes van het Oude Testament al leren in de tempeldienst.

Het indrukwekkend ogenblik is aangebroken. De priester is alleen binnen. Hij neemt de schaal met reukwerk en strooit met milde hand het reukwerk over de gloeiende kolen, zodat het gehele vertrek gevuld wordt met de rook van het reukwerk. Geheiligde stemming vervulde het hart van de godvrezende priester. Hier stond hij tussen een schuldig volk en een rechtvaardig en heilig God!

Hier staat hij als de Middelaar van het Oude Verbond. Als het type van Christus, die zijn gebeden opzendt tot God. Terwijl lag het volk buiten te smeken om de vrucht van die voorbede in hun ziel te mogen ontvangen.

In deze ogenblikken is het dat er een lichtende gedaante tot Zacharias komt, die plaats kiest aan de rechterzijde van het altaar. Dat was tussen de kandelaar en tussen het reukofferaltaar. Dat was aan de zijde waar het licht vandaan komt. Waar het licht van de kandelaar alle voorwerpen beschijnt, daar staat de engel als symbool van het Licht dat haastelijk in de wereld komen zal.

Die engel heeft een zeer bijzondere boodschap voor Zacharias. O, het is zo lang geleden dat de hemelen zich openen en dat engelen Gods nederdaalden. Na een nacht die eeuwen geduurd heeft, komt God op een bijzondere wijze de duisternis te doorboren.

Terwijl daar een oude priester staat te bidden voor het volk, komt Gods boodschapper binnen. En luister eens met welk een verrassende boodschap een biddende zondaar door de Heere verblijd wordt. De engel spreekt tot Hem zeggende: *Vrees niet Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uw vrouw Elisabeth zal u een zoon baren.*

Een zoon, die vervuld zal worden met de Heilige Geest, een zoon, die de Heere zal bereiden een toegerust volk.

O, nu zal die oude dienstknecht van God wel uitzinnig worden van blijdschap. Niet alleen een zoon, maar een zoon die voor het aangezicht van de Messias zal heengaan om Hem de weg te bereiden. Nee geliefden, nu gebeurt het ergste wat gebeuren kan. Zacharias, de dienstknecht van God, staande in deze heilige plaats, verrichtende een heilig werk, gelooft het niet. Dat is het toppunt van ongeloof. Als je nu vergrijsd bent in de dienst des Heeren, je staat te bidden bij de middelen door God gegeven. Je bent op de heilige plaats, waar God van gezegd heeft: en aldaar zal Ik bij u komen en met u spreken van boven het verzoendeksel af. En God komt dan nu zegt nog: *nee dat kan niet, ik geloof het niet. Waarbij zal ik het weten? Doe mij een teken.*

Ach, was het Zacharias maar alleen, die zo volhardde in het ongeloof. Maar hoevelen zijn er niet, ook onder ons. Mensen, vergrijsd in de dienst des Heeren, onder de verkondiging van het evangelie, vergrijsd onder het zitten in de kerk. Die net als Zacharias biddende staan, vlak bij God, ja nog veel dichter bij als Zacharias, want wij leven onder de nieuwe bedeling van het Verbond.

Toen was Christus nog niet gekomen, maar nu is Hij wandelende onder ons in het gewaad van Zijn Woord, gelijk Calvijn zegt. Nu spreekt Hij met een hoorbare stem door de mond van Zijn getrouwe dienstknechten. En velen spreken net als Zacharias: *waarbij zal ik het weten? Doe mij een teken.* Ik kan het zo niet geloven.

O, dit is de voortzetting van de paradijsrevolutie. Tegenover Gods ja, ons nee plaatsen. God vlak in Zijn gezicht zeggen dat wij Hem zomaar niet geloven. Ja, ik weet wel, hier zullen velen Zacharias in bescherming nemen om hun eigen ongeloof te dekken. Hier zullen velen zeggen: och, die arme Zacharias toch, die man kon zomaar niet geloven, mocht de Heere het hem eens schenken. Ja, ja, en zo het godonterend ongeloof in bescherming nemen en uw leven in uw ongeloof nog houden voor dierbare ontdekking ook. Vreselijk, in één woord.

Maar kan een mens dan zomaar geloven? Is het geloof dan niet een gave Gods? Zijn wij zowel in de planting als in de oefening van het geloof niet afhankelijk van de bediening des Geestes?

O zeker, geliefden, dat zijn alle onomstotelijke waarheden, in Gods Woord verankerd. Maar God buigt Zich niet neder naar ons kunnen, zo Hij ons gebiedt te geloven.

God slijpt van Zijn eis niets af. Het niet kunnen verontschuldigt ons niet. God zegt

hierin niet wat wij kunnen, maar wat Hij van ons vraagt; en Hij mag het van ons vragen, want wij zijn goed uit Zijn hand voortgekomen. Begrijpt u dat goed, Zacharias staat hier niet als een bekommerd zieltje, maar als een man, die volhardt in het ongeloof.

Hij behoefde niet "zomaar" te geloven. Want God gaf hem de tekenen van Zijn genade. Hij stond op de plaats waar de Heere Zijn belofte vervulde aan Zijn volk.

En naar de mate God Zijn genade in ons leven geopenbaard heeft, is in het ongeloof blijven temeer onze schuld voor God. O, daar is een tijd gekomen, dat Zacharias dit heeft bekend, en daar komen voor al Gods oprechte kinderen tijden, dat zij een walg hebben van zichzelf vanwege hun ongeloof. Niets is er bitterder hier op aarde dan onder al Gods goedheid toch maar te blijven weigeren Zijn Woord aan te nemen. De oprechten zullen het wel toestemmen. Zij kennen de smart, de bitterheid van deze zonde, wanneer zij uitroepen: "O God, ga uit van mij, ik ben een monster vanwege mijn ongeloof. U, die trouwe, genadige God, Die nog nooit één van Zijn schepselen bedrogen heeft, Die eer zij riepen reeds antwoordde, ik heb U gewantrouwd. Ik heb U niet geloofd terwijl U mij de tekenen van Uw genade gaf. Terwijl U mij wees op de kolen van het altaar, terwijl ik de rook van het reukwerk zag."

O, terecht mag ook Jezus van U zeggen: "Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teken maar hun zal geen ander teken gegeven worden dan het teken van Jona de profeet." Welk teken is dat dan? Het is het teken van de gekruiste Christus.

Zoals Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de vis, zo is ook de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten geweest in het hart der aarde.

Geen ander teken zal u gegeven worden, dat God het waarlijk met u meent, o zondaar, dat Hij geen lust heeft in uw dood, dan het teken van de gekruiste Christus. O als dat uw hart niet zal doen smelten, zal er nooit meer iets zijn wat u aan Zijn voeten brengt. Als dit u niets meer zegt, zullen noch engelen noch duivelen u meer tot bezinning kunnen brengen. Die aan dit teken voorbij gaat, zal nooit een ander teken ontvangen. In Christus heeft de Vader alles gezegd wat Hij te zeggen had. Hij heeft in Hem het binnenste van Zijn hart ons laten zien. Die hieraan voorbij gaat, zal de toorn Gods, ja erger, de toorn van het Lam dragen. Die zal niet alleen veroordeeld worden als een verbreker van Gods wet, maar erger nog, die zal worden weggeworpen van Gods aangezicht omdat hij God op Zijn liefdehart heeft getrapt.

Ja, maar het was toch onmogelijk voor Zacharias om zo iets te geloven? Hoor maar, het ontbreekt hem niet aan argumenten om zijn ongeloof te staven. Hij noemt er twee, er zullen er nog wel meer geweest zijn. Hij zegt: "want ik ben oud, en mijn vrouw is verre op haar dagen gekomen." Dit was wel waar, hij heeft dan ook de schijn mee, maar ook niet meer dan de schijn. Want geloven is niet de conclusie trekken uit hetgeen ik rondom mij en in mij zie.

Maar geloven is de ogen sluiten en de oren open. Dit is juist de ellende in het leven van Gods kinderen, dat ze de gunst van God willen aflezen uit de weg Zijner voorzienigheid, die Hij met hen houdt, in plaats van zich te verlaten op Zijn beloften. Geloven is niet iets hebben of iets zien, maar geloven is bij het ontbreken van elk recht en elke grond in uzelf u vertrouwen aan het woord van Gods genade. Calvijn zegt vaak: *het is een zich neerwerpen op Gods barmhartigheid*. Er zal voor ons verdorven verstand in de weg van Gods voorzienigheid met ons altijd iets overblijven, dat ons wil beletten Gods Woord te geloven. Maar dwars door al onze berekeningen zal de genade haar gang gaan. Hieruit blijkt dat het geloof van een hogere orde is. Het geloof is van God en rekent met Goden gelooft wat bij de mensen onmogelijk is. Zo geloofde vader Abraham de Heere zelfs toen het scheen alsof God Zijn belofte terug

nam en Izak opeiste, maar Abraham lette niet op de omstandigheden maar geloofde God op Zijn Woord. Zo geloofde Rachab als het leger van Israël in slagorde kwam tegen Jericho en de stadsmuur ineen stortte en zij hing het rode koord uit het venster. Zo geloofde David als Ziklag verbrand was, zijn gezin en bezittingen waren weggevoerd en zijn vrienden stenen opnamen om hem te doden. En in dit geloof stond Zacharias hier niet. O, hij wist wel dat God in het verleden wonderen gedaan had. Hij wist wel dat de Heere Abraham en Sara in hun ouderdom een kind had gegeven. Maar hij kon het niet geloven voor zichzelf. Zijn armen waren te kort om de belofte aan te nemen. Alles, alles scheen daar tegen te strijden.

Hoevelen worstelen hier mee in het leven. Zij stemmen het Woord van God toe. Zij geloven dat God Zijn genade in Zijn volk verheerlijkt en kunnen er soms met jaloersheid naar luisteren. Zij geloven dat Christus gekomen is om zondaren zalig te maken; maar wat geloven zij hierin meer dan de duivel? Die gelooft ook wel dat Jezus Zijn volk zal zalig maken. Maar dat geloof maakt u niet zalig, dat geloof rechtvaardigt u niet voor God. Maar dat rechtvaardigt ons als wij, door Gods Geest afgedreven van onze steunsels, ten einde raad, gans hulpeloos tot Hem de toevlucht nemen.

O zeker, de zondaar, die alzo tot Christus komt, zal het van harte belijden dat dit geloof geen werk was dat uit zijn eigen ingewand gesponnen is; dat deze weg der verlossing, aan hem als arm zondaar bekend gemaakt, een wonder is van de genade Gods.

Een weg, die hem van tevoren zo verborgen was als een pad in de zee. Maar zo geholpen zijnde, zal hij ook juist dan de bittere smart over zijn ongeloof zien en bewenen en zich deswege schamen voor God, als Deze voor hem verzoening gedaan zal hebben. Want:

*Daar vloek en wet het hart verstalen,
daar zal 't gezicht, door God gewrocht,
hoe 't bloedrantsoen verzoening kocht,
alras het stenen hart vermalen.*

Maar als Zacharias zo in zijn ongeloof volhardt, dan verheft zich Gods gezant Gabriël in al zijn krachten antwoordt Zacharias: "Ik ben Gabriël, die voor God sta", dat wil zeggen: Zacharias, ik ben Gods adjudant, ik bekleed onder de heilige engelen een plaats der ere, vlak bij God. Zacharias, is het u niet genoeg, dat ik u Gods boodschap breng?

Geliefden, als nu in onze woning een adjudant kwam van onze Koningin, dan zouden wij toch wel begrijpen dat die niet bij ons kwam zonder een gewichtige boodschap.

Dan zouden wij toch begrijpen dat die man een boodschap heeft, die vanwege de waardigheid en het gewicht daarvan niet op een andere wijze mocht worden overgebracht dan door de persoonlijke adjudant van Hare Majesteit. Zo zegt ook Gabriël: "Zou God, Die mij tot u gezonden heeft, liegen?" Vertrouwt u het niet, als ik, één van Zijn engelenvorsten, persoonlijk tot u kom? Zacharias, nu zijt u niet meer te verontschuldigen in uw ongeloof.

En u, kinderen Gods, God heeft ons niet Zijn engel gezonden, niet één van Zijn engelenvorsten, maar Hij heeft ons Zijn Zoon gezonden, de Enige, Zijn Geliefde, in Welke al Zijn welbehagen is. En Hij staat vlak voor ons en zegt: Ik ben Jezus, de Zaligmaker der wereld. Ik ben het, Die u Gods hart verklaar. Ik zeg u, dat Ik geen lust heb in de dood van een zondaar. Ik bezweer het u in de Naam van Mijn Vader. Maar daarin heeft Mijn Vader lust, dat de goddeloze zich bekere en leve. Ja hierin openbaart de, Vader Zijn liefde, dat Hij Mij tot de kruisdood overgeeft opdat een iegelijk, die in Mij gelooft, niet zal verderven maar het eeuwige leven hebben.

"Ja maar", hoor ik een stem: "Er zijn toch kleintjes in de genade, zwakke lammetjes, klein in geloof, klein in moed, klein in kracht." Ja, maar Zacharias was geen kleintje in de genade. Zacharias volhardde in het ongeloof.

Kleintjes in de genade zijn geen mensen, die zeggen: "Ik moet eerst een teken hebben, anders geloof ik niet." Maar dat zijn mensen die smart, bittere smart hebben over hun zonden, dat ze de Heere zo veel en zo lang bedroefd hebben. En die het uitroepen: "O Heere waarom hebt U mij niet allang verstoten, waarom bent U toch zo goed voor mij? Waarom draagt de aarde mij nog en waarom dekt de hemel mij?"

Zij liggen zó hongerig en dorstig aan Gods troon. Zij worden zo ingewonnen voor God recht door de liefde Gods, die in hun harten is uitgestort. Zij hebben niets te eisen; alles wat zij nog mogen hebben, is hun een wonder. Zij zien juist in die tijd overal Gods hand in. Als de zon schijnt, zeggen zij: "Ach Heere, zou u mij tot een licht willen zijn? Als God regent op een dorstige aarde, zeggen zij: Heere om der zonden wil kon het niet meer, maar U doet Uw milde hand open en verzadigt al wat leeft."

Als ze naar Gods huis mogen opgaan: "Heere, ik hoef niet vooraan te staan, als ik maar mee mag gaan." En als ze dan eens horen dat bij al de zonden en al het verderf, dat ze in zich zien de Heere toch milde handen en vriendelijke ogen heeft, dan kunnen zij het niet meer op en wenen naar Zijn gemeenschap en treuren over de breuk, die hen van zulk een dienenswaardig God scheidt. Nee, voor zulken is de Heere niet hard, die bestraft Hij niet, die voedt en verkwikt Hij in Zijn bedehuis. Tot dezulken zegt Hij: "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden."

Maar Zacharias wordt niet in bescherming genomen als een kleintje in de genade en vertroeteld in zijn ongeloof, maar Zacharias wordt bestraft als volhardende in zijn ongeloof. Als iemand die weigert Gods Woord gehoor te geven. Daarom zegt de engel: "En zie, u zult zwijgen en niet kunnen spreken tot op de dag dat deze dingen geschied zullen zijn, omdat u mijn woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hun tijd."

Nu krijgt Zacharias een teken, maar zo had hij het niet bedoeld. Nu krijgt hij een teken 'tot zijn schande. Nu moet hij zwijgende over de aarde gaan. O, hoevelen van Gods kinderen zijn er niet, die hun hele leven zwijgende over de aarde gaan omdat zij inheï begin van hun geestelijk leven, toen God hun de belofte des evangelies opende, niet durfden uitkomen. Ja soms tot aan hun sterfbed moeten zwijgen omdat zij in ongeloof geweigerd hebben Gods werk te erkennen. O God zal u er uit halen, Hij zal Zijn waarheid nimmer krenken. Hoewel het waar is dat zulke zwijgers verre boven al die holle leeghoofden uitkomen, die altijd maar kunnen praten, maar zonder enige geestelijke inhoud zijn, toch hebben zulke zwijgers zichzelf veel schade gedaan en zouden ze tot meer nut van Gods kerk en tot meerdere eer van Gods Naam geleefd kunnen hebben.

O, onderzoekt nu eens, geliefden, waar uw zwijgen uit voort komt. Het ongeloof is zulk een monster in ons leven. Dat ongeloof krenkt God, dat bedroeft God, er is geen zonde die ons onbekwamer maakt tot de dienst van God dan het ongeloof.

Daartegenover kroont de Heere het geloof der Zijnen. Als Simeon gelooft, komt er een glans van vreugde op zijn gelaat en wenst hij afgelost te worden om altijd bij de Heere te mogen zijn. Als Anna gelooft, gaan haar lippen openen belijdt zij Hem in Wie zij haar Zaligmaker vond.

Als de herders geloven, gaan zij zingen, hetgeen wij nu met hen doen:

Hij heeft na lang geduld

*Met goederen vervuld
Der hungerigen monden.
Hij zag geen rijken aan,
Maar heeft z' in hunne waan,
Gans ledig weggezonden.*

*Zijn goedheid klom ten top,
Hij nam zijn Isrel op,
Naar 't heil Zijn knecht beschoren.
Gelijk hij ons ten troost,
Aan Abram en zijn kroost
Voor eeuwig had gezworen.*

Als Zacharias uitkomt uit het heilige kan hij niet anders dan wenken en wat gebaren maken. De schare begrijpt het in zoverre, dat zij bekent dat hij een gezicht gezien heeft.

Wanneer hij zijn handen uitbreidt om het volk te zegenen, blijft hij stom. Niet alleen Zacharias is getroffen door zijn ongeloof, maar ook het volk is er door getroffen. Hij kan hen geen deelgenoot maken van het grote heil, hem verkondigd.

En daarom kinderen Gods, min of meer geoefend, dat er geen stilzwijgen bij u gevonden zou worden. Veracht toch de dag der kleine dingen niet. Houdt de Heere aan Zijn Woord. Als u zwijgt, wie moet dan toch des Heeren lof vertellen? Wie zal dan uw kinderen vertellen wie God is? Wie zal hen dan bewegen tot het geloof, als u zwijgt? Wie zal de mensen, die nog buiten God en Zijn dienst staan, jaloers maken op het leven in de dienst des Heeren?

Gij zijt geroepen om Zijn getuigen te zijn. Nee, overtuigen kan Gods Geest alleen; dat vraagt de Heere ook niet van u. Bekeren kunt u de mensen niet, het behoeft ook niet, dat zal God Zelf doen. Maar Hij wil dat u getuigt, getuigt van al Zijn deugden. Wie Hij is in Zijn straffende gerechtigheid, maar ook wat Hij zijn wil in Zijn ontfermende liefde voor mensen, die hulpeloos tot Hem vluchten. U moet getuigen van Jezus en van Zijn reddende liefde. U hebt iets gezien van de toorn Gods, nederdalende op het hoofd van Uw lieve Borg. U zag Hem liggen in de allergrootste ellende in de kribbe.

U hoorde Hem kermen: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe." U stond misschien bij het kruis toen Hij smekende uitriep: "Mij dorst." Ja, in diepe ontroering hebt u het misschien die arme zondaar nagestameld, die eens stond bij het kruis en uitriep: "Heere Jezus, kom af van het kruis, dat is mijn plaats." Laat dan geen stilzwijgen bij u zijn.

O het is waar, Zacharias wordt niet verstoten. Hij vervult zijn werk die ganse week, maar met een stomme mond. En nu gaat hij naar huis, waar hij zijn vrouw van dit alles in kennis stelt.

Gods werk gaat door. Hij is er getuige van, van maand tot maand. O, wat een beschaming van zijn ongeloof. Wat een tranen van diepe smart zal hij geschreid hebben; wat zal hij bij alle blijdschap zich hebben verfoeid voor God en de mensen. Niemand kon hij vertellen wat God gedaan had, met niemand spreken van de genade Gods, aan hun beiden bewezen. Niemand het grote geheim meedelen, dat de beloofde Messias haastelijk komen zou. Gaan velen van Gods kinderen niet in deze smart over de aarde? Gods trouw niet te kunnen ontkennen, Gods genade mogen ervaren, en dan niet te kunnen uitkomen. O, het is waar, zulke zwijgers maken het openbaar in hun leven door hun daden, dat zij de Heere vrezen. In hun handel en wandel worden zij gekend als een zaad dat de Heere gezegend heeft.

Want de inwoning van de Heilige Geest laat niet zonder vrucht. Maar tot een trouw getuige des Heeren zijn ze niet. O, nu moet u niet denken dat dit ons staat beschreven opdat wij allen nu maar naar huis zouden gaan en zeggen: "Nu ja, als het ongeloof dan zo'n grote zonde is, dan zal ik ook maar geloven, dan zal ik er mij maar bij neer leggen en bij mijzelf vaststellen dat Hij ook voor mij gestorven is."

Nee, het is juist beschreven opdat wij met onze schuld naar huis zouden gaan, onze knieën buigen en zeggen: "Och Heere, hier ben ik nu voor Uw aangezicht, een ongelovig zondaar met een zwijgende mond. En dat terwijl ik niet kan ontkennen dat U mij trok uit de duisternis tot Uw licht. Ik kan het niet ontkennen met mijn ganse hart U als mijn God te hebben gekozen. Ik kan het niet ontkennen dat U mij trok uit de duisternis tot Uw licht. Ik kan het niet ontkennen met mijn ganse hart U als mijn God te hebben gekozen. Ik kan het niet ontkennen U lief te hebben, Heere, boven al wat in de wereld is. Maar ik arme dwaas durf het op Uw Woord niet te wagen. Ik vertrouw meer op de bedrieglijke waarneming van mijn bedorven oog dan op Uw Woord. O klaag en kerm voor uw God en onderzoek intussen in Zijn Woord over welken Hij Zich ontfermen wil.

Hij wil mensen vol striemen en wonden, blind en dwaas, hulpeloos en ongelukkig, opdat Hij aan zulken het volle heil Zijner bediening zou kunnen verheerlijken. Die in oprechte smart zijn ongeloof tot God uitdraagt, zal door Hem niet vergeten worden. Eens komt de dag dat de band van uw tong zal worden losgemaakt. Dan zult u uw schade inhalen. Maar laat dat uw schaamte over uw ongeloof vermeederen. Staart niet al te zeer naar gevoelige genieting van Gods liefde, maar weet dat Christus even dierbaar kan zijn in het gemis als in het bezit.

Och mochten wij geen groter goed bekomen dan eeuwig naar Jezus hongeren, wij zouden reeds zalig zijn. Maar nu heeft Hij toegezegd, dat wij Hem zullen zien gelijk Hij is. Eerst echter hebben wij nog een kleine tijd met Hem te lijden, geduldig Zijn kruis op ons te nemen en Hem te volgen.

Hij heeft eerlijk gezegd dat onze weg niet over rozen zal gaan hier op aarde. Maar Hij heeft toch beloofd ons een goede thuiskomst te zullen bezorgen.

De wereld ziet ons verkeerd omdat zij God niet kent. Zij weet niet dat wij in droefheid blijdschap hebben en onder onze tranen zingen van Hem, Die ons zo uitnemend heeft liefgehad. Als wij dan reeds onze droefheid niet willen ruilen voor de blijdschap der wereld, hoe groot zal onze vreugde dan zijn als Hij eens onze druk zal verwisselen in geluk. Dan hebben wij er graag nog wat donkere dagen voor over, het licht zal ons zoveel te zoeter zijn. De slagen van Jezus zijn zoeter dan de kussen van de wereld.

Ja het is ons liever dat Jezus met ons twist dan dat de wereld ons zegent. Want moet onze mond dan zwijgen onder Zijn straffende hand, wel, Zijn werk gaat door, ons hart zal des te voller worden om Zijn lof te verkondigen daar, waar wij nooit meer aan Zijn Woord zullen twijfelen. Waar de volmaakte vervulling van alles wat Hij heeft beloofd ons geworden zal. Waar alle dingen zullen moeten medewerken om eens volmaakt te zingen: *Wij heffen 't hoofd omhoog, wij zullen d' eerkroon dragen door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen. Amen.*

3. Het onderhoud tussen Jezus en Nathanaël

Predicatie over Johannes 1: 48-51

Ds. G. SCHIPAANBOORD

Psalm 43: 3, 5

Lezen Joh. 1: 35-52

Psalm 119: 62 en 84

Psalm 32: 4

Psalm 89: 7

Tekst: Joh. 1: 48-51:

Jezus zag Nathanaël tot Zich komen, en zeide van hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in welke geen bedrog is.

Nathanaël zeide tot Hem: Van waar kent u mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Filippus riep, daar u onder de vijgenboom waart, zag Ik u.

Nathanaël antwoordde en zeide tot Hem: Rabbi, u zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls.

Jezus antwoordde en zeide tot hem: Omdat Ik u gezegd heb: Ik zag u onder de vijgenboom, zo gelooft gij; gij zult grotere dingen zien dan deze.

In het laatste gedeelte van Jesaja 30: 18 lezen wij: "Welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten", en in vers 19: "Gewis zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps, zo haast Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden."

Gemeente, dat wordt bevestigd in het leven van de kerk des Hoeren. Jesaja zegt: *Die Hem verwachten*. Gods kinderen hebben een gegronde verwachting, die door de liefde werkende is. Een tweede vrucht is de levende hoop, die de Heere in Zijn arm en ellendig volk nooit zal beschamen, en die het geloof van Sions kinderen versterkt; en in de oefeningen zullen geloof, hoop en liefde zekerlijk bevonden worden. Want Wie wordt er met die "Hem" bedoeld? God in Jezus Christus, en alleen Zijn komst in het hart zal hun heil volmaken.

O, die dierbare Godsspraak: *Gewisselijk zal Hij u genadig zijn op de stem uws geroeps, zo haast Hij die horen zal, Zal Hij u antwoorden.*

Volk van God, die levende verwachting, dat geroep en het genadig zijn van God aan Zijn Sions kinderen, zal Hij volvoeren in een weg zo wonderlijk, eenzijdig, maar ook soeverein; in wegen waarvan de kerk zong in Psalm 77: 8 (oude berijming):

O God, heilig zijn Uw wegen

Niemand kan U spreken tegen.

Waar is er breed of te wijd

Een al zulk God als u zijt.

Gemeente, aan iedere geloofsoefening, geloofszegepraal gaat de Heere vooraf de geloofsbeproeving schenken! Noemt u de geloofsbeproeving een schenken? Ja gemeente, want anders is het niet van de hemel. In onze oppervlakkige dagen, waarin men zegt: "Je moet geloven en Jezus vasthouden", ontbreekt de beproeving; maar Gods oprechte volk weet daar iets van.

Jozef, de godvruchtige jongeling, kwam zes jaar inde gevangenis. Hij had zeker gestolen? Nee, hij kon met de zonde niet meedoen.

Jongeling, jongedochter, weet u daar iets van? De zonde te haten met een dodelijke haat. Kinderen des Heeren, zijt u banger van de zonde dan van de dood? Zeker, het ging er diep door bij Jozef, en de duivel sprak: Jozef, daar ga je met je verwachting, met je roepen. Maar is Jozef beschaamd? Er staat in Psalm 105: 19: "Tot de tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft hem de rede des Heeren doorlouterd." Jozefs broeders spotten wel met zijn dromen; maar ziet ze aankomen. Zij bogen zich neder. In wezen hadden ze met de Heere gespot.

Denk eens aan David. Zeker, ook hij roept uit: "Ik zal nog één der dagen door de hand van Saul omkomen", maar God bevestigt zijn gegronde verwachting: hij wordt koning over Israël. En Die dat nu alles werkt is God; zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Zie dat duidelijk in het leven van Nathanaël en wij vragen uw gewijde aandacht voor:

1. Nathanaël tot Jezus geleid.
2. Nathanaël door Jezus gekend.
3. Nathanaël, die zijn belijdenis aflegt.
4. Nathanaël, die door Jezus wordt onderwezen.

In vers 46 staat: Filippus vond Nathanaël. Wie is hij? Tweemaal wordt hij in de Heilige Schrift genoemd. Zijn naam betekent *gave Gods*.

In deze geschiedenis en in Joh. 21 lezen wij van hem, aan de zee van Tiberias onder de naam Bartolomeüs, d.i. zoon van Tolmas. Hij was afkomstig uit Kana in Galiléa. Een man die niet op de voorgrond treedt zoals Petrus of Johannes. Integendeel, een stille in den lande is hij, met een standvastig karakter, voorzichtig en oprecht; iemand die beoefent: voorzichtig als de slangen en oprecht als de duiven. Een man die het met het geloof van een ander niet doen kan. Van zijn bekering lezen wij niets, maar des te meer van de vruchten. En gemeente, de boom wordt toch aan de vrucht gekend. Dat is het aantrekkelijke van deze Nathanaël. Hij is rondborstig en ongeveinsd. Iemand die vooroordelen heeft, waar hij oprecht mee voor de dag komt. Ook niet van dat slag mensen die stijf vasthouden en zich niets in de weg laten stellen door degenen die hun bezwaren ontnemen kunnen.

Maar er is meer. Deze Nathanaël is een zoekend en missend mens. Veel ging er in zijn hoofd en hart om. Hij was er één die het koninkrijk Gods, de Messias verwachtte.

Er zijn zielen in Gods koninkrijk die jaren lang met het licht op hun rug lopen, die zichzelf niet kunnen verklaren. Het gaat hen als Rebekka: *Hoe ben ik aldus? Ze zijn ongelukkig gelukkig en gelukkig ongelukkig*. Misschien zijn er heden van dezulken onder ons, die een leven leiden als Nathanaël. Ze gaan missend over de wereld en schreien in 't verborgene. Ze kunnen niet mee doen zoals vroeger. Wat voorheen een last was, wordt nu oen lust. Ze geven de eenzaamheid de voorkeur. Zwijgend doen se hun werk in huis, op de fabriek en op kantoor. Ze vertoeven Zo gaarne in Gods huis, zondags en in de week. Daar laten ze alles voor staan. Hun thuisblijven is weinig; het zijn tijden dat as meer vuur dan licht hebben. Ze vinden het wat erg en smartelijk om 's maandags de wereld weer in te moeten. Het ligt in hun gemis verklaard: "Hoe lieflijk zijn mij Uw huis en tempelzangen, mijn hart roept uit tot God, Die leeft en aan mijn ziel het leven geeft."

Dun is er geen twisten over infra of supra, over voorwaardelijk of onvoorwaardelijk aanbod. Dat andere wordt de legering der ziel. Dat is de lokkingstijd, Hoséa 2: 13: "En Ik zal naar haar hart spreken." Gods Woord onderzoeken ze het liefst. Och, ze willen het niet weten voor de overige huisgenoten. Ze gaan zuchtend hun weg; mensen met raadsels in hunziel. Weet u wat ze wel hebben? Een vijgenboom, zoals Nathanaël.

Deze boom had lange bladeren, die tot aan de grond hingen. Dat was Nathanaëls plekje, daar kroop hij tussen en zat met zijn rug tegen de stam. Het zonlicht speelde door de bladeren. En hij werd door niemand gezien. Alleen Filippus, zijn vriend, wist van de geheime plaats, verder geen sterveling. Daar spraken zij over de dingen waar hun zielen mee vervuld waren. Filippus en Nathanaël hebben veel over de komst van de Messias gesproken.

Volk des Heeren, bezit u nóg een vijgenboom. Vaders, moeders, jongens en meisjes, hoe staat het met jullie vijgenboom? Ik bedoel dit: Heb je een plekje in huis, in de schuur of je kamer waar je je knieën kunt buigen voor dat lieve Wezen? Wat ben je dan bevoorrecht. En wees eens eerlijk: die plaats wil je dan ook niet meer missen.

Dan gaat het zoals het met die man ging, die moest verhuizen. Zijn vrouw was blij: een beter, huis, meer ruimte en comfort. Ze vroeg aan haar man: "Ben je niet blij?" Die man sprak dit: "O vrouw, hier heb ik een vijgenboom, maar is die er ook in het nieuwe huis?" O volk van God, het ligt zo teer voor die Nathanaëls.

Plotseling worden de bladeren weggedrukt en staat Filippus voor zijn vriend Nathanaël. Hij vond hem onder de vijgenboom, ver van het gewoel der wereld.

Och, werd het meer gevonden in onze gemeenten.... gewis, dan zouden de vruchten niet achterwege blijven. Van dezulken is de zielsgesteldheid zo menigmaal: "Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten", Jes. 64: 1.

Nathanaël blikt opwaarts en ziet zijn vriend Filippus staan, opgetogen en verrukt. Hij hoort hem zeggen: "Wij hebben Die gevonden, van Welke Mozes in de wet geschreven heeft en de profeten, n.l. Jezus, de zoon van Jozef, van Nazareth."

Filippus was door Jezus gevonden, zie maar in vers 44: Jezus vond Filippus en zeide: "Volg Mij." Onweerstandelijk. Zie daar komt het nu net op aan, gemeente. Er zijn zoveel mensen in onze dagen die Jezus vinden, maar nog nooit door Jezus zijn gevonden. Is daar ook een verschil in? Dat zou ik wel denken.

Wijlen Ds. G. van Reenen kwam in Leiden een dronken man tegen. "Dominee", aldus sprak deze hem aan, "u hebt mij nog bekeerd."

"Dat kan ik goed merken", antwoordde Ds. van Reenen, "want als God het gedaan had, zou je nu niet dronken voor mij staan."

Duizenden, die over Jezus praten en gelukkig zijn. Maar vraag eens aan deze mensen: "Bezit u ook een vijgenboom? Kende u ook een tijd in uw leven dat er een gemis en een breuk in uw hart was. Kent u ook de droefheid naar God. Is voor u zonde zónde geworden en ook schuld waarlijk schuld?"

Ledeboer zei: "De eerste Adam niet geleerd, dan is de tweede Adam niet begeerd."

Pilatus vroeg: "Wat moet ik met Jezus doen?" Hij wist het niet. Maar Maria Magdalena wist het zo veel te beter, en Simon Petrus en Thomas. Hoe komt dat? Omdat er plaats was gemaakt voor Jezus.

Nathanaël luistert en zegt tegen Filippus: "Kan uit Nazareth iets goeds zijn?" Nee, Nathanaël is nog niet blij met de mededeling. Hij ziet de blijde glans in de ogen van zijn vriend. Maar dat kan niet! Uit Nazareth? Een plaatsje dat in de oudtestamentische geschriften niet genoemd wordt. Minachting hoort men in deze uitspraak.

Niet één belangrijke gebeurtenis in het Oude Testament greep plaats in Nazareth. Waarschijnlijk was het na de Babylonische ballingschap gesticht. Nazareth had geen betekenis. Het ligt enkele mijlen van Kana.

Nathanaël, wat is de wortel van het zien naar grootheid diep in je hart gegroeid. Jeruzalem, de stad des groten Konings, ja, dat zou kloppen. Maar dat gehucht, Nazareth? Nee Filippus, dat heb je mis man. Je maakt je blij met een dode mus.

Filippus begint niet te disputeren of te dogmatiseren. Met onverminderde geestdrift roept hij tot Nathanaël: "Kom en zie." Filippus wil als het ware zeggen: "O man, praat nu niet langer, overtuig je van de waarheid. Het kan alleen maar meevallen." Hij leidde hem tot Jezus. Is dat geen kostelijke vriend, namelijk die tot Jezus leidt? Het is het werk van de leraren, Van de ouderlingen op huisbezoek. Om die Nathanaëls te wijlen op Hem, Die de weg, de waarheid en het leven is. Om dienen, die met een levend gemis in hun hart de weg niet weten, te wijzen op Jezus, voor Wie plaats is gemaakt. Welk een voortreffelijk werk. Jezus Zelf sprak het tot Johannes en Andréas in vers 40: "Komt en ziet."

Zie ze daar nu eens gaan in gedachten, Filippus opgetogen en Nathanaël die helemaal geen verwachting heeft. De erepalm aan Filippus! Nee gemeente, er is wat anders. Filippus wordt middellijk door de Heere gebruikt, zoals Gods knechten als nietige instrumenten gebruikt worden. Het is zoals Jezus Zelf zegt: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij da Vader hem trekke; en niemand komt tot de Vader dan door Mij."

2. Nathanaël door Jezus gekend.

Mus zag Nathanaël tot Zich komen. O volk des Heeren, daar zag Jezus hem voor de tweede maal. Hij had hem gezien in de stille Vrederaad, toen Christus de ganse uitverkoren kerk uit de handen van Zijn heilige Vader ontving als loon op Zijn Middelaarsbediening. In het Hoge priesterlijk gebed, Joh 17: 11 zegt Hij: "Heilige Vader, bewaar ze in Uw naam, die u Mij gegeven hebt", en in vers 24: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt." Daar ligt de oorzaak van uw zaligheid, kinderen des Heeren. O, dat kennen, zoals wij het lezen in Ex. 2: 25: "En God zag de kinderen Israëls aan en God kende hen."

De oorsprong van de zaligheid ligt in het welbehagen Gods des Vaders, waar de engelen van zongen in de velden van Efratha; van de Vader, Die in Christus verloor, en van het welbehagen dat door de hand van Christus gelukkig voortgaat. Het welbehagen, hetwelk God de Vader tot Zijn volk betoont door middel van de Heilige Geest. De Vader verkoos ze, de Zoon kocht ze met Zijn dierbaar bloed en de Heilige Geest paste het onderwerpel toe.

Nathanaël, liggende in het welbehagen van de drie-enige God, was opgewekt uit de staat des doods door de Heilige Geest, zoals onze vaders zo kernachtig belijden in de 5 artikelen tegen de remonstranten (Hoofdstuk 3-4, afd. 12): "En dit is die wedergeboorte, die vernieuwing, nieuwe schepping, opwekking uit de doden en levendmaking waarvan zo heerlijk in de Schrift gesproken wordt, dewelke God zonder ons in ons werkt."

En dan is het niet zo dat deze leer goddeloze en zorgeloze mensen maakt. Van een dode lijdelijkheid is geen sprake. De vijanden van het eenzijdig soeverein Godswerk weten er niets van. De onderwijzer zegt in Antwoord 64 van de Heidelb. Cat.: "Het is onmogelijk dat zo wie Christus door, een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid." Calvijn zegt: "Wat is het voortreffelijke in onze religie? 1. Het soevereine eenzijdige Godswerk; en 2. De volle verantwoordelijkheid van de mens voor het heil van zijn onsterfelijke ziel."

De Heere Jezus zegt in Joh. 15: 22: "Indien Ik niet gekomen ware en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde, maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonden."

Onbekeerde zondaren, bewaart al uw verontschuldigen! Maar bedenkt dat als u voor Gods rechterstoel zult staan er niet één, hoort u dat goed, niet één over zal blijven. Buig uw knieën voor dat Goddelijk Wezen en smeekt de Heere om die

levendmakende Geest. Kruipt onder "de vijgenboom" en staat dan vooral niet te snel op van uw knieën. De Heere gaat nog een stap verder. *Toont Mij uw gedaante en laat Mij uw stem horen.* Komt zoals u zijt, zegt de Heere maar alles en belijdt uw zonden, uw onmacht, onwil en vijandschap.

Och, levert de wapenen van verzet in. U leeft nog, het kan nog. De Heere roept heden in deze ure: "Wendt u tot Mij, o alle einden der aarde."

Daar is ook uw woonplaats bij. De Heere weet waar u woont, daar waar de troon des satans is. O, dat komen van Nathanaël tot Jezus, in Zijn gemeenschap. En wat zegt de Heere dan? Kan uit Kana iets goeds zijn? Nee, Jezus had het met recht kunnen zeggen. O, die Jezus, Die nooit verwijt, maar wel onderwijst en troost.

"Ziet waarlijk een Israëliet, in dewelke geen bedrog is." Wonderlijk; een uitspraak die men nergens elders leest. Zei de Heere dat om te vleien? Nee! Welk een eervol getuigenis voor deze oprechte Israëliet. Nathanaël had geringe gedachten van zichzelf. De bedoeling van deze uitspraak was om alle twijfel bij Nathanaël weg te nemen. In wie geen bedrog is, dat wil zeggen het is oprecht en waar. Hij is een Israëliet van de rechte stempel. Het nieuwe leven dat de Heilige Geest in zijn hart werkte, was onbedrieglijk. Hellenbroek zegt: "Hoe gaan ze dat verbond in? Armoedig, gelovig en oprecht."

Jezus wil zeggen: "Ik ken u bij name. Eer dat er iets begon te leven, was alles in dat boek geschreven." Jezus verbreekt de laatste banden van twijfel en ongeloof. Nee, de Heere zegt niet: "Dat is een bekeerde man", of: "Deze Nathanaël heeft Mij lief."

Nee. *Ziet waarlijk een Israëliet in welke geen bedrog is.* Jezus wist van zijn worstelingen en zuchten onder de vijgenboom. En dat hoort en ziet de Heere zo gaarne van Zijn oprechte volk. Die lopen niet op straat, maar zijn in het verborgene.

De vruchten van de werkingen van de Heilige Geest, van het ontdekkende genadelicht in 't hart van Zijn volk, zijn ootmoed en het belijden en betreuren van hun onoprechtheid. Ze gaan die farizeeër leren kennen die altijd op de voorgrond staat, omdat de gestalte en het gebed van de tollenaar hun niet vreemd zijn. O God, wees mij arme zondaar genadig. Ze staan er buiten. Nee, het begint niet met Jezus. Die kennen ze niet. Ze zijn God kwijt en hebben tegen God gezondigd. De Heilige Geest overtuigt hen van zonde, gerechtigheid en oordeel. De Heere zegt het niet tegen, maar van Nathanaël tot de andere discipelen.

Jezus zei ook niet: "Ik ben in Nazareth opgevoed, maar in Bethlehem geboren." Nee, de Heere werpt het kleed van de ootmoed niet af, maar wil in dat kleed gekend worden. Zelfs in de hemel zijnde, noemt Hij Zich Jezus van Nazareth. Zie Psalm 32: 2: "Welgelukzalig is de mens, wie de Heere de ongerechtigheid niet toerekent en in wiens geest geen bedrog is."

Welk een dierbare toetreding van Jezus tot Nathanaël. Maar er N meer. Jakob was een oprecht man. Op de worsteling bij Pniël volgt zijn nieuwe naam Israël. Zou er bij Nathanaël onder de vijgenboom iets dergelijks plaats gevonden hebben? De zielenood kun zo groot zijn, zo aangevochten worden. 'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder. De Heere zal een afgesneden zaak op aarde doen.

Wat zal Nathanaël opgekeken hebben. Dat had hij niet verwacht. U moet maar rekenen dat hij in zijn mening versterkt werd. Kan uit Nazareth iets goeds zijn? Zie je wel! Dat klopt immers niet. Die Rabbi heeft mij nooit gezien of gehoord en nu die woorden. Dat was de strijd in zijn ziel oprecht voor God te willen leven en niet te kunnen. En weet u waar al die oprechte Nathanaëls nu zo bang van zijn? Van dergelijke uitspraken. Door ze bijvoorbeeld de handen op te leggen of te zeggen: "Dat bij u is het werk van de Heilige Geest."

Wat wordt er gebouwd waar afgebroken moest worden. En waar het recht ligt, zijn ze

er niet blij mee. Integendeel. Het zal een nauw onderzoek tussen God en de ziel geven. Denk aan de bede uit Psalm 139: "Doorgrond en ken mijn hart, o Heere." Het hart is arglistig, ja dodelijk. Zijn reactie is dan ook onmiddellijk: "Vanwaar kent u mij?" Hij wil het weten en al dat in zichzelf arme en ongelukkige volk. Het is de vraag die Ruth aan Boaz stelde: "Waarom heb ik genade gevonden in uw ogen, dat u mij kent, daar ik een vreemde ben?"

Dat vreemdelingschap is vrucht van het ontdekkende werk van de Heilige Geest. Volk, de oude geoefenden wisten het wel. Ze zeiden: "Vraag veel om ontdekkend licht." Het is een breuk in onze tijd in het leven van Gods volk en knechten. En waar geen ontdekking is, daar komt iets anders: beschouwing en zelfverheffing van de mens. Dan komt de farizeeër aan het woord. Driewerf gelukkig die het ervaren: *Looft Hem, Die de Amoriet van zijn grootse zetel stiet.*

Nathanaël zegt niet "Dat is juist, Heere, U moest eens weten wat ik voor een oprecht man ben. Ja Filippus, dat valt mee uit Nazareth." Niets van dat al.

Op huisbezoek zat een vrouw nogal uit te pakken dat ze zo slecht en zo zondig was, ze deugde nergens voor. Die ouderling zei: "Dat klopt precies, want die buurvrouw vier deuren verder heeft een boekje over je opengedaan." Ze sprong overeind en zei: "Wat heeft ze van mij te zeggen?"

Gemeente, wij kunnen wel praten over ontdekking, maar is het ook beleving? Dat was het wel bij Nathanaël.

3. Onze derde gedachte zegt het: **Nathanaël heeft zijn belijdenis afgelegd.**

"En Jezus antwoordde en zeide tot hem." Dat wij daar toch eens erg in hebben. Niet wat wij tot de Heere spreken heeft waarde, maar wat God tot ons spreekt. In Psalm 85: 9 staat: "Ik zal horen wat God de Heere spreken zal, want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken."

Er zijn zo velen in onze dagen van wie men hetzelfde oude liedje beluistert: "Dat heb ik gezegd", en een ander: "Dat heb ik gezegd en gedaan."

Maar gemeente, het is absoluut noodzakelijk dat God het doet en dat de Heere spreekt. Zeker, dat zal zich in de vrucht openbaren: al wat wij zeggen en doen heeft geen waarde. De Heere Jezus predikt: "En zeg dan nog, ik ben een onnutte dienstknecht." Welk een les voor ons hoogmoedig en diepbedorven vlees. Het komt omdat wij in de bondsbreuk van Adam liefhebbers van onszelf zijn geworden en ons eigen "ik" bedoelen.

Nathanaël is verbaasd. Hoe is dat mogelijk? "Eer u Filippus riep, daar u onder de vijgenboom waart, zag Ik u." Ja gemeente, als Nathanaël dat hoort, dat zijn plaats in 't verborgen bij Hem bekend is en dat Hij alles gezien heeft, dan breekt de laatste twijfel bij Nathanaël. Want Christus, die Jezus uit Nazareth, verklaart hier Zijn goddelijke alwetendheid. In deze uitspraak schittert het God-zijn van de Heere Jezus. "Eer u Filippus riep, daar u onder de vijgenboom waart, zag Ik u." Zijn God-zijn verborg Jezus achter het voorhangsel van Zijn menselijke natuur. Welk een heerlijke openbaring, dat Jezus alles weet. Het deed David uitroepen: "Gij weet mijn weg en hoe mijn wandel is, 'k wil niets daarvan voor U, mijn God, verhelen."

Christus blikte krachtens Zijn eeuwige Godheid in de diepste schuilhoeken van ons hart; Hij, Die de harten doorzoekt en de nieren proeft, Die een oordeler der gedachtenis. Dat is het wonder voor die oprechte Nathanaëls. Daar zijn ze blij mee en de huichelaar is er bang van. Die heeft er ook geen behoefte aan. Het tijdgeloof spreekt altijd over Jezus, maar het zaligmakend geloof is verheugd dat God van hun zaken afweet. Zitten er hier nog van die Nathanaëls, die weten wat het inhoudt een vijgenboom te bezitten? Die weten van de worstelingen in 't verborgene? Ik zou

zeggen: "Godvruchte schaar, houdmoed!" Zie maar bij Nathanaël. Hij antwoordde: "Rabbi, Gij zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls." Welk een dierbare belijdenis, waarin het geloof schittert. Welk een kostelijke vrucht. Daar hoort en ziet Jezus het werk van Zijn Vader en de Heilige Geest schitteren. Ten tijde dat Jezus de ambtelijke bediening aanvaardde, zonk het volk der Joden weg in formalisme en verbasterde godsdienst. Die was er in die dagen ook al genoeg. Het liep van de straten af en nu loopt het van de daken. Jesaja klaagde: "De waarheid struikelt op de straten." Het riekte er van de godsdienst. Bij de leiders van het volk liep het van de gezichten en mantels af. Op de hoeken van de straten werden gebeden gedaan en giften geschonken. Een godsdienstig mens maakt wat een drukte met muziek en allerlei versieringen.

Maar voor die oprechte Nathanaëls staat er in Psalm 65: 2: "De lofzang is in stilheid tot U, o God, in Sion. Gij hoort het gebed; tot U zal alle vlees komen."

In de belijdenis "Rabbi", dat wil zeggen: Meester, Leraar, horen we wat Mozes in Deut. 18 al voorzegt had: "Een Profeet uit het midden van u, uit uw broederen, als mij, zal u de Heere uw God verwekken; naar Hem zult u horen."

Hellenbroek leert onze kinderen: Waartoe is Jezus Profeet? Om onze onwetendheid te verlichten en ons te onderwijzen.

Waarom Priester? Om onze schuld te verzoenen.

Waarom Koning? Om ons uit de dienstbaarheid des duivels en der zonde te verlossen. Catechisanten, luistert eens: Als je straks belijdenis des geloofs hebt afgelegd, werpt dan het kostelijk vragenboekje van Hellenbroek niet weg. Maar leest en herleest het! Weest er zuinig op. De tijd is niet ver dat dergelijke lectuur niet meer gedrukt mag worden. De machten van on- en bijgeloof w orden groter en denkt aan Openbaring 3: 10: "De verzoeking, die over de gehele wereld komen zal." En die is er; wij zitten er midden in. Merken wij het op, ambtsdragers?

Nathanaël beleed: "Gij zijt de Zoon Gods."

Johannes de evangelist zegt: "Hij is tot de Zijnen gekomen, maar ze hebben Hem niet aangenomen." Die verstokte Joden toch! Nee gemeente, dat geldt voor ons allen. Van nature zullen wij nooit de Zoon van God aanvaarden. En wat is de oorzaak? Dat Jezus met het evangelie komt, is de Jood een ergernis en de Griek een dwaasheid. Nee, zoek ze niet in Israël of Griekenland; die woont in ons aller hart. Daarom gaat de Heilige Geest eerst plaats maken voor Jezus.

Maria moest naar Bethlehem, opdat de Schrift vervuld zou worden. En de Heere Jezus werd er geboren. Toen ze er aan kwamen, was er geen plaats voor Jezus, en het huis van Maria in Nazareth stond leeg! Wie het vatten kan, die vatte het! Jozef en Maria hadden er niet op gerekend. Christus was in de staat der vernedering en denk aan Jesaja 53: "Wie heeft onze prediking geloofd? Hij had geen gedaante, noch heerlijkheid als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte dat wij Hem zouden begeerd hebben."

Nathanaëls door de Heilige Geest uitgesproken geloofsbelijdenis opent zijn zielsogen voor de ware, door de Vader beloofde en toegezegde Messias. Dat volk weet hoe ze er aan gekomen zijn. Paulus zegt in Galaten 1: "Totdat het God behaagde Zijn Zoon in Mij te openbaren."

De Zoon van God. Niet één mensentong, niet één leraar zal naar waarde kunnen zeggen wie Jezus is. De Bruid zegt: "Dat is de stem mijns Liefsten; Hij is blank en rood en draagt de banier boven tienduizend. Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk."

De Zoon van God, Die één in Wezen is met de Vader en de Heilige Geest, wilde onze menselijke natuur, ziel en lichaam om twee redenen aannemen: Uit liefde tot Zijn heilige Vader en Diens geschonden deugden op te luisteren, die door de zonde

ontluisterd waren, en uit eeuwige liefde tot Zijn zwarte bruidskerk. Gij zijt de Koning Israëls, de Zoon Gods. Wat mag het geloofsoog ver blikken, ontsloten door de Heilige Geest, zoals Nathanaël thans zien mag. Hij is de Koning over het geestelijk zaad van Israël.

"De Heere is onze Koning, Hij zal ons behouden" (Jesaja 33). De Hagarenen willen niet dat Hij Koning over hen is. De ouderlingen, farizeeën, schriftgeleerden en al die lieden die uit de werken der wet zalig willen worden, verwerpen deze Koning. Bovendien: zij hebben een keizer!

Na 3 jaar arbeid van Jezus op aarde golft het uit honderden kelen: *Kruist Hem, kruist Hem!* Het is een vrucht van het verbroken werkverbond, van onze blindheid en onze duivelse vijandscha om van nature Jezus nimmer als Koning te erkennen.

Wat een gelukkige Nathanaël om zulk een belijdenis af te mogen leggen. Nee, wij lezen verder niet meer: "Kan uit Nazareth iets goeds zijn?" Want Jezus antwoordde: "Omdat Ik u gezegd heb, Ik zag u onder de vijgenboom, zo gelooft gij. U zult grotere dingen zien dan deze"; zoals onze vierde gedachte zei Nathanaël door Jezus onderwezen.

4. Dat woord is bevestigd in het leven van Nathanaël, en al Gods kinderen weten daar iets van. ***Gij zult grotere dingen zien dan deze!***

Christus aanvaardde de belijdenis van Zijn oprecht kind. Er was geen bijbedoeling, want de oprechte keuze in het hart van deze oprechte Israëliet was ongeveinsd.

Nathanaël, het zal waar worden wat de kerk zingt, en komt gemeente, volk des Heeren, dat is toch ook uw zielservaring, wat we zingen uit Psalm 32: 4:

*Gij zijt mij, Heer', ter schuilplaats in gevaren;
Gij zult mij voor benauwdheid trouw bewaren;
G' omringt me, daar u mij in ruimte stelt,
Met blij gezang, dat mijn verlossing meldt.
Mijn leer zal u, o mens, naar 't recht doen hand'len
En wijzen u de weg die u zult wand'len;
Ik zal u trouw verzellen met Mijn raad,
Terwijl Mijn oog op u gevestigd staat.*

Gemeente, is het woord, dat u heden voor is gehouden, nu uw ziels- en levenspraktijk? Gods kinderen ervaren het: "Terwijl Mijn oog op u gevestigd staat."

In het verleden, het heden en in de toekomst. De vruchten van het geloofsleven kunnen nooit verborgen blijven. Reken er op, dat de worstelingen van Nathanaël onder de vijgenboom door hem voor geen vruchten zijn gehouden.

Nathanaël heeft Jezus' arbeid gezien in de staat van Zijn vernedering, maar ook in Zijn verhoging. U zult grotere dingen zien dan deze; als Profeet, Priester en Koning; in Zijn naturen als de Zoon van God en ook als Mens.

Zijn er nog van die Nathanaëls in dit bedehuis, die weten wat dat zeggen wil: worstelingen onder de vijgenboom? Nee, ik vraag niet of u bekeerd bent. Duizenden in onze dagen kan de vraag gesteld worden die de oude Izak deed in Genesis 27: "Hoe is dit, dat u het wildbraad zo haastig hebt gevonden, mijn zoon?" En dan durft de godsdienstige mens te zeggen: "Omdat de Heere, uw God, dat heeft doen ontmoeten voor mijn aangezicht." Jakob was in 't geheel niet op jacht geweest. Er zijn zovelen die roemen in Jezus, maar vijanden zijn van het ontdekkende, plaatsmakende werk, ja branden van vijandschap als men daar naar vraagt.

Volk des Heeren, weet u die tijden nog? In 't verborgene tussen God en uw ziel? Wat

is er thans een dorheid en magerheid aan uw ziel. Weet u hoe dat komt? O volk, ambtsdragers, wij zijn onze vijgenboom kwijt.

Maar één ding is onvoorwaardelijk: De werkzaamheden zullen gekend moeten worden om ooit het woord van Christus vervuld te zien: *gij zult grotere dingen zien dan deze!* Voor de oprechte Nathanaëls geldt het: Gods verborgen omgang vinden zielen, waar zijn vrees in woont. Nathanaël was getuige van Christus' woorden; denk aan de wonderen die Jezus deed: melaatsen, blinden en lammen werden genezen, ja doden werden opgewekt.

Dat woord in zijn afgelegde belijdenis. Gij zijt de Zoon Gods, de Koning Israëls, heeft Nathanaël meer bewonderd dan begrepen. Hij wilde een Messias, zoals de verwachting was van al de Joden De Romeinen het land uit en de zoon van David op de troon. Ook Nathanaël was gekant en gekeerd tegen een Messias, Die kruis en kroon wilde dragen. In vers 52 zegt Jezus, dat Hij de weg, de ladder is. Hij, de Christus der Schriften is de heilige verbinding tussen God en de zondaren. Een weg, die de drie-enige God heeft uitgedacht. Een weg, die de kerk des Heeren eeuwig zal aanbidden, uitroepende:

*Het is door U, door U alleen,
Om 't eeuwig welbehagen.*

Het ging echter met alles de dood in: Jezus ging naar Golgótha. Nathanaël vluchtte met de andere discipelen uit de hof van Gethsémané. Maar na drie dagen stond de Koning op. "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde." U zult grotere dingen zien dan deze. Veertig dagen later voer Christus, de Koning van Zijn kerk, ten hemel. Wat zal het woord: Kan uit Nazareth iets goeds zijn?" dikwijls terug zijn gekomen in het leven van deze apostel. U zult grotere dingen zien dan deze. Tien dagen na de Hemelvaart vond de uitstorting van de Heilige Geest plaats. En ziet hem (jaar staan met de bazuin aan de mond, de grote werken Gods verkondigend (Hand. 2: 11).

Laten wij het niet zoeken bij onze buurman of buurvrouw. Hoe meer in 't verborgene, des te meer zal de Koning dan openbaren. Zie Jes. 26: 20: "Gaaf heen, mijn volk, gaaf in uw binnenste kamer" en laat de deur open staan. Nee, dat staat er niet; sluit de deur achter u toe!

Van gevulde binnenkamers is de eerste vrucht lege spreekkamers. Maar van gevulde spreekkamers zijn lege bidvertrekken het gevolg.

Volk van God, ambtsdragers, de Koning zal zorgen dat wat in het verborgene beoefend wordt, op de daken, van de kansels gepredikt wordt.

Jongens en meisjes, bezitten jullie een plaats in 't verborgene, waar je de Heere zoekt? Nee, dat behoef je tegen vader en moeder of de ouderling, die op huisbezoek komt, niet te vertellen; houd dat tussen God en je jonge hart. De Heere zal wel zorgen dat het openbaar komt. Zie maar bij Nathanaël.

Ouden van dagen, die in de avond van uw leven zijt. Bedenkt dat de tijd voorts kort is. Zoekt de Heere. U leeft nog en het kan nog. De Heere roept nog in deze ure. Buig uw stramme knieën voor dat lieve Wezen vóór het te laat is. De Heere verwekke door Zijn Goddelijke Geest de Nathanaëls met die verborgen omgangen en bevestig hier ten dele en straks volmaakt: u zult grotere dingen zien dan deze. Amen.

4. Een wijze raadgeving Biddagpredicatie over Filippenzen 4: 6

Ds. CHR. VAN DAM

Psalm 144: 2

Lezen: Filippenzen 4: 1-9

Psalm 37: 2 en 3

Psalm 51: 9

Psalm 73: 14

De tekstwoorden vindt u in de brief van de apostel Paulus aan de Filippensen het vierde hoofdstuk, het zesde vers, waar wij het Woord des Heeren aldus lezen:

Weest in geen ding bezorgd, maar laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God.

Hierin zien wij Een wijze raadgeving.

1. Uit liefde gegeven;
2. met wijsheid gesteld;
3. met ernst betracht.

1. Biddagen zijn dagen om te bidden om de zegen des Heeren in het natuurlijk leven, opdat de mensen en ook de dieren voedsel mochten ontvangen, tot instandhouding van leven en gezond. Ook om bewaring voor rampen en onheilen wordt dan gebeden en dat niet alleen in het verborgene, maar ook in Gods huis, in de saamvergadering der gemeente. Vooral om geestelijke zegeningen zou het te doen moeten zijn, daarin bestaande, dat voorkomende, achtervolgende en bijblijvende genade uit God in Christus moge voorbereiden om eenmaal zonder schrik en zonder zorg een heilig God te kunnen ontmoeten.

Maar kan de mens van nature nog op de juiste wijze bidden?

Nee, want van nature mist de mens de Geest der genade en der gebeden. En toch wil God gebeden worden en ook in de gemeente, om alles wat wij onmisbaar nodig hebben voor ziel en lichaam beide. En nu begint onze tekst met de woorden: "Weest in geen ding bezorgd." Dat zijn woorden van de apostel Paulus, geschreven kort voor zijn dood aan zijn geliefde Filippensen, van wie hij vertrouwde, dat Hij, Die in hen een goed werk begonnen had, dat voleindigen zou tot op de dag van Jezus Christus, Het was uit zuivere liefde dat Paulus deze raad hun gaf Hij wilde hen waarschuwen voor ongelovige en onnodige bezorgdheid. Hij wist hoe licht men daartoe komt, zelfs al is er een wortel van genade door de Heilige Geest in het hart gewrocht. Ook Gods volk woelt en tobt vaak zo veel af, wat strikt genomen voortvloeit uit ongeloof en miskenning van Gods almachtig vermogen en Zijn onveranderlijke trouw. Ook zij die de Heere vrezen, zien meestal meer op de omstandigheden dan op Hem, Die daar boven staat. Zelfs gaat het ook bij Gods volk menigmaal meer over aards-tijdelijke belangen, dan over de belangen der onsterfelijke ziel.

Wel zucht dat volk er zelf onder als zij hun aardsgezindheid gewaar worden, en wel wordt het hun soms tot schuld, maar zij komen aan de weet, dat zij met alle andere mensen uit de aarde aards zijn. Maar mag de mens dan helemaal geen zorg dragen? Jazeker, in het redelijke wel, het is dan zelfs aller mensen plicht. Er is vanzelf ook veel zondige zorgeloosheid, niet alleen ten aanzien van de doorgang door dit tijdelijke

leven, maar ook ten opzichte van des mensen eeuwige bestemming. En dat is zelfs heel treurig, en dat zal heel bittere vruchten dragen.

Duizenden verbeuzelen in grote zorgeloosheid hun genadetijd met wereldse vermaken als sport en spel. Weer anderen schijnen nogal godsdienstig te zijn, maar zijn al even zorgeloos omtrent de vraag of men reeds genade heeft mogen vinden in de ogen des Heeren, wat toch eigenlijk een dagelijks onderzoek zou moeten uitmaken vanwege het groot belang, dat elk mens daarbij heeft. Paulus raadde dus de Filippenzen niet een zondige zorgeloosheid aan, buiten alle ware kennis Gods om. Maar hij waarschuwde hen, evenals de Heere Jezus gedaan had in Zijn omwandeling op aarde, zie Matth. 6 25. "Daarom zeg Ik u: Zijt niet bezorgd voor uw leven, wat u eten en wat u drinken zult; noch voor uw lichaam, waarmee gij u kleden zult is het leven niet meer dan het voedsel en het lichaam dan de kleding?" Er is bijna geen zonde, waartegen de Heere Jezus Zijn discipelen méér gewaarschuwd heeft, dan de verontrustende, verbijsterende, wantrouwende zorgen omtrent de dingen van dit leven.

Dat deed Hij als Hartenkenner. Hij wist wel hoe licht zij daartoe vervallen konden, en dat hun hart daardoor verward en ongeschikt kon worden in de zaken van de dienst Gods. Het zou hun blijdschap in God verstoren.

Ook Paulus was bevreesd, dat zijn geestelijke kinderen te Filippi daartoe zouden komen, om door ongeloof en wantrouwen hard te denken van Hem, Die toch beloofd heeft de Zijnen te zullen voorzien van wat nodig is om door dit tijdelijke leven heen te komen. Als de mens, onder opzien tot de Heere, zijn aardse roeping zo getrouw mogelijk tracht uit te voeren om met eer door de wereld te komen, dan is dat zelfs prijzenswaardig. Maar het gaat hier over een zondige overbezorgdheid, buiten de vreze Gods om.

Maar die woorden die toen voor de Filippenzen bestemd waren, hebben ook hun rijke betekenis voor ons, mensen van de twintigste eeuw! De tijd die wij beleven, is zeer ernstig en het gevaar om op te gaan in de dingen van de tijd is zeer groot. Men noemt deze tijd weleens een weeldetijd, maar het is meer schijn dan wezen. De duurte van alle levensbehoeften zal steeds meer zorgen gaan baren, terwijl bovendien nog zeer veel mensen ver boven hun stand leven. Velen hebben meer zorgen dan iemand weet, omdat niemand met zijn zorgen in deze tijd te koop loopt. En met die zorgen gaat dan gewoonlijk gepaard die moedeloze overbezorgdheid, dat ongelovig redeneren, als gevolg van de onverenigbaarheid met Gods wil. Dan heeft de ziel geen houvast aan de beloften Gods, die toch in Christus Jezus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Dan ziet en waardeert men de goedheid Gods niet, en vervullen vaak harde gedachten van de Heere het hart. Dan heeft de ziel ook geen oog voor de weldaden, die de Heere nog steeds geeft en in het verleden zo menigmaal gegeven heeft. Ondankbaarheid gaat zo vaak gepaard met overbezorgdheid, en dat heeft zelfs vaak plaats bij hen, in wie de Heere een goed werk begonnen heeft. Dat men daarmee de Heilige Geest bedroeft, is tot grote schade voor het geestelijk leven. Het kan tot verachtering in de genade leidende en de ziel heeft er soms lange tijd geen weet van en geen droefheid over. Het is een strik van de duivel, waar menigmaal een kind van God in verward geraakt is. Aardsgezindheid maakt het gemoed onvatbaar voor geestelijke zaken en werkt de hoogmoed vaak in de hand.

Dat was de wijsheid en levenservaring van Paulus, dat zelfs kinderen Gods het nog zo vaak moeten klagen: *Hoe kleeft mijn ziel aan het stof, ai zie mijn nood!* gelijk ook David klaagde.

De beste van Gods kinderen heeft ook in dit opzicht een zware strijd, vanwege de inklevende verdorvenheid ener ongelode natuur. Ook Asaf leed tijdelijk aan de kwaal, dat hij overbezorgd was en door eigenliefde harde gedachten van zijn God had. Toen

hij echter in Gods heiligdom werd ingeleid, toen was het anders, toen werd hij diep beschaamd voor de Heere, en toen kon het geloof in hem zich weer opheffen uit de diepe moedeloosheid. Psalm 73 spreekt er overduidelijk van.

Het Godonterende ongeloof heeft Gods volk al wat parten gespeeld door de loop der tijden. Het durft zich maar niet toe te vertrouwen aan Hem, Die alle macht bezit in de hemel en op de aarde. Het staart zich blind op de omstandigheden en het is eigenlijk niet anders dan kortzichtigheid. Het ontnemt de arme mens ook zelfs de moed en de kracht om op de juiste wijze zijn aardse roeping naar behoren te vervullen, omdat het altijd bij wijze van spreken leeuwen en beren op de weg ziet. En is dit soms zo in het leven van Gods volk, hoeveel temeer moet dan die zonde der overbezorgdheid een domper zetten op het leven van de van God geheel vervreemde mens.

Geestelijke blindheid belet hem iets van Gods majesteit en heerlijkheid te zien en evenmin Zijn oneindige goedheid en wijsheid. Geheel liggend onder de macht en heerschappij der eigenliefde, heeft men al heel spoedig medelijden met zichzelf en denkt men al heel gauw, dat men het veel moeilijker heeft dan een ander. Blindheid is de oorzaak dat men eigen onwaardigheid niet in het minst beseft en steeds komt men weer met vermeende rechten voor God, en hoezeer de Heere ook doorgaat met de bewijzen van Zijn algemene goedheid, men durft Hem niet het minste toe te vertrouwen en men wil alles zelf in handen houden en in eigen kracht uitwerken.

Wat is daarom de natuurlijke mens toch diep ongelukkig. Zonder God in de wereld en zonder een gegronde hoop voor de toekomst, leeft men enerzijds onbegrijpelijk zorgeloos omtrent de eeuwige bestemming, en anderzijds maakt men zich vele onnodige zorgen voor de tijd, omdat men niet werkelijk gelooft in de wijsheid en goedertierenheid Gods, Die over duizenden middelen beschikt om de arme afhankelijke mens door dit leven heen te helpen. In voorspoed dankbaar te zijn, is voor de grote massa een ongekennde zaak, omdat men geen oog heeft voor de weldaden, die God in weerwil van veel zonden en dwaasheden nog schenkt, en omdat men als een rechthebbend mens hetzelfde of nog meer wil hebben dan een ander mens. Hoe wordt de goedheid Gods door velen schandelijk misbruikt en de weldaden in weelde en overdaad doorgebracht.

Indien er ooit een tijd geweest is van brooddronkenheid en losbandigheid, dan is het toch nu wel in deze tijd. In dagen van tegenspoed weet men niet te dragen en te vragen om kracht, maar dan weet men alleen maar van klagen en murmureren. Dan komt de gevallen mens eerst recht openbaar in zijn vijandschap tegen God, hetzij met woorden of met houding en gebaar. De Heere draagt nog alle dingen door het woord Zijner kracht om der uitverkorenen wil, maar Zijn lankmoedigheid en taai geduld mogen nu nog een oorzaak van verwondering zijn voor degenen, die ogen hebben om te zien, maar eenmaal zal de maat vol zijn en zal Hij de inwoners der wereld geweldig verschrikken. Al hun ongelovige overbezorgdheid voor dit tijdelijk leven zal de wereldlingen dan niet meer baten. Dan zal het bejammerd worden, dat men wel bezorgd geweest is voor de tijd en niet voor de eeuwigheid. Dan zal het onderscheid gezien worden tussen, dien die God dient en dien die Hem niet dient, het onderscheid derhalve tussen de rechtvaardigen en de goddelozen. Hier op aarde en in gezonde dagen wordt dat onderscheid alleen maar recht gezien door hen, die God begiftigd heeft met kennis van God en Goddelijke zaken.

Deze met liefde gegeven raad: *wees in geen ding bezorgd*, betreft dus het volk van God, dat gewaarschuwd wordt voor al te grote en zondige bezorgdheid, maar houdt tevens in, dat het voor de wereldling uitermate gevaarlijk is om alleen maar zorg te dragen voor het lichaam en niet voor de onsterfelijke ziel. Dat het dwaasheid is, alleen

bezorgd te zijn voor de tijd, en niet te denken aan de ontzaggenlijke eeuwigheid, die alle mensen vroeg of laat zullen moeten aandoen, en wie weet hoe spoedig. De dood wenkt ieder uur; nu is het biddag, maar niemand van ons weet of wij de dankdag nog beleven zullen. Al hebben wij alleen aan voedsel en deksel niet genoeg, wel is het belangrijk. Maar het gaat er toch vooral over, of wij het nodige ontvangen mogen uit Gods rechterhand en in Zijn lieve gunst om Christus' wil. Daarom staat er verder in onze tekst: maar laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God. Deze raad is dus niet alleen uit liefde gegeven, maar ook met wijsheid gesteld.

2. Met wijsheid gesteld.

Tegenover de zondige bezorgdheid, die zelfs de ware gelovigen nog altijd aankleeft, stelt de apostel een biddend en dankbaar hart. Het is vrucht van wederbarende genade als men daar waarlijk zijn mag, om God nodig te mogen hebben voor de tijd en voor de eeuwigheid, naar ziel en lichaam beide.

Het geloof, dat werkt door de liefde Gods, uitgestort in onze harten door de Heilige Geest, richt zich op de beloften Gods, die niet alleen tot inhoud hebben de eeuwige zaligheid na dit leven, maar ook, dat het brood zeker en het water gewis zal zijn voor allen, die Hem vrezen. De wederliefde doet Gods kinderen lot en leven stellen in Zijn trouwe handen, en doet die slaafse vrees en die overbezorgdheid, die vloeit uit de wet, wijken. Het geloof dat de wereld overwint, geeft aan hem, die het heeft, levensmoed en kracht om het kruis te dragen, wat de Heere in dagen van tegenspoed Zijn volk oplegt. Het geloof wordt zelfs sterker door de strijd te midden van de wisselvalligheden van dit ondermaanse leven.

Geloof en liefde doen dat volk hopen op de Heere, zowel in voorspoed als in tegenspoed. Zij weten hoe menigmaal het ongeloof in hun hart aldoor de Heere beschaamd gemaakt is. Hoe vaak heeft die God niet reeds Zijn Woord waargemaakt en Zijn beloften vervuld? Zou die God dan niet verder van het nodige voorzien? Die God, Die al het goud en zilver heeft en het vee op duizend bergen, zou Die niet kunnen zorgen voor hen, die zo duur van de aarde gekocht zijn, met niet minder dan het dierbaar bloed van dat onbestraffelijk en onbevlekt Lam Gods?

De tekst zegt verder: "Maar laat uw begeerten . . . bekend worden bij God."

Er zijn geoorloofde en ongeoorloofde begeerten, eerstgenoemde strekken zich uit tot het goede, de laatstgenoemde tot het kwade. Het menselijk bestaan heeft vele begeerten, de mens begeert door het gezicht met de ogen, het hart begeert met de gedachten, en de mond spreekt menigmaal de begeerte uit.

Van nature heeft de mens begeerte naar aards-tijdelijke zaken, omdat men uit de aarde aards is. Deze begeerten kunnen uitgaan naar op zichzelf onmisbare en waardevolle zaken, bijvoorbeeld: gezondheid, levensmoed, levenslust en kracht, voedsel en deksel, of naar een geschikte woning, of een passende werkkring. Uit besef van afhankelijkheid en tekort aan eigen kracht en vermogen kan men die zaken begeren, omdat men ze mist, of dat men zou mogen behouden wat men er van heeft.

Maar er zijn ontelbare dwaze en schadelijke begeerlijkheden bij de natuurlijke mens. De meest voorkomende daarvan is wel de hunkerende begeerte naar rijkdom in geld en goederen. Die begeerte kan zo sterk zijn, dat men er haast niet van durft te eten en zich te kleden. Men doet zichzelf een zee van ellende aan, enkel door geldgierigheid en door een onverzadigbare begeerte. Maar velen doen niet zo zeer zichzelf tekort, als wel anderen door oneerlijke handel en wandel. Om rijk te worden hebben velen zich vergrepen aan het goed van anderen, hetzij bedekt of meer openlijk. De meeste

gevallen van bedrog en oneerlijkheid blijven voor de mensen bedekt, maar niet voor Hem, Die de harten doorzoekt en de nieren proeft. Onder alle rangen en standen leidt begeerte naar rijkdom tot zondige daden en verhoudingen. Hoe nodig is het toch om het woord van de Heere Jezus ter harte te nemen, wat wij lezen in Matth. 6: 19-21: "Vergadert u geen schatten op de aarde, waar ze de mot en de roest verderft en waar de dieven doorgraven en stelen. Maar vergadert u schatten in de hemel, waar ze noch mot noch roest verderft en waar de dieven niet doorgraven, noch stelen. Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn."

Weer andere mensen hebben een sterke begeerte naar, eer en roem. Een naam te hebben van grote bekendheid schijnt men haast nog belangrijker te vinden dan veelheid van geld en goed. Maar welk een zielige ijdelheid is dat nu toch, want wat voordeel zou het geven, al lag onze naam op aller mensen tong. Vooral als men eer zoekt en naam wil maken op het gebied der sportverdwazing, zou men moeten bedenken, dat het voor een paar jaar blinken is en korte tijd later wordt het verzinken. Arme wereldling, die niet anders begeert dan de zogenaamde eer en roem van een dwaze wereld.

Zo zouden veel meer schadelijke begeerlijkheden kunnen genoemd worden, waarvan echter verreweg de meeste nooit in vervulling gaan. En dat maakt het leven van ontelbaar velen tot een bijna ondraaglijke last. Maar Paulus wist, dat bij de Filippenzen wel schadelijke begeerlijkheden konden zijn, omdat Gods volk altijd blijft worstelen met een verdorven natuur door de overblijfselen van de zonde, maar hij geloofde ook, dat er bij hen andere begeerten waren, meer met de zaligheid in verband staande. Deze begeerten zijn aan iemand, die God vreest, niet vreemd; al Gods volk heeft er wat van. En welke begeerten zijn dat dan wel?

Die begeerten strekken zich uit naar Gods gunst en gemeenschap, naar vrede met God door de Heere Jezus Christus. Ook begeert dat volk een bevredigde consciëntie, oprecht in de wandel, men begeert te leven tot eer van God op deze aarde, maar ook om in vrede met de mensen, vooral met bekeerde mensen te mogen leven. Dat neemt niet weg, dat ze ook ootmoedig begeren, dat de Heere in Zijn goedheid alles mocht willen schenken wat nodig is om door de tijd te komen. Ook dat is voor een oprecht kind des Heeren geen onverschillige zaak, want het zou heel erg zijn, als door nood en armoede om hunnentwil de Naam des Heere zou gelasterd worden.

Al zijn er dan ook bij Gods kinderen wel soms schadelijke begeerten, de Heere vervult ze niet om Zijns Naams wil. Zelfs vervult de Heere de Gode welgevallige begeerten niet altijd naar de wens van Zijn volk; en ook vervult Hij ze soms wel, maar op Zijn tijd, en niet op onze tijd. Hoe zwaar beproeft de Heere soms Zijn liefste kinderen, zodat de uitgestelde hoop het hart begint te krenken.

Maar nu zegt de tekst: "Laat uw begeerten in alles door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God."

Bidden is onder meer het noemen van de begeerde zaken, met de bekentenis van onze diepe en steile afhankelijkheid, en de oprechte belijdenis van zonden, door welke men zichzelf alle weldaden ten diepste heeft onwaardig gemaakt. Zulk bidden wordt alleen gevonden bij hen, die bidden geleerd hebben; bij hen, die de Heilige Geest ontvangen hebben tot een Inwoner in het hart, als de Geest der genade en der gebeden, Die in hen bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen.

Al moet dat volk, ook de discipelen, vragen: "Heere, leer ons bidden", omdat zij uit en van zichzelf niet weten te bidden gelijk het behoort, toch mogen zij al hun begeerten met bidden bekend maken bij God. Maar is dat wel nodig, de begeerten bekend te maken bij God? De Heere is toch alwetend, Zijn ogen blikken toch door in het diepst

van het menselijk hart, Hij kent toch zelfs van verre onze gedachten? Ja zeker, en toch wil de Heere dat Gods volk de begeerte hunner ziel in het ootmoedig gebed aan Hem voorlegt of bekendmaakt.

En dat niet om Zijnentwil, maar om hunnentwil, opdat zij zelf te meer door hun gebed bij hun gemis zullen bepaald worden en door het gebed als middel zullen zien op het alvermogen Gods en de goedertierenheid des Heeren in Christus Jezus, hun Heere en Zaligmaker, de verdienende oorzaak van de geestelijke en natuurlijke weldaden voor al de Zijnen. Dat bidden is niet anders dan het hart uit te storten vóór Hem, en al onze behoeften te vertellen áán Hem. Het is het aanroepen van de Naam des Heeren met diepe ootmoed, hetzij in het verborgen of in het openbaar. Het is gelijk geschreven staat van Hanna, die haar hart uitgoot voor het aangezicht des Heeren, met warme en levende Godsvreze. Zij was bitterlijk bedroefd en zij weende zeer, en het gebed was geen lippentaal, maar het kwam uit haar hart. Zij was nauwkeurig en toch ook zeer bescheiden, toen zij de Heere smeekte om een mannelijk zaad, met een plechtige gelofte dat zij hem de Heere zou geven als haar gebed verhoord werd. Zij geloofde ook in de alwetendheid Gods, want zij bewoog wel haar mond, maar haar stem werd niet gehoord. Zij wist dat voor de Heere gedachten even duidelijk zijn als woorden. Het ware te wensen, dat daaraan meer gedacht werd bij openbare gebeden, die menigmaal opgesierd met vele woorden, meer ontstichten dan stichten.

De heidenen menen door de veelheid hunner woorden verhoord te zullen worden van hun afgoden. Maar onder christenen wordt ook vaak het openbaar gebed gemaakt tot een ijdel verhaal van woorden. En dat komt doordat het verborgen gebedsleven maar al te veel gemist wordt en daardoor gaat er van het openbaar gebed zo weinig uit. Het beslag van de hoogheid Gods, met besef van eigen onwaardigheid, wordt maar al te zeer gemist.

Bidden behoort te zijn een zoeken van de Heere met ernst en volharding, oprechtheid en waarheid. Maar ook is het ware bidden een gelovig aanhouden bij de Heere, door de invloed van de Heilige Geest. Gelukkige bidders, die zo een biddend leven mogen hebben, die met een biddende gestalte door het leven mogen gaan, zelfs te midden van een wereld, die in het boze ligt, en zelfs terwijl men zijn dagelijkse arbeid verricht. Nee, niet de grote en gewichtigdoende praters, maar die stille verborgen zuchters zijn de kurken, waar land en volk, kerk en staat op drijven.

Zij bidden niet alleen voor zichzelf, maar ook voor hen, die hun lief en dierbaar zijn, en ook voor de gemeente des Heeren, dat er de Heere mocht wonen en werken met Zijn Woord en Geest. Zij bidden met de Heidelberger Catechismus: *Bewaar en vermeerder Uw kerk, verstoor de werken des duivels en alle geweld, hetwelk zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig Woord bedacht worden, totdat de volkomenheid Uws rijks kome, waarin u alles zult zijn en in allen.*

Maar daarenboven spreekt de tekst van *smeken*.

En niet alleen deze tekst, maar ook op onderscheiden andere plaatsen spreekt de Heilige Schrift van smeken, onder andere lezen wij in 1 Kon. 8, dat Salomo de Heere smeekte bij de inwijding van de tempel, vers 59: "En dat deze mijn woorden, waarmede ik voor de Heere gesmeekt heb, mogen nabij zijn voor de HEERE, onze God, dag en nacht", Salomo hoopte op de nabijheid Gods, zijnde van het allergrootste belang voor Israël als volk en voor elk persoon in het bijzonder, vandaar Salomo's verzuchting: "De Heere onze God zij met ons, gelijk als Hij geweest is met onze vaderen. Hij verlate ons niet en begeve ons niet."

Hij smeekt om de kracht van Gods genade, om de harten te neigen om in al de wegen des Heeren te wandelen. Ook had hij gesmeekt om verhoring des gebeds van hem en

gans Israël, tot verheerlijking Gods en de uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Dit alles strekke de ware bidders en smekelingen ook van deze tijd ten voorbeeld.

Zo lezen wij in Esther 8: 3: "En Esther sprak verder voor het aangezicht des konings, en zij viel voor zijn voeten, en zij weende, en zij smeekte hem, dat hij de boosheid van Haman, de Agagiet, en zijn gedachten, die hij tegen de Joden gedacht had, zou wegnemen." De koningin Esther smeekte om het leven van haar en haar volk, hetwelk in groot gevaar verkeerde door de boze plannen van Haman. Zij droeg met grote aandrang haar bede tot de koning, met onderworpenheid en eerbied, haar smeking kracht bijzettende door het woord: "Want hoe zal ik vermogen dat ik aanzie het kwaad, dat mijn volk treffen zal?"

Zo zouden meerdere voorbeelden uit de Heilige Schriften aan te halen zijn. Ook David had verstand van kermen en hij was meermalen een smekeling, Psalm 30: 9. Zo ook in Psalm 142: 2 getuigt de man naar Gods hart "Ik riep met mijn stem tot de HEERE, ik smeekte tot de HEERE met mijn stem." Doch roepende tot de Heere in de benauwdheid, die zij hadden, verlost Hij ze uit hun benauwdheid. En wat blijkt nu hieruit?

De waarheid van het woord van de Spreukendichter, Spr. 18: 23: "De arme spreekt smekingen." De arme, die zichzelf niet redden noch helpen kan, die hulpbehoevend is, en buiten God alle leunsels en steunsels verloren heeft, die spreekt smekingen. Gelukkige smekelingen, die wel veracht zijn bij hen, die van de wereld zijn, en bij de geweldhebbers dezer wereld, maar die bij God uitverkoren en dierbaar zijn.

Zij hebben deel aan Hem, Die in het bang Gethsémané ook als een smekeling lag voor het aangezicht Zijns vaders, Wiens toorn tegen de zonde door Christus moest worden geblust, opdat de Zijnen verhoring zouden verkrijgen op hun smekingen en gebeden Christus verwierf door Zijn lijden en sterven voor de Zijnen de bediening van de Heilige Geest, Die in de harten der ware gelovigen soms zucht met onuitsprekelijke verzuchtingen.

En dan gaan bidden en danken altijd tezamen.

Het is enerzijds een roepen en schreeuwen tot God, en anderzijds een dankbaar erkennen van de vele onverdiende weldaden die de Heere wil schenken uit vrije goedheid. Danken is een ootmoedig erkennen van de goedertierenheden des Heeren, ook in vorige tijden menigmaal ervaren, soms vele jaren geleden. De Heere weet alles, maar Hij wil erkend en gedankt worden voor geschonken weldaden door Zijn gunstgenoten, die alles diep verbeurd en verzondigd hebben.

Ondankbaarheid is Godbeledigend en zij bedroeft de Heilige Geest, en dat te meer omdat de weldaden zo buitengewoon duur verworven zijn. Daarom is kennis van Christus nodig om met al de weldaden op de juiste wijze in God te eindigen. Zonder de Geest van Christus is het danken van de mens maar enkel een vorm, waarin het wezen der dankbaarheid gemist wordt Christus, Die rijk was, is om onzentwil arm geworden, opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden, vooral in geestelijk goed Want lang niet allen, die Hem toebehoren, zijn rijk in aardse goederen.

De Heere weet, dat rijken in deze tegenwoordige wereld bezwaarlijk kunnen ingaan in het Koninkrijk der hemelen, en daarom zijn er onder Gods volk niet vele rijken en edelen. De meesten zijn arm en veracht bij de wereld en dat is tot hun nut, opdat zij zouden zoeken de dingen die Boven zijn, niet die op de aarde zijn. Vele zijn zelfs de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de Heere Het gaat met Gods volk vaak door de diepte heen, maar toch heeft dat volk duizenden redenen om dankbaar te zijn, want zij zijn gered uit de grootste aller noden, te weten de doodstaat, en overgezet in de staat des geestelijken levens. Zij hebben de beloften des

tegenwoordigen en des toekomenden levens.

Dankzegging behoort bij het genadeleven, zelfs in dagen van tegenspoed en smart, al is het voor het vlees zeer moeilijk. Heel eenvoudig mochten wij stilstaan bij onze tekstwoorden, maar hoe is het met een iegelijk onzer? Wordt deze liefdevolle raadgeving nu ook met ernst betracht?

Wij staan weer aan de ingang van een nieuw jaarseizoen, en wij weten niet wat de toekomst in haar schoot verbergt. Het zou groot zijn, als de gemeente en elk mens persoonlijk de raadgeving des apostels mocht ter harte nemen en met ernst zou willen betrachten, want de eer Gods vordert het van alle mensen, dewijl zij goed en naar Zijn beeld door Hem geschapen zijn opdat de mens zijn Schepper recht zou kennen, Hem van harte zou liefhebben, om met Hem in de eeuwige zaligheid te leven. Maar door de treurige zondeval zijn wij dat beeld Gods verloren en kennen wij onze Schepper niet meer, en kunnen wij Hem ook niet meer de eer geven, die Hem toekomt, Zonder wederbarende genade komt er dan ook niets terecht van een ernstige betrachting van Paulus' liefdevolle raadgeving.

Echter neemt dat des mensen verantwoordelijkheid niet weg, want ondanks de peilloos diepe val bleef de mens wat hij was, nl redelijk-zedelijk schepsel Gods. Daarom vordert het recht Gods dat de mens Hem eren zal, vanwege Zijn goedheid ook in het natuurlijk leven, waar zonder Zijn wil geen schepsel op aarde zich roeren of bewegen kan. Ook in het komende seizoen hangt alles er van af, of de Heere wasdom geven wil, of het Hem behagen mocht leven en gezondheid te geven, het moet alles van Hem komen. Alle schepselen ontvangen het leven Van Hem, Die ook het recht heeft dat leven weer te ontnemen. Daarom geldt het alle mensen, 1 Timotheüs 2: 1: "Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen"

Onze onmacht ten goede heft het recht en de eis Gods niet op, zodat het Woord Gods het beveelt. Mocht het moeten en niet kunnen ons eens waarlijk op de ziel gebonden worden tot een zaak des gebeds, om verlost te mogen worden van alle zondige en ongelovige overbezorgdheid, en de God van hemel en aarde eens in alles te leren benodigen. Dat het steunen op eigen verstand en vermeende kracht eens schuld voor God mocht worden, door de onweerstandelijke kracht van de Heilige Geest. Eigen krachten te verachten, wordt in Jezus' school geleerd.

Maar hoe dan ook, God komt aan Zijn eer, hetzij in de handhaving van Zijn recht ten opzichte van degenen, die verloren gaan, hetzij in de betoning van genade en barmhartigheid in degenen, die zalig worden.

Voor al echter komt de vermaning tot degenen, in wier hart de wortel der zaak Gods mag gevonden worden. Maar is het dan niet vanzelfsprekend, dat Gods volk deze raadgeving met ernst betracht? Moet dat volk daar dan ook nog zo ernstig toe vermaand worden?

Ja, want ondanks de inwoning van de Heilige Geest is dat volk ook nog menigmaal gezeten in de banden van het ongeloof. Hoeveel malen ziet ook dat volk meer op de omstandigheden, dan op Hem, Die er boven staat, vooral in dagen van tegenspoed, kruis en druk. David kon wel eens zeggen: Met mijn God spring ik over een muur en vlieg ik door een bende", maar op een andere tijd riep hij in diepe moedeloosheid uit: "Nog één der dagen zal ik door de hand van Saul omkomen."

Ook Elia is ons ter waarschuwing getekend, toen hij zo diep moedeloos onder de jeneverboom lag, nadat hij in de kracht zijns Gods en door het geloof op de Karmel had getriomfeerd over al zijn vijanden. Waar de genade des geloofs geschonken is, zal

tevens de kracht van het ongeloof gekend en beleefd worden. De strijd tussen vlees en geest, waar Paulus zo duidelijk van spreekt in zijn brieven, maakt elk kind van God mee, tot aan het einde van zijn leven. Het nieuwe deel wil zo gaarne God de eer geven, die Hem toekomt. Voor de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid, Efése 4: 24, is het een tere behoefte om de Heere in alles nodig te hebben en te erkennen, zonder geslingerd te worden door het zo schadelijke en zielbenauwende ongeloof. De gemeenschapsoefening met God in Christus is hun een levensbehoefte, daarbuiten is voor de ziel geen leven, daar heerst de dood. En hoe menige ware gelovige moet niet klagen over dorheid en dodigheid in het hart, en over het inwonend bederf ener ongedode natuur?

Voor al in de geesteloze tijden, die wij beleven. De bediening des Geestes is zo uitermate schaars vanwege de algemene, doorbrekende kracht der zonde en de wereldgelijkvormigheid. En dat komt ook het nieuwe leven van Gods volk te beïnvloeden en te verdonkeren. Het is zelfs zó erg, dat iemand, die gelovig gesteld zijnde, van zijn geestelijk leven getuigenis geeft, gevaar loopt aangezien te worden voor iemand, die te hoog staat en dus geen vertrouwen verdient. De meesten van de begenadigden blijven hangen in de eerste beginselen, onder de wet der dienstbaarheid, wederom tot vreze.

Men durft zich op vrije genade niet te wagen en maakt van de gestalten en werkzaamheden beweegoffers voor God, niet verstaande dat de grond van hoop gans buiten de mens ligt in het eeuwigdurend offer van Jezus Christus, de Zoon van God. En juist door die zwakheid des geloofs, blijft het ongeloof het leven beheersen. Men heeft geen houvast aan Gods Woord en beloften, die in Christus Jezus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid. Niet alleen blijft menig een in jarenlange slingeren omtrent de staat voor de eeuwigheid, maar ook ten aanzien van het tijdelijk leven is men met grote en vele zorgen vervuld. Ook dit gelovig achteraan komen ten opzichte der tijdelijke behoeften ontbreekt maar al te veel.

Het is dus wel terdege ook voor hen, die de Heere vrezen, een nuttige en nodige raadgeving. En dat nog niet alleen voor zwakgelovigen, maar voor al Gods volk, zelfs voor de verstgevoerde, want juist hoe meer genade en hoe meer ontdekkend licht God aan Zijn volk geeft, hoe meer men erkennen zal, dat de oude natuur altijd God voorbij loopt en aan Zijn plaats laat, en dat juist zij door Woord en Geest telkens vermaand moeten worden omtrent de evangelische nieuwe gehoorzaamheid. Als Paulus nog moet klagen: "Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" Hoezeer heeft dan zelfs het meest geoefend kind van God te strijden in de kracht Gods tegen de verdorvenheden der nog ongedode oude natuur. Het wordt langs hoe meer groter zondaar worden, ondanks het minder zonde doen.

Maar nu is er ook nog een andere mogelijkheid, namelijk dat onze begeerten zich niet laten beperken tot onze eigen persoon en onze tijdelijke en geestelijke behoeften, doch zich uitstrekken tot onze dierbare betrekkingen, hetzij bekeerd of onbekeerd.

Laat uw begeerten bij God bekend worden, zegt de tekst. Hoe is het met de ernstige betrachting van die raadgeving ten opzichte van degenen, die ons lief en dierbaar zijn? Er zijn mensen die er zo over denken: Als mijn betrekkingen uitverkoren zijn van God tot verkrijging der zaligheid, zal die God op Zijn tijd en wijze hen Zelf wel met Zijn Woord en Geest trekken uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht, en dan behoeven wij er niets urm te doen, gelijk wij er ook niets aan kunnen doen, het is een eenzijdig Godswerk. Indien God hen naar Zijn rechtvaardig oordeel zou voorbijgaan, dan hebben wij God GóD te laten en Zijn rechtvaardigheid te erkennen.

Wij geloven, dat er zelfs bevoorrechte mensen kunnen zijn, die zo spreken en daarnaar

handelen. Maar is die gedachte niet overeenkomstig Gods Woord? Licht er niet een onomstotelijke waarheid in? Inderdaad, leerstellig geredeneerd vanuit de besluitende wil Gods is er weinig tegen in te brengen, als deze gang maar niet leidt naar het maar loslaten van waarschuwingen en vermaningen en het geven van Schriftuurlijk onderwijs!

Er Is namelijk in de Schrift ook sprake van de wil des bevels en dat op vele plaatsen. Om er slechts enkele te noemen, Deut. 29: 29: "De verborgen dingen zijn voor de Heere, onze God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen, om te doen al

de woorden dezer wet." Rom. 12: 2. "Opdat u moogt beproeven welke de goede en welbehagende en volmaakte wil Gods zijn." En bidt de kerk niet Ps. 143: 10: "Leer mij Uw welbehagen doen."

Vanzelf zijn er geen twee willen in God, die zouden tegenstrijdig zijn. Alleen is er onderscheid in het gebod van de bevelende wil en de uitkomst naar de besluitende wil, die ons onbekend is. Dus is bovengenoemde redenering in strijd met de wil des bevels, en zou elk kind van God alle goede middelen moeten aanwenden om de kinderen een leiding te geven naar die wil des bevels, de uitkomst aan God overlatende. En wie kan leiding geven als er niet een gedurig gebed voor onze betrekkingen opgaat tot de Heere?

Moet het dan niet de begeerte des harten zijn bij Gods kinderen op de biddag, dat de Heere in het komende seizoen Zijn genade mocht willen verheerlijken in het hart dergenen, die ons lief en dierbaar zijn? Zou het niet steeds onze verzuchting moeten zijn, of de Heere uit vrije genade mocht willen bekeren, wat nog onbekeerd is?

Er wordt zoveel over de jonge mensen geklaagd, maar ligt de grote schuld ook niet voor een deel bij ons ouders? Er zou veel meer in de huiselijke kring gesproken moeten worden over de waarheid, en dat niet eenzijdig, bedreigend en streng bestraffend, zonder liefde en uit de hoogte, maar eerlijk en openhartig aanwijzend de noodzakelijkheid, maar ook de mogelijkheid van zalig worden. En leiding geven moet niet alleen met gebed beginnen, dus ook op de biddag, maar voortdurend en niet alleen in het openbaar, maar vooral in het verborgen. Niet alleen dat God de eenvoudige onderwijzingen van ons wil zegenen, maar of Hij ook de jongeren een hart mocht willen geven om zelf de waarheid te onderzoeken.

Helaas wordt er zoveel geleerd en gelezen wat geheel in strijd is met Gods Woord. De donkerheid der tijden is bezwarend, en soms ook wel ontmoedigend voor het echte volk des Heeren, maar dat geeft ons nog geen recht om alles maar los te laten en over te geven. De handen hangen veelal te slap en de knieën struikelen maar te veel En het verborgen leven met de Heere, ook voor onze onbekeerde nabestaanden, is zeldzaam geworden En de gevolgen zijn, dat vele jonge mensen de wereld ingaan, omdat zij te weinig zien van de praktijk der godzaligheid.

En volk des Heeren, als wij dan weten, wat het zal te zeggen zijn om onbekeerd te moeten sterven, zouden wij dan niet beven bij de gedachte, dat er onder onze dierbaren zijn die in dat ontzettende gevaar verkeren, en zou dat niet moeten binden aan de troon van Gods genade Zou het niet een innige smeekbede moeten worden of de Heere hun harde harten mocht breken en hun blinde zielsogen mocht openen?

Zie, ook dat mocht op de biddagen eens gevonden worden, dat de Heilige Geest onze zwakheden mede te hulp mocht komen met Zijn onuitsprekelijke zuchtingen, want wij weten niet te bidden gelijk het behoort.

Het groot belang dat elk mens er bij heeft om zalig te worden, moest veel meer op het hart wegen, ook ten opzichte van degenen, die ons lief en dierbaar zijn. Zeggen wij dan te veel, als wij bekennen, met insluiting van onszelf, dat wij terecht gekomen zijn

in een Laodicese lauwheid en onverschilligheid?

Hoe is het fijne goud verdonkerd! Als de oude vromen uit vorige tijden eens konden weten hoe de toestand nu is, wat zouden zij die lauwheid bestraffen. Dat is de vaste overtuiging van hen, die oud zijnde, vroeger gezeten hebben aan de voeten van geofende godzaligen, die met enkele woorden meer zeiden dan wij met onze woordenstroom, die soms geheel buiten de praktijk omgaat. Het Koninkrijk Gods is niet gelegen in woorden, maar in kracht. Er wordt veel gepreekt en veel geredeneerd, maar de ernstige betrachting van de wijze raadgeving van Paulus is zeldzaam, al bevestigen mogelijk enkele uitzonderingen de regel.

En dat mocht ons wel vervullen met diepe weemoed en beschaamdheid des aangezichts. Werd de verre afstand tussen theorie en praktijk maar recht beseft, dan kon het mogelijk Ons in de schuld brengen voor God. Dan zouden wij niet meer met de vorm tevreden zijn, dan kwam er behoefte aan levendige werkzaamheden aan de troon der genade Daar zou de Heere Zijn goedkeuring op kunnen geven. Dan zou er eigenlijk nog sprake kunnen zijn van een echte biddag, in plaats van een vormdag.

Het zou zeer groot zijn, als de Heere nog eens mocht opstaan over Zijn erfenis, die zeer mat geworden is. Zien wij op onszelf, kinderen Gods, dan is er geen verwachting, maar de Heere heeft nog nooit Zijn wonderen verheerlijkt omdat er redenen voor waren aan de zijde van Zijn volk, maar alleen en uitsluitend om Zijns Naams wil, en Hij wist van eeuwigheid wie wij zouden zijn en blijven, zelfs na ontvangen genade Daarom zou Hij ook nu nog een verrassend God kunnen zijn, ziende op de Zoon Zijner liefde en Zijn eeuwiggeldend offer, Die het recht verheerlijkte en de wet van haar vloek ontwapende voor hen, die uit en van zichzelf naar God niet in waarheid zouden gevraagd hebben.

Onze ontrouw zal Zijn trouw niet breken, maar dat neemt niet weg, dat de Heere Zijn gemeente voor Zijn aangezicht wil zien met smekingen en geweën. En Gods kinderen weten er toch iets van, hoe zalig het is om nabij God te zijn, en daarom is het zo jammer, dat wij vaak zo ver van Hem af leven en zo vele dagen Hem aan Zijn plaats kunnen laten door verachtering in de genade.

Zingen Psalm 51 9.

Toepassing.

Geliefden, wanneer wij letten op wat er in de wereld plaatsgrijpt en hoe de volkeren der aarde in massa staan tegenover de God van hemel en aarde, dan bekruipt ons een grote vrees voor de toekomst Dan zijn wij bang, dat er nieuwe oordelen en gerichten Gods op komst zijn. De verlating van God en Zijn Woord neemt schrikbarend toe. Zijn dag wordt ontheilgd, Zijn wet vertrappt, Zijn Naam gelasterd, Zijn Woord bespot en veracht. Hoe lang zal de Heere dat alles verdragen, eer Hij de fiolen Zijner gramschap zal uitgieten op de inwoners der wereld? Als wij dan denken aan de navolgende geslachten, worden wij dan niet ontroerd en ontrust? Het is waar, ook de vorige geslachten onder Gods volk hadden die zorg over ons, hun nakomelingen. Dat neemt niet weg, dat wij toch wel in een zeer bijzondere tijd leven en dat de toekomst meer dan ooit donker is. En ons arm vaderland, reeds eenmaal door vreemden met geweld beheerst, hoe zal het er in de toekomst mee gaan?

Napoleon maakte er een Franse provincie van en God gaf verlossing toen de nood op het hoogst was. En om dichterbij te blijven, wij zijn toch nog niet vergeten wat er gebeurd is in die vijf lange, bange oorlogsjaren? Zo iets zou ons wéér kunnen overkomen, ook daarvoor mag Gods hulp wel worden ingeroepen op de biddag

De Koning van Sion heeft alle macht ontvangen van de Vader, niet alleen was Hij almachtig als God, maar er is Hem een macht, ja alle macht gegeven als Middelaar

Gods en der mensen, op grond van Zijn verdienste. Koning Jezus regeert ook in het rijk van Gods macht. Hij beslist over oorlog of vrede. Door Hem regeren de koningen en stellen de vorsten gerechtigheid. Dat is weleens tot bemoediging van Zijn onderdanen, dat hun Koning alles regeert, wetende dat hun Koning tevens hun Verlosser en Beschermers is.

Dat hun ogen dan maar alleen op Hem geslagen mochten zijn, Die machtig is te bewaren voor al wat hen zou kunnen treffen. Maar wel is het zo, dat nationale zonden altijd nationale oordelen tengevolge hebben gehad, en daarom zijn wij weleens met zorg vervuld voor dat geslacht, dat nu zo ontzettend in de wereld en in de zonde opgaat, zelfs wel zo, dat men zich afvraagt waar het meestal zo brutaal optredende jonge volk in de grote steden toch met die dwaze uitpattingen terecht zal komen. En niet alleen met het oog op ons staatsbestel is er zorg, maar waar zal het met Nederlands kerk belanden? Allerleivervaarlijke sekten krijgen duizenden aanhangers, maar ook in de geordende kerken zijn dwaling en misleiding schering en inslag. De algemene verzoening en de vrije wil worden van zeer veel kansels luid verkondigd, en ook zelfs daar waar men het in het geheel niet verwachten zou.

Het gebeurt ook wel bedekt, met tussenstelling van rechtzinnige krachttermen. En dat is nog het aller-gevaarlijkste, want daardoor kunnen zelfs wel mensen met een beginsel van genade ter zijde worden afgeleid. Bovendien ligt de kerk van Nederland verscheurd en verbrokken, waardoor de kracht om te getuigen tegen het algemeen verval gebroken wordt en de liefde onder de belijders van dezelfde waarheid zeer verminderd of zelfs geheel verdwenen is; en dat is een diep betreurenswaardige zaak.

Zien wij op dat alles, dan kan het ons wel eens bang te moede worden. De vrees is niet ongewettigd, dat de Heere Zijn kerk wel eens zou kunnen gaan verplaatsen, gelijk Hij in vroeger eeuwen ook gedaan heeft met de zeven Aziatische gemeenten. En dat zou voor Nederland wel heel erg vreselijk zijn, maar zou het daarom niet volkomen rechtvaardig zijn?

Och, dat op de biddag land en volk, kerk en staat recht hartelijk smekende aan de Koning Zijner kerk werden opgedragen. Hoeveel duizenden kinderen Gods liggen hier in ons land begraven, die de strijd lang te boven zijn en nu rusten mogen van al hun arbeid. Dat de Heere Zich nog mocht ontfermen over hun nageslachten en dat de oude en beproefde waarheid toch mocht in stand blijven en dat die waarheid nog velen mocht vrijmaken van de dienstbaarheid der verderfenis, opdat zij in nieuwigheid des levens deed wandelen voor Gods aangezicht. De Heere mocht Jeruzalems muren herbouwen en Zijn volk bemoedigen en versterken in hun zware strijd.

In elk geval zal Gods volk de strijd eenmaal te boven komen, daar is geen twijfel aan. Daar zal hun Borg en Zaligmaker voor zorgen. Maar hoe zal het met u gaan, die nog in uw natuurstaat leeft? Weet u wel, dat het uw en ons aller laatste biddag op aarde zou kunnen zijn, en dat het helemaal niet zeker is dat wij de dankdag beleven zullen? Er is maar één schrede tussen ons en de dood. En als wij zouden moeten sterven zoals wij geboren zijn, hoe zouden wij dan kunnen bestaan voor een heilig en rechtvaardig God, Die de zonde haat en straft, terwijl wij enkel zonde zijn in de grond van de zaak? Dat het toch tot ons door mocht dringen, dat het zo onmogelijk goed kan gaan. Zonder wedergeboorte kan niemand zalig worden. Dat wij daar eens diep van overtuigd worden mochten en dat er eens een noodgeschrei tot God werd aangeheven om genade en geen recht. Wij zijn nu nog in het lieflijk heden der genade, maar de deur kan zo onverwacht op het nachtslot vallen. Dat wij toch onze genadetijd niet verbeuzelen mochten met de ijdelheden dezer wereld, maar dat de middelen der genade ernstig en biddend werden gebruikt. De mens kan zich niet in eigen kracht bekeren, dat is een werk Gods, doch dat geeft toch geen vrijheid om in de zonde te

gaan leven.

De biddag mocht ook voor belijdende mensen eens een echte biddag worden. Zelfs zouden wij elkaar nog wel bidnachten er ook bij gunnen. De Heere is het waardig gediend, bemind en gevreesd te worden, nog afgezien van onze belangen. Maar die ware genade mag bezitten, zal er toch ook zo eeuwig goed mee zijn, want die vrede met God mag hebben en een vooruitzicht op het eeuwige leven, is oneindig veel gelukkiger dan de rijkste en meest geëerde wereldling, want de wereld gaat voorbij, met al haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft tot in der eeuwigheid. Amen.

5. De lofzang gezongen

Lijdenspredicatie over Mattheüs 26: 30a

Ds. A. W. VERHOEF

Psalm 68: 2

Lezen: Mattheüs 26: 14-30

Psalm 45: 1 en 4

Psalm 72: 9

Psalm 42: 5

Geliefden,

Er wordt op deze wereld op velerlei wijze uiting gegeven aan wat in onze harten leeft. Er wordt geklaagd, geweend, gevloekt, gelachen en gezongen. En dit alles, in de verdorven staat waarin de mens van nature leeft, spreekt er van dat de zalige gemeenschap tussen God drie- enig en de mens verloren is gegaan.

Immers, toen de Heere hemel en aarde geschapen had, en de hof van Eden aan de mens ter woonplaats had gegeven, was alles rein en zonder zonden. Adams hoogste lust was om de wil van God te doen. Ja, zijn vermaak, en ook dat van zijn vrouw, lag daarin dat ze God hun Schepper mochten eren en dienen op volmaakte wijze. Helaas, het is niet zo gebleven. Het heeft de mens niet goedgegacht God in erkentenis te houden. Niet alleen Eva, maar ook Adam, het hoofd van het werkverbond, luisterde naar de inblazingen des satans en ging op een eigengekozen weg, vrij- en moedwillig. Maar terstond stortte hij zich daardoor in nameloze ellende. Buiten God en zonder God moest de mens voortaan het leven door. Hij had het zelf zo gewild en kon zijn Schepper en Formeerder daarvan niet beschuldigen, hoewel de mens dit tot vandaag de dag toe nog steeds probeert.

En ware nu de Heere er niet aan te pas gekomen, dan zou het ervaren zal mogen worden van de blijdschap die in God is. Velen vloeken tegen de slagen, die hun door God rechtvaardig worden opgelegd. En de wereld én de schijngodsdienst trachten zichzelf vreugde te verschaffen. Hetzij in het zoeken van het jolijt dezer wereld, hetzij zingende van zaken die door Gods genade nooit geleerd zijn.

De ware Sioniet heeft echter wel eens tijden, dat hij zich mag verblijden in de Heere. Ja, mogen ondervinden: *Gij hebt mijn weeklagt en geschrei veranderd in een blijde rei.*

Als de Heere overkomt, ja, dan zingt het hart wel eens:

*Een stroom van ongerechtigheden,
had de overhand op mij;
maar ons weerspannig overtreden
verzoent en zuivert Gij.*

De eerste Adam kende de volmaakte blijdschap in God. Maar deze blijdschap ging door eigen schuld verloren.

En omdat nu de tweede Adam kwam, mag Gods volk hier bij aanvang iets smaken van de vreugde die in God is, om straks eeuwig in de hemel volmaakt te zingen van die Koning, Die hier op aarde Zich verheugde in de verheerlijking Zijns Vaders, en vanwege de volkomen overwinning op de vorst der duisternis. Maar Die Zich ook bij het naderen van de bittere kruisdood verheugde in het heil, dat Hij verwierf voor Zijn kinderen en erfgenamen.

We verplaatsen ons daartoe naar de paaszaal, waar de Heere met Zijn discipelen tezamen is, en waar Hij, in het aangezicht van de dood, de lofzang zingt. Bij die lofzang nu wensen wij u in deze ogenblikken nader te bepalen. Onze tekst vindt u in Mattheüs 26: 30a:

En als zij de lofzang gezongen hadden.

Wij lezen in dit tekstwoord: De lofzang gezongen.

1. De inhoud van Christus' lied;
2. Zingend onder Gods rechtvaardigheid;
3. Zingend in zware druk.

1. De inhoud van Christus' lied.

Jeruzalem, de stad waar de Heere in Zijn tempel gewoond heeft, heeft altijd een grote aantrekkingskracht gehad voor het Joodse volk. En vooral na de Babylonische gevangenschap is het gebleven op aarde gans onmogelijk geworden zijn, wijl de door de zonde gans verdorven mens niet anders meer kon dan God, maar ook zijn naaste haten.

Maar wonder van Gods soeverein welbehagen: Hij had van eeuwigheid gedachten des vredes gehad over Zijn schepsel, zodat Hij in een geheel enige weg Zijn raad zou volvoeren en een weg zou openen waardoor verloren Adams zonen en dochteren weer met God konden worden verzoend.

De Heere Zelf bepaalde dat Hij uit een doodgevallen geslacht nog een volk zou halen, naar de verkiezing der genade, dat Hem zou leren vrezen.

Daartoe heeft de Vader Zijn enige Zoon gegeven. Ja, Christus gaf Zichzelf vrijwillig en getuigde reeds bij monde van de psalmist: "Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands."

Daartoe kwam Hij in het vlees; daartoe droeg Hij spot en smaad van mensen; daartoe zou Hij Zich straks overgeven in de dood, opdat het handschrift der zonden, dat ook tegen de uitverkorenen was, voor eeuwig voor hen zou worden uitgewist.

Zeker, in de eeuwigheid had Hij Zich reeds Borg gesteld, maar de dure prijs daartoe zou Hij hier op aarde volkomen betalen. Gods gerechtigheid zou Hij volkomen genoegdoening geven. Nee, niet als martelaar, maar als Sions betalende Borg had Hij macht om Zijn leven af te leggen, maar ook om hetzelfde wederom aan te nemen.

Als Sions Koning zou Hij de overwinning behalen, als de Leeuw uit Juda's stam zou Hij satans kop verpletteren en de dood voor de Zijnen voor eeuwig overwinnen.

En nu is er door de zonde onder ons veel geklag en geweent. Gelukkig maar als we niet over de gevolgen van de zonden blijven treuren en ons tegen God blijven verzetten, maar door de wederbarende kracht van de Heilige Geest mogen gaan wenen en treuren over de zonde in al haar schrikkelijkheid, tegen God bedreven. Om met de dichter in waarheid te leren uitroepen:

*Wij hebben God op het hoogst misdaan,
Wij zijn van het heilspoor afgegaan.*

Want alleen in die weg wordt er plaats gemaakt voor het gezegende werk van Christus, en alleen zó kan Hij, Die Zichzelf overgaf voor de zonden Zijns volks, waarde krijgen voor een arm zondaarshart.

Hij heeft het leven en de gerechtigheid voor de ganse kerk aangebracht. En hoe meer wij nu zakken, hoe meer, we Hem en Zijn dierbaar werk zullen nodig krijgen. Maar

hoe meer er ook heeft Hij met hen het Paasmaal gebruikt. Daar en op dat ogenblik heeft Hij de verrader Judas ontmaskerd. Maar ook daar, aan het einde van de Paasmaaltijd, heeft de Heere met de Zijnen de lofzang gezongen.

De lofzang: Duizenden zongen terzelfder tijd de lofzang, want allen die het Paasfeest meevierden, zongen de liederen, in die lofzang vervat.

Het valt helaas niet te ontkennen dat dit voor velen maar een blote vorm geworden was. Immers, het volk dat na de Babylonische ballingschap de afgoden niet meer nahoereerde, was tevreden geworden met een uitwendige godsdienst. Men had de naam wel dat men leefde, maar men was in wezen dood. Men had de ware betekenis van het geslachte paaslam niet meer nodig. Men was, geleid door Farizeeën en schriftgeleerden, tevreden met wat men had; rijk en verrijkt in eigen oog en geen dings gebrek.

Gelukkig zijn er ook nog anderen geweest. Want de Heere houdt altijd Zijn kerk in stand, ook in de bangste tijden. Een overblijfsel naar de verkiezing der genade zal er blijven tot de jongste dag. Dat overblijfsel was er toen ook.

Velen zongen dus vormelijk mee, maar kenden voor eigen hart en leven de inhoud van de lofzang niet. En dat moet van onze dagen ook gezegd worden. Immers, er is nog wel een opgaan naar Gods huis, maar wat weinigen zijn er die beleven wat ze zingen.

In de Paaszaal was het anders. Daar waar de Heere Jezus Zelf zong met de Zijnen. Daar zongen er elf mee, die hoewel veel hun nog duister was, toch alleen hun hoop hadden leren stellen op Hem, Die het ware Paaslam voor Zijn kerk is. Had Petrus het eenmaal niet uitgeroepen: "Tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. En wij hebben geloofd en bekend dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods."

Maar boven dit alles: *De Heere Jezus zingt*. En dat was een totaal ander zingen dan van hen, die de betere bediening des Verbonds hadden verkregen. Hij was namelijk. Zelf de Priester, maar ook het altaar en het offer, dat Gode aangenaam was tot verzoening van de zonden Zijner uitverkorenen.

En zie, zo als nu Christus het Hallel zingt, de lofzang zingt, zo kan niemand ter wereld dat zingen. Zó is er nooit gezongen en zó zal het ook nooit weer gezongen worden. Want het geheim ligt hierin, dat Hijzelf de Dichter van deze kostelijke liederen was. Hier zingt Hij in Zijn mensheid, Die straks het onmetelijk lijden voor Zijn kerk zal dragen, datgene wat krachtens Zijn Godheid eens aan Zijn kerk op aarde heeft.

Welk

door de inspiratie van Zijn en Zijns Vaders Geest. Welk een rijkdom voor Gods strijdend erfdeel op de aarde. Het is de gewoonte geworden om zoveel mogelijk, ja, zelfs uit verre landen, op te gaan naar de stad des vredes.

En al trekkende naar de voorhoven des Heeren, zong men optochtsliederen. Men was verblijd, en gaf daar al zingende uiting aan.

Hoort maar, als men nadert tot de bergen waarop de geliefde stad gebouwd is, dan klinkt het: "Ik hef mijn ogen op naar de bergen, vanwaar mijn hulp komen zal. Mijn hulp is van de Heere, Die hemel en aarde gemaakt heeft", Ps. 121.

Beeld van de ware geestelijke pelgrim op aarde, die zijn hulp mag verwachten van de Koning der koningen, Die te Sion woont en Die de Zijnen zal gedenken op de reis door dit Mesech der ellende hier beneden.

En zie, wanneer nu de schare de stad naderde, voor het paasfeest, dan sloeg men des avonds de tenten buiten op en vernachtte aldaar. Om dan bij het morgenkrieken, zingende Psalm 122, in te gaan in de stad des groten Konings.

Is het bij ons ook nog wel eens:

*Ik ben verblijd wanneer men mij,
Godvruchtig opwekt: zie wij staan,
gereed om naar Gods Huis te gaan.*

De stad Jeruzalem, met haar nauwe straten, kon de menigte volks niet bevatten, vandaar dat velen, tijdens de feestdagen, buiten de muren in hun tenten woonden. Maar het feest zelf hield men binnen de muren der stad. Elk at dan bij zijn gastvriend van het geslachte paaslam, gedenkende hoe de Heere hen eenmaal had verlost uit Egypteland, en gebracht had in het land dat Hij hun ter woning had bereid.

En als dan aan de paasmaaltijd de eerste beker gedronken was, dan vertelde de vader, naar Goddelijke inzetting, over de wonderen des Heeren aan zijn kroost, opdat zij die wonderen zouden gedenken tot in der eeuwigheid.

En dan zong men tezamen het eerste deel van het Hallel, namelijk de Psalmen 113 en 114.

Deze psalmen spraken van de hoogheid des Heeren, van Zijn macht en kracht. Van Hem Die de vijand had ten onder gebracht. Ja, men zong het uit: "De Heereis hoog boven alle heidenen, boven de hemelen is Zijn heerlijkheid. Wie is gelijk de Heere, onze God, Die zeer hoog woont?"

Daarna volgde de eigenlijke paasmaaltijd. Aan het einde daarvan gekomen, zong men dan het zogenaamde grote Hallel, namelijk de Psalmen 115 tot en met 118.

Welnu, op dat laatste lofgezag wijst onze tekst.

De Heere Jezus is in de Paaszaal met Zijn discipelen. Dáár is het vleesgeworden Woord en zingt Zijn eigen Woord.

En om daar nu iets van te verstaan, moet men de Dichter een weinig hebben leren kennen. Een spreekwoord zegt zo treffend: Wie de dichter wil verstaan, moet naar 's dichters land toe gaan. Dat is in de natuur zo, maar geestelijk nog veel meer.

Zal men de lofzang mogen verstaan, die de Heere Jezus zong, dan zal men wat geleerd moeten hebben van Hem en Zijn dierbaar werk. Immers dat werk komt in die lofzang zo uit, en dat tekent Hem als de Borg van de Zijnen, als hun Redder en Goël, als de ware Vrededorst.

Een arme zondaar of zondares, een boeteling aan de genadetroon, die nodig krijgt door Hem alleen geholpen te worden, moge ingeleid worden in de lofzang die Jezus zong, opdat geestelijk verklaard moge worden welk een dure prijs Hij betaalde om de volkomen verlossing aan te brengen.

Zalig, wie als een ellendige Hem nodig krijgt, bij aanvang en voortgang, opdat de ziel in Hem verheugd eens mee mag zingen: Men hoort der vromen tent weergalmen van hulp en heil, ons aangebracht.

En Wie bracht dat alles aan? Wel, het is Hij Zelf, Die hier in Zijn lofzang er van zingt, en ook daarin betoont de Gezondene des Vaders te zijn, tot zaligheid van een in zichzelf verdoemelijk geslacht.

Wilt u een bewijs? Een enkele greep slechts uit de gezongen lofzang des Heeren. De kerk zingt, als de Heere eens overkomt: "Hij hoort mijn stem." Maar hoeveel te meer geldt dat voor de Zoon des Vaders. Immers, de Vader heeft de stem van Zijn heilig Kind Jezus gehoord. Hij heeft het Zelf getuigd: "Vader, Ik weet dat u Mij altijd hoort." En straks in de hof van Gethsémané zal wel blijken dat de Vader alles weet, van Zijn Kind, en Hem hoort. Want in de grote ziele-angst zond Hij Hem een engel, die Hem versterkte. Die Hem het loon op Zijn arbeid liet zien.

Ja, Gods inzettingen zijn Zijn gezangen geweest hier op aarde, en daarom zingt Hij nu Zelf als het vleesgeworden Woord. Daarom kon Hij in der waarheid zingen: Banden des doods hadden Mij omvangen en de angsten der hel hadden Mij getroffen. Maar

ook: Kostelijk is in de ogen des Heeren de dood Zijner gunstgenoten. Nooit is er kostelijker dood geweest dan van Hem, Die als de lijdende Borg en Middelaar het uitroepen kon: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest."

Maar daarom kon Hij reeds toen in Ps. 117 de heidenen oproepen om des Heeren Naam te loven. Want straks zal Hij de Zijnen uitzenden, de wereld in, onder de heidenen, om het Evangelie der verlossing te prediken. En ook uit hen zouden er komen, die zouden mogen zingen: Hallelujah! Waarom? Omdat ze door de onweerstandelijk werkingen des Geestes zouden worden geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.

En let dan eens op de kostelijke 118e psalm.

Zou er ooit iemand op aarde kunnen zingen: *De Heere is bij mij; ik zal niet vrezen; wat zal mij een mens doen?* Ja, dat kan, omdat de Heere Christus dat heeft gedaan in de nacht, in welke Hij verraden werd.

Hij was Eén met de Vader, en. Deze beminde Zijn Kind en in Hem Zijn volk zo, dat de vijand nooit de overwinning zou behalen. Want straks zal Hij, verrijzen uit het graf, en heeft daarmede de dood en de hel voor eeuwig overwonnen.

Heidenen hadden hem omringd. Hij zong er van, maar triomfantelijk heeft Hij de ganse hellemacht verslagen. Hij was de steen, die de bouwlieden verworpen hadden, maar die geworden is tot een Hoofd des hoeks.

Als bijen hebben ze Hem omringd, Hij getuigt er van in Zijn lofzang. Maar Hij kon ook zingen: *Zij zijn uitgeblust als een doornenvuur.*

Ja, het is eeuwig waar: "Ik zal niet sterven, maar leven, en Ik zal de werken des Heeren vertellen." En daarom mag de kerk het wel eens, zij het met heilige vrees, nazingen:

*Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
maar leven, en des Heeren daân,
waardoor wij zoveel heil verwerven,
elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan.*

Kortom, het is alles Messiaans in de lofzang, die Christus zong. En daarom zingt Hij als de Verlosser, als de Redder, als de Zondenvernieler. En ... Zijn discipelen mogen meezingen. Hebt u ook al eens mee mogen zingen van de verlossing, die in Hem ligt? Dan zult u eerst een klaaglied geleerd moeten hebben vanwege de zonden, en zal het uwe er aan moeten, opdat het Zijne er voor in de plaats gegeven moge worden.

De Koning Zelf kon zingen van de goedheid Zijns Vaders. Nee, er was geen wanklank tussen Vader en Zoon aangaande het borgwerk. Van eeuwigheid heeft Hij Zich vrijwillig gegeven Om tot de laatste penning te betalen voor hen, die geen kooppeld meer hebben.

Daarom eindigde Hij Zijn lofzang met verheffing van des Vaders dure eer: "Looft den Heere, want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is in eeuwigheid."

Moge de kerk des Heeren in de lijdensweken er eens wat van vandaan en in God er mee eindigen en het nazingen:

*Laat ieder 's Heeren goedheid loven,
want goed is d' Oppermajesteit;
Zijn goedheid gaat het al te boven,
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.*

2. Letten we nu op onze tweede gedachte: **Zingende onder Gods rechtvaardigheid.**

Ziehier het grote wonder, het onbegrijpelijke wonder: Christus zingt onder de oefening van Gods rechtvaardigheid en gaat gebogen onder de last van de zonden

Zijns volks.

Hij heeft vrijwillig de toorn Gods gedragen. En die Hij liefgehad heeft, die heeft Hij lief tot het einde toe. Hij kwam betalen voor hun zonden. Daartoe had Hij Zich al van eeuwigheid beschikbaar gesteld.

Daarvan zong Hij in Psalm 40: "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; u hebt Mij de oren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt u niet geëist. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen, en Uw wet is in het midden Mijns ingewands."

Onder het Goddelijke recht had Hij Zich gesteld van Zijn geboorteur af. Onder dat recht had Hij gebogen de dagen Zijner rondwandeling op aarde.

En ook nu, nu in deze nacht het recht ten volle zijn eis zal laten gelden, buigt Hij, vrijwillig en zingende er van, onder Gods rechtvaardigheid.

Nee, dit was voor de Heere Jezus geen onbekende zaak. Hij wist dat Zijn uur gekomen was. De vijand wenste het anders. Nee, niet op het Paasfeest, opdat er geen oproer kome onder het volk.

Maar Gods eeuwige raad had bepaald: Wél op het Paasfeest, opdat Hij als het ware Paaslam Zichzelf Gode onstraffelijk zou opofferen voor de zonden.

Straks zal Hij de stad verlaten, *en op haar zal komen al het rechtvaardige bloed, dat vergoten is op de aarde, van het bloed van de rechtvaardige Abel af, tot het bloed van Zacharia, de zoon van Bacharia, welke zij gedood hadden tussen de tempel en het altaar.*

Hun godsdienstige, maar zinledige zangen zouden dan verstommen, en in jammerlijk geklag zou dat volk ondergaan. Ze hebben zich verhard. Geen vermaning van de Heere Jezus heeft gebaat. O, wat heeft Hij geklaagd: "Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt, en stenigt, die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderkens bijeen willen vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild? Ziet, uw huis wordt u woest gelaten."

Straks zal het oordeel, dat ze zichzelf hebben waardig gemaakt, worden voltrokken. Nee, zelfs het wenen van de Heere Jezus heeft geen indruk op hen gemaakt. Het was alles verborgen voor hun ogen.

Straks zullen stad en tempel verwoest worden, want God oordeelt rechtvaardig en volvoert dat ook. De stem van geklag zal dan in het venster zingen.

Een sprake ook voor ons: Als we niet luisteren naar de stem der vermaning, die nog tot ons komt, om te bekennen wat tot onze vrede dient, dan zal Hij het getier van onze liederen Zelf wegdoen, en een rouwklage zal eeuwig ons deel zijn.

God spaarde Zijn eigen Zoon niet, hoe zouden wij dan kunnen ontvlieden de toekomende toorn, als we nooit recht schuldenaar voor God worden?

Als vijanden mochten we ons leren kennen van God en Zijn Christus, opdat we in mogen vallen, en bekennen dat Hij ons rechtvaardig kan wegdoen van voor Zijn aangezicht. Weet toch, dat het Woord Gods is een reuk des levens ten leven, of een reuk des doods ten dode. Christus is gezet tot een val en opstanding. Het is het één óf het ander. En nu zingt Christus de lofzang, in het aangezicht des doods, als Hij de raad en wil des Vaders zal gaan volbrengen tot het einde toe.

Heeft Hij Zijn Vader niet gedankt dat het voor de wijzen en de verstandigen verborgen is? *Ja Vader, want alzo is het welbehagen voor u.*

God verheerlijkt Zich, naar. Zijn soevereiniteit, zowel in degenen die verloren gaan, als in degenen die behouden worden.

Dat we het dan leerden Hem geen ongerijmdheid toe te schrijven. Hem nederig te voet

te mogen vallen, en van Hem Zijn wegen te mogen leren.

De Heere Jezus heeft niet tegengewerkt, Zich niet onttrokken, was het volmaakt eens, met de wil des Vaders, en gaf Zich dan ook opdat Hij de verkorenen des Vaders zou kopen en ze van het eeuwig oordeel zouden worden verlost.

Ja, Zijn liefde tot het recht des Vaders, tot de deugden Gods was zó groot, dat Hij zelfs in deze ure, als Hij Zich vrijwillig gaat overgeven in de dood, de lofzang zingt.

De lofzang is Boven gehoord, en de Vader heeft Zich ook daarin, in de verheerlijking van Zijn Goddelijk recht, verheugd. En zó leert Hij ook Zijn kerk van Gods recht zingen. Zij leren op grond van recht des doods schuldig te zijn. Alle gronden hebben voor zulken geen waarde meer. Christus alleen is het waarnaar zo'n ziel moet gaan zoeken. Buiten Hem is het eeuwig omkomen.

Daarom kunnen ze, als het maar recht levendig is in hun ziel, niet rusten in hun gestalten, tranen en gebeden. God vergeeft nooit droge zonden, maar tranen zijn op zichzelf geen grond om voor God te bestaan.

De vluchteling naar de vrijstad wist dat de bloedwreker hem op de hielen zat. Het kon groot voor hem zijn de stad in het oog te hebben, maar pas als hij door de poort is ingegaan, kan hij zingen van de verlossing, die op grond van het in Christus verheerlijkte recht hem deelachtig werd.

Als de kerk daar komt, dat ze de vrijspraak niet meer missen kan, dan wordt die haar deel door de zoendood van Christus, de betalende Borg.

Hij zong de lofzang voor Hij uitging naar Gethsémané. Hij verwierf hun verlossing door recht. En dat, toegepast aan het hart, brengt mede vrijmoedig te mogen zingen:

*Dit is, dit is de poort des Heeren,
daar zal het rechtvaardig volk door treen.*

Rechtvaardig in en door Hem alleen. Want hun zonden zijn Hem toegerekend. In Adam van God afgefallen, waren ze buiten en zonder God. Door één zonde van één mens is de dood gekomen over allen, ja zijn we de verdoemenis onderworpen. Nu zijn wij van nature kinderen des toorns, en maken door onze dadelijke zonden de schuld dagelijks meerder.

En dat alles nu is Christus toegerekend, opdat de uitverkorenen van Adam af tot het wereldeinde toe bevrijd kunnen worden van de last der zonden. Daartoe heeft Hij Zich uit eeuwige liefde overgegeven, daartoe nam Hij de menselijke natuur aan uit de maagd Maria. Daartoe is Hij nu gekomen tot het ogenblik, dat Hij, verraden door Judas, de gevloekte, smadelijke en smartelijke kruisdood zal gaan sterven. Zijn leven zal afleggen opdat zij eeuwig mogen leven.

Daarom zingt de Borg: "De banden des doods hadden Mij omvangen, en de angsten der hel hadden Mij getroffen; Ik vond benauwdheid en droefenis."

Straks als de lofzang uitgezongen is, gaat Hij naar Gethsémané, aan de voet van de Olijfberg. Aldaar zal Hij droevig en zeer beangst worden. Ja, bedroefd tot de dood toe. Gods recht kwam ten volle op Hem aan. Maar ook satan bestrijdt Hem, om nog eenmaal te trachten de overwinning te behalen. En ook de zonden Zijns volks drukken Hem terneer.

Wat mochten we er wel meer erg in hebben wat het Christus gekost heeft om, ons te bevrijden van de vloek en de toorn, opdat we eens zonder zonde Gode onstraffelijk zouden zijn. Bitter is het tegen God te zondigen. Wat een smart kunnen de zonden op aarde in ons leven verwekken. Jammer; dat ook de levende Sioniet er zo weinig last van heeft.

Alle ellenden zijn we door de zonden onderworpen, ziekte, rouw en dood. Was het wonder dat Christus, Die geen zonde gekend noch gedaan heeft, onuitsprekelijk leed

onder de last van de zonden Zijner kinderen?

Toch zal satan het niet winnen. Integendeel: Gij, Heere, alleen, Gij zijt, Verwinnaar in de strijd. En zó alleen kan Hij Zijn duurgekochte kerk de Vader voorstellen als een reine maagd, zonder vlek of rimpel.

Christus zong de lofzang, alvorens Hij tot Zijn bitter lijden inging. En zó heeft Hij Zijn volk een eeuwige lofzang verworven. *Gij hebt ons Gode gekocht door Uw dierbaar hartebloed.*

Eeuwig zullen ze daar dan ook van zingen in de stad, die Fundamenten heeft. Maar vooraf gaat wenen over de zonden. Door Gods Geest leren ze zich Gods gramschap waardig kennen. Ja, leren zich des doods schuldig kennen.

Ze weten zich onder het alziend oog des Heeren. Daar is niets verborgen dat niet ontdekt zal worden. En naarmate de Heere dieper inleidt, moeten ze bekennen: Schuld met schuld te hebben vermeerderd. In hun hart enkel slijk en modder.

Er zijn ogenblikken dat ze begeren heilig voor God te leven. Ja, dat het waar wordt: *Ik lei voor U mijn weg en wandel bloot.*

Wat droefheid kan het hart vervullen omdat ze niet meer beantwoorden aan het doel van hun Schepper en Formeerder. *Zulk een last van zonde en plagen, zegt de dichter, niet te dragen, drukt mijn schouders naar beneên.*

Maar wonder van soevereine ontferming: De Heere begeeft Zijn gevangenen niet. Hij heeft de lofzang gezongen voor Zijn bedroefde Sionieten. Hij verwierf hun verlossing, maar ook een lofzang onze God, voor Zijn kerk. Daarom kunnen ze in de bangste omstandigheden wel eens zingen: Geen leed zal het ooit uit mijn geheugen wissen.

Zo Hij hun schuld bedekt en Zijn Woord voor hen opengaat, wat krijgt dat dan een kracht. Als het geloof een weinig geoefend wordt, wel dan zien ze over alles heen, en mogen ze wel eens uitzien naar de dag dat ze zonder zonden zullen zingen, eeuwig zullen zingen van Zijn goedertierenheden.

Aan hun kant onmogelijk, maar nu Eén gekomen om ze te verlossen. De schuld aanvankelijk bedekt, wel dan mogen en moeten ze zingen. Bruiloftskinderen treuren niet zo lang de Bruidegom bij hen is.

En mocht de Heere doorwerken en Zijn genade verzegelen in hun harten, hun geven de verlossing Zijns aangezichts; Hij het handschrift der zonden uitgewist; wel dan zouden ze nog veel meer zingen. Hoe het dan ook ga, dan kan ervaren worden: Want Gods goedheid zal uw druk, eens verwisselen in geluk. Wie zal dan beschuldiging inbrengen 'tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt.

Dan achter Hem aan zingen. En dat kan alleen omdat Jezus, onder de last van hun schuld gebogen, zong. Zijn last zou door een mens niet te dragen zijn. Die last is zo zwaar dat alleen Hij, Die Zelf God was en bleef, ondersteunde de menselijke natuur tot het doordragen van wat noodzakelijk was, opdat er komen zullen die zingen van goedertierenheid en recht.

3. Zien we nu nog ten derde: **Zingend in zware druk.**

Nee, het lijden ging aan Christus niet voorbij. Hij droeg de volle last van Gods toorn in Zijn menselijke natuur. Opdat de menselijke natuur, die gezondigd had, verlost kon worden van het verderf en weer tot God gebracht. Hij leed in ziel en lichaam. Luther riep in verwondering eens uit (toen hij gedacht aan Christus' dierbaar lijden en sterven): God van God verlaten, wie kan dat verstaan?

Zijn ziel zou bedroefd worden ter dood toe. In Zijn lichaam ging Hij dragen de zonden Zijns volks. Zijn lijden was het nederdalen ter hel. Vóór Zijn sterven de helse angsten gedragen. Wat zij rechtvaardig eeuwig moesten lijden, droeg Hij in Zijn

rondwandeling op aarde, en inzonderheid in Gethsémané, in de rechtszaal en aan het kruis. Vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog.

Ervaren we wat van dat lijden, wat wordt Hij dan dierbaar. Hij is blank en rood en draagt de banier boven tienduizend. De profeten hebben van dat hellelijden getuigenis gegeven. En Zelf was Hij er niet onkundig van. Getuigde Hij niet in Psalm 22:

*O dood'lijk uur!
Wat hitte doet mij branden!
Mijn hart is week,
en smelt in d' ingewanden,
Als was voor 't vuur.*

En nu, dit alles wetende, te midden van de zwaarste druk, die straks al erger zal worden, is het dan geen wonder, ja, een eeuwig wonder, dat Hij met Zijn discipelen de lofzang zingt? Daarom blijft er voor de kerk, de strijdende kerk op aarde, in de grootste verdrukking toch een lofzang over: "Bezwijkt dan mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn deel in der eeuwigheid."

Zie, dat heeft Christus, zingende in zware druk, voor hen verworven. En daarom mogen zij ook straks, door vele verdrukkingen heen, ingaan in de heerlijkheid des Vaders. Johannes heeft ze gezien. Een grote schare, die niemand tellen kan.

En één van de ouderlingen heeft van hen getuigd: "Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams."

En nu hebben ze Hem vervolgd, ze zullen ook Zijn kerk vervolgen. En toch, de zekerheid is er: *in al hun benauwdheden was Hij benauwd*. Lere de Heere die zekerheid dan ook meer benodigen. In het aangezicht van de dood zong Hij de lofzang. Hij verwierf die lofzang ook voor hen. En dan, als Hij het gaat verklaren in de ziel, kan het meegezongen worden uit Psalm 116: *Hij hoort mijn stem*. Ja, gelukkig wel.

En dan? Och, David kan dan ook in de druk zingen:

*Want Gods goedheid zal uw druk,
Eens verwiss'len in geluk.*

Dan zingen Paulus en Silas in de kerker Gode lofzangen; al hadden ze dan ook boeien aan de handen, al zaten hun voeten in de stok, al was hun rug tot bloedens toe geseld.

Dan zijn ze het met God eens. Ook een vrucht daarvan, dat Christus het eens was met de weg die Hij gaan moest. Daarom kon Hij ook na het zingen gewillig naar de Olijfberg gaan. Hij is de medelijdende Hogepriester, Die de Zijnen in alles te hulp zal komen. En dan door Hem getroost, door Hem het eens gemaakt met soms de donkerste wegen, kunnen ze een lofzang zingen de Heere, omdat Hij alles voor hen welgemaakt heeft.

De Heere verwaardige de Zijnen om dan van Hem maar te mogen zingen als het één en het al van hun leven. Opdat tot in verre geslachten gehoord mag worden: *Onze Koning is van Israëls God gegeven*.

Zingen: Psalm 72: 9.

*De stedelingen zullen bloeien,
gelijk het malse kruid.
Zijn naam en roem zal eeuwig groeien;
ook zal eeuw in, eeuw uit,
het nageslacht zijn grootheid zingen,*

*zolang het zonlicht schijn'.
Hun zal een schat van zegeningen
in Hem ten erfdeel zijn.*

Toepassing.

Christus zong de lofzang in de lijdensnacht. En de discipelen mochten meezingen. Maar, hoe staat het nu met ons? Zingen we nog de liederen der wereld? Hebben we genoeg aan wat vormendienst? Dat is nameloos arm.

Daarom moge het God behagen onze ogen te openen, opdat we zien wie we zijn, maar ook dat God buiten Christus een verterend vuur is. Zullen we ook eens het loflied meezingen, dan zullen we vooraf met David moeten leren klagen: Gans melaats. Gelukkig die er aan ontdekt wordt niet te kunnen sterven zoals hij of zij geboren is.

De Heere wederbare de harten. Doe ons klagen over de zonden, niet tegen anderen, maar aan de voeten des Heeren. Om met het koord der veroordeling om de hals tot Hem te gaan. Opdat Hij onze rouwklage verandere en een nieuw lied in onze mond geve.

En bracht de Heere u op de weg? Dan zult u veel moeten zeggen: Er is weinig zangstof. Dat ligt niet aan de Heere, maar aan ons.

Daarom geve Hij ons meer zelfkennis, dan zullen we de zonde meer gevoelen, ons verderfelijk bestaan meer verfoeien, maar dan ook meer uitzien om vervuld te worden met Hem, Die in de lijdensnacht zong van het werk door Hem verricht, Gode tot eer en tot zaligheid der zielen.

Eens zullen we dan het hoofd uit de gebreken mogen opheffen en dan is er geen gedachtenis meer aan de zonden, maar we een eeuwige jubelzang voor Hem, Die zong in de Paaszaal en daarna uitging in de hof, en langs een weg van spot en smaad stierf aan het kruishout op Golgotha's heuveltop.

Maar Die door de dood niet gehouden kon worden, opstond en straks heenvoer en inging in de stad, die fundamenten heeft en bij de Vader nu altijd leeft om voor Zijn volk te bidden. Zodat ze straks eeuwig de lofzang, het nieuwe lied van Mozes en van het Lam, zullen mogen zingen. *Door U, door U alleen om het eeuwig welbehagen. Amen.*

6. Een blijde morgen na een bange nacht Predicatie over Joh. 21: 4a

Ds. A. VERHAGEN

Psalm 73: 1

Lezen: Joh. 21: 1-14

Psalm 130: 3 en 4

Psalm 42: 3

Psalm 138: 4

Het woord onzer overdenking vindt uw aandacht opgetekend in het u voorgelezen hoofdstuk, Johannes 21: 4a, waar 's Heeren Woord aldus luidt:

En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op de oever.

Mijn hoorders, dit woord spreekt ons van: *een blijde morgen na een bange nacht.*

En laten we er dan op

1. hoe Jezus de Zijnen beproeft;
2. hoe Hij ze verrast;
3. hoe Hij ze verkwikt.

1. hoe Jezus de Zijnen beproeft

Het opstandingsevangelie van Jezus Christus spreekt van de verborgen Jezus. Gaat u maar na in de ganse Schrift, dan kunt u daar de duidelijke bewijzen van vinden. Denkt eens aan Maria Magdalena, als zij daar staat bij het lege graf, in het diepe besef van haar innerlijk gemis. En als zij dan blik in dat lege graf, dan getuigt zij: "Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben." Zij kwam die klacht te uiten tegenover de opgestane Zaligmaker, maar zij meende, dat het de hovenier was.

U zou zeggen: "Hoe is het toch mogelijk!" Zij had toch zoveel aan Zijn voeten verkeerd; zij had Zijn onderwijs ondervonden. En toch kende zij Hem niet. Hij was inderdaad voor haar verborgen. Was het zo ook niet met de Emmaüsgangers? Hij kwam Zich bij dat gezelschap te voegen. Dat gezelschap, dat op weg was naar Emmaüs, en Hij sprak met hen, of Christus niet alzo had moeten lijden en alzo tot Zijn heerlijkheid ingaan. Hij opende hun Zelf de Schriften, zodat zij getuigen moesten: "Was ons hart niet brandende in ons, toen Hij ons de Schriften opende?" En toch, zij kenden Hem niet. Zij hebben Hem wel gedwongen, dat Hij binnen hun woning kwam. Maar het was toch niet zó, dat zij in Hem de opgestane Zaligmaker en Levensvorst aanschouwden. Want ook zij kenden Hem niet!

En denkt eens aan de discipelen hier in het verband van onze tekst. Hij stond aan de oever en zij hebben Hem aanschouwd. Zij hebben ook Zijn stem gehoord en Hij vroeg hun: "Kinderkens, hebt u nog enige toespijs?" Maar ook zij kenden Hem niet als Degene, Die de dood verslonden had tot eeuwige overwinning; zij kenden Hem niet, Die door Zijn opstanding Zich had bewezen te zijn de Zoon Gods; zij kenden Hem niet in al Zijn schoonheid en in al Zijn heerlijkheid.

Daarom, het opstandingsevangelie spreekt van een verborgen Jezus. U zult mij vragen: "Waarom toch? Welke bedoeling ligt daar toch aan ten grondslag?" Mijn hoorders, u moet eens denken dat de Heere Jezus tot een andere staat was gekomen. Toen Hij met hen omwandelde op de aarde, stond Hij in de staat der vernedering; toen

droeg Hij de straf der zonde. Maar nu, na Zijn opstanding, was Hij in de staat der verhoging gekomen. En om Hem nu zo te kennen in de staat der verhoging, met al Zijn heilsweldaden, die Hij verdiend en teweeggebracht heeft, daar is een bijzondere openbaring voor nodig.

Nee, de heerlijkheid van de opgestane Zaligmaker was niet te kennen met een uiterlijk oog; was niet te kennen op grond van ervaringen, die achter de rug lagen. Nee, daar moest een bijzondere openbaring wezen, gelijk Maria Magdalena, en de Emmaüsgangers dat hadden doorleefd en gelijk ook discipelen dat mochten ondervinden.

En ook nog heden ten dage zal het noodzakelijk zijn om door bijzondere openbaring in eigen zielenleven het heil van de opgestane Zaligmaker door het geloof te leren omhelzen; van Hem, Die gestorven is om de zonden Zijns volks, maar Die ook opgewekt is tot hun rechtvaardigmaking.

En dan zal toch al Gods volk leren, als zij iets van hun ellendestaat hebben leren kennen, dat het voor hen niet vreemd is wat Petrus getuigt: "Tot wie zullen wij anders heengaan? U hebt de woorden des eeuwigen levens." Maar met al hun ervaringen komt Gods volk bij het lege graf. Met al hun ervaringen zullen zij met hun specerijen geen werk kunnen doen. Daar moeten zij als verlegen en als verloren mensen worden gebracht, opdat er plaats in het hart kome voor die gezegende openbaring van Hem, Die uit de doden is opgestaan. En daarom spreekt het opstandingsevangelie van een verborgen Jezus.

Nee, wij kennen geen opgestane Jezus als Hij ons niet geopenbaard wordt. We kunnen dat maar niet zo oppervlakkig aanvaarden. We hebben nodig in de weg van de waarachtige praktijk van het leven te worden voor- en voorbereid voor de rijkdom, die in Christus Jezus is.

Vandaar, als we dit woord nagaan, dan worden we bepaald bij een blijde morgen na een bange nacht.

O, wat gaan er toch altijd wegen aan vooraf; wat is er altijd een weg aan verbonden, die in de praktijk zal moeten worden doorworsteld, om die blijdschap in het hart door genade te mogen deelachtig worden. Dat gebeurt niet in een droom, dat grijpt niet plaats in een visioen. Nee, daar worden we toe bearbeid, gelijk dat blijkt ook in het verband van deze. onze tekst.

O dat wonderlijke, Goddelijke onderwijs hadden de discipelen van node, opdat ook in hun hart en in hun leven die rijkdom van die opgestane Jezus zou verheerlijkt worden. Want de weldaden zouden we wel willen hebben, maar de weg, die er ons toe leidt, niet. Maar houdt daar rekening mee, dat het plaats maken voor de weldaden even noodzakelijk is al het wegschenken van de weldaden.

Ge gelooft toch ook wel, dat die nacht door de discipelen nooit, nooit meer vergeten is? Zij waren naar Galiléa gegaan. Waarom waren zij daar heen gegaan? Door engelenmonden was het hun aangezegd, dat Hij Zich daar aan hen zou openbaren. En nu waren zij er en er gebeurde niets.

Denkt het eens in, wat een teleurstelling dat voor de discipel geweest is. Zij hadden erop gehoopt en zij hadden erop gerekend. Zij hadden toch de toezegging! Maar het gebeurde niet. Het greep niet plaats, waar zij op gehoopt, waar zij naar verlangd hadden. O wat een les, die ook in het leven van God volk niet onbekend is.

Het maakt zo'n onderscheid of de mens naar de belofte gaat of dat de belofte tot de mens komt; of het een werk van de mens of dat het een werk van God is.

Dit mogen we wel vaststellen: de discipelen waren niet in hun eigen weg. Nu kan Gods volk zich wel nooit bedriegen in de belofte, maar wel eens wat de tijd betreft. We hebben er wel eens geen erg in langs welke wegen de Heere Zijn beloften komt te

bevestigen.

Denkt eens aan Abraham. Was hem de belofte niet gegeven, dat hij zaad uit Sara zou ontvangen? Maar nu die weg, die weg van onmogelijkheid; die weg, waarin menselijkerwijze gesproken alles werd afgesneden; die weg, waarin we dat onderwijs zo nodig hebben, waarin we buiten dat onderwijs kunnen, opdat er plaats zou komen voor de rijkdom, die in Christus is!

Nee, dat het zó zou gaan, daar hebben de discipelen niet op gerekend. Daar rekent ook Gods volk niet op. Want denkt er om, de Heere laat Zich nooit narekenen. Hij laat Zich altijd bewonderen.

Zijn er niet in ons midden, die het kunnen gevoelen wat het voor de discipelen was? Gehoopt, verlangd, gewacht en teleurgesteld! Wat zullen de gedachten van binnen aan de gang gegaan zijn! Wat zullen ze inwendig zijn besprongen!

En het gevolg was, dat ze tot elkaar zeiden: "Laten we maar gaan Vissen." En ze stapten in hun bootje. Wie had dat ooit kunnen denken! Hadden zij dat ooit kunnen denken, toen zij krachtig geroepen werden en alles achterlieten? Maar nu ze weer in de armoede en in de laagte kwamen, zaten ze weer in het bootje. Ach mijn toehoorders, de Heere laat Zich niet narekenen; Hij laat Zich maar bewonderen.

Kijkt eens, ze gaan het net werpen. Vraagt het eens aan een visser: dat doet hij zo maar niet. Het waren vakmensen. Ze hadden er verstand van. Ze hadden enige dingen in de natuur waargenomen, waar zij uit af kwamen te leiden dat daar de vis was. Daar moesten zij het net werpen. Ze haalden het in en er was niemendal! Ze probeerden het weer. Niemendal! Het valt niet mee, als we met onze ervaring en met onze bevinding over boord moeten! En toch, dat hebben zij moeten doorleven. Want in die nacht vingen zij niets.

Dat Gods wegen nu zo zijn, om ze in die vernietigingen te leiden; dat het met al hun kunnen en weten en met al hun verwachten zo laag afloopt en dat dit nu Goddelijk onderwijs is, dat hadden de discipelen niet kunnen denken. En dat heeft Dok Gods volk niet kunnen denken Zij hadden gedacht van kracht tot kracht voort te gaan, maar bij de Heere is dat niet zo. Ze moeten hun grond uit de beloften verliezen; ze moeten de grond verliezen uit ervaringen, die achter hen zijn, totdat die, gelijk de discipelen, met een ongeredde ziel rondlopen. Want als zij Hem missen, missen ze toch alles. Zo komt de Heere Zijn volk te onderwijzen. O mensen, let daar toch altijd op, dat het Goddelijke onderwijs afbrekend, teleurstellend, vernietigend van het onze is. Dat hebben ook de discipelen ongetwijfeld achteraf moeten erkennen.

En dan vraagt de Heere Jezus nog op een liefelijke wijze: "Kinderkens, hebt u nog enige toespijs?" Wist Hij het niet, dat ze niemendal hadden? Gewis! Maar Hij wilde het hen zelf laten zeggen. Hij wilde het uit hun mond horen. O dat woord, dat ze niets hadden! Dat hebben ze zelf moeten zeggen in de praktijk van het leven. Zo zullen Gods kinderen hun armoede, ja hun niets-zijn, ja wat meer is, hun verlorenheid, bevindelijk moeten leren kennen. Nee, dat het nu zo moet, dat het nu zo gaat, dat dit nu het kostelijke onderwijs is, dat de Heere door Zijn eeuwige Geest in het hart van Zijn volk verheerlijkt, dat hadden ze niet gedacht.

O let er toch altijd op, dat de natuur van het zaligmakend geloof armmakend is en dat de Heere Jezus in de wereld gekomen is om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was. En daarom, in de praktijk van het leven moet dat geleerd worden. En als zij dan dat onderwijs ontvangen van die Onbekende aan de oever van het strand, als Hij zegt: "Werpt het net eens aan de andere kant", dan valt dat niet mee.

Ik heb u gezegd: Het waren vakmensen. En naar hun beschouwing moest het daar vandaan komen. En nu alles te verliezen en dan niet alleen het net over boord aan de

andere kant, maar met al hun kennen en weten over boord, dat is een zware les, het is een moeilijke les, maar het is ook een profijtelijke les.

Het net aan de andere kant! Ik en u, wij zitten meest aan de verkeerde kant. Wat zoeken we het in onszelf! Wat zoeken we het in ons gevoel! Wat zoeken we het in onze bekering! Maar nu moeten we met dat alles over boord.

Nu moeten we met dat alles, gelijk de discipelen, eens onderwijs krijgen om het net eens aan de andere kant te werpen. Want inderdaad, de rijkdommen, die in Christus zijn voor een arm en diep ellendig schepsel, zijn zo groot! Maar wij staan meest met onze rug naar dat onderwijs toe. En nu moeten wij die afbrekingen en vernietigingen van het onze leren, opdat er plaats moge komen voor de rijkdom, die in Christus is.

Daarom, neemt dit onderwijs eens mee. Want het net te werpen in ons leven is van onze kant altijd aan de verkeerde kant. Want om uit genade, alleen om de genoegdoening van Christus zalig te worden, och, laten we het maar eerlijk zeggen, dat wil onze natuur niet. Want dat gaat gepaard met het verliezen van ons leven; dat gaat gepaard met het verliezen van onze verwachting. Inderdaad, de Heere doet een afgesneden zaak op de aarde. En dát is nu Zijn onderwijs en dát zijn nu de beproevingen, waarin God Zijn volk leidt. Dat leert geen huichelaar. Dat leert geen hypocriet. O nee. Dat onderwijs is voor de wijzen en verstandigen verborgen, maar dat wil de Heere Zijn kinderen openbaren.

2. Maar dit leidt mij tot mijn tweede hoofdgedachte, om met u na te gaan **hoe de Heere de Zijnen verrast.**

Och, wat is het altijd teer onderwijs, het verrassen van de Heere tegenover Zijn volk. Had Jacob het verwacht, toen hij daar diep ongelukkig met zijn hoofd op die steen lag? Terug kon hij niet en donker was de toekomst! En hoe veroordeelde zijn consciëntie hem! Hij zal nooit zo ongelukkig geweest zijn dan in die nacht! Want houdt hier rekening mee, mijn hoorders, dat die donkere nachten in het leven van Gods volk niet onbekend zijn. Daar wordt wat afgeworsteld als het duister op de aarde is. Zo was het bij Jacob ook. In zijn eigen gevoel was het er zo ver van af, dat het niet meer kon gebeuren. En als hij op zichzelf zag, was het eigen schuld. Dan stond hij buiten recht. Dat komt Gods volk ook in de praktijk te ervaren. Buiten recht, om eigen schuld! O, dan worden zij toch een weinig ingewonnen in de liefde tot Gods recht; in de erkenning: "Ik ben straf, maar u zijt eer waardig."

Had Jacob het ooit gedacht, dat hij daar een bezoek des Heeren zou krijgen? In zijn gevoel was alle verbinding weg! En nu gaf de Heere verbinding in een ladder, die hem daar getoond werd. Een verbinding van de hemel met de aarde en van de aarde met de hemel. Alleen, alleen in de Persoon van Christus is de enige verbinding. En dat is hem in die nacht geopenbaard. In die donkere nacht is het hem daar te beurt gevallen, dat verrassende, waar hij nooit op had kunnen rekenen.

Denkt eens aan Elia, om nog een enkel voorbeeld te noemen, als hij daar lag onder de jeneverboom. Hij had niet gedacht, dat hij daar zijn God zou ontmoeten en dat Hij alles mee zou brengen; dat Hij zou zeggen: "Sta op en eet, want de weg zou voor u te veel zijn." Dat verwachtte hij niet. Daar kan Gods volk nooit op rekenen. En denkt eens aan Johannes, wanneer hij op Patmos was. Het viel niet mee bij het klimmen der jaren naar dat verbanningsoord te worden gebracht. Het viel niet mee op zulk een leeftijd in zulk een weg! Maar dan dat verrassende, dat hij daar zijn God heeft ontmoet, met zulke diepe indrukken, dat hij, als dood neerviel. Hem werd daar getoond hoe Christus wandelt tussen de zeven gouden kandelaren; hoe Hij Zijn kerk in stand houdt.

Toehoorders, het is altijd een verrassende weg, die de Heere met Zijn volk houdt. Ik

vraag: zijn er nog in uw midden, die uit eigen ervaring kunnen spreken hoe verrassend God Zich openbaarde in hun leven, als zij stonden, met de discipelen, in een donkere nacht; een nacht van schuld, een nacht van teleurstelling, een nacht waarin hun alles ontviel?

Het was hun beloofd, maar het gebeurde niet. Wat kan het water dan toch komen tot aan de lippen. Maar dan verrast de Heere hen. Hij had het beloofd. Hij is geen leugenaar tegenover Zijn volk. Hij had de engelenmonden laten getuigen: "En aldaar zult u Hem zien." En nu stond Hij veel dichterbij hen dan zij zich konden voorstellen. Ach, wat zijn we toch blind, wat zijn we toch dwaas!

Kijkt eens in ons tekstverband. In hun nood stond Hij aan de oever. Ja Hij stond daar! Hij wist waar ze waren. Hij betoonde dat Hij van hun omstandigheden afwist. Hij betoonde, dat Hij Zijn beloften zou vervullen. Maar eerst gaan het onderwijs en de beproeving vooraf, opdat er plaats gemaakt zou worden voor een verrassende openbaring van de opgestane Zaligmaker.

Wat zal dat geweest zijn, toen zij dat net ophaalden. Dat net was vol. Het was vol, niet met kleine vissen; het was vol met grote vissen, en het wonderlijkste was, het net scheurde niet. En die in dat net waren, bleven erin. Maar toen vielen de schellen van de ogen van Johannes en hij zeide: "Het is de Heere." Hij zag Zijn werk. Het werk van Christus werd hem ontdekt. En door de openbaring daarvan zag hij Zijn Persoon, zeggende, inzonderheid tot Petrus: "Het is de Heere."

Merkt nu, geliefden, hoe nodig Gods volk dat onderwijs heeft, om een ontdekking van het werk van Christus in hun leven te ontvangen. Als zij met hun werk te gronde gaan, als zij met hun werk in de verlorenheid zijn terecht gekomen, dan moet hun oog geopend worden door Gods Geest, dat er hulp besteld is bij een Held, bij Hem, Die gestorven is om de zonden Zijns volks en Die opgewekt is tot hun rechtvaardigmaking; dan mogen ze een ontdekking krijgen van Hem, Die dood geweest is, maar Die weder levend is geworden. Die daad' moest plaats grijpen bij de discipelen, opdat hun ogen geopend werden voor Zijn werk en voor Zijn Persoon.

O, zij waren met hun werk in de armoede terecht gekomen; met' hun werk waren zij in de verlorenheid terecht gekomen en nu wordt hun ontdekt - en dat is zo verrassend - het werk en de Persoon van Hem, Die dood geweest is en weder levend is geworden.

O volk, als u gebogen gaat onder uw schuld, als u door de liefde Gods moogt worden ingewonnen tot het liefkrijgen van Gods recht, dan valt u met al uw werken er buiten. Dan gaat Christus Zijn werk openbaren in het leven van Zijn volk en dat heeft ook betrekking op Zijn Persoon. Hij zegt: "Ik leef en u zult leven."

Als die rijkdom van dat Evangelie aan onze ziel mag worden verklaard, dan is het niet alleen een wegzinken in aanbidding en verwondering, maar dan mag het geloof ook een ontvangend karakter verkrijgen. En niet alleen een ontvangend karakter, maar ook een omhelzend karakter, gelijk dat blijkt in het woord van onze tekst.

Johannes zegt: "Het is de Heere." Daar blijft geen twijfel meer over. Hij staat als genageld op het schip. Hij kan het niet onder woorden brengen.

Mijn hoorders, kan het nog verrassender? Hadden zij gedacht dat het zo zou gaan? Hadden zij gedacht, dat het door de beproevingen heen in hun leven nog recht zou komen?

Die alzo op de Heere wachten en die uitzien naar de vervulling van Zijn toezeggingen - denkt er om, dat is een weg, die niet meevalt; dat pad hebt u niet geweten. Nee, daar wil uw natuur niet aan. Maar o, dat de Heere u dat eens leerde, om in dat buiten vallend leven een ontdekking te ontvangen van Zijn werk en van Zijn gezegende

Persoon.

Volk, het mocht eens gebeuren! u mocht de dierbaarheid, maar ook de algenoegzaamheid van de Persoon van Christus eens verklaard krijgen. Want ziet, dan heeft Hij voor u de schuld betaald en dan heeft Hij aan Gods recht genoeg gedaan en dan ligt in Hem de grondslag van uw zaligheid. Dan moogt u er iets van leren, gelijk de dichter zingt: "Die God is onze zaligheid." Dan krijgt u alle heil in de tweede Adam, Die de Hersteller is van uw verloren zaak, opdat u door Hem en in Hem moogt geleid worden tot de Vader van alle genade, Die op grond van Jezus' werk Zijn hand op Hem gelegd heeft en de hand op Zijn volk legt. En die krachtige toepassing vervult de ziel met vrede en blijdschap. O als dat eens mag gebeuren, dan zal het ook wezen: een blijde morgen.

Zijn er hier, die zeggen: "Ja, zo gaat het nu bij mij ook, dat wachtend, dat uitziend leven. Ik heb vroeger tijden beleefd, dat het scheen of het veel dichter bij was. Het gaat zo ver af!"

Dat is nu juist de weg tot de heerlijke verlossing. Dat leren we niet door praten en redeneren. Want ach, in onze dagen wordt er zoveel over gepraat. Maar bij de discipelen was het geen praten, daar werd het doorleefd; zij kwamen het te ontdekken. En zo gaat het ook met het arme volk van God. Maar laat het eens tot bemoediging zijn: Jezus stond aan de oever, al was het, dat het een bange nacht van teleurstelling was geweest. Hij was dichterbij dan zij dachten. Ja, als Hij daar aan de oever staat, dan staat Hij (met eerbied uitgedrukt) te wachten om hen genadig te zijn. Als zij in hun verlatenheid en armoede zijn terecht gekomen, zal Hij Zich openbaren als Degene, Die heil voor Zijn volk bereid heeft. En daarom, schept eens moed. U zult door Hem niet vergeten worden. Zou Hij het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?

Ik weet het, daar kunnen stormen in uw zieleleven opgaan. De schuddingen kunnen ontzaglijk wezen, maar de Heereis Zijn Woord aan u kwijt. Dat was Hij ook kwijt aan de discipelen; dat is Hij kwijt aan al Zijn volk.

Ach mijn hoorders, ik heb het al gezegd: We hebben wel enigszins betrekking op de weldaden, maar op de weg, die er aan verbonden is, niet, want wij gevoelen niet dat dit zo noodzakelijk is. Want niet uw en niet mijn zaligheid is nummer één, maar dát is nummer één, of God aan Zijn eer komt. En als God aan Zijn eer komt, valt de mens er buiten. Al wat Hij wrocht, zal juichen tot Zijn eer. Wat is het meegevallen voor de discipelen. En van dat meevallen moet al Gods volk leven. Is het al eens een keertje meegevallen? Kijk uw weg eens terug. Vergeet eens geen van Zijn weldaden. Hebt u tijden gekend, dat u verstond wat de dichter zong:

*Hier scheen ons 't water t' overstromen,
daar werden wij bedreigd door 't vuur;
maar u deed ons 't gevaar ontkomen,
verkwikkend ons ter goeder uur.*

Toen u in de diepten van uw armoede en verlatenheid kwam, hebt u nooit een ledige God gehad. Maar denkt er om, vlees en bloed zullen het koninkrijk Gods niet ingaan. Dat zal de ganse levenspraktijk van het volk van God zijn. Want hier moet u van overreed zijn: we zijn hier in de oefeningen. Gods kind is nog op de wereld. Er zal veel wezen wat u nog af moet leren, en er zal veel wezen wat u nog aan moet leren. Het was ook zo met de discipelen. O, dat er dan in onze ziel eens een openbaring van het werk en van de Persoon van Christus mocht verheerlijkt worden, om te mogen weten dat, Hij leeft en dat er hulp bij een Held besteld is.

En daarom, volk, leert wachten, leert uitzien. Begrijpen zult u het nooit. Maar ziet dat

verrassende, dat de Heere Zich openbaart, dat Hij staat op de oever. Ja, die bange en die donkere nachten in uw leven zullen waar worden.

Maar als de donkere nachten mogen wijken, zal wat God gedaan heeft niet achterwege blijven. Dan zult u aan de weet komen, dat u met al wat wat achter de rug ligt, niets kunt doen, maar dat het altijd nodig zal zijn dat de Heere aan de oever komt. En denkt er om, als het straks sterven wordt, dan staat er niet tevergeefs in de Schrift: "Indien dan de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt."

Zij zullen niet omkomen, dat staat vast, want de sterfdag van Gods volk zal toch de dag van Christus zijn. Dan komt Hij Zijn bruid afhalen. Dan zal Hij staan aan de oever, al is het nacht, al is het donker. Op grond van Zijn eeuwig welbehagen heeft Hij het Zijn volk beloofd, heeft Hij het hun ook toegezegd.

3. En als u mij dan nog even volgt in onze derde hoofdgedachte, dan zien we niet alleen hoe Hij de Zijnen beproeft, en ook niet alleen hoe Hij de Zijnen verrast, maar **ook hoe Hij de Zijnen verkwikt.**

Toehoorders, ze zijn aan wal gekomen, En dan was alles al klaar. Brood, vuur en vis. De tafel stond klaar. O wat is dat een weldaad, dat de Heere een vervullend God is, ja dat Hij een alvervullend God is en dat Hij een zielverzadigend God is. Nee, niet wat zij gedaan hadden, daar waren zij niet op genodigd, maar wat de Heere gedaan had. Hij had de tafel bereid. En u kunt begrijpen, dat zij er sprakeloos gezeten hebben. Want kijkt eens, mensen, als je wat doorleeft, praat je niet. Het wonder is zo groot! Dat is het voor de discipelen ook geweest. Denk dat toch eens even in welk een machtige indruk heeft dat op hen gemaakt!

En als ik dan in gedachten daar op die Petrus kijk, daar lag wat achter de rug! Wat een wonder, dat hij daar zitten mocht; dat hij niet weggezonden was; dat hij van dat brood en van die vis mocht eten. Wat zal er in hem omgegaan zijn! Maar zij werden niet alleen verkwikt door de spijs, maar ook door Zijn zoete tegenwoordigheid.

O die vrede, die zij daar aan die tafel hebben mogen ondervinden! De verkwikking ligt toch altijd in de Heere Zelf, dat Hij de God des heils is; dat Hij het is, Die Zich betoont een Waarmaker van Zijn Woord te zijn.

Wat zal er in hen omgegaan zijn! Zij hadden daar gewacht in Galliër en zij waren teleurgesteld. Maar gaat nu eens zien hoe de Heere Zijn volk komt verkwikken in al hun omstandigheden, hoe ook Zijn wegen zijn. Het is niet altijd een land van uiterste donkerheid en Hij is niet altijd een dorre woestijn. De Heere weet het wonderlijk met Zichzelf wel te maken door de verkwikkingen, die Hij Zijn volk geeft in hun kruis, in hun moeite, in hun strijd.

Want kijkt eens, om te weten Wie de Heere voor Zijn volk is, daar moet wat voor doorleefd worden. Dat gaat zo maar niet. Maar des te rijker en des te heerlijker is die verkwikking, als u moogt ervaren Wie de Heere voor u is.

Toehoorders, overdenkt het eens; verwerpt het niet, maar neemt het eens mee. En ik twijfel er niet aan, als u een blik zult mogen werpen in het verleden, dan is de Heere altijd geweest een verkwikkend God, hoe moeilijk, hoe donker, hoe tegenstrijdig zijn weg met u was.

Wat een rijkdom van genade, als die openbaring van Zijn werk en Zijn Persoon in onze ziel mag verheerlijkt worden! Daar lag nu het onderwijs in, dat de Heere zeide: "Werpt uw net aan de andere kant." Ze hadden niets te doen dan dat net in de zee te werpen.

Wij hebben ook vandaag nog het net te werpen. En nu kan een visser er niets aan doen om één visje te vangen. Dat kunnen wij ook niet. Wij hebben het net uit te werpen. De Heere zorgt er verder voor. En nu was het wonderlijke: Er was geen één kleine vis in!

En als God mensen in het net van het Evangelie ophaalt, worden het geen kleine zondaren, maar zullen het grote zondaren worden. Maar nu die weldaad: het net scheurde niet! Het werd aan land gebracht.

En die nu van die levenseigenschappen iets in zijn hart en leven door genade heeft leren kennen, die wat weet van die bange nachten, maar ook van die blijde morgenstond dat heeft de Heere gedaan in Zijn liefde, in Zijn trouw, in Zijn Goddelijke ontferming. Laat het een hart onder de riem mogen zijn in al uw moeite. We hebben een wijnstok van rode wijn en we krijgen elk een beurt, op Gods tijd, om daarvan ze zingen met de dichter. Als we dan dit woord nagaan, zouden we dan ook niet met elkaar nog even mogen zingen het 3de vers uit Psalm 42:

*O mijn ziel, wat buigt g' u neder?
 Waartoe zijt g' in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder;
 zoek in 's Hoogsten lof uw lust;
 want Gods goedheid zal uw druk
 eens verwiss'len in geluk;
 hoop op God, sla 't oog naar boven;
 want ik zal Zijn Naam nog loven.*

Toepassing.

Mijn hoorders, dit 21ste hoofdstuk begint op een opmerkelijke wijze als er staat: "Na dezen openbaarde Jezus Zich aan de zee van Tiberias en Hij openbaarde Zich aldus." Het is nodig om daar de nadruk op te laten vallen, want de Evangelist schrijft: "En Hij openbaarde Zich aldus", om na te gaan welke wegen en ervaringen de discipelen hebben moeten doorworstelen, eer die openbaring in hun leven plaats greep.

Dat is de levende praktijk tegenover al de veroppervlakkiging van, onze dagen, waarbij men doet alsof het maar gaat om Jezus aan te grijpen. Het is een krachtig getuigenis tegen degenen, die de spot drijven met de waarachtige bevinding van het volk van God. Ik vraag u af, of die openbaring plaats grijpt buiten de bevinding. Wie de euvelen heeft om dit vast te houden, die stelt zich tegen Gods Woord. Daarom, die gangen en die leidingen, die in die openbaring naar voren komen, zijn van zo'n grote betekenis. We moeten er de klemtoon op laten vallen, hoe de discipelen met alles in de verlegenheid, hoe zij met alles in de armoede, hoe zij met alles in de onmogelijkheid waren terecht gekomen. Hij openbaarde Zich aldus. En laat nu veranderen wat er verandert op de wereld, maar de weg, die de Heere met Zijn volk houdt, is onveranderlijk. En waar dat volk zich dan ook bevindt, als zij dat onderwijs Gods ontvangen, dan smelten hun harten in één.

Nee, het is geen kwestie van oppervlakkig aanvaarden. Integendeel, want dan staat het buiten de werking van de Heilige Geest. En daar moeten we vooral de nadruk op laten vallen, wat er aan vooraf gegaan is eer zij die openbaring van Christus in hun leven hadden. Het is wáár, daarvoor hadden ze Hem mogen aanschouwen, als Hij kwam toen alles gesloten was. Maar nu gaat de Heere wat verder. Hij opent Zijn werk tegenover de discipelen, opdat zij in Zijn werk dat Borgtochtelijke zouden aanschouwen, wat Hij had gedaan tot zaligheid van verloren schepselen. Hoe onmisbaar is het om nu zo uit ons werk te worden uitgezet, om in Jezus' werk te worden ingezet. Niet hij die werkt, maar die gelooft, dat God de goddelozen om niet rechtvaardigt, die z'n geloof zal gerekend worden tot rechtvaardigheid.

En daarom, wat is het een weldaad, dat we nog leven onder de uitwerping van het net

van het eeuwig Evangelie. Hebben Gods knechten geen boodschap tot allen, die komen onder het Woord? Hebben zij geen roeping om de mens te prediken, dat hij verloren ligt in zijn verbondshoofd Adam en vreemdeling is van God en ook vreemdeling van de beloften Gods? Hebben wij hier niet van te spreken?

Nee, de staat van de mens is niet een staat van ziekelijkheid, maar is een staat van onmacht, maar ook een staat van vijandschap. Wij willen niet, dat de Heere Koning over ons is. Och, mocht ons oog daar toch eens voor geopend worden! Hoe droevig is toch eigenlijk onze staat, daar wij de dood verkiezen boven het leven, en de duivel boven Christus.

Toen er gekozen werd, Barabbas of Jezus, werd Barabbas verkoren, al was hij een oproermaker. En dat is nu uw en mijn beeld van nature. Ik zeg dit niet opdat we rustig zouden gaan neerzitten en zeggen: "Wat kan ik er aan doen?" Integendeel, ik zeg het om u de verantwoordelijkheid te doen gevoelen, want zo zijn we niet uit Gods hand gekomen. Wij zijn dragers van Gods beeld geweest en God eist Zijn beeld terug; Hij eist het volmaakt terug. En hoe zullen wij Hem dat ooit, ooit wedergeven? Hoe zullen we dat met ons werken klaar kunnen krijgen?

Daarom is het zo noodzakelijk de Persoon en het werk te leren kennen van die dierbare Heere Jezus, opdat wij in Hem gevonden mochten worden, hebbende Zijn gerechtigheid, die alleen redt van de dood.

Mijn hoorders, wat zijn we gelukkig! We leven nog! Ongetwijfeld worden onze gedachten naar het verleden gevoerd. Hoevelen zijn er al weg, die week aan week onder de waarheid zaten en wier lot nu voor eeuwig is beslist. Wij leven nog, mensen. Het kan nog; de mogelijkheid is nog niet gesloten; het visnet wordt nog uitgeworpen. De Heere heeft ons nog niet uit dit tijdelijke leven uitgerukt. Staat er toch eens bij stil en ziet eens het grote geluk, dat de Heere voor Zijn volk bereidde.

En inderdaad, wat nu het leven van de mens aangaat, als hij buiten de werking van Gods Geest leeft: de gedaante van de wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheid.

Och, wat mocht er een jaloersheid zich van ons meester maken op die rijkdom, die God in Christus ontsloten heeft. U mocht er eens een oog voor krijgen, opdat u zou zeggen: "Wat ben ik er toch jaloers op." Wie weet, Hij mocht Zich nog ontfermen, opdat we straks niet zouden roepen: "Had ik maar! Had ik maar!" Er ligt toch zo'n ruimte in Hem, Die dood geweest is en Die weder levend geworden is.

"Ja, maar als ik niet uitverkoren ben...."

Mensen, praat daar eens niet over. Laat dat voor de Heere. Daar begint Gods volk niet mee; daar mogen zij in eindigen. Zij mogen er in eindigen als God het geeft: "Het is door U, door U alléén, om het eeuwig welbehagen." Maar zij beginnen er niet mee.

Leert de tijd uit te kopen, dewijl de dagen boos zijn. Wat een waarschuwingen zijn er al over ons hoofd gegaan! Wij kunnen niet zeggen, dat de Heere niet geklopt heeft en dat Hij niet geroepen heeft. Kan Hij ons niet vragen: "Wat heb Ik meer aan Mijn wijngaard te doen, dat Ik niet gedaan heb?" Zal dat ons straks in het aangezicht vliegen? Denkt er toch eens aan, de tijd is zo kostelijk. Wie weet, de Heere mocht Zich ontfermen. Laat dit woord van een onderzoekend karakter voor uw leven zijn.

Kent u wat van die wegen? Van die wegen van teleurstelling; van die wegen van afbreking; van die wegen van alles te verliezen? We gaan niet zeggen: het moet zó diep of zó zwaar er door gaan. Daar is God vrij in. Maar ieder levend gemaakt mens zal daar iets van leren kennen. Daarom, legt uw leven eens bij dat eeuwige Woord. Dat Woord jaagt ons niet naar de bloemhoven. Dat Woord roept ons toe: "Doorzoekt uzelf nauw, ja zeer nauw." Mensen, het gaat om de waarheid. In het leven van Gods

volk zijn die donkere nachten niet vreemd; die nachten, waarin alles schijnt te eindigen in teleurstelling. Maar dat zijn ook van die nachten waarin de Heere leert, dat het net aan de verkeerde kant is. O, wij zijn zo blind, wij zijn zo dwaas. Wij hebben geen mensenverstand. En daarom is het zo noodzakelijk om met alles vast te lopen, om uit alles uitgezet te worden en met een waarachtige verlegenheid voor het aangezicht des Heeren te komen.

Inderdaad, de discipelen waren toch beweldadigde mensen. Het waren mensen, die kennelijk geroepen waren; mensen met werkelijke ervaring. Maar o, die lijdensweg van Christus, dat zij in die nacht allen aan Hem geërgerd zouden worden, dat konden ze niet geloven. Ge moet eens denken: dat aardse koninkrijk speelde hun zoveel parten. Maar om nu te leren: "Moest de Christus niet al deze dingen lijden en alzo tot. Zijn heerlijkheid ingaan?" Om nu in de vernietigingen van zichzelf en in de bekendmaking van hun schuld des te dieper in de verlegenheid te geraken! O zij hadden toch de toezegging gekregen. Maar wat bleef er, over? Wat een raadselen! Wat een raadselen! Ze hadden gedacht: Als we daar in Galiléa komen, zullen we Hem zien. Maar toen moest het net nog aan de andere kant. Dat dát er aan verbonden was, daar hadden ze niet op gerekend.

Maar kijkt eens, dan houdt de Heere woord. Maar de weg, die tot de vervulling leidt, moet worden doorleefd. En dat is bij de discipelen gebeurd. O Hij stond aan de oever te wachten om ze genadig te zijn.

Ziet mijn toehoorders, dat is de praktijk. Als de Heere Zichzelf openbaart in Zijn werk en in Zijn Persoon, dan heeft dat verrassende in het leven van Gods volk plaats.

Volk, ik durf een beroep op uw leven te doen; hebt u ooit langs een weg van uitrekening kunnen gaan? Is het niet altijd waar, dat verrassende? Nooit laat God Zich berekenen. Maar Hij houdt woord. Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Zijn goedertierenheid zal blijven tot in eeuwigheid. God laat het voor Zijn volk meevallen. En wat de verdrukking aangaat, och, wie weet, de Heere mocht het met Zichzelf goed maken.

Zware, diepe wegen moet Gods volk doorworstelen, maar wat maakt de Heere het goed! Dan mogen zij het ervaren, Wie God voor hen is. Daar zal de eeuwigheid voor nodig zijn om dat wonder uit te wonderen. Daar zal eenmaal dat volk zingen: "Het is door U, door U alléén, om het eeuwig welbehagen."

De Heere beoogt de verheerlijking van Zijn grote Naam. En vandaar, gaat het achteruit of gaat het vooruit, het gaat gelukkig op Hem aan. Hij staat daar op de oever. Hij heeft voor Zijn volk de beker leeg gedronken tot de laatste druppel toe en Hij zal op grond van Zijn werk zeggen: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die u Mij gegeven hebt."

Dan zal dat volk om Jezus' wil zalig worden. Zijn werk alleen zal de stof van hun blijdschap uitmaken. Denkt er aan, het zal hier een oefenschool blijven. Een oefenschool met donkere nachten. Maar de morgenstond daagt en dan staat Jezus op de oever.

Dan gaat u niet voor eigen rekening door het leven. Maar Hij, Die uw rechterhand gevat heeft en Die deze nooit meer loslaat, zal u leiden naar Zijn raad, om u daarna te doen ingaan in die heerlijkheid, waar geen geloof en geen hoop meer nodig zullen zijn, maar waar de liefde op een volmaakte wijze zal beoefend worden. En op dat punt komt eenmaal al dat volk terecht. Ach, te midden van alle verwarring en alle ellende van de geest des tijds mag dat volk er wel eens over heenkijken.

Toehoorders, ik vraag het me wel eens af, hoe moet dat toch eenmaal kunnen! Het is een wonder, in de dagen, die wij beleven, als er twee met elkaar kunnen leven.

Waarom zal het kunnen? Omdat alles van ons hier zal blijven; en de Heere zal Zijn werk volvoeren. Jezus is aan de oever. Och, mochten ons daar maar eens diepe indrukken van geschonken worden.

O, dat Hij ons geven mocht, een ieder in zijn weg en een ieder in zijn omstandigheden te mogen ervaren, dat de Heere Zijn volk verkwikt na donkere nachten. Nee, dan is Hij geen land van uiterste donkerheid, dan is Hij geen dorre woestijn. Nee, dan is Hij een Waarmaker van Zijn Woord.

Welnu, de Heere bevestigte dit woord en Hij stelle het nog tot een eeuwige zegen in het midden van u. Amen.

7. De geloofsbate van Christus' hemelvaart

Predicatie voor Hemelvaartsdag over Psalm 68: 19.

Ds. P. BLOK

Psalm 47: 3

Lezen Efése 4: 1-16

Psalm 68: 9-10

Psalm 73: 12 Psalm 150: 1

Geliefden,

"En Zijn handen opheffende, zegende Hij hen." Dat heeft Lukas ons meegedeeld. Hij bepaalt ons bij de laatste ogenblikken van Sions Borg op de aarde.

Hoe dikwijls heeft Hij Zijn handen zegenend over Zijn discipelen uitgebreid. Maar hier wel zeer bijzonder. De ure is gekomen dat Sions Koning Zijn kroonrecht van de Vader zal ontvangen. De ure is gekomen, dat Hij als Sions Borg Zijn kerk zal gaan inbrengen in de gemeenschap van Zijn Vader. Daartoe is Hij samen met Zijn jongeren, die Hij uit Galiléa naar Jeruzalem heeft gebracht.

Van Jeruzalem is Hij met de discipelen naar Bethanië gegaan, en van Bethanië heeft Hij ze op de Olijfberg gebracht. Daar is nu de laatste ontmoeting met de Zijnen.

Veertig dagen lang heeft Hij Zich aan Zijn gemeente geopenbaard met tekenen en wonderen. Nu gaat Hij de plaats der ere innemen.

En Zijn handen opheffende, zegende Hij hen. De zegeningen uit Hem en in Hem blijven. De hemelvaart van Christus heeft Zijn kerk zegeningen geschonken. De zegeningen als vrucht van de hemelvaart van Christus vragen onze aandacht.

Wij gaan u er bij bepalen uit het boek der Psalmen, daarvan Psalm 68: 19:

Gij zijt opgevaren in de hoogte. Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja, ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o Heere God.

Deze tekst spreekt: *Van de geloofsbate van Christus' Hemelvaart.*

1. Door Christus aanvaard.
2. Door Christus verlost.
3. Door Christus onderhouden.
4. Door Christus' gemeenschap.

Volgt u de tekst?

- Door Christus aanvaard: "Gij zijt opgevaren in de hoogte." verlost: "Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd."
- Door Christus verlost: "Gij hebt gaven genomen om uit te delen."
- Door Christus' onderhouden: "Om bij U te wonen, o Heere God."
- Door Christus gemeenschap

De Heilige Geest leidde ons in de waarheid.

1. De verborgenheid van de hemelvaart van Christus is onderwezen zowel aan de oudtestamentische als aan de nieuwtestamentische kerk. De noodzakelijkheid van de hemelvaart is door de kerk van alle eeuwen geoefend. De hemelvaart wijst immers naar de arbeid van Christus. De arbeid van Christus staat in het teken van het recht

Zijns Vaders.

Hoe onderscheiden is toch Zijn gezegend. Middelaars werk. In de handhaving van het recht moest Hij vlees worden, omdat het recht eiste dat de mens, die gezondigd had, ook betalen moest. Dat recht eiste het drinken van de lijdenskelk van Slons betalende Borg, omdat het recht de zonde niet ongestraft kan laten. Dat recht eiste voor Christus ook de vrijspraak na Zijn volkomen voldoening.

Wanneer Hij op de Paasmorgen opstaat, ontvangt Zijn kerk de bate. Gestorven om onze zonde en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Gods recht eiste ook de hemelvaart voor Christus. Waarom eiste het recht de hemelvaart voor Christus? Omdat Gods kerk van eeuwigheid in het liefdehart Gods verklaard was, en in de gemeenschap met God moest hersteld worden. Daarom was de hemelvaart van Christus noodzakelijk, ze staat in het licht van Gods recht.

David's getuigenis is ook door Paulus in de brief aan de gemeente van Eféze ons meegedeeld.

Nu zijn Paulus' woorden in de brief aan Eféze een vertolking van wat David in Psalm 68 al gezegd heeft. In Psalm 68 vindt u de tekst, in Eféze 4 vindt u dezelfde tekst terug. Daarom hebben de oud- en de Nieuwtestamentische kerk dezelfde gangen in de weg van waarachtige bekering.

David heeft in Psalm 68 de hemelvaart van Christus getekend. Dit lied heeft hij geschreven toen de ark werd opgevoerd naar Jeruzalem. In de opvoering van de ark heeft Hij deze heilige verborgenheid gezien. Want gelijk de ark immers het beeld van Christus was, Die in het heiligdom werd teruggebracht waar Zijn plaats was, zo heeft hij gezien hoe Gods kerk in de ark begrepen in het heiligdom zou worden teruggevoerd. En dat komt in de woorden van de tekst tot uiting, wanneer hij schrijft: "Gij zijt opgevaren."

Daarmede heeft hij bedoeld de Middelaar Gods en der mensen, Die straks uit zijn lendenen zou voortkomen.

Dat is de triomf van Christus, die David in Psalm 68 ziet. De triomf, dat Hij over al de doodsvijanden heeft getriomfeerd. Dat Hij al de vijanden van de kerk heeft vernietigd. Dat Hij de ganse kerk, gekocht met de dure prijs van Zijn hartebloed, in Hem begrepen, naar de gemeenschap van Zijn Vader terugbrengt.

Gij zijt opgevaren. Hoe is Hij opgevaren? Het is of David op de olijfberg gestaan heeft. Of hij daar het tafereel ziet en wat de nieuw-testamentische kerk uit de Schriften is geopenbaard. Wat Gods kerk heeft gezongen:

*Gods wagens boven 't luchtig zwerk
Zijn tien- en tienmaal duizend sterk;
Verdubbeld in getalen.*

En de verborgenheid van deze tekst werd alzo gezongen:

*Gij voert ten hemel op vol eer,
De kerker werd Uw buit, o Heer'.*

Ja, David ziet hoe die gezegende Middelaar afscheid neemt van Zijn strijdende kerk op de aarde. Hij ziet dat de wolk Hem wegneemt. *God vaart voor het oog, met gejuich omhoog.*

Gij zijt opgevaren. Van vernedering tot verhoging, dat is de oefening van de kerk Gods. Paulus verklaart: Die nedergedaald is in de benedenste delen der aarde, is Dezelfde Die ook is opgevaren. Van vernedering tot verhoging.

Wanneer de gangen van Christus' vernedering niet in onze harten zijn doorleefd, kan

er geen plaats zijn voor de gangen van Christus' verhoging. De Heilige Geest werkt ordelijk in de leiding met Zijn kerk.

Gij zijt opgevaren, dat is naar de beloften die eenmaal aan Hem geschonken waren. Om de vervulling heeft Hij gebedeld. "Ik heb voleindigd het werk wat u Mij gegeven hebt om te doen. En nu verheerlijkt Mij, o Vader, met de heerlijkheid die Ik bij U had eer de wereld was."

In de hoogte, dat is de plaats aan Zijns Vaders rechterhand. Die plaats komt Hem rechtens toe. Hij is immers over Sion tot Koning gezalfd. Aan 's Vaders rechterhand is de plaats der eer, die Hem van eeuwigheid was toegezegd.

Nu is het ogenblik daar dat het daadwerkelijk gaat gebeuren. David zag het door de Geest der profetie.

Gij zijt opgevaren in de hoogte. Legioenen van engelen hebben Hem begeleid. Gods triomferende kerk heeft Hem begroet, terwijl Hij Zijn gemeente een plaats naar lichaam en ziel bereidt voor het aangezicht van Zijn Vader.

Daarom noemden wij de eerste gedachte: *door Christus aanvaard*.

U hebt misschien gedacht: wat is dat? Door Christus aanvaard? Dan moet u denken, er is van eeuwigheid in de sluiting van het eeuwige verbond een volk geweest, dat in het liefdehart Gods verklaard was. Dat volk moest zalig worden, dat moest in de gemeenschap worden hersteld op grond van recht. Daartoe was het noodzakelijk, dat Christus in het vlees kwam. Daartoe was het noodzakelijk, dat Christus de lijdenskelk ledigde. Daartoe was het noodzakelijk, toen Christus aan het recht Gods voldaan had, dat het recht Hem vrijsprak. Dat voor Hem de kerker geopend werd. Zijn kerk is dus gekocht door de prijs van Zijn bloed. De bate is overduidelijk. Hun zonde en straf zijn door de gerechtigheid van Christus uitgewist.

Maar nu was er nog een zaak, en dat was deze.

Niet alleen de prijs moest betaald worden. Niet alleen de straf moest gedragen worden. Maar nu moest ook nog de gemeenschap hersteld worden. Daartoe moest Zijn kerk teruggebracht worden in de gemeenschap Gods. Daarom ook door Christus aanvaard. Als Hij opvaart, dan is dat plaatsbekledend voor Zijn kerk. Dan draagt Hij Zijn gemeente in voor het aangezicht van Zijn Vader. Dan draagt Hij Zijn gemeente voor zonder vlek en zonder rimpel. Dan staat daar een gewassen, een gereinigde kerk. In Psalm 68 heeft David gezien hoe de ganse kerk in de hemelvaart van Christus is begrepen. Hij is immers Slons plaatsbekledende Borg. Hij stelt Zijn gemeente voor zoals Hij Zichzelf voorstelt. En zo is er in Zijn kerk geen gebrek meer, geen tekort meer. Daar staat de kerk in Christus, gerechtvaardigd, gereinigd, geheiligd. Daarom wijst de tekst aan hoe de kerk in Christus is aanvaard.

David ziet door het dierbare geloof, dat de kerk uit de hand van Christus aanvaard wordt. De Vader heeft genoegdoening genomen met de harteprijs, het reinigende werk van Christus is volmaakt. Uit de hand van de Middelaar aanvaardt de Vader de bruid.

In Psalm 68 mag David zien, hoe het Vaderhart opnieuw geopend wordt voor de kerk in Christus. Daar staat de kerk, er is geen vlek, er is geen rimpel op aan te treffen.

En dat nu alles door een Ander. Daarom spreekt de eerste gedachte van door Christus aanvaard.

Er is een volk op de aarde, dat leerde dat ze in zichzelf voor God niet te aanvaarden waren. Want in zichzelf zijn ze een onreine, een onheilige, een verwerpelijke, die voor God geen bestaansrecht heeft. Zij hebben zich leren kennen als van de voetzool tot de hoofdschedel verwerpelijk. Welnu, het eeuwige wonder van welbehagen is, dat zij in Christus gerekend en in Hem aanvaard zijn. Het is de waarborg, in de hemelvaart van Christus verklaard, dat Gods kerk een plaats bij de Vader heeft gekregen.

Wat nu voorwerpelijik verklaard wordt, wordt ook onderwerpelijik geoefend. In de oefeningen van het geloof is het doorleefd. Voordien was er een hapering in het hart en dat vond zijn oorzaak daarin dat de hemelvaart van Christus niet geoefend was. De kerk was wel begrepen in de gerechtigheid van Christus, maar de bate moest door de Heilige Geest worden toegepast. De Heere schouwde geen zonde meer in Jacob en geen overtredingen meer in Israël. Maar het was noodzakelijik dat door de hand van de Middelaar de kerk tot die kennis werd gebracht. Door Christus aanvaard is de zoete bate van de hemelvaart, door sommigen van Gods kinderen op de aarde gekend.

Wat krijgt Christus dan een waarde voor een volk, dat bekennen moet voor God geen bestaansrecht te hebben. Zij hebben tegen God gezondigd en ze moeten weer met God verzoend worden. De kerk Gods heeft geen rust voordat de volmaakte gemeenschap met God weer hersteld is.

Daarom kan het in het hart zijn, dat de schuld is uitgewist en er toch een gemis is overgebleven. Hier is het peilgeheim: Gij zijt opgevaren, in de hoogte. Het werk Gods heeft een oorsprong in God, en is in het hart terug te vinden.

Overdenken wij dat in de tweede gedachte.

2. Door Christus verlost.

In de hemelvaart van Christus is verklaard dat de kerk verlost is. Dat staat in de tekst: *"Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd."*

Dat is alleen door Christus mogelijk. Daarom kon ook David daarin delen. Hoe wordt het geleerd? Nadat alle verlossingspogingen van de mens in het niet zijn geëindigd.

Wist u als God een mens bekeert, dat er zelfverlossingspogingen in het hart komen?

Dat er dag en nacht gewerkt wordt om verlost te worden? Maar nu staat in de tekst: *"Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd."* Dus de kerk zit in de gevangenis, dat heeft David goed gezien. Ze zijn van nature gevangen onder de heerschappijvoerende kracht van de duivel, de zonde en de dood.

Wanneer David schrijft: *"Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd"*, dan weet hij wat het betekent om in de gevangenis te zijn. Er is een volk op de wereld, dat zulks weet en dat dit verlossende werk leert kennen.

Ze zijn in de gevangenis om eigen schuld, dat hebben zij doorleefd. Zij hebben ook de smarten daarvan gekend. De boeien en de banden van de zonde en van de wereld. Wat hebben zij gekermd in dat gevangenhuis, Wat hebben zij getracht om de banden los te krijgen. Doch alle zelfverlossingspogingen zijn ijdel geworden.

Wat een troost is het dan als de tekst zegt: *"Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd."* Daarmede wijst David op de enige Verlosser van Sion. Hij heeft de ganse kerk uit het gevangenhuis gehaald.

Hoe heeft Hij dat gedaan? Is dat dan ook de bate van de hemelvaart van Christus? Hoe gebeurt dat dan?

Heel eenvoudig. Als de Heilige Geest de ogen opent, dan komt u aan de weet dat u een gevangen mens zijt, geboeid en gebonden. Wat een zielenneed is dat. Hoe moet u los komen? Het is niet mogelijk. Wat een wonder is het dan, terwijl de boeien drukken, dat het gekerm tot God opging. Dat de Heere toen wilde tonen te horen naar hen, die in de gevangenis kwijnen, en leerde:

Ik heb bij ene Held, voor Israël hulp beschoren;

Hem uit het volk verhoogd, Hem heb Ik uitverkoren.

Ze hoorden de boodschap van verlossing en ze waren er wonderlijik blij mee, maar ze ervoeren dat ze daar nog niet vrij door waren. Dus wel blij, maar niet vrij.

In die ogenblikken is het hart opgesprongen van vreugde 'O God, zou het toch nog

kunnen? Zou ik dan toch de banden kwijt kunnen raken? Zou ik toch verlost kunnen worden?'

Ziet, dan zijn ze blij, maar niet vrij, en dat beleven ze, als de boodschap van verlossing tot hen komt. Dan is er ook hoop in het hart geboren. Zij hebben gedacht dat de verlossing ieder ogenblik zou komen, dat de banden zo zouden worden losgemaakt. Ja, ze dachten dat ze zo huppelend de vrijheid zouden ingaan.

Er staat in de tekst; "Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd", en dat moet nu beleefd worden. Want Christus is ingegaan in het huis van de sterk gewapende en heeft hem de buit ontfond. Dat is tot troost, want al onze verlossingspogingen zijn ijdel. Maar wat een wonder dat de verlossende kracht in een. Ander is. Dat er een Verlosser uit Sion zal opstaan, Die Zijn kerk zal uitvoeren uit het gevangenhuis, en het waar maakt, dat Hij:

*Gevang'nen uit de boeien redt,
maar Die verlaters van Zijn wet
doet in het dorre wonen.*

Dat is de geloofsbate van Christus' hemelvaart. Dan is de boodschap, gevangen volk: *u komt er uit*. Dan is de boodschap, gebonden en geboeid volk: *u komt er af*. Want *Gij hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd*, zegt de tekst.

Er is in de tekst een beeldspraak te vinden van de oude gewoonten.

Wanneer een koning een overwinning had behaald, nam hij al de gevangenen achter zijn zegewagen mede. Dan waren al de gevangenen tot een overwinningsteken. Ze kwamen achter zijn zegewagen.

En nu heeft David gezien, dat de ganse kerk, die Hij verlost heeft, die Hij uit de gevangenis haalde, gevangelijk werd gevoerd. Ze werden door Christus meegenomen. En wat er nog meer in verklaard is: vanaf dat ogenblik zijn ze voor Zijn rekening.

Nu kan dat uit de gevangenis gehaalde volk nog wel bedreigd worden. De doodsvijanden zullen hun pijlen nog wel schieten, maar ze zijn achter de zegewagen van Christus en daardoor eeuwig aan Hem verbonden.

Zie, "Gij zijt opgevaren in de hoogte, u hebt de gevangenis gevangelijk gevoerd."

De tekst leert, dat Christus in de hemelvaart de ganse kerk.

Gij hebt gaven genomen, zegt de tekst. Welke gaven zijn dat dan?

- Wel in de eerste plaats de gave van de Geest, Die over de kerk zou worden uitgestort. Petrus heeft in zijn Pinksterpreek de gemeente erbij bepaald. Immers, ze zagen de onderscheiden gaven des Geestes. Petrus heeft daarvan getuigd: "Hij nu aan de rechterhand Gods verhoogd zijnde, heeft uitgestort hetgeen u nu ziet." In de onderhouding van het geestelijke leven vloeien de gaven uit Christus Zijn gemeente toe.
- Daar is ook de gave van het geloof. Dat is een geschenken gave. Paulus schreef aan de gemeente in Eféze: "God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde waarmee Hij u hebt liefgehad, heeft ons levend gemaakt met Christus; uit genade zijt u zalig geworden, door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave." Daarom heeft het volk van God zo'n aangebonden leven, omdat ze van het gegevene moeten leven. Van het gegevene te leven is noodzakelijk als jezelf niets hebt, en wij zijn geestelijk bankroet.
- Daar is ook de gave der hoop. Die hebben wij van nature ook niet. Wij zijn zonder God op de wereld, geen hoop hebbende. De gave der hoop vloeit uit Christus als een anker der ziel, welke ingaat in het binnenste heiligdom. De gave der hoop, die uit Christus Zijn kerk wordt verleend, doet zelfs in drukwegen de kerk zingen:

*Hoopt op de Heer', gij vromen,
Is Israël in nood?
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot.*

- Daar is de gave der liefde; ook die bezitten wij van nature niet. De gave der liefde wordt ingestort door de Heilige Geest.
- Gods Woord getuigt, dat de verdrukking de lijdzaamheid werkt en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding de hoop; *en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods is uitgestort door de Heilige Geest*. Dat is dus een ingestorte liefde. David ziet in deze Psalm het kabinet van vrije genade voor Gods kerk geopend. Hij ziet de grote Uitdeler der verborgenheden Gods. De gaven worden uit Hem rijk uitgedeeld.
- Daar is de gave der vertroosting. "Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt tot het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, en dat zij uit de hand des Heeren dubbel ontvangen heeft voor al haar zonden." Dat vloeit uit een verheerlijkte Middelaar. Hij heeft gaven genomen om uit te delen.
- Daar zijn de bemoedigingen voor Zijn kerk, die zo vaak moede heeft meegenomen. Begrijpt u wat David zag? De verborgenheid van het gevankelijk gevoerd worden. Dat gaat nu langs paden, die ze niet begrepen hebben, langs wegen, die ze niet verklaren konden; maar toch, door Hem geleid, zullen ze straks het wonder mogen beleven dat niemand is achtergebleven.

Zie wat er nu gebeurt, gebeurt er, maar er is er niet één van de zegewagen van Christus los te maken. Noch de zonde, noch de wereld, noch de duivel is in staat ze te rukken uit de macht van deze triomferende Koning. Er is geen macht ter wereld, die het zal gelukken om Christus Zijn volk te ontnemen.

Hoort het getuigenis Gods: "Ik heb u in Mijn beide handen gegraveerd en uw muren zijn steeds voor Mij." De ganse kerk is aan de zegewagen van Christus verbonden, dat is de geloofsbate van Christus' hemelvaart.

En nu het persoonlijk onderzoek. Weten wij van deze zaken af? Hebben wij ons gevangen zijn geleerd? Hebben wij onze boeien gevoeld? Kennen wij de worstelingen om los te komen? Zijn onze ogen geopend voor Sions Verlosser? Voor Hem, Die gekomen is om een gevangen volk vrijheid te brengen?

Hij is Borg geworden voor Zijn ganse Sion. Hij heeft ze gevankelijk gevoerd. Hij leert ze Hem te volgen, en daarbij bepalen wij u in de derde gedachte.

3. Door Christus onderhouden.

Wie worden door Christus onderhouden? Hoort u het maar, de tekst is heel eenvoudig. "Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ook de wederhorigen." Dat wijst ons aan wie door Christus onderhouden worden.

Door Christus onderhouden te worden is noodzakelijk. Het genadeleven kan zichzelf niet onderhouden. Het genadeleven is niet in staat zichzelf te onderhouden. Als de kerk er in geoefend wordt, dan gaan ze doorleven hoe onmogelijk het is om uit de weldaden te leven. Daarom door Christus onderhouden. Dat is de bate van de hemelvaart van Christus, uit Hem door Hem tot Hem zijn alle dingen.

"Gij hebt GAVEN genomen om uit te delen", ziet op de veelheid die in Christus is.

Gaven, dat zijn vanzelfsprekend verdiende gaven, rechtmatige gaven. Want waar de kerk mee onderhouden wordt, dat is rechtmatig. Dat is niet gestolen, dat is niet gegrepen. Waar de kerk mee onderhouden wordt door Christus, is langs de zoete weg

van het recht verworven.

Zodat de kerk niet hopeloos over de wereld gaan moet. Hoort dan: "Is Efraïm Mij geen dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Sinds ik tot hem gesproken heb, denk Ik nog zeer ernstelijk aan hem." Hoort: "Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, Ik zal u niet vergeten, Ik heb u in Mijn, beide handpalmen gegraveerd."

Zie, een volle beek van wellust maakt hier elk in liefde dronken. Als we wisten wat in Christus verborgen is, als we wisten wat Hij voor Zijn kerk verwierf, als we wisten wat Hij Zijn kerk komt te schenken, dan zouden we net als een Lazarus bedelen om aan de poort onderhouden te worden.

Aan wie heeft Hij die gaven uitgedeeld? Luistert wat u de tekst zegt.

"Onder de mensen, ja ook de wederhorigen."

Mensen! ja gevallen mensen, verwerpelijke mensen, doemwaardige mensen, rechteloze mensen, goddeloze mensen.

Om uit te delen onder de mensen. Wat een inhoud in dat ene woord, mensen. Hij heeft gaven genomen, niet om ze, uit te delen aan de engelen, niet om ze uit te delen aan de heiligen, maar aan de mensen. Wat wordt het een wonder als we het mogen inleven, wat de inhoud is van het woord mensen. De Heilige Geest openbaart het in de weg van waarachtige bekering, wat het is een Adamskind te zijn.

Ja, aan wederhorigen. Wat betekent dat dan? Ach dit, die gaven worden niet één keer geschonken, maar gedurig. David heeft geweten wat genade vermag, maar ook wat een mensenkind bleef met al de genadegaven, die de Heere hem verleende. Weet je wat David doorleefde met al de genade, die God hem had geschonken? Hij bleef een wederhorige.

Dat genadegaven worden uitgedeeld aan mensen, kan de kerk nooit uitgewonderd krijgen. Maar met al de genadegaven als een wederhorige zich te leren kennen en dan nog gaven erbij te krijgen, dat gaat het verstand te boven. Een wederhorige, dat is een tegenstrevig mensenkind. Dat is een mens, die niet horen wil, die overal dwars tegenin gaat. Begrijpen we wat de tekst bedoelt? Een mensenkind die altijd bezig is om God te betwisten in Zijn wegen, om God te betwisten in al Zijn handelingen, om God te betwisten in Zijn daden.

Zo'n mensenkind, daar stort de Heere nu Zijn gaven over uit. Dan zult u begrijpen wat onze ouden zongen:

*Onverdiende zaligheid,
heb ik van Mijn God genoten.*

Wat heeft de Heere een werk aan Zijn volk. De ogenblikken zijn niet vreemd dat Gods volk moet zeggen: de Heere zal wel nooit plezier van mij krijgen.

Dat uitdelen blijft nu maar doorgaan. Elke dag weer opnieuw schenkt de Heere de bewijzen van Zijn gunst aan Zijn volk.

*Uw, onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen,
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw woord verhogen.*

Wij zouden nog kunnen spreken over de gave der rechtvaardigheid, over de gave der heiligheid, over de gave der heerlijkheid enz.

Hij heeft gaven genomen om uit te delen onder de wederhorigen. Het is een arm volk, die het niet verder brengen dan doorbrengers te zijn van de geboorte ure af. De eeuwigheid zal nodig zijn om het uit te wonderen voor God, dat de Heere met hen te doen wilde hebben. Dat God met zulken gemeenschap wilde hebben, is het wonder

dat de roem in het hart verheft: *Door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen.*
Door Christus onderhouden zal de kerk getuigen:

*Gij zult mijn kruis eindigen hier.
Want goedertier
zijt u gestadig.
Het werk uwer handen zult Gij,
Volvoeren vrij,
O Heer' genadig.*

Beluisteren wij nu de, vierde gedachte.

4. Door Christus gemeenschap.

Hoort wat de tekst zegt: "Om bij U te wonen, o Heere God."

Dat is het doel, het verlossende werk, het onderhoudende werk komt in de vrucht openbaar. Welke vruchten? Wel gemeenschap. De kennis van de weldaden drijft naar de Weldoener. Als ze dat niet doen, is het te vrezen dat wij ze nooit ontvangen hebben.

De weldaden, die de kerk geschonken worden, drijven naar de grote Gever. Dat heeft David gezien in Psalm 68. Hij heeft gezegd: "Om bij U te wonen." Hoort u waar het om te doen is? Wel, om gemeenschap, God begeert gemeenschap met wederhorigen. God wil Zijn kerk in Zijn gemeenschap hebben, en daarom is er een volk dat naar gemeenschap met God hunkert. Dat we dit toch goed verstaan. Hoe komt het dat er een volk op aarde naar God hunkert? Omdat God dat Zelf in het hart heeft gewerkt. heb ze liefgehad met een eeuwige liefde en daarom heb Ik ze getrokken met goedertierenheid." En ze hebben Hem lief, omdat Hij hen eerst heeft liefgehad.

Bij Hem te wonen, dat heeft ons wat te zeggen. Wonen geeft weer de nauwe gemeenschap. Net als een gezin dat onder één dak vertoeft en daar teer samen leeft. Het geeft weer de nauwe gemeenschapsband tussen de Heere en Zijn volk. Waarom heeft de Heere Zijn kerk verlost? Waarom heeft de Heere Zijn Sion weldaden geschonken? Daarom, om Zijn kerk bij Zich te hebben. God verlost Zijn kerk, God schenkt Zijn kerk de weldaden, opdat ze weer in Zijn gemeenschap mogen gaan delen. De kerk moet weer terug tot de gemeenschap waaruit ze zich gezondigd heeft.

"Om bij U te wonen", dan geeft het woord wonen weer hoe nauw en hoe teer de gemeenschapsband is.

"Bij U te wonen" vraagt onze aandacht. Wie is die U? Dat staat ook al in de tekst. "O Heere God." David heeft er de bate van als hij in Psalm 43 getuigt:

*Dan ga ik op tot Gods altaren,
Tot God, mijn God, de Bron van vreugd.
Dan zal ik juichend stem en snaren
Ten roem van Zijne goedheid paren,
Die na kortstondig ongeneugt',
Mij eindeloos verheugt.*

In de tekst staat: "bij U te wonen o Heere God." Dat wil zeggen Heere Jehovah. Naar Gods eeuwig verbond mag Gods kerk in Zijn gunst en gemeenschap delen. Daar is het dus om te doen.

Doch eer wij daar nader van handelen, zingen wij eerst uit Psalm 73: 12:

*'k Zal dan gedurig bij U zijn,
In al mijn noden, angst en pijn;*

*U al mijn liefde waardig schatten,
 Wilt u mijn rechterhand woudt vatten.
 Gij zult mij leiden door Uw raad,
 O God, mijn Heil, mijn Toeverlaat;
 En mij, hiertoe door U bereid,
 Opnemen in uw heerlijkheid.*

Toepassing.

Geliefden, er staat in de tekst een uitroep van verwondering. "O Heere God." David moet er in geproefd hebben de voorsmaken van het hemelleven. Er staat een uitroep van verwondering. Bij U te wonen, Heere, is het daarom te doen? Om in Uw gunst eeuwiglijk te mogen delen? *O Heere God!*

U moet denken, dat het doorleefd is geworden dat alle gemeenschap door de zonde is verbroken. Dat elke dag duizenden oorzaken zijn te vinden dat alle gemeenschap wordt afgesneden. En dan de uitroep: "Bij U te wonen, o Heere God."

Gemeente, er is een volk op de wereld, dat van dood levend wordt gemaakt. In de levendmaking legt de Heere een betrekking in het hart op God. Daar waar de hete tranen worden geweend vanwege de zonde, de dwaasheid, de breuk van hart en leven, schreeuwt het hart naar God.

*'k Heb tegen U, ja U alleen misdreven.
 Uw wil en wet, hoe heilig, stout versmaad.
 Ik heb gedaan wat kwaad was in Uw oog.*

Ja, bij dagen en nachten de Heere achterna schreeuwen, uit de levende betrekking die door God op God gevallen is.

Op het werk, van je werk, naar bed, van bed, er wordt een aanklevend leven geboren. Dat is het hart uitgieten, in al de dwaasheid, in al de blindheid, in al de noden, ja, dat "o God, bekeer mij." Hoe kom ik van mijn zonde en van mijn schuld verlost? Daar valt de betrekking op de levende God. In de leiding van de Heilige Geest wordt doorleefd, dat de Heere zondaren, doemwaardige zondaren, tot de verborgen gemeenschap van Christus leidt.

En nu nog enkele vragen. Jeugd, wat zoeken wij? Wij hebben God de rug toegekeerd. Wij zijn God kwijt, door de diepte van onze val zijn we eeuwig van God gescheiden. Wat doet ons dat nu?

Zie, de leegte van het hart moet opgevuld worden, en daar heeft de wereld genoeg voor gevonden. Vooral op feestdagen, op christelijke feestdagen. Dan kun je van de wereld alles krijgen om die leegte op te vullen, als je maar niet naar God vraagt. Zijn er nog jongens en meisjes, waar de wereld het hart niet meer vervullen kan, waar de zonde een walg voor geworden is? Een leegte, die de Heere alleen nog maar vervullen kan?

Weet u wat zo'n jongen of meisje getuigt? *Heere, U kunt de leegte alleen maar vervullen.* Zulk een jeugd, daar hoeft u niet tegen te zeggen dat ze van het ijdel werelddroes vandaan moeten blijven. Dat is vanzelfsprekend.

Dan begrijpt u nu misschien ook dat het volk van God niet mee kan met de godsdienst van onze dagen, met het ijdel geroep van onze tijden.

Er is maar één begeerte: *bij U te wonen, o Heere God.*

Dat wij nu de kerk mochten uitgaan met deze reine begeerte: om bij U te wonen, o Heere God. In de gemeenschap met God is de ware vreugde.

*Gij hebt m' in 't hart meer vreugd gegeven
 Dan and'ren smaken in een tijd,*

*als zij, door aards geluk verheven,
 Bij koorn en most wellustig leven,
 In hunne overvloed verblijd.*

Er is een volk, dat is blij in God, blij door God, blij met God. Ziet, *om bij U te wonen o Heere God.*

Opdat een wederhorig kroost bij U zou kunnen wonen. Het is de Heere om Zijn kerk te doen. Gods kerk is het om God te doen.

De vruchten van de hemelvaart doen de kerk zingen, in blijde geloofsverwachting:

*Ik blijf de Heer' verwachten;
 Mijn ziel wacht ongestoord.
 Ik hoop in al mijn klachten
 Op Zijn onfeilbaar woord.
 Mijn ziel, vol angst en zorgen,
 Wacht sterker op de Heer',
 Dan wachters op de morgen,
 De morgen, ach wanneer?*

Amen.

8. De onveranderlijke trouw des Heeren aan Jakob bewezen predicatie over Genesis 46: 1-4

Ds. M. HEERSCHAP

Matthijs Heerschap, geb. 1911; Ger. Gem. Wageningen 1948; N.G.G. Lethbridge 1954; Borssele 1954; N.G.G. Paterson 1960; St. Catharines 1967; Lethbridge 1973; Emeritus 1989. Overl. 1993

Psalm 68: 2 Lezen:

Psalm 103

Psalm 103: 1 en 2

Psalm 84: 4

Psalm 27: 7

Geliefden,

De kerk des Heeren, die hier op aarde een strijdende kerk is en die in de hemel een triomferende kerk is, heeft een God voor de tijd en een God voor de eeuwigheid. Het wordt in alles bevestigd, Gods Woord wordt vervuld in het ganse leven van de kerk Gods, dat Hij, die dierbare Middelaar, Die Zijn kerk vrijkocht door Zijn dierbaar bloed, gezegd heeft: "Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld."

Gaat het nu maar na, mijn toehoorders, door alle eeuwen heen, in alle omstandigheden van de kerk, in de diepste en smartelijkste wegen die Gods volk te gaan heeft, wordt het woord bevestigd, dat Hij Zijn gunstgenoten en de hoop van Zijn ellendigen nimmer verlaten noch vergeten zal.

En weet u wat nu voor Gods kerk in alle hoon, in alle smaad, in alle droefenis, in de vele wederwaardigheden van het leven, in alle donkerheden die haar overkomen, een sterkte en troost is? Dat God trouw houdt tot in der eeuwigheid en dat God goe-dertieren is en dat God getrouw is ten opzichte van Zijn kerk en Zijn eigen werk. Dat geeft moed en sterkte bij een kind van God. Waarom dan? Heeft God Zijn volk lief in henzelf? Welnee. We zijn allen mensen, van Adam voortgekomen. We zijn allen van één lap gescheurd en we liggen allen even diep gezonken in ons verbondshoofd. Naar het Woord van God liggen we geworpen op het vlakke des velds.

Weet u waarom God dan Zijn kerk bemint, waarom God Zijn kerk liefheeft en nimmer verlaten zal?

Omdat Hij altijd Zijn eer zoekt en Zijn eigen werk aanschouwt. Dat is de oorzaak. Dan gaan de gekochten door Zijn dierbaar bloed door de wereld heen, in de vele omstandigheden van het leven. Maar omdat God nu Zijn kerk, dat Hij begonnen heeft, in stand houdt, aanschouwt hij hen, bewaart en beschermt en beschut Hij ze tot lof van Zijn grote Naam. Het deel van dat volk zal zijn: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." Gods kerk krijgt het goed hier in deze tijd, al is het, dat de ganse hel zich opmaakt. Al is het, dat de vijand nog zo tekeer gaat, dat in Gods kerk alles onderste boven zou gekeerd worden, dat het stormt in hun hart en de inblazingen van de satan vele zijn, dat de kerk als het ware soms moedeloos is en niet weet wat er van komen zal, dan hebben ze toch een goed ontvangen, dat nimmermeer zal vergaan. Waarom dan?

Omdat voor dat verbondsvolk, voor de kerk des Heeren al de beloften in Gods Woord "ja en amen" zijn. Maar weet u waarin? In Christus; niet in henzelf. Al de beloften Gods zijn in Christus voor Gods kerk "ja en amen", Gode tot heerlijkheid.

Weet u wat Gods kerk dan krijgt? Het zal altijd bevestigd worden: Voorkomende, blijblijvende en achtervolgende genade. Dat is het deel van de kerk. Geloof maar, volk van God, u krijgt niet meer.

Het zal hier blijven voorkomende genade, dat wil zeggen, dat God met Zijn genade Zijn volk voorkomt. Als we tot hinken en tot zinken elk ogenblik gereed zijn, zal het zijn blijblijvende genade; dat God Zijn kerk redt en ondersteunt, die voor het onheil zwicht. En achtervolgende genade, och, met al de ontvangen genade, met al de weldaden zouden we van God heengaan als God niet gaf achtervolgende genade.

Hij wandelt Zijn kerk dagelijks en gedurig na en Hij zal ze leiden naar Zijn raad en daarna in eeuwige heerlijkheid opnemen, omdat God in nood en dood, in leven en in sterven voor Zijn kerk altijd Dezelfde blijft.

Komt, we wensen dat te bezien met de hulp des Heeren. Onze tekstwoorden kunt u opgetekend, vinden in het eerste boek van Mozes, genaamd Genesis, daarvan nader het 46ste hoofdstuk, het 1ste tot en met het 4de vers, waar het Woord des Heeren aldus luidt:

En Israël verreisde met al wat hij had en hij kwam te Ber-Séba, en hij offerde offeranden aan de God van zijn vader Izak. En God sprak tot Israël in gezichten des nachts, en zeide: Jakob, Jakob! En hij zeide: Zie, hier ben ik. En Hij zeide: Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet af te trekken naar Egypte, want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten. Ik zal niet u aftrekken naar Egypte, en Ik zal u doen weder optrekken, mede optrekkende; en Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen.

Wij beluisteren in deze tekstwoorden de onveranderlijke trouw des Heeren aan Jakob bewezen.

1. In de leidingen Gods verheerlijkt;
2. Tot troost voor Jakob geopenbaard.
3. Als sterkte in zijn leven verheerlijkt.

1. In de eerste plaats bezien wij: In de leidingen Gods verheerlijkt.

Mijn toehoorders, wat is in het leven van deze oude patriarch geopenbaard? Wel, dat God gesproken heeft en gezegd, waarvan de apostel Paulus later getuigt: "Voordat de kinderen geboren werden en voordat ze iets goeds of kwaads gedaan hadden, had God reeds gezegd: Jakob heb Ik liefgehad en Ezau gehaat. God had gezegd: "Jakob heb Ik liefgehad." Dat is dat liefhebben met een eeuwige, soevereine liefde. Jakob lag dus van eeuwigheid verklaard in de vredesgedachten Gods. Dat is vervuld in zijn leven, al is het dat het leven van Jakob een zwervend leven, een schuddend leven, een wisselend leven geweest is. Het is een leven geweest vol met wederwaardigheden, opdat Jakob ondervinden zou in zulk een leven in dit Mesech der ellende, dat God goed is en dat Hij Zijn eeuwige trouw en barmhartigheden hem kwam openbaren.

En gaat het dan maar na, mijn geliefden, wat een grote genade heeft die man ontvangen en wat een nabijheid des Heeren heeft Jakob ervaren, ja, wat een beschutting en bescherming

Want als hij daar gaat in ballingschap uit zijns vaders tent, als hij zijn hoofd neerlegt op een steen, dan schijnt het of God hem verlaten en vergeten heeft. Maar als Jakob als het ware moedeloos neerligt op de aarde, dus nergens verwachting meer van heeft, en dat alles om eigen schuld, dan gaat de hemel open en dan gaat God Jakob een belofte geven, dat Hij met hem zijn zal. Wat is dat bevestigd in de harde dienst bij Laban. Is hij niet gezegend geworden? Is hij niet in menigte uitgebroken? Heeft God dan Zijn Woord niet gestand gehouden en vervuld en volbracht wat aan Jakob beloofd

was? God is de Getrouwe!

En ziet, wat gebeurt er dan, als Jakob zo gezegend is, uitwendig dus uitgebreid en gewassen en toegenomen in menigte? Als Jakob dan met al die weldaden van Laban heengaat, dan krijgt Jakob er nog een zegen bij. En dat is het grootste. Want wat gebeurt er?

Daar aan de Jabbok gaat God niet over de schuld heen en hetgeen die man in zijn leven gedaan heeft, toen hij de zegen bedrieglijk genomen had. Daar wordt Jakob aan de Jabbok uit al zijn rechten gezet. Want als hij daar komt met alles wat hij heeft voor de tijd, zoals hij in menigte uitgebroken en gezegend is, wordt hij geplaatst voor het recht van God. En dan kan die man, voor het recht van God niet bestaan. Dan is hij schuldig met alles wat hij bezit en met alles wat hij ontvangen heeft.

Maar nu krijgt Jakob daar aan de Jabbok een grote weldaad. Daar wordt hij door Gods recht van zijn gronden en van al zijn weldaden afgebracht en afgesneden. Daar gaat God Jakob oplossen in het recht, in de vergiffenis, van zijn schuld en van zijn zonden. Daar mag hij staan in zulk een stand van het leven, dat hij komt in de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. Dan is dus zijn schuld weggenomen en verzoend. Dan is zijn gemis vervuld. Want met alles wat Jakob gekregen had, lag er een leegte in zijn hart.

Dat ondervindt ook Gods kerk. Met de beloften des Heeren, met de genietingen en ervaringen, hoe zoet en zalig ze ook wezen mogen en hoe versterkend het is in hun leven, dat God Zijn werk onderhoudt, komen ze altijd in het gemis terecht met alles wat er gebeurd is. Dat volk komt in het ongenoegen terecht. Jakobs gemis wordt aan de Jabbok vervuld. Hij krijgt God tot zijn deel met medeweten van hemzelf. Hij ontvangt rust voor zijn ziel en vrede voor zijn hart. Daar aan de Jabbok gaat Jakob als het ware als Jakob onder en daar krijgt hij een nieuwe naam; als Israël mag hij opstaan.

O, welk een weldaad! Hij heeft zich vorstelijk met God gedragen en mag nu met bewustheid voor zichzelf in de staatsverwisseling weten dat God zijn God geworden is. Daar in Sichem gaat hij een altaar oprichten waarop hij schrijft: "De God Israël is God." In de geloofsomhelzing mag Jakob zeggen, dat God nu zijn God geworden is.

En als we nu letten op al de weldaden, die Jakob verkregen heeft en dat hij Israël geworden is, dan zouden we gaan zeggen: "Ziezo, die man heeft het nu wel gewonnen. Die heeft zijn schaapjes op het droge." Maar denkt er om dat God een jaloers God is op Zijn eer. Wat grijpt er plaats na zijn rechtvaardigmaking? Die man is gerechtvaardigd, zijn schuld is vergeven en hij is met God verzoend. God gaat met de rechtvaardigmaking van Jakob en met al de weldaden in een diepe weg met Zijn kind, in een smartelijke weg.

O, wat is na die daad van de Jabbok, waar Jakob in zijn kracht gebroken en met God verzoend is, zijn leven een wisselend leven geworden, ja, een smartelijk leven. Jakob is in zulke diepten gekomen, dat het een veelbewogen leven geworden is.

We zouden zeggen: "Die man is toch wel geoefend in de strijd en hij heeft nu kennis aan God; hij heeft kennis door het geloof aan de zaligheid, in de vergiffenis van schuld en zonden, zodat hij weten mag door het geloof een Drieënig God te kennen. Hij kan nu al zijn noden, al zijn zaken bij God brengen, al zijn het dan smartelijke en diepe en onmogelijke wegen in zijn leven. Want zijn leven is een leven geweest van op en neer en meest in de diepte.

Och, als we maar enkele feiten noemen uit het leven van Jakob na zijn rechtvaardigmaking, na de Jabbok, wat merken we dan? Is Jakob dan verenigd met zijn bekering, in al de gangen en wegen en feiten, die plaatsgegrepen hebben in zijn leven?

Welnee! Die man is er niet mee verenigd. Laten we slechts noemen: Wat is er geschied met zijn dochter Dina? Ik noem maar enkele feiten: *Het verlies van zijn geliefde Rachel*. En denkt u dan eens in: Straks wordt zijn beminde Jozef verkocht (al weet Jakob dat niet) door zijn eigen kinderen, en weggevoerd naar Egypte. En wat gebeurt er later? Er breekt een hongersnood uit in het land. Dan moeten zijn kinderen heentrekken om koren te gaan kopen in Egypte. We weten de geschiedenis, wat Jakob dan ondervinden moet. Is Jakob dan met zulke feiten en met zulke wegen verenigd? Welnee, mijn geliefden. De bittere klacht in de moedeloosheid van zijn ziel is: "Al deze dingen zijn tegen mij!"

Zeer zeker. Dat was wel tegen zijn vlees. Dat is te begrijpen. Maar het was zo goed voor Jakob voor het geestelijke leven, in de beoefening van genade. Als Jakob dan moet uitroepen: "Jozef is er niet, en Simeon is er niet, nu zult u Benjamin - o die geliefde Benjamin - wegnemen", zodat hij van kinderen beroofd op de aarde terecht komt, dan zal God Zich in zulk een weg gaan verheerlijken.

Dan mag Jakob in zulke beproevingen ondervinden, dat Gods trouw zo eeuwig groot is en dat God goedertieren over Zijn kerk is; dat God wonderlijk is in Zijn doen, in de leidingen die Hij houdt met Zijn kerk hier op aarde. Jakob en de kerk Gods moeten er van getuigen, dat Zijn wegen in het heiligdom zijn, wat nooit te vatten en nooit te begrijpen is. Zo heeft God ook Zijn weg gehouden met het verbondsvolk, waarvan geschreven staat, dat Gods weg was in de zee en Zijn pad in grote wateren en Zijn voetstappen werden niet bekend. Zo leidt God nu Zijn kerk altijd door een weg van onmogelijkheden heen, door een weg van afsnijding. Dat is de weg, die God met Zijn kerk houdt.

Waarom? In de eerste plaats opdat God aan Zijn eer komt, maar ook de kerk aan de zaligheid. Ja, opdat het volk van God, de kerk des Heeren, met Jakob er in geoefend zal mogen worden. God beproeft Zijn eigen werk, maar nooit boven vermogen. Hij zal er altijd voor instaan, wat achteraf geleerd wordt en beoefend in de strijd, als de kerk Gods er achter gebracht mag worden, dat het alles goed geweest is wat de Heere gedaan heeft.

Er zijn onvergetelijke ogenblikken geweest voor Jakob. Denk eens in: In moedeloosheid moest hij uitroepen: "Al deze zingen zijn tegen mij!"

Maar toen kwam juist de boodschap bij Jakob, dat Jozef nog leefde. Is dat geen voorrecht, mijn geliefden? Als Jakob die boodschap ontvangt, krijgt hij genoeg aan God, want hij zegt: "Het is genoeg, mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan en hem zien eer ik sterf."

O, welk een weldaad, dat God nu juist door zulk een weg een plaats maakt voor de openbaring van de Middelaar, de meerdere Jozef; dat God nu juist door zulke wegen handelt om Zichzelf te openbaren in de rijkdom Zijner genade, die in Christus is tot zaligheid van zondaren, voor zulk een volk, dat het leven in eigen hand niet meer houden of vinden kan, dat in der waarheid een plaatsje gaat vinden aan de zijde Gods als een verloren zondaar, om de behoudenis in Hem te verkrijgen.

Dat zijn de wegen van Gods kerk. Niet anders, mijn geliefden. Daarom mag Jakob, als hij nu gegaan is tot zijn zoon Jozef, als de wagens die Jozef gezonden heeft om zijn vader te halen niet leeg wedergekeerd zijn, als hij bij Jozef komt en daarop ziet, Gods trouw aanschouwen in alles wat er geschreven staat in het verband van ons tekstwoord in het eerste vers: "En Israël verreisde met al wat hij had, en hij kwam te Ber-Séba en hij offerde offeranden aan de God van Zijn vader Izak."

Dat is te begrijpen. Hier mag Jakob een ogenblik met de geschonken weldaden in God eindigen en de Heere offeranden offeren. Waarom dan? Hij mag de weg eens terugzien, wat de Heere gedaan heeft. En in die wegen nu, waar zijn bedorven vlees en

bestaan altijd tegen was, ziet hij de goedertierenheid en de getrouwheid Gods. Het werk van God, dat God in stand houdt en dat Hij Zelf gewrocht heeft, krijgt betekenis en waarde voor Jakob. Dat krijgt ook waarde voor de kerk Gods. Want Gods werk kan voor ons nooit betekenis en nooit waarde hebben, als we er niet eens een ogenblik buitengezet worden, als we er altijd in delen mogen. Een mens wordt aan alles gewoon. Hij wordt gewend aan de weldaden. Maar denkt er om, als hij ze een ogenblik missen moet, krijgen ze waarde. Als we door zulke smartelijke en diepe wegen heen moeten, waarin God ons ontnemt al onze afgoden waarop we betrouwen, maar die geen grond van zaligheid zijn, en Hij gaat er iets anders voor in de plaats geven, Hij gaat Zichzelf openbaren in zulke smartelijke wegen, waar ons vlees tegen schreeuwt, dan krijgt het werk van God kennis en waarde.

Jakob mag terugzien op de wonderlijke leidingen des Heeren, maar tevens in de schuld voor Gods aangezicht komen, in erkenning van zijn gebreken, van al zijn fouten, van al zijn zonden; ook dat hij uitgeroepen heeft: "Al deze dingen zijn tegen mij!"

Och mijn vrienden, tegenwoordig zijn er mensen, die nooit gebreken meer hebben en ze hebben nooit fouten meer. Wat is daarvan de oorzaak bij zulk een volk? Een verafleven van God. Want denkt er om, als God Zijn kinderen op hun plaats brengt, dan zijn ze vol met gebreken en vol met fouten.

Weet u wat Smytegelt ervan zegt? "Als Gods volk begraven wordt en aan de schoot der aarde wordt toebetrouwd, dan gaat er een kist met gebreken de grond in."

De kerk gaat inleven: Hoe meer genade en hoe meer licht van de Heere, hoe meer ze komen in het heilige besef voor Gods aangezicht, dat ze alles verbeurd en verzondigd hebben. Dan mag Jakob in het diepst van zijn hart het inleven dat God eeuwig de eer moet ontvangen van de leidingen en van al de weldaden, die de Heere aan hem bewezen heeft.

En dan gaat de Heere spreken. "En God sprak tot Israël in gezichten des nachts en zeide: "Jakob! Jakob!" En hij zeide: "Zie, hier ben ik."

Is dat nu niet opmerkelijk? Als Jakobs ziel aan de Jabbok gered wordt en zijn schuld vergeven, krijgt hij de naam van Israël. Die heeft God hem gegeven, omdat hij zich vorsteljk met de Heere gedragen heeft. En nu gaat God, terwijl hij aan de Jabbok de naam van Israël gekregen heeft, hier tot twee keer toe Jakob aanspreken in gezichten des nachts en Hij zegt tweemaal: "Jakob!"

Waarom nu? Is dan zijn naam geen Israël, om in de vergiffenis van schuld en zonde met God verzoend en met God bevredigd te mogen zijn, door het geloof? Waarom dan Jakob? Wat wil dat zeggen?

Och, Gods kerk heeft maar gedurig nodig - hoever ze ook geleid en gevorderd is in de weg van genade en de vergiffenis van schuld en zonde - naar haar afkomst teruggebracht te worden. "Jakob! Jakob!" Hij wordt bij zijn oude naam genoemd.

Als God Zich openbaart en Zich verheerlijkt in Zijn goedheid, in Zijn barmhartigheid en Zijn volk aanspreekt door Zijn Woord, moet de kerk altijd naar haar afkomst terug. Dat is noodzakelijk, mijn geliefden. Waarom dan?

Wel, volk van God, als Jakob bij zijn oude naam genoemd wordt en de kerk Gods naar haar afkomst teruggebracht wordt, wordt de genade Gods in het leven een wonder. Dan blijft het ook een wonder. Dat is juist de oorzaak, dat we ons nooit op de weldaden en op de genade Gods kunnen verheffen. Dat is het, wat ons aan de grond houdt, zodat we de minste worden voor elkaar, om dat lage plaatsje in te nemen, dat het voor ons een wonder wordt in ons leven, dat God op zulken nog neerziet.

Dan blijven we bij die oude naam, als God tweemaal "Jakob" zegt, in onszelf verwer-

pelijk, volk. In onszelf blijven we verdoemelijk voor God, uit vrucht van onze diepe val, opdat er uit vrucht van Gods eigen werk meer een behoefte geopenbaard wordt, in kinderlijke afhankelijkheid, aan de leidingen des Heeren. Dan zal Jakob in het verdere van zijn leven, niet als Israël, maar als Jakob, in zijn bedrieglijk bestaan God nodig krijgen. Dat is de oorzaak, dat Jakob als "Jakob" aangesproken wordt, al heeft hij de nieuwe naam van "Israël" van God ontvangen.

Want er staat: "En God sprak tot Israël (dat is zijn nieuwe naam) in gezichten des nachts en zeide: "Jakob, Jakob."

Dat wordt nu geleerd in de weg van ontdekking en ontleding van zichzelf, opdat ze ondervinden dat ze geen stap meer kunnen doen op de weg zonder de trouwe leidingen des Heeren. Dan wordt dat volk afhankelijk en smekende aan de troon van Gods genade, in de ware behoefte van het leven des geloofs, om die God in alles te benodigen en niet te kunnen missen.

Dat wil dus zeggen, volk: God nodig te hebben voor de tijd en voor de eeuwigheid in alles. Niets meer in ons! In onszelf moeten we gedurig de dood ontdekken en bij de gedurigheid moeten we ervaren, dat we tot alles in staat zijn in het afwijken van achter de Heere, als God ons niet bij de hand neemt. Met al de ontvangen genade, zelfs met de rechtvaardigmaking, ingeleid in het stuk van de heiligmaking, ja, zelfs zo ver gekomen, dat de verzegeling des Geestes ons geschonken is, is het nodig in kinderlijke afhankelijkheid terecht te komen aan Gods troon en Hem te benodigen in heel ons leven. Dat had Jakob nodig.

2. En nu in de tweede plaats: **Tot troost voor Jakob geopenbaard.**

Het is een grote weldaad, als we God aan onze zijde hebben en als we God tot onze Leidsman hebben in al de omstandigheden van het leven, van het begin tot aan de laatste ademsnik toe. Dat is een grote weldaad, dat we God hebben tot hulp en tot sterkte. Dat had ook Jakob.

Daarom zegt de Heere: "Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet af te trekken naar Egypte." God gaat mee. "Want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten. En Ik zal met u afrekken naar Egypte, en Ik zal u doen weder optrekken, mede optrekkende."

Wat een weldaad, dat God meegaat! En dan tenslotte, als hij straks moet sterven, is het de belofte Gods: "En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen." Ziet u wat een weldaad het is een God te hebben voor de tijd en voor de eeuwigheid; een God voor het leven, maar ook een God bij het sterven? Welk een weldaad voor Jakob in zulke wegen!

En als dan die man de weg terug mag zien, och, dan behoeft hij niet te gaan zoeken naar Gods trouw! Als Jakob de leidingen Gods mag zien in zijn leven, dan behoeft Jakob niet te zoeken naar stof tot roemen. Dan mag Jakob alleen roemen in zijn God en met de weldaden eindigen in Hem.

Dan mag hij zien wat de Heere zegt: "Ik ben die God, uws vaders God." God heeft reeds aan zijn vaderen Zijn onveranderlijke trouw bewezen. En die trouw heeft God óók bewezen in het leven van Jakob.

"Vrees niet af te trekken." Dat geeft dus moed voor Jakob om verder te gaan en zijn reis te aanvaarden naar Egypte, opdat hij daar straks Jozef zal mogen ontmoeten. Dan kunt u begrijpen, dat nu bij Jakob al de bezwaren weg zijn; dat het tot troost en sterkte van Jakob is, dat God een Waarmaker van Zijn Woord is. Wat Hij aan Abraham, Zijn kind, gezworen heeft met een eed, dat zal God nu bevestigen van kind tot kind, tot in de late nageslachten toe. God blijft Dezelfde.

Welke diepe wegen de Heere dan gehouden heeft met de patriarchen en welke wegen

God ook heeft bewandeld met het geslacht van Abraham, hier hebt u de belofte, dat ze tot een groot volk zullen worden.

Waarom dan? Och, Gods kerk kan alleen maar wassen in de druk. Zal druk ons dan doen wassen? Nee, dat niet; dat doet de Heilige Geest. Maar Gods kerk kan geen druk missen. Er moet altijd maar gewicht aan de klok zijn, opdat dat grote volk, dat nu gewassen en toegenomen is in Egypte, als vrucht van Gods eigen werk, geopenbaard zal worden tot Gods eer. De Heere is machtig in de handhaving van Zijn trouw, in de bevestiging van Zijn Woord en beloften, te vervullen wat Hij gesproken heeft. Hij blijft altijd Dezelfde voor Zijn kerk. Dat is de sterkte voor Zijn volk. Dat was ook de sterkte voor Jakob, als hij daarop mocht zien.

Het is bewezen in zijn voorgeslacht aan zijn vader Izak; het is óók bewezen in het leven van Jakob zelf. Het zijn donkere wegen, waarin van het werk Gods niets meer gezien kan worden en waarin als het ware soms alles omver gestoten ligt, zodat we moeten zeggen: "Wat moet er nu van Gods werk terecht komen?" Maar weet dan, dat in de diepste wegen, in de smartelijkste omstandigheden van het leven, God nabij is bij Zijn kerk. Als Jakob terug mag zien in zijn leven en hij mag terugzien op zijn voorgeslacht, op wat God bewezen heeft, dan weet Jakob, dat God Zijn Woord zal bevestigen.

De Heere zegt Zelf tegen Jakob: "Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet af te trekken naar Egypte." De Heere zal met hem meegaan en bij hem zijn. "Want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten." Dan krijgt die man een levendige hoop op de beloften Gods. Dan gaat hij door het geloof steunen op het Woord des Heeren en zich verlaten op de beloften des Heeren. "Ik zal met u aftrekken naar Egypte en Ik zal u doen weder optrekken, mede optrekkende." Dus God blijft bij Jakob. God blijft bij Zijn volk. En dan die grote belofte! Dat is nu alles voor Jakob.

Gods kerk komt het aan de weet - en dat zal Jakob ook moeten leren - dat ze met al de ontvangen genade, met alles wat er gebeurd is in het leven, niet sterven kan. Al is Jakob in menigte uitgebroken, al wordt hij straks tot een groot volk, die man moet toch eens de tijd met de eeuwigheid verwisselen. Hij moet ook sterven. Maar wat een troost nu, dat God in nood en dood Dezelfde blijft.

De Heere zegt hier tegen Jakob: "En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen". Dat is hier voor Jakob een persoonlijke toezegging. Voorheen was het voor zijn nageslacht, dat uit zijn lendenen zou voortkomen. "En hij zeide: "Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet af te trekken naar Egypte, want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten." Alles moest nog volbracht worden. Maar nu krijgt Jakob hier ook een persoonlijke belofte voor zijn eigen ziel: "En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen."

Is dat geen weldaad, mijn geliefden? Het woord des Heeren in die gezegende belofte, in de handhaving van het Woord van God, dat zeker is, wordt hem geschonken bij zijn leven. Dat heeft niet elk kind van God. Nee. Dat volk moet, met alle ontvangen genade nog wel eens zeggen: "Hoe zal het straks vallen als het uur aanbreekt van de scheiding van ziel en lichaam? Als het ogenblik komen zal om God te ontmoeten, hoe zal het dan vallen?"

Dat krijgt niet elk kind van God wat de Heere hier belooft: "En Jozef zal zijn hand op uw ogen leggen." Nu mag Jakob door het geloof weten, persoonlijk voor eigen hart, dat hij voor rekening van God ligt voor de tijd en voor de eeuwigheid; ook in het sterven. Is dat dan niet groot? Dat is een grote weldaad.

Het is tevens naar het Woord van God, gegeven aan Jakob hier, dat hij weten mag, dat hij niet meer bij leven en bij welzijn in het land van Kanaän terug zal komen. Straks

moet hij in Egypte sterven. Dat weet hij. Hij komt niet meer levend in het land Kanaän terug.

Maar dit sterven van Jakob is een doorgang tot het eeuwige leven. Dit sterven van Jakob is een verlossing van de strijd.

Dit sterven van Jakob is een grote verlossing van de zonde en van zulk een moeitevol leven. Dat zal voor die man, naar de belofte Gods, een eeuwige winst zijn. Jakob mag weten, getroost in het geloof, dat Jozef de hand op zijn ogen zal leggen, dat Jozef bij hem staan zal. Dan zal het voor Jakob zijn, uit vrucht van de belofte Gods, een zalig sterven, omdat God hem nabij zal wezen in de vervulling van Zijn Woord. Jozef, zijn doodgewaande zoon, die hij verloren schatte, maar van wie hij de boodschap kreeg dat hij leefde, zal aan zijn zijde zijn. Dat is een bijzondere belofte voor Jakob, wat tot troost voor hem is, hier reeds in het leven. Hoe lange tijd heeft hij Jozef moeten missen! Dat weet ge. In zulk een zware weg is hij beproefd en van kinderen beroofd. En dan nu zulke toezeggingen! O, die man mag wel zeggen: "God is goed." Wanneer Jezus nabij is bij Zijn volk, in de openbaring van Zijn gunst, wanneer Hij Zijn kerk sterkt in nood en dood en haar bewelddadigt, mag dat volk getuigen met de dichter:

*d' Allerhoogste maakt het goed;
na het zure geeft Hij 't zoet.*

En dat omdat God de Getrouwe blijft.

Nu zal Jakob straks belijden, als vrucht van Gods eigen werk en genade, voor het aangezicht van Farao, dat de dagen der jaren zijns levens weinig en kwaad zijn geweest. Dat zal zijn belijdenis zijn. Die man is aan de wereld gespeend en hij staat gereed om heen te gaan naar de heerlijkheid. Hij komt aan het einde van zijn leven. Maar het sterven zal straks voor hem verzoet worden, in de nabijheid van zijn kind, dat aan zijn zijde staan zal. Dat is de belofte Gods. O, welke een weldaad! Als Jakob straks in Egypte is en God meegegaan is en hij Jozef weer ontmoeten mag, ligt alles voor Jakob klaar. Het is alles uitgewerkt. Dan zal Jozef zijn vader onderhouden in Egypte. 'En straks, als hij sterven zal, is hij gezegend en bediend uit de schuren van Jozef; ja, dan zal Jozef aan zijn zijde zijn om de hand op zijn ogen te leggen. Kortom gezegd: Die man is gewaarborgd voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Ziet ge, mijn geliefden, dat is nu de grote weldaad, die Jakob mag ontvangen. Als we zien op de eeuwige getrouwheid Gods, in de handhaving, in de bevestiging en vervulling van Zijn werk, dan moeten we zeggen: "Wat valt genade toch vrij!" O, genade valt zo eeuwig vrij. Dat is nooit te zeggen; we moeten er een onderwerp van worden, willen we het verstaan en begrijpen. Dat volk wordt zalig en krijgt hier het leven der genade en de tijdelijke weldaden in Gods gunst. En straks gaan ze sterven; dan geeft God stervensgenade, ook aan Jakob. Maar dat kunnen ze altijd niet bezien. Ze worden zalig omdat God het wil. Daar ligt de oorzaak. Ze zijn zalig en worden zalig omdat God het wil, als vrucht van Zijn eigen werk.

Als we zien wat de mens geworden is in zijn verbondshoofd en wat hij blijft na ontvangen genade, is dat dan geen grote genade? In Adam heeft hij zich losgerukt van God en leeft dus buiten de gemeenschap met God. Als God dan Zijn goedertierenheid en Zijn barmhartigheid ontsluit en Zijn weldadigheden betoont, is dat dan geen vrije genade? De kerk zal zeggen nooit naar God gevraagd te hebben. O, dat is soevereine, dat is vrije genade!

En wat gaan we leren na ontvangen genade, in de dagelijkse inleving, in de weg van de ontdekking? Dat het nóg groter genade wordt.

Ik weet, in de eerste tijd gaat een kind van God, uit vrucht van Gods eigen werk en met liefde tot God, werken, werken en nog eens werken. Ze denken van kracht tot

kracht steeds voort te gaan. Dat is het leven van de kerk in de eerste tijd. Ze zijn elke dag zichzelf aan het opknappen en ze beloven zichzelf beterschap. Dat is in het begin hun leven.

Maar o, mijn toehoorders, als de Goddelijke ontdekking komt, weet u wat Gods kerk dan verliest en kwijtraakt? Alle hoop op beterschap! Ze kunnen het nooit meer beter, nooit meer goed voor God maken. Dat zijn ze aan de weet gekomen. Alle hoop op beterschap verliezen ze. Van die boom is nooit een goede vrucht meer te wachten. Dat leven ze in. Dat is ontdekking. Dan wordt het vrije genade in elke stand van het leven, als God Zich openbaart en verklaart in Christus. Dan hebben we het ingeleefd dat we in Adam niet wát kwijtgeraakt zijn, maar dat we álles kwijtgeraakt zijn. We zijn God kwijt en Zijn gemeenschap. Dat is de vrucht van de ontdekking, om dan als een alles verbeurd hebbend zondaar, als een verloren zondaar, in de stand van ons leven gedurig maar terecht te komen aan de zijde Gods. Want denkt er om, dat het een weldaad is dat Jakob de belofte krijgt, dat Jozef aan zijn zijde zal zijn. En als de kerk Gods in het stervende leven, in de weg van de ontdekking ondervindt dat de meerdere Jozef aan haar zijde is, wat een weldaad is dat! Anders was het kwijt. Dan was het een verloren zaak.

En weet u wat nu de droeve vrucht is in onze tijden? We kunnen wel zeggen, dat er geen onderscheidende kennis meer is tussen het werk van God en het werk van de satan; tussen het ware en valse werk, omdat Gods kerk de bediening van Gods Geest en het licht van de hemel mist. Want waar ligt nu juist het onderscheid? Dat wordt pas geopenbaard in de ontdekking. Met een beschouwende kennis van de waarheid blijven we doorpraten. Dat is de vrucht van de beschouwende kennis. Maar in de weg van ontdekking, in de strijd, komt Gods kind te zitten met een gesloten mond en met de hand op de mond. Dat is de ware vrucht. Dat is geen kleine zaak! Een huichelaar weet van die strijd niet, die Gods kerk inleeft, en die Gods kerk ervaart.

Weet u wat Gods kinderen ondervinden in de weg van ontdekking? Met alles wat ze bepraat hebben, met alles wat ze besproken hebben, kunnen ze niet bestaan als de dood in het aangezicht komt. Dan moet Jozef aan onze zijde wezen; die meerdere Jozef, om de hand op de ogen te leggen.

Dat is de troost voor Jakob. Die man komt aan de weet, dat hij met al zijn ervaringen, met alles wat hij ingeleefd en ondervonden heeft in zijn leven, straks de dood niet aan kan doen; zelfs met zijn rechtvaardigmaking niet. Jozef moet aan zijn zijde zijn. Nu kan het voor de ziel zó zijn, dat de schuld bedekt ligt bij het bekommerde volk van God; dan kan het soms ruim gesteld zijn, in de openbaring van Gods gunst, wanneer de weg der zaligheid aangewezen wordt door Gods Woord en verklaard in de ziel, tot troost van hun hart. Maar het gaat weer weg. Waarom?

Wel, omdat elk kind van God, hetzij het een bekommerde ziel is, of een gerechtvaardigde wiens schuld vergeven is, zodat hij God mag kennen als zijn God en Vader, altijd met al wat er gebeurd is in de armoede terechtkomt. Dat is de vrucht van genade.

Als men dan zo rijk is en altijd maar voort kan praten en niet benauwd is van de dood, en ga maar door, is dat alles van het vlees en van de mens en van onze stinkende hoogmoed, om voor de mensen nog bekeerd te zijn. Maar God weet wel beter.

We bezochten eens een vrouw, die naar het ziekenhuis moest. Het was een vrouw, waar veel genade aan bewezen was. Het was een kind van God. En God heeft haar er doorheen geholpen in het ziekenhuis. Maar weet u wat die vrouw vertelde toen we haar na de operatie bezochten? Ze zei: "Och, met alles wat ik gekregen had, kon ik de operatietafel niet op."

Ze kon met levensgenade de dood niet in. Ze kon alleen op de operatietafel en de dood

in als Jozef aan haar zijde was. Dat is het alleen. Zo leert en oefent God nu Zijn kerk. Dan kunnen we wel eens grote woorden in ons leven gebruiken, dan kunnen we wel eens grote zaken gaan vertellen en bespreken, maar er kunnen wel eens tijden komen, volk van God, dat God ons op de proef gaat stellen of het waar is. Dan komt het er eens op aan. Dan zullen die grote woorden wel eens ophouden. Want weet u wat de ervaring is van Gods kinderen als God hen brengt in de rechte armoede? Dan hebben ze zo'n lang gebed ook niet meer. Dan worden onze gebeden wel korter en onze woorden wel minder. Reken daar maar op! Dan praten we niet veel meer. Want de kerk Gods, zelfs met haar rechtvaardigmaking, in de beoefening van de heiligmaking, komt zó ontbloot en zó arm te staan, dat ze bij de gedurigheid maar geholpen en gered moet worden. Dat is de ervaring.

Jozef moet aan onze zijde komen, in het minder worden van onszelf, gebroken in onze kracht, opdat we in het aangezicht van de dood in onszelf geen verwachting meer hebben. Daar moet het met Jakob ook heen. Geen verwachting heeft hij meer van zichzelf en van al zijn bevinding en ervaring.

Want rekent er op, volk van God, dat onze uitreddingen, onze bevindingen, onze ervaringen, al zijn ze nog zo echt, ons niet zullen redden bij de dood. We zullen ons nooit voor God kunnen stellen, dan alleen in Christus. De kerk staat vast op dat Fundament. Het was een troost voor Jakob, toen hij de belofte kreeg, dat Jozef bij zijn sterven aan zijn zijde wezen zou en de hand op zijn ogen leggen.

Dat is alleen voor Gods kerk de hoop dat God meegaat en optrekt in haar leven en dat God meegaat in de dood. Dat is de sterkte voor Gods kerk; dat was de hoop voor Jakob, naar de belofte des Heeren. Wat moest die man anders beginnen en wat zal Gods kerk anders beginnen? Met alles wat er gebeurd is, is het de ervaring, dat God Zijn volk midden in de dood plaatst, opdat het leven, verheerlijkt in een Ander en geopenbaard door Hem, Die het levengevend Hoofd van Zijn kerk is, in hen vervuld wordt. Dan mag het volk van God door het geloof, met alles wat ze ontvangen hebben, uit Christus gaan leven; om Hem dan in alles nodig te hebben, gelijk we het zien in de derde plaats:

3. Als sterkte in zijn leven verheerlijkt.

Mijn toehoorders, dat was vanzelf voor Jakob alles, toen hij zulk een belofte van God kreeg. Die man heeft zijn voeten op zijn sterfbed uitgestrekt en hij heeft zijn handen samengevouwd. Heeft hij dat nu gedaan omdat hij een bekeerde man was? Heeft hij dat gedaan omdat er zoveel in zijn leven gebeurd was? Omdat hij zo dikwijls ervaren had in zijn leven, dat God, aan zijn zijde was? Nee. Dat heeft die man gedaan door het geloof, steunende op de belofte Gods, ziende op Jozef, die aan zijn zijde was. Dat is het sterven van Gods kerk.

Jozef was aan zijn zijde. Daarom kon die man zijn voeten uitstrekken en zijn handen samenvouwen. Alles van hem lag er buiten. Hij kon zeggen: "Op Uw zaligheid wacht ik, o Heere!" Is dat geen zalig sterven? Jakob was bewust, door het geloof, van de onveranderlijke trouw Gods; dat God Zijn belofte waar zal maken, zo zeker als dat het uit Zijn mond gegaan is. Daarom kon hij zijn voeten uitstrekken.

Bij het naderen van de dood is Jozef aan, zijn zijde. Als Jakob daarop ziet, dan kan hij sterven, dan kan hij zich volkomen aan God overgeven, omdat hij weet, dat God - alleen tot eer van Zijn Naam - zal instaan voor Zijn eigen werk. De beloften van God zijn zelfs aan zijn late nageslacht gedaan. Dan kan Jakob ook wat later komen zal in zijn nageslacht volkomen overgeven aan God, "Op Uw zaligheid wacht ik, Heere." Dan kan Jakob gerust zijn hoofd neerleggen, omdat God ervoor zal instaan, omdat God het doen zal. Ziet nu deze Jozef, die de hand op de ogen van Jakob leggen zal, is

een type van Christus.

We moeten gaan eindigen.

Is het geen weldaad, als we zo mogen leven en zo de toekomst in kunnen, ja, als we straks zo kunnen sterven en God ontmoeten? Wat is het een weldaad, als we dat nu kennen, dat Jozef bij ons is en bij ons blijven zal.

Gods kinderen zullen ondervinden in het dagelijks sterven, in het minder worden van zichzelf, tot verheerlijking Gods, dat alles er buiten valt wat van de mens is; dat God in zulk een weg Zijn vrije gunst betoont, naar Zijn Goddelijk welbehagen, tot lof van Zijn grote Naam. Dan zal Hij ook in het uur van sterven voor Zijn kerk instaan en Zijn eigen werk door de dood heen verheerlijken. In nood en dood blijft God Dezelfde.

Dan is het sterven voor Jakob maar een doorgang. Het is zo gemakkelijk. Voor Gods kinderen ligt alles gewaarborgd in die God, Die betonen zal door alles heen, ja, in al de smartelijke wegen, voor de tijd en voor de eeuwigheid voor de Zijnen te zorgen, naar Zijn welbehagen, tot lof van Zijn grote Naam.

Als Gods kerk daarop mag zien, met Jozef aan haar zijde, zal ze kunnen instemmen met het woord van de dichter, wat we nog willen zingen vóór we eindigen met een woord van toepassing: Psalm 84: 4:

*Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
elk hunner zal in 't zalig oord
van Sion, haast voor God verschijnen.
Let, Heer' der legerscharen, let
op mijn ootmoedig smeekgebed;
ai, laat mij niet van druk verwijnen;
leen mij een toegenegen oor,
o Jakobs God, geef mij gehoor.*

Toepassing.

Is dat nu geen gelukkig volk, mijn geliefden, dat met Jakob ondervinden mag, als een volk van God bemind, als een volk van God geliefd en verkoren te zijn? Al gaat het dan door diepe wegen heen, ze mogen ondervinden, dat God aan hun zijde is en dat de Heere zal instaan voor Zijn eigen werk. Het is een bevoorrecht volk, dat hier menigmaal de weg met tranen moet gaan, dat menigmaal geslingerd en geschud wordt. Dan kunnen ze soms van het werk des Heeren niets meer bezien, omdat alles zo bedekt ligt. Ze liggen verklaard in het midden van de strijd in de weg van ontdekking. Ze moeten hun leven verliezen, om het in Christus te vinden. O, het is een bevoorrecht volk! Het is een gezegend volk!

Ziet het maar na. Al gaan menigmaal velen van Gods kinderen donker weg als ze sterven, Jozef is aan hun zijde. Die meerdere Jozef, Die de dood verslonden heeft voor Zijn kerk tot eeuwige overwinning, zal Dezelfde zijn in nood en dood. Dat is de vrucht van Zijn verdiensten.

Maar o, wat zal het een ontwaken zijn en een ontnuchtering, als we gemeend hebben in te gaan, als we gehoopt hebben in het leven dat het wel mee zal vallen straks, als Jozef in ons sterven niet aan onze zijde zal zijn! *Wee de gerusten in Sion en de verzekerden op de berg van Samaria!* Het zal niet meevallen! Voor een ieder mens, ook voor Gods kind, blijft sterven God ontmoeten. Maar o, wat een weldaad als de dood verslonden is en als Jozef aan onze zijde is. Daarom, mijn onbekeerde toehoorders, och, ik zou zeggen: Maakt er toch haast mee! Het kan zo spoedig eeuwigheid worden. En dan geen Jozef aan uw zijde; zonder Jozef God, te moeten

ontmoeten. Het zal niet kunnen!

O, buigt u dan in het stof en legt u nog voor God neder. Smeekt nog om genade, dat vrije genade is, die u niet verdiend hebt of waardig zijt, maar die God geeft omdat Hij het wil. Dat is noodzakelijk in ons leven.

Jakob heeft het geleerd, dat God mee optrok naar Egypte. Ja, hij ontving, die dierbare belofte, dat God hem niet begeven of verlaten zou en dat Hij hem tot een groot volk zou stellen; dat Jozef aan zijn zijde zou zijn en de hand op zijn ogen leggen. Denkt er om, wat een weldaad als die God aan onze zijde is. Dan mag Gods kerk gehoond, gesmaad, vervolgd worden ten dode toe, door onbegrijpelijke, smartelijke wegen geleid worden, maar het is toch een gelukkig volk. Zij zijn niet van deze wereld. Ze zijn wel in de wereld. Dat ondervinden ze menigmaal, dat ze in een wereld zijn die in het boze ligt. Maar het is voor de kerk slechts een doorreis.

Wat bent u gelukkig, als u bij dat volk mag behoren. God bekere u, opdat u zó reizen moogt naar de eeuwigheid. Hij make u hier verontrust, opdat u gedurig zou leren vluchten tot die Fontein en tot die Grond van zaligheid, waarin alleen de behoudenis te vinden is. Dan zijt u gelukkig voor de tijd en voor de eeuwigheid.

Volk van God, wat hebben we nodig tot sterkte, gelijk Jakob? Ook al zijn we niet zo ver geleid als Jakob, we hebben nodig, dat Jozef aan onze zijde is en dat die Jozef meer en meer geopenbaard wordt. Het is nodig om te leren, wat we verklaard hebben en wat ook de ervaringen van Gods kerk zijn, om door de weg van ontdekking door de Heilige Geest, in de rechte armoede gebracht te worden, om meer en meer behoefte te hebben aan die Persoon. Dat we dan maar uit onze bekering en uit al onze ervaringen uitgezet mogen worden, waarin toch het leven niet is, opdat Christus ons leven moge worden. Dan is het sterven gewin. Niets in onszelf over te houden, maar dan verzekerd te mogen worden van de beloften Gods, die in Christus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid, dat Hij bij het naderen van de dood volkomen uitkomst geven zal.

Dat is het deel van de kerk. Uitgezet te worden uit alles, altoos maar het zondarsbestaan in te leven, altoos maar kleingemaakt te worden, altoos maar kort gehouden te worden, om bij de gedurigheid als een uitgeschudde en uitgeledigde te bedelen, te vragen, te smeken aan Gods genadetroon. Dan heeft Gods werk voor ons waarde in het leven, ja, het blijft waarde houden tot in de dood. Dat is alleen de grondslag van de kerk Gods, om door de poorten der gerechtigheid in te gaan. Straks zullen Gods kinderen, eeuwig verlost van alle zorg, van alle kommer, eeuwig met Jozef en met Jakob in heerlijkheid zijn, waar ze altoos God zullen prijzen om het werk Zijner handen en om Zijn eeuwige trouw, die Hij aan Zijn kerk bewezen heeft.

Dat geve God om Zijns verbonds wil. Amen.

9. Sions troost in de verdrukking Predicatie over Jesaja 41: 14

Ds. J. KARENS

Psalm 36: 2 en 3

Lezen: Jesaja 41: 1-20

Psalm 22: 2 en 3

Psalm 126: 2 en 3

Psalm 3: 4

Geliefde toehoorders!

Wij lezen in de Handelingen der Apostelen van de strijd en de verdrukking van Gods kerk op aarde. Er is na de Pinksterdag veel gebeurd; blijdschap en droefheid hebben zich snel opgevolgd en een leven van verdrukking is de kerk niet bespaard gebleven. Want die Godzaliglijk willen leven, zullen vervolgd worden, en de hitte der verdrukking zal toenemen naarmate de vreze des Heeren mag worden beoefend. Vrouwenzaad en slangenzaad zullen door alle eeuwen heen zich tegen elkaar blijven verzetten.

Ziet dit ook wel bijzonder getekend in het leven van Stefanus. Daar hij de leer der waarheid naar voren heeft mogen brengen, komt de strijd tussen vlees en Geest openbaar. "Als zij nu dit hoorden, barstten hun harten en zij knersten de tanden tegen hem." Hier horen we tegenwoordig niet zo veel meer van; de reden zou hierin kunnen liggen, dat wij de waarheid niet meer zo getrouw zijn als Stefanus. De Heere moge door genade ons samen geven om onze wegen te onderzoeken en te doorzoeken en weder te keren tot Hem, Die Stefanus vol deed zijn van de Heilige Geest, om voor des Heeren Naam en zaak eerlijk en getrouw te mogen uitkomen. Dat wij onze ogen met hem naar de hemel gericht mogen houden, vanwaar alleen al onze hulp komen zal, om Hem te mogen aanschouwen, staande ter rechterhand Gods, Die eenmaal gesproken heeft: "Ik zal u geen wezen laten. Ik kom weder tot u, ze hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten." Om door dezelfde Geest als Stefanus te mogen leren uitroepen: "Heere, reken hun deze zonde niet toe." En als hij dat gezegd had, ontsliep hij. Hier wordt bevestigd, wat de Heere al de Zijnen heeft beloofd, Psalm 138:

*Gij zult mijn kruis eindigen hier;
want goedertier zijt u gestadig;
het werk uwer handen zult Gij,
volvoeren vrij, o Heer genadig!*

Door heel de Handelingen heen ligt de strijd getekend en de verdrukking verklaard voor de kerk op aarde. Zal ik u noemen een Petrus, Johannes, Paulus en Silas en vele anderen? Ja, ook vandaag is er een volk in grote verdrukking, die nog door Gods genade eerlijk en getrouw willen wandelen en getuigen tegen de geest van de tijd, om te ervaren: In dat alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die beloofd heeft in de woorden van onze overdenking, reeds onder het oude verbond: "Ik, de Heere, word niet veranderd, daarom zijt gij, o kinderen Jacobs, niet verteerd."

Wij gaan thans uw aandacht nader bepalen bij de woorden van onze tekst, die u opgetekend vindt in de profetie van Jesaja, daarvan hoofdstuk 41: 14.

Vrees niet u wormpje Jacobs, u volkje Israëls. Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls.

Deze woorden spreken ons van: *Sions troostende verdrukking*. Bepalen wij uw aandacht bij:

1. Een vrezend volk.
2. Een dierbare troost.
3. Een krachtige Verlosser.

1.

Geliefden, het verband van onze tekst verplaatst ons in de tijd van koning Hiskia e.a., die over het volk Israël gesteld waren om hen te leiden, te regeren en te beschermen. Het volk Israël is een beeld van Gods kerk op aarde. Waarin getekend worden de vijanden, de strijd, maar ook de zekere verlossing door de God des eeds en des verbonds, Die trouwe houdt en eeuwig leeft en nooit laat varen de werken Zijner handen. Het verbond met Abraham, Zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind. Behoort u ook tot het geestelijke zaad Abrahams? Dan zullen de strijd, tranen, moeite en verdriet niet uitblijven in het grote conflict tussen Vrouwen- en slangenzaad. Maar de overwinning is zeker, *want eeuwig bloeit de gloriekroon op het hoofd van Davids grote Zoon*.

De Heere spreekt in Zijn Woord veel door beeldspraak, altijd naar de omstandigheden waar de Zijnen zich in bevinden. Bijvoorbeeld over de Wijnstok en de ranken. losbandige koe, Mijn schapen of bruid, in verband met het onderwijs wat de Zijnen van node hebben tot lering, beschaming, vertroosting of bemoediging. Hij weet volmaakt wat in hun hart omgaat, hij kent de moeite en het verdriet; opdat zij het door genade meer in Zijn hand mogen geven en de uitkomst der beproeving meer aan de God Jacobs overlaten. Dit leert vlees en bloed niet, want dan is het: "Al deze dingen zijn tegen mij", en zijn zij' met Asaf nijdig op de goddelozen.

Zijn wij voor God al eens een groot beest geworden? Dit werkt de genade Gods in Christus, Die moest uitroepen: "Ik ben een worm en geen man", in Zijn diepe vernedering in de plaats der kerk. Daar ligt de vereniging door het dierbare geloof met Hem. Om amen te leren zeggen op Gods doen, in stille zoete vereniging met een kastijdend God. Met een God, Die in Zijn Woord, bijzonder hier in onze tekst, ze bij name noemt in verband met de verdrukking in ballingschap, die hier reeds voorzegd wordt. Maar ook de uitkomst voor alle wormpjes Jacobs, die zo vrezende zijn vanwege de macht van de vijanden, en die hun eigen krachteloosheid steeds meer moeten inleven.

Het beeld dat de Heere gebruikt voor de vrezende kerk is dat van een worm, nog nader dat van een wormpje, dus nog verkleinend. Ja, wat is er verachtelijker dan een worm, zo onrein, vuil, onwaardig vooral in Israël. Een diertje dat met de voet vertrapt wordt. Het is de worm, die in het stof en vuil der aarde kruipt. Een made is een zeer klein soort worm, weerloos en gering, ja zelfs nog schadelijk. Wat zullen we meer zeggen van een wormpje, zoals de Heere Zijn volk beschrijft. Ja, met zulk een verachte, onreine, waardeloze en schadelijke benaming spreekt de Heere over Zijn volk.

Mogelijk zijn er in deze zo hoog verlichte eeuw, waarin deze benaming haast niet meer past, nog zielen, die echt ontdekt door Gods Geest het mogen beamen. Die moeten uitroepen: "Onrein, onrein van de hoofdschedel tot de voetzool; schadelijk voor God en mijn naaste." Uit mij geen vrucht meer in der eeuwigheid! Nee geliefden, dat staat er niet. Maar juist hier komt het op aan, dat de Heere ons gaat noemen en dat wordt in de weg van ontdekking een waarheid, persoonlijk toegeëigend: *Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid*. Zulke weerloze, verachte, vertredenswaardige, onreine wormen in Gods en in eigen oog. Zie wat de dichter getuigt in Psalm 22: "Maar ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen en veracht van het volk." Ja in aller

oog, ook van de vijanden. Dit was Davids ervaring, zijn inleving en beleving. Hierin is hij een type van Christus, Die hier sprekende wordt ingevoerd. Hij heeft in plaats van Zijn volk moeten klagen: Ik ben een worm en geen man! O, die Borgtochtelijk klacht. Hij, die Reine, als onreine. Hij die speelde voor het aangezicht Zijns Vaders in heerlijkheid, als een verachte, onwaardige, worm kruipend in het stof der aarde. De aarde waaruit de eerste Adam genomen was, die gezondigd heeft en wij in hem de breuk geslagen.

Gelukzalig is de mens die het mag gebeuren, door Gods genade verwaardigd op Hem te zien, Die in hun plaats een worm werd, om dezulke juist in de gangen van Zijn diepe vernedering zo dierbaar en hun enige troost te worden.

Zulke hoofdmannen, Kanaänese vrouwen, goddeloze Manasse's of briesende paarden als Paulus worden door God ontdekt en door de Heilige Geest geleid tot Hem, Christus, Die hun dierbaar, gepast en noodzakelijk wordt. Om in Hem, zulk een verachte, zonder gedaante of heerlijkheid, alles te mogen vinden voor hun ziel.

Ze worden nader omschreven als wormpje Jacobs. Dat betekent: u volk, dat afkomstig is van Jacob, wiens naam is hielvasthouder, bedrieger. Hij, de zoon van Izak en Rebekka, had een broer die Ezau heette. Hier heeft God van eeuwigheid van gesproken: Jacob heb Ik liefgehad, Ezau heb Ik gehaat. De één verkoren, de ander verworpen. Een onbegrijpelijk, onverklaarbaar en onbevattelijk wonder, dat vrije en wonderlijke Gods, waarin Hij doet wat Hem behaagt, zonder aanzien des persoons. Hier geldt het alleen in de doorleving, als de God Jacobs ons er achter brengt:

*Als ik dat wonder vatten wil,
staat mijn verstand vol eerbied stil.*

En dat voor zulk een worm, die schadelijk is in al wat hij doet en laat, zijn hele leven door, ook in zijn allerheiligste verrichtingen. Voor alle diensten door God afgekeurd, dat openbaart geen vlees en bloed. Dezulken gaan roepen: "Zone Davids, ontferm U mijner", of: "Wees mij arme zondaar genadig!" Dan kan het alleen nog bij God vandaan, in Davids Zoon en Heere, door die vrije gunst, die eeuwig God bewoog voor zulk een vrezend volk. Die waarlijk van God ontdekten moeten uitroepen:

*Duizend zorgen, duizend doden
kwellen mijn angstvallig hart.
Voer mij uit mijn angst en noden.*

Voor deze is de verbonds-belofte: "Vrees niet", zeker in de toepassing in Christus, een dierbare troost, maar dan ook een enige troost. O, zij die vrezen voor zelfbedrog en dat hun werk geen waarheid is, en bovendien de drie grote vijanden: satan, wereld en eigen vlees, die niet ophouden hen aan te vechten dag en nacht. Hoor ze roepen met Psalm 116:

*Ik lag gekneld in banden van de dood,
daar d' angst der hel mij alle troost deed missen.*

of:

*'k Heb mijn tranen onder 't klagen,
tot mijn spijze dag en nacht,
daar mijn spotters durven vragen:
Waar is God, Die u verwacht?"*

O, die aanvallen vanbuiten en vanbinnen, dan wordt het gelijk we lezen in Jeremia: Magor Missabib, schrik van rondom. Als we dan denken aan Naomi, die moest uitroepen: Noem mij Mara! Waar Christus Zich verbergt en God om Zijn recht komt, daar wordt het bange en de vijanden roepen: *Ha, ha*.

Het van God verkoren bondsvolk heeft zeer bange tijden doormaakt. De Heere noemt ze in de tweede plaats bij een naam, die ons verplaatst naar Pniël, waar Jacob na een bange worsteling en grote vrees een nieuwe naam verkrijgt, nl. Israël. Ook hier lezen we weer volkje, dus verkleinend, maar een liefdevolle aanspraak, waarin de Heere volmaakt weet hun geringheid en kleinheid. Het zijn de gekenden, gekochten en betaalden door Hem, Die zegt: *Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde*. Hoe donker ooit Gods weg mag wezen, voor dit vrezende volk is het: Hij ziet in gunst op die Hem vrezen. O, die verbondstrouw, liefde en genade is niet te verklaren voor ontrouwe Jacobs in zichzelf.

Vrees is een bepaalde angst, dat ze één dezer dagen nog zullen omkomen in de handen van de vijand. Zie bij David, Elia en anderen. Dit is ook mogelijk uw gestalte vandaag. Uitroepende: Daar alle hoop mij gans ontviel en niemand zorgde voor mijn ziel! En dan in te leven dat we niet waardig zijn dat de Heere naar ons omziet, en de ziel meer met mensenvrees dan met Gods vreeze vervuld is. In duisternis wandelende en geen licht hebbende. Voor hen is het een eeuwig wonder als de Heere de verbondsbeloften, die in Zijn Woord zijn afgedrukt in het hart komt over te drukken en ze deze door geloofseigening mogen omhelzen.

Hier geldt het ook: die moesten vrezen, die vrezen niet, en die niet behoefden te vrezen; die hebben een leven vol angst en zorg. Hoor de Heere spreken tot dezulken: Wat zijt gij vreesachtig? We denken hier aan de vrouwen, Petrus en Thomas met Pasen. De harpen hingen aan de wilgen; zij vreesden nooit meer verlost te kunnen worden; daar zit een vrezend volk. Het wormpje Jacobs, het volkje Israëls, in dit alles van God geliefd en gekend, in al hun vrees. Gekend van Hem, Die getuigt: Vreest niet! en als Hij spreekt, doet Hij dat als machthebbende en neemt terstond alle vrees weg en vervult het hart met blijdschap.

2. Dit geeft, wat we in de tweede plaats zien, **een dierbare troost**.

Deze troost heeft alleen waarde voor ongetroosten. Hij zal hun stenen gans sierlijk leggen, ja ze op saffieren grondvesten. Deze enige grond is Jezus. Christus en Die gekruisigd en opgestaan. Zie zondag 1 van de Heidelbergse Catechismus: *Wat is uw enige troost, beide in leven en in sterven?*

Als we zien in en na Pasen, hoe Christus Zich niet meer toont als een worm, maar als een Man Die niet rusten zal, om Zich aan al die vrezende Ruths te openbaren. Zelfs daar, waar de deuren gesloten waren en op onderscheidene andere wijzen, naar de gesteldheid van hun vrezend hart, betoonde Hij Dezelfde te blijven en nooit te vergeten de hoop Zijner ellendigen. In onze tekst staat: "Spreekt de Heere", dat is Verbonds Jehovah, waarin wordt getuigd van verbondstrouw, verbondswaarheid, onveranderlijkheid en liefde in Christus als Verbondshoofd voor al de Zijnen, die Hij van eeuwigheid geliefd en van de Vader verkregen heeft. Hij zal ze nooit begeven noch verlaten. Het zou Zijn Vaders eer en Zijn Naam kosten als Hij ze in hun vrees liet omkomen. Nee, wat Ik eenmaal heb gesproken, staat vast en onverbroken. *Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?* Al gaat het altijd door een afgesneden weg. Ja, hoe bang het ook worden kan een belovend God te hebben ontmoet en een vervullend God in Christus nog te moeten missen met een opstaande schuld. Daar wordt het omkomen!

Maar Hij is de Getrouwe, Die nooit laat varen het werk Zijner handen. Na deze zult gij het verstaan dat God getrouw is in de vervulling van Zijn beloften, die in Christus ja en amen zijn voor dat vrezende volk, omdat Hij er Zelf plaats voor gemaakt heeft in hun harten. Anders wordt het nooit een wonder als God wat doet en Christus Zich wegschenkt.

"Ik help u", dat is het woord Zijner beloften aan de strijdende, vrezende kerk op aarde. Er is hulp besteld bij een Held Die verlossen kan en zal. Hij, dat is Christus, Die helpt in nood, is in Sion groot. Hij ondersteunt met Zijn rechterhand. Ik zal dragen en redden. Nooit vergeet Hij de hoop Zijner ellendigen, die vrezend komen, als gedragenen, tot de vensters van de ware Ark der behoudenis. Hij haalt ze binnen. Hij is een krachtige hulp bevonden in benauwdheid naar lichaam en ziel. Hij zorgt, als het leed genaakt, voor de vromen en hun goed. Ik zal zijn Die Ik zijn zal. Met een eed betuigt Hij, dat Hij de van de Vader gekregen en door Hem Zelf gekochte en betaalde Bruidskerk nooit zal doen omkomen in dure tijd of hongersnood. Het zijn Zijn beminden, Zijn Hefzibahs. Ja, zowel geestelijk als tijdelijk is het: *Ik zorg voor u.*

Zie, dit voorheen zo gedurig betoond, dat de Heere Zijn volk - dat is Zijn eigendom - heeft geholpen. Zie het volk door de woestijn en de Rode Zee en denk eens aan de tocht door de Jordaan. Maar vergeet in dit alles het voornaamste niet; dat is de Ark, ziende op Christus, de meerdere en enige geldende Ark der hulp en behoudenis voor al diegenen, die door God ontdekt, niet langer lid van eigen hulp kunnen zijn.

Hier worden het echte Mefiboseths, die moeten worden geholpen en gedragen aan des Konings tafel. Wat is het een wonder als God, door de ontdekking van Zijn Geest, hulpbehoevend maakt. Dat is tegen vlees en bloed, maar een Gode verheerlijkend en zielsprofijtelijk werk. Hier wordt Christus de enige Ark der hulp, de benodigde weg, waar Hij van zegt: Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven.

We denken aan David in de spelonk van Adullam. Daar kwamen tot hem allen, die benauwd waren en die een schuldeiser hadden en zij, wier ziel bitterlijk bedroefd was. En David werd overste over hen, dat wil zeggen regeerder, helper en bewaarder, de enige toevlucht. Wat een troost voor die allen, die hulpbehoevenden, grote en kleine, die naar ziel en lichaam, door de Geest ontdekt, buiten de meerdere David niet meer kunnen leven. Deze hulp is in alles, niets wordt uitgesloten.

Hoe vele zielen blijven zichzelf behelpen; de Heere ontdekke het vandaag nog, om buiten Jezus Christus en Diens volbrachte werk niet meer te kunnen leven en sterven. Het is Zijn gewone weg en Hij doe het verstaan, dat alleen nieten en nullen door Christus vervuld kunnen worden. Als Helper en Overste van de Vader verordineerd tot uw hulp! Helpen en brengen waar u niet wezen wil, dat is in die steil- diepe afhankelijkheid van God in Christus. Dat u meer in die geloofsoefening gebracht moge worden, in de gebruikmaking van deze Man van smarten, Christus, of als verhoogde Koning aan de rechterhand des Vaders.

O, dat u Hem als Helper, Die alles doet tot uw zoete zalige troost, mocht leren kennen. Dat u meer ingeleid moge worden in de benodiging van Zijn ambten, als Profeet, Priester en Koning. God ontdekke in veler hart de schadelijkheid van eigen hulp, die God niet verheerlijkt, de ziel geen troost geeft en Christus komt te verachten en versmaden. De Heilige Geest ontdekke, lere en fundere de kerk op dat enige Fundament en Hoeksteen, Die een krachtige hulp bevonden wordt in alle nood voor tijd en eeuwigheid, naar ziel en lichaam. Geen geval is te hopeloos of Hij kan en wil en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood volkomen uitkomst geven, zie ps. 68. Deze belofte is alleen voor de kerk, en niet voor mensen, die zichzelf kunnen helpen. God make er plaats voor, door die vrije gunst die eeuwig Hem bewoog, tot Zijn eer en uw troost. Arme zielen, die het nog buiten Christus zoekt om geholpen te worden met uw tranen en versjes en bekering, hoe zoet ook.

Christus en Die gekruist is alleen onze Hulp, buiten Hem is geen troost of hulp te vinden. Buiten Hem zijn het alle rietstaven die de hand doorboren en waar niet op geleund kan worden. In al uw drukwegen naar ziel en, lichaam moge u van God deze enige troost leren. Dat uw ziel vandaag eens moge leren uitroepen, door God ontdekt:

Geef mij Jezus of ik sterf! Want buiten deze enige, zoete, dierbare, gepaste en noodzakelijke Helper is er geen troost. Hij Zelf moge Zijn werk in deze volvoeren, door de werking van de Heilige Geest, die alleen Christus verheerlijkt in Zijn Persoon, Zijn werk, namen, ambten, naturen, staten en weldaden, tot eer van de Vader, ja van een Drieëinig God.

Deze woorden: "Ik help u", betekenen niet dat de Heere wat doet en dat zij de rest moeten doen, nee, geen gedeelde hulp. Gelukkig niet, anders zouden we de troost van de kerk benemen. Als Christus niet alles was voor een volk, dat in zichzelf niets is. Gans hulpeloos tot Hem gevloeden, zal Hij ten Redder zijn. Zijn belofte is: "Vrees niet, Ik help u, Ik ondersteun u met de rechterhand van Mijn gerechtigheid."

O, die Verbondstrouw aan dezulken, in tijden van benauwdheid zowel in- als uitwendig, om dan onverwachts te ervaren dat de Machtige Jacobs hun Hulp en hun Schild is, dat Hij de Zijnen niet begeeft, maar trouwe houdt en eeuwig leeft. Dan moet alle vrees wijken en worden de tranen gedroogd, zie Jes. 25: 8.

*U zullen, als op Mozes' bee,
wanneer uw pad loopt door de zee,
geen golven overstromen.*

Als de Heere niet bij ons geweest was, zo waren wij vergaan, ze zouden ons levend verslonden hebben. Hij zal de Zijnen nooit verlaten. Hoe donker ooit Gods weg moog' wezen, Hij, ziet in gunst op die Hem vrezen. Dat is kinderlijk vertrouwen, hetgeen de Heere in hun hart gewerkt heeft. Dat is die innerlijke hoogachting voor God, in Christus en door de Geest gewerkt.

Welzalig is hij, die al zijn kracht en hulp alleen van Hem verwacht. Ze zullen niet beschaamd worden. De Heere staat er Zelf voor in en zal Zijner handen werk bevestigen. Door innerlijke geloofskennis zullen zij van Zijn gewisse hulp in hun kruis- verzekerd worden. En dat niet alleen voor, maar ook door de doodsjordaan. Ja, tot in de eeuwigheid toe. Wat een troost, waar het mag worden geleerd op de bewaarschool, de plaats waar God Zijn kerk houdt in afhankelijkheid.

Om dan ten derde nog te mogen vernemen wat het inhoudt, een krachtige Verlosser te hebben. "En uw Verlosser is de Heilige Israëls" Wie zijn die uw?

Wel, dat zijn al de gekenden van eeuwigheid, de geliefden en beminden des Vaders, waarvan Hij in de stilte der nooit begonnen eeuwigheid gesproken heeft: "Hoe zal Ik ze onder de kinderen zetten, en geven het gewenste land?" Dat is Jacob, die God liefgehad heeft eer iets van hem begon te leven, toen was hij reeds in het Boek geschreven. O, dat wonder van de soevereine verkiezing van de Vader. Dat zijn diegenen, waarvan geschreven staat: "U heeft Hij (dat is God) mede levend gemaakt, daar u dood waart in de zonden en de misdaden."

Die "u" zijn in hun natuurstaat vijanden van God en hun naasten. Zie Titus 3: 3. Ook wij waren eertijds onwijs, dwalende, ongehoorzaam, enz. Zij hebben nooit naar God gevraagd of gezocht, maar als briesende paarden zijn zij voortgehouden op de brede weg des verderfs. Maar de Heere is hun te sterk geworden en dan moet Paulus uitroepen: "Wat wilt u dat ik doen zal?"

En de tollenaar, zich op zijn borst slaande, moet zeggen: "O God, wees mij zondaar genadig!"

Terwijl een ander weer smeekt: "Zoon Davids, ontferm U mijner." Dezulken beginnen aan zelfverlossing, ze voelen zich gebonden en moeten verlost worden en dan spreekt de Heere: Uw Verlosser is de Heilige Israëls, en men grijpt Hem aan. Nee, geliefden, deze Verlosser is voor die ziel de grootste verborgenheid.

Eens sprak de engel tot Maria: *Dat Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods*

Zoon genaamd worden. Hij is de Heilige, de Reine uit de maagd Maria geboren. Hij is de Verlosser, gekomen in onze natuur, maar zonder zonde, op deze vervloekte aarde; geheel vrijwillig door de liefde tot de deugden Gods des Vaders. "Ik kom om Uw wil te doen, Uw wet is in het midden Mijns ingewands."

Hij is de Heilige Israëls, zo nauw verbonden aan Zijn volk, want Hij is onzer één geworden. Uit Juda geboren, Die een Heerser zou zijn, een Verlosser van het grootste kwaad en Brenger tot het hoogste goed.

Hij is de meerdere Boaz. De Losser voor alle gebonden Ruths, die zichzelf niet meer verlossen kunnen, hoewel alles in het werk gesteld. Maar God doet een afgesneden zaak.

Verlossen is bevrijden uit een staat van gebondenheid, waarin men zich bevindt. Daartoe bracht Hij de losprijs, geen vergankelijke dingen, zilver of goud, maar de dure prijs van Zijn eigen hartebloed. Wat is er gegeven tot lossing van uw ziel, volk, uit de drievoudige dood? Hij moest zich laten binden om u te ontbinden, om u te verlossen naar ziel en lichaam, voor tijd en eeuwigheid, van uw zondeheerschappij, ongeloof, satan, wereld en eigen wil.

Verlossen is terugbrengen in Gods gemeenschap, waar de kerk uitgevallen is. Wat een ongekend, niet aan deze zijde van het graf begrepen wonder, dat deze Verlosser, Gods Zoon, Die spelende was voor het aangezicht van Zijn Vader, Zijn vermaak had met de mensenkinderen. Hij, Die gekomen is in een beestenkribbe of bak, en door die diepe vernedering, laster, smaad en hoon, ongekend zwaar lijden en sterven, het verlossingswerk volbracht heeft. Hierin wordt Hij de Weg, de Waarheid en het Leven voor Zijn kerk.

Hierdoor komt God aan Zijn eer en u aan de zaligheid. Hij is niet alleen Middelaar van verdiensten, maar ook van toepassing. De Heere make Zelf plaats voor deze enige Verlosser, Jezus Christus, en verheerlijke Zijn werk in uw harten, opdat de toepassing ervan moge worden gekend. Zoals eenmaal een Daniël, in een land waar men zich om God noch Zijn gebod bekommerde en de vijanden niet konden verdragen dat hij hen overtrof vanwege de voortreffelijke Geest, Die in hem was. Zij zochten hem te vangen in verband met zijn werk in het koninkrijk, maar niets was er te vinden. De vreze Gods kwam bij Daniël in zijn werk uit. De listen van satan en zijn handlangers tegen het levende Kind gaan soms ver. Ze dachten een list uit en probeerden hem te vangen op zijn godsdienst. De wet des Heeren schrijft voor, als een wet der liefde in Christus, om in evangelische heiligmaking Gods aangezicht gedurig te zoeken in de weg des gebeds, als de ademtocht der ziel. Toen ze dit wisten, hebben ze de koning een gebod laten tekenen met deze verschrikkelijke inhoud: Al wie in veertig dagen enig verzoek zou doen aan een mens of God, behalve u, o koning, die zal in de kuil der leeuwen geworpen worden. Dit was een wet van Meden en Perzen, dus niet te herroepen.

Verschrikkelijk zijn de listen van de hel en zijn onderdanen. De koning liep er in en tekende. Daniël dat horend, heeft naar gewoonte driemaal daags de knieën gebogen voor het aangezicht des Heeren. Om al zijn noden God bekend te maken, zijn hart voor Hem uit te storten met een geopend venster naar Jeruzalem. Christus als de grote Voorbidder aan de rechterhand des Vaders was zijn enige hoop en grond voor verhooring van de Vader in al zijn lichaams- en zielenood. De mannen vonden Daniël, smekend voor zijn God, en wendden zich tot de koning met hetgeen ze gehoord en gezien hadden. De koning werd zeer bedroefd toen hij dit hoorde. Zijn hart was goed om hem nog te verlossen, maar hij had getekend. Het vonnis was gevallen.

Er staat dat hij zich er mee bezig hield tot het ondergaan der zon. Gelukkig dat voor Daniël de zon niet onderging. Christus, zijn Verlosser, leeft en zal hem beschermen, ook in de leeuwenkuil. Al is het van buiten een stikdonkere nacht. Eindelijk moet de

koning gehoor geven en Daniël laten werpen in de kuil, met de wens van de koning aan Daniël: Uw God, Die u gedurig vreest en eert, Die verlosse u. De uitkomst is niet onzeker! Niet omdat deze aardse koning deze woorden sprak, maar de Koning der koningen sprak: "Ik help u en uw Verlosser is de Heilige Israëls", Hij, Die Zijn Woord te allen tijde waar maakt. Toen Daniël uit de kuil opgetrokken was, werd er geen schade aan hem gevonden, dewijl hij in zijn God geloofd had. Zo zouden we verder kunnen gaan. Zie de wonderlijke verlossing van de drie jongelingen uit de brandende oven. Zo wordt het door alle eeuwen bewaarheid, omdat God getrouw is voor een ontrouwe kerk en met een eed heeft bevestigd: "Vrees niet, u wormpje Jacobs, u volkje Israëls. Ik help u, spreekt de Heere, en uw Verlosser is de Heilige Israëls." De Heere Zelf doe ons door genade in de onderwerpelijke toepassing delen. Dan zullen we zeker met de dichter aanheffen, wat we nu samen willen doen uit Psalm 126: 2 en 3:

*God heeft bij ons wat groots verricht;
Hij Zelf heeft onze druk verlicht;
Hij heeft door wond'ren ons bevrijd,
Dies juichen wij, en zijn verblijd.
Breng, HEER', al Uw gevang'nen weder,
Zie verder op Uw erfvolk neder;
Verkwik het, als de watervloed,
Die 't Zuiderland herleven doet.*

*Die hier bedrukt met tranen zaait,
Zal juichen, als hij vruchten maait;
Die 't zaad draagt, dat men zaaien zal,
Gaet wenend voort, en zaait het al.
Maar hij zal, zonder ramp te schromen,
Eerlang met blijdschap wederkomen,
En met gejuich, ter goeder uur,
Zijn schoven dragen in de schuur.*

Toepassing.

Geliefden, er is maar één volk gelukkig en bevoorrecht. Die als wormpjes Jacobs verwaardigd mogen worden op goede gronden, van God gelegd, de eeuwigheid tegemoet te reizen en met Job te mogen instemmen: "Ik weet, mijn Verlosser leeft!" De poorten der hel zullen die gemeente niet overweldigen, want Christus heeft hen in Zijn beide handpalmen gegraveerd.

Wat ongelukkig om voor eigen rekening nog voort te leven. Het ellendigste is, zegt Ledenboer, dit niet te weten. Wij zijn van nature jammerlijk, arm, blind en naakt. Zonder God in de wereld. Zonder hoop en zonder de verbonden der beloften. Ach, lieve onbekeerde medereizigers, hoe oud u ook moge zijn, dat het de Heere behagen moge u nog met uzelf bekend te maken door waarachtige wedergeboorte. Dat Psalm 25 in uw leven eens waar werd:

*Wie heeft lust de Heer' te vrezen,
't Allerhoogst en eeuwig goed?
God zal Zelf zijn Leidsman wezen,
leren hoe hij wand'len moet.*

Hoe velen wandelen met een uitwendige verandering gerust de eeuwigheid tegemoet.

Hierover spreekt de Heere Zijn wee uit: "Wee de geruste te Sion en de zekere op de berg. van Samaria." Dat het gebed van Habakuk ons aller deel zou mogen zijn in deze doorvloeiende tijden: "Heere, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o Heere, behoud dat in het leven in het midden der jaren, in de toorn gedenk des ontfermen."

De Heere moge Zijn kerk als een lichtend licht en een zoutend zout, door de Geest van Christus, eerlijk en getrouw doen wandelen te midden van een krom en verdraaid geslacht. Om Zijn beeld meer en meer gelijkvormig te worden, en straks in heerlijkheid voor eeuwig van zichzelf te zijn verlost en nooit meer behoeven te zondigen. Het lied van Mozes en het Lam dan te mogen aanheffen: "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw dierbaar bloed."

Wij besluiten met de woorden van Johannes in Openbaring 22: 20 en 21: "Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, ik kom haastiglijk. Amen. Ja, kom, Heere Jezus! De genade van onze Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen."

10. De roeping van de profeet Jesaja Predicatie over Jesaja 6: 8

Ds. G.A. ZIJDERVELD

Psalm 92: 1

Lezen Jesaja 6

Psalm 78: 2 en 3

Psalm 99: 5

Psalm 132: 10

Mozes, de man Gods, heeft een veelbewogen leven gehad. Hij werd opgevoed in Egypteland aan het hof van Farao en onderwezen in al de wijsheid der Egyptenaren.

En zie, deze man was een schaapherder in de woestijn van Midian. We zouden ongetwijfeld zeggen: "Zijn leven was een mislukking." Maar dat was zo niet. Integendeel, God had Mozes verkoren om het volk van Israël te verlossen uit Egypte en te leiden naar Kanaän. Mozes moest wachten op Gods tijd.

Het is zo moeilijk voor ons om te wachten. We zijn dikwijls zo haastig in onze gedachten, woorden en wandel. Maar God weet de beste tijd te kiezen voor Zijn kerk. Dat is de tijd van Zijn welbehagen.

Zie, daar verschijnt de Heere aan Mozes aan de berg Horeb, in het brandende braambos. Mozes zag dat wonderlijke teken, een doornbos, welke brandde, maar niet verteerde. Hij ging er heen om dat wondervolle gezicht te bezien.

Toen hij zich spoedde om daarheen te gaan en het brandende braambos naderde, kwam een stem uit de doornstruik tot hem, welke hem in de oren klonk: "Trek uw schoenen uit van uw voeten, want de plaats waar u op staat, is heilig land."

God sprak tot hem, de Heere openbaarde Zich onverwachts aan hem. Hij zeide tot hem: "Ik zal u naar Egypte zenden om Mijn volk Israël te verlossen."

En Mozes? Was hij blij met deze boodschap? Hij had, toen hij veertig jaar was, zo sterk begeerd om het volk van Israël te verlossen! Jaren waren er heengegaan. Hij was nu tachtig jaar oud. Mozes maakte bezwaren. Hij zei: "Ze zullen mij toch niet geloven, dat ik in Uw Naam het volk moet verlossen. En wat moet ik zeggen tot het volk, als ze mij vragen wie mijn Zender is?" Toen zeide de Heere: "Ge moet tot het volk van Israël zeggen: De IK ZAL ZIJN DIE IK ZIJN ZAL heeft mij tot u gezonden."

God sprak met Mozes, maar hij had zeer veel bezwaren. Op het laatst zeide hij tot de Heere: "Maar ik ben een man, zwaar ter taal, ik kan niet spreken."

Toen zeide de Heere tot hem: "Wie heeft de mens de mond gemaakt, of Wie heeft de stomme of dove of ziende of blinde gemaakt? Ben Ik het niet, de Heere?"

Mozes bracht steeds opnieuw bezwaren naar voren. Hij had wonderen des Heeren gezien en hij moest die wonderen doen voor het aangezicht van Farao, maar nochtans was hij niet gewillig om te gaan. Mozes zeide tot God: "Zend toch door de hand desgenen die u zenden zou." De Heere beloofde hem kracht en zeide tot hem: "Ik zal met uw mond zijn en Ik zal u leren wat u spreken zult."

Zie, wanneer de Heere ons mond en wijsheid geeft, dan kunnen we spreken. Als we het verwachten van eigen, kracht, eigen sterkte en eigen wijsheid, dan loopt het op een teleurstelling uit. Maar wanneer Gods Geest ons leidt, de Heere ons Zijn genade schenkt en de Heilige Geest in ons hart werkt, dan wordt de mens bekwaam gemaakt om een getuige te zijn van de Naam des Heeren en om in Gods Kerk te arbeiden.

Wat hebben we nodig? Genade voor ons hart en Gods liefde in onze ziel. Wat is zo

nodig om in de kerk des Heeren te arbeiden? Een Goddelijke roeping om het Evangelie der zaligheid te verkondigen.

Het is God, Die onze ziel moet geven genade voor genade. De Geest des Heeren geeft speciaal licht en bijzondere gaven om het Woord Gods te prediken. Daarom heeft iemand, die als een ambassadeur de boodschap des heils brengt, zo nodig, dat Gods Geest hem geeft wat Mozes mocht ontvangen. Dat is een Goddelijke roeping, opdat het in onze ziel klinkt: "Ik heb u gezonden."

Gelukkig de man, die het van God Zelf weet, dat hij geroepen is om te prediken. De Heere schenkt aan een geroepen prediker de belofte: "Ik zal met uw mond zijn en Ik zal u leren wat u spreken zult." God staat in voor Zijn eigen werk. Daarom geeft de Heere aan de man, die Hij roept om het Woord des levens te verkondigen, de overtuiging en de verzekering, dat hij moet profeteren. God is het, Die genade schenkt. De Heere is het, Die Zijn Geest geeft in het hart. Het is God, Die voor Zijn Kerk zorgt.

God heeft aan oud-Israël profeten geschonken. De Heere heeft aan de kerk van het Nieuwe Testament apostelen gegeven, en tot op de dag van heden roept Hij mannen in Zijn kerk, die Hij Zelf afzondert en bekwaam maakt door Zijn Geest, opdat ze aan Jakob zijn zonden en Israël zijn overtredingen zullen verkondigen. God laat aan verloren zondaren verkondigen, dat er genade is door het bloed van Christus.

Komt, we willen met elkaar stilstaan bij wat we opgetekend vinden in het Woord des Heeren, in de profetie van Jesaja, daarvan het 6e hoofdstuk, het 8ste vers. Daar lezen we Gods heilig Woord:

Daarna hoorde ik de stem des Heeren, Welke zeide: "Wie zal Ik zenden, en wie zal voor Ons heengaan?" Toen zeide ik: "Zie, hier ben ik, zend mij heen."

DE ROEPING VAN DE PROFEET JESAJA:

1. Jesaja gevoelt zijn onbekwaamheid;
2. Jesaja wordt door Gods Geest gezalfd;
3. Jesaja is gewillig om te prediken.

De Heere is groot, God is vol majesteit, macht en kracht. De Heere is de Schepper van alles wat we aanschouwen. De hemel is Gods troon en de aarde is de voetbank van Zijn voeten. Wij, mensen, hebben dikwijls zulke kleine gedachten van God. Wij denken meestal te gering van de Almachtige en hebben vaak zulke grote gedachten van onszelf.

Wanneer we nu de hemel nemen en de aarde, en we vergelijken ze met elkaar, wat blijft er dan over van onze aarde? De aarde is één van de kleinste hemellichamen, niet meer dan slechts een stip van het grote heelal.

Hoe groot is God, Die daar woont en troont in de hemel der heerlijkheid; Hij is bekleed met macht en majesteit! God is zo groot en ook waardig om gekend, gediend en geëerd te worden. Wij, nietige mensen, zijn aardbewoners. Er zijn ook schepselen Gods, die in de hemel wonen. Dat zijn de engelen Gods, de heilige geesten, die de troon des Heeren omringen.

Wie is de onbetwiste Heerser over alles in hemel en op aarde? Dat is de almachtige God. Hem moeten we eren en verheerlijken. Gelukkig het schepsel, dat God mag verheerlijken en de Almachtige kennen!

De engelen Gods omringen de troon des Heeren en ze roepen het uit dag en nacht: "Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen!"

O, dat we eens meer mochten denken aan de dingen die boven zijn, waar God is; om

Zijn macht en majesteit te overdenken, en te beleven dat Hij genadig en barmhartig is. Jesaja werd door God geroepen om het Evangelie der genade te verkondigen aan het volk van Israël. Hij was de zoon van Amos. Zeer waarschijnlijk was hij van koninklijken bloede. De Heere eerkoor hem om het volk van Israël het Woord des levens te prediken.

De roeping van Jesaja is krachtadig geweest. Niet alle profeten van oud-Israël hebben zulk een duidelijke en heerlijke roeping ontvangen. Zo is er ook onderscheid in onze tijd in de roeping van de dienaren, die God uit de kinderen der mensen neemt en die Hij een plaats geeft in Zijn kerk. Er is geen eenvormigheid in Gods werk. Daar zijn sommigen van de dienaren van het Evangelie, die een heel duidelijke, heldere roeping van God hebben, zodat velen er jaloers op zijn. Wij zijn spoedig geneigd om onze bekering en de roeping tot het ambt van herder en leraar te vergelijken met wat anderen daarvan beleefd hebben.

Jesaja was één van de mannen Gods, die op zeer duidelijke, heldere wijze door God geroepen werd tot profeet. Wat gebeurde er in het jaar, dat de koning Uzzia stierf? Toen ontving Jesaja een gezicht in de hemel der heerlijkheid. De gordijnen der heerlijkheid werden voor hem geopend en daar zag hij door de luchten heen in de hemel der heerlijkheid. Hij kreeg een heerlijk hemels visioen. Hij mocht blikken in de hemel en daar zag hij in de geest een wonderschone troon, de troon des Almachtigen. Daar zag hij de Heilige Israëls, God Zelf.

We moeten dit goed verstaan, opdat we geen verkeerde voorstelling van de Heere zullen maken. God is een Geest. God is geen mens, o nee, Hij is geen engel, maar Hij is de Heilige God. Hij is ook onzichtbaar. De Heere openbaart Zich op wondervolle en heerlijke wijze. Daarom moeten we hier denken aan symbolische taal. In het gewaad der taal wordt de heilige God ons voorgesteld. Wij zijn mensen, vergeet dit nooit; wij zijn uit de aarde aards, maar God is de Almachtige en de Eeuwige. Jesaja zag de troon des Heeren en hij aanschouwde de heiligheid Gods. Hij zag de heerlijkheid des hemels in al zijn schoonheid en pracht. O, wat is de hemel groot en heerlijk, vol van Goddelijke luister en heerlijkheid. Er zijn op aarde schone bergen en prachtige landschappen. Er is op aarde rijke verscheidenheid in Gods prachtige schepping. Maar in de hemel is het veel schoner, heerlijker en indrukwekkender dan iets van wat er op de aarde te zien is en te bewonderen.

Er zijn tijden, dat de wereldgroten samenkomen om besprekingen te voeren. Ze spreiden dan hun macht, rijkdom en grootheid ten toon. Maar wat is de aardse macht in vergelijking met de heerlijkheid des hemels? Dan vallen alle groten der wereld met al hun macht, pracht en praal in het niet weg. Dat is aardse glorie. Maar in de hemel vinden we de glorie Gods. Jesaja mocht het in een hemels vergezicht aanschouwen. Daar zag hij de engelen Gods, de serafs, die boven de troon zijn, de Heere dienen in Zijn tempel.

Er zijn in de hemel heilige serafijnen en cherubijnen. Er zijn engelen, die altijd in de hemel om de troon zijn. Dat zijn Gods dienaren, die Hem op speciale wijze eren en verheerlijken. Er zijn ook engelen, die God uitzendt door het groot heelal om Zijn woord te volbrengen. Er zijn ook strijdengelen, die uitgaan naar de aarde om de kerk des Heeren te beschermen tegen de duivelse invloeden van satan.

Jesaja zag daar in de hemel de serafs. Hij aanschouwde ze in hun hemelse heerlijkheid. Ze hadden allen zes vleugelen. Met twee bedekten ze hun aangezichten, met twee bedekten ze hun voeten en met twee andere vleugelen konden ze vliegen.

Wat betekent dit alles? Dat ze met twee vleugelen hun aangezicht bedekten, kwam omdat ze in de tegenwoordigheid van God waren. God is zó heerlijk, dat zelfs de heilige engelen voor de Koning der koningen hun aangezichten met vleugelen

bedekken. Met twee bedekten ze hun voeten. Dit is een bewijs, dat ze God eren. De engelen zijn geen zondaren en niettegenstaande dat hebben ze vleugelen om zichzelf te bedekken omdat ze daar in de onmiddellijke nabijheid Gods zijn. De Heere is zo groot en heerlijk, Hij moet op volmaakte wijze geëerd en gediend worden. En met twee vleugelen vlogen ze. Ieder ogenblik waren ze gereed om een bevel van hun Koning uit te voeren.

Wat vernam Jesaja? Hij hoorde de engelen Gods spreken. Ze jubelden het uit en zeiden: "Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen; de ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol." De hemel is vol van Gods heerlijkheid, macht en majesteit. Jesaja was onder de indruk gekomen van de grootheid Gods en van de heiligheid des Heeren. O, dat het ook ons persoonlijk gegeven moge worden om te leven onder de indrukken van Gods heiligheid. Wat zouden we wandelen in godzaligheid als we de heiligheid des Heeren voor onszelf mochten beleven. God is heilig, Hij woont onder de lofzangen Israëls.

Wat beleeft Jesaja als hij de heiligheid des Heeren en de schoonheid in de hemel aanschouwt? Hij roept in ontroering uit: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben en woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is." Hij gevoelde zijn onreinheid en nietigheid.

Het is voor ieder persoonlijk nodig, dat we dat beleven voor ons hart. Dat is niet alleen nodig voor degenen, die geroepen worden tot profeet of tot een verkondiger van het Evangelie, dat is noodzakelijk voor ons allen. We moeten het beleven, dat God heilig en rechtvaardig is, en ons buigen voor de God van hemel en aarde. Laten we gelijk de engelen in de hemel onze aangezichten bedekken voor de heerlijkheid des Heeren, onder de indrukken van Gods grootheid en majesteit.

De engelen hebben niet gezondigd. Vergeet niet, dat wij in andere omstandigheden tot God staan dan de heilige engelen. Wij zijn gevallen zondaren. Wij zijn overtreders van Gods geboden, onrein van het hoofd tot de voeten. Dat heeft Jesaja beleefd en dat moeten ook wij ervaren: "Wee mij, want ik verga. Wee mij, want ik ben een onreine zondaar. Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben. Wee mij, dat ik tegen al Gods geboden gezondigd heb."

Dit moeten wij persoonlijk beleven in ons hart. Dat moeten inzonderheid zij ervaren, die in de kerk een plaats ontvangen, hetzij als predikant, ouderling, diaken of evangelist. Ze moeten in hun eigen zieleleven ervaren, dat ze onrein zijn, dat ze zondaren zijn, die voor God niet kunnen bestaan. "Dewijl ik een man van onreine lippen ben."

Dat moeten inzonderheid zij beleven, die het Woord des levens prediken, opdat ze de weg der zaligheid zouden kunnen tekenen voor het volk, dat aan hun zorgen is toebetrouwd. Het is noodzakelijk om te vertellen wie God is in Zijn macht en heerlijkheid, maar ook wie de Heere is in Zijn genade en ontferming. Het is voor een prediker van het Woord van God zo nodig om eigen onreinheid, eigen schuld en zonde beleefd te hebben. Een verkondiger van Gods genade moet zelf de genade des Heeren voor eigen hart ontvangen hebben. Want als we dat zelf niet ervaren hebben; hoe zullen we het anderen kunnen verkondigen? Hoe komt het, dat er zoveel afval gekomen is in de kerk? Omdat er vele leiders van het volk het leven der genade zelf niet kennen. En: Zo de priester, zo het volk.

Dat er toch een gedurig gebed moge opgaan uit het midden van de gemeenten, opdat de Heere jonge mannen moge roepen, die door Zijn Geest geleid, door God bekeerd en door Hem worden afgezonderd tot predikers van het Evangelie. Deze jongelingen, die God roept om Zijn Woord te prediken, ervaren het: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben." Wanneer de Heere een mens bekeert,

beleefd hij het, dat hij een verloren zondaar is. Iedereen die door God van dood wordt levend gemaakt, ervaart in zijn ziel: "Wee mij, ik verga." De Heilige Geest geeft onze ziel licht en dan leren we meer en meer eigen zonden en Gods genade kennen. Wanneer het God behaagt om onze ziel in het paradijs te brengen, wordt het ervaren voor het hart, dat we geheel melaats zijn, onrein en doodschuldig. Het wordt beleefd, dat we reeds in Adam tegen God zijn opgestaan. Dan wordt het ervaren: "Wee mij, ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben."

Dat wordt duidelijk beleefd als de ziel voor Gods heiligheid wordt gesteld. Het wordt ervaren, dat we geheel onrein zijn en dat God ons naar recht verstoten moet. Wanneer Christus Zich openbaart als Borg voor onze ziel en voor ons optreedt in het heilig gericht, spreekt God de Vader ons vrij van schuld en straf. "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben." Dat wordt beleefd als God iemand roept om het heilig Evangelie te verkondigen. De man die daartoe geroepen wordt, zegt: "O Heere, ik ben onbekwaam en onwaardig om het Woord des levens te prediken. Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben."

Deze belijdenis is tegen de trotsheid van de mens. Van nature zoeken we onze eigen eer en eigen roem.

Ge zegt: "En een kind van God, zoekt die ook eigen eer?" Ja, als God ons niet bewaart, nemen we de kroon van Christus' hoofd.

Ge zegt: "Is het dan zó erg met de mens?"

Ja, de mens is een eerrover Gods.

De geestelijke hoogmoed is een gruwel in het oog des Heeren. Dat God ons moge bewaren om toch niet te roemen in eigen krachten, en niet te denken: "Ik ben een bijzonder mens, een verkoren man", want dan kan God ons niet gebruiken in Zijn kerk. We moeten het steeds beleven: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben."

Het is zo nodig, dat God onze lippen aanroert met een kool van Zijn altaren. Jesaja zegt: "Ik woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirscharen gezien." Weet u wat dan beleefd wordt? Hoe dichters onze ziel mag komen bij de Heere, hoe meer we onze onreinheid en onze schuld zien en gevoelen. We kunnen wel veel praten over schuld en over onreinheid. Maar dat is nog geen beleving van onze zondes Schuld. Er zijn mensen, die er een gewoonte van maken om te vertellen hoe slecht ze zijn. Dat we grote zondaren zijn, is wel waar; en dat we onrein zijn, is een droeve werkelijkheid; maar als we er geen last van hebben, is het maar praten. Als we geen smart over de zonde beleven, is het niets anders dan redeneren over de waarheid zonder de beleving. Dan is het goddeloos! Er zijn daarentegen ook veel mensen, die niet weten dat ze onrein zijn, en die toch dadelijk maar spreken over de genade Gods. Dat is zelfbedrog!

Het moet steeds door ons beleefd worden: "Ik ben onrein. Ik heb de Heere der heirscharen gezien."

Hoe dichters een ziel tot Gods troon mag komen, hoe dichters ze in contact met God komt, hoe meer ze haar eigen onreinheid zal inleven, haar schuldgevoel en haar onbekwaamheid erkennen en haar eigen blindheid toestemmen. O, hoe dichters bij God, hoe kleiner de mens wordt. En hoe verder van God, hoe groter we in onze eigen inbeelding worden. Dit is een algemene regel, dit is absoluut toepasselijk op het gehele geestelijke leven. Daarom, dat we toch arm mogen worden en klein en ootmoedig voor het aangezicht des Heeren, want dan openbaart God Zich aan ons hart. Wanneer we in hoogmoed des harten leven en in trotsheid wandelen, dan is er geen plaats voor Gods genade, dan is er ook geen plaats voor Christus en geen plaats voor de bediening van Gods Heilige Geest.

Jesaja was in de onmiddellijke tegenwoordigheid Gods en hij riep het in ontroering uit: "Wee mij, ik verga." Hij gevoelde zijn onreinheid en schuld en zijn onwaardigheid voor God. Jesaja zei: "Hoe zou ik kunnen prediken, ik, zulk een onreine man? Ik, zulk een groot zondaar? Ik verga, ik kan voor God niet bestaan. En hoe zal ik dan de mond Gods tot het volk zijn?"

Deze schuldbekentenis en oprechte belijdenis werd door de Heere gehoord. En wat gebeurde er? De Heere gaf aan één van de serafijnen het bevel om een weldaad te schenken aan Jesaja. Eén van de serafs ging naar het altaar des Heeren en nam één van de kolen van het altaar en die bracht hij aan de lippen van Jesaja. Toen gebeurde er een wonder, het wonder der schuldvergiftigenis. Hier hebben we een beeld van de verzoening van Christus. Er was een altaar in de tempel. Dit altaar wees heen naar het dierbare borgwerk van de Zoon Gods.

Christus was nog niet op aarde gekomen om voor de zonden van Zijn uitverkorenen te betalen, maar oud-Israël geloofde in de komende Verlosser.

Het volk, dat in de tempel aanbad en door Gods Geest geleid werd, mocht het ervaren, dat de verzoening zou komen door het Lam, Dat Zich zou geven als een Offer voor de zonde. Jesaja leefde dat in, want één van de serafijnen - een heilige engel - nam één van de kolen van het altaar en bracht die tot Jesaja. Wat lezen we? Het Woord Gods klonk tot zijn ziel: "Alzo is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend." Het is zo nodig voor onszelf om te leren: "Wee mij, ik verga." Wanneer dat ervaren wordt voor eigen zieleleven, wordt het ook beleefd, dat er gebed geboren wordt in ons hart, een gebed om verlossing, een smeekgebed om verzoening. Het wordt ervaren, dat er genade is, een weg van verlossing, want God openbaart Zich aan het hart. O wonder van genade, de Heere spreekt in Zijn liefde en gunst tot de ziel.

En wanneer het door Gods grote goedheid ons gegeven wordt om meer licht van de Heere te ontvangen, wordt het beleefd om Christus persoonlijk voor ons hart te leren kennen.

Maar hoe het ook zij en in welke stand van het geestelijk leven een ziel ook staat, de genade, die God schenkt, is alleen door de gerechtigheid van Christus. De Heere ziet Zijn volk altijd aan in de Zoon van Zijn eeuwige liefde. Dat werd zalig en dierbaar door Jesaja ervaren en het wordt beleefd door allen, die de Heere ootmoedig vrezen.

Wat een weldaad is het voor onze ziel als God ons licht geeft over het werk van Christus, zodat we de enige Middelaar leren kennen als de grote Held Gods. De Heere onderwijst Zijn volk door Zijn Geest en schenkt hun dierbare geloofsoefeningen. Zie, daar wordt een kool genomen van het altaar in de hemel. De Heilige Geest toont de ziel de verdiensten van Christus' Middelaarswerk en schenkt ze aan het hart van Gods volk. Jesaja mocht deze rijke geestelijke weldaad beleven terwijl hij geroepen werd om het Evangelie aan het volk te verkondigen. Hij mocht uit de mond des Heeren horen: "Alzo is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend."

Misdaden. We hebben vele misdaden. Het is nodig, dat we onze misdaden belijden, onze zonden erkennen en het zondepak gevoelen dat op onze schouders rust. Maar gelukkig als het Di zwaar wordt, dat we niet verder kunnen leven en God om genade smeken, zodat het zondepak van onze schouders wordt genomen. O, dat we het voor onszelf uit de mond des Heeren mogen horen: "Uw misdaad is van u geweken en uw zonde is verzoend." God openbaart Zich in Zijn eeuwige liefde aan allen die Hem in oprechtheid vrezen. De Heere schenkt genade aan al degenen die voor Hem wandelen. Ge zegt wellicht in uw hart: "Maar er is toch onderscheid in de leidingen van Gods Geest met Zijn volk?"

Ongetwijfeld, er is ook zeker onderscheid in het licht dat God aan Zijn kinderen geeft.

Wanneer God Zijn genade schenkt, ontvangt de ziel troost. Dan kan het heel goed gebeuren, dat de zondaar, die pas wedergeboren is, zegt: "Nu zijn al mijn zonden vergeven en mijn schuld is verzoend." Een ziel, die het mag ervaren dat er voor haar genade is, gaat spreken over dat wonder en denkt: "O, nu is al mijn schuld vergeven." Maar in de weg van verdere onderwijzingen van Gods Geest wordt het ervaren, dat ze een Borg en Middelaar nodig heeft om met God verzoend te worden. De Kerk des Heeren beleeft het, na rijke vertroosting van God ontvangen te hebben: "Doch gij waart naakt en bloot." Daarom hebben we het zo nodig, dat Christus aan onze ziel geopenbaard wordt en dat de Zoon Gods Zich aan ons hart wegschenkt.

Nu is God eeuwig vrij hoe ver Hij Zijn volk leidt, maar voor een man die het Evangelie moet prediken, is het een grote weldaad, als de Heere hem meer genade schenkt dan anderen van Zijn kinderen. Het behaagt de Heere dikwijls om degenen, die Hij verkiest om het Evangelie der zaligheid te verkondigen, toe te rusten met de gave der welsprekendheid. God is daarin eeuwig vrij. Maar als we met de gaven, die God geeft, hoogmoedig worden, dan is het beter dat de Heere ze ons niet geeft. De Heere geeft degenen, die het Evangelie moeten prediken, dikwijls meer inzicht in de waarheid, opdat ze voor Gods volk een leidsman zullen zijn tot Christus.

Gelukkig de prediker, die uit eigen ervaring kan en mag spreken van de rijkdom van Gods genade, opdat hij Christus zal kunnen verkondigen in Zijn schoonheid, dierbaarheid, heerlijkheid en in Zijn voortreffelijkheid. Daardoor worden Gods kinderen vertroost en bemoedigd op de pelgrimsreis door het leven en ontvangen ze geestelijk onderwijs voor hun hart.

Het is voor onze zielen zo profijtelijk en noodzakelijk om Christus voor eigen hart te kennen, niet alleen in het gezicht, maar om Hem ook te mogen kennen als ónze Verlosser, Middelaar en Zaligmaker.

Jesaja heeft het ervaren, dat God zijn schuld vergaf. Het staat hier in Gods Woord opgetekend. Leest het voor uzelf. De Heere schenkt aan Zijn volk rijke beloften. Wat een troost en blijdschap is het voor ons hart Gods beloften te beleven. Er zijn mensen in onze tijd, die zeggen: "Wedergeboorte is hetzelfde als rechtvaardigmaking." Dat is absoluut onbijbels en tegen de waarheid Gods. Wanneer men het wezen en het welwezen des geloofs door geestelijke onwetendheid met elkaar vermengt, dan is het te vergeven. Maar zo men opzettelijk geen onderscheid naakt tussen de beloften Gods en de verzekering des geloofs, is het droevig.

We leven in een tijd van oppervlakkigheid, in een tijd, dat de grenzen weggevaagd worden tussen de wereld en tussen de kerk. Het is zo jammer, dat velen, die het Evangelie van Gods rijke genade verkondigen, niet meer spreken over de standen van het geestelijke leven. Er zijn standen in het geestelijke leven. Gods kinderen met rijke zielservaringen kunnen vertellen van de beloften des Heeren, de kennis van Christus en de vrijspraak van hun ziel. Het is een grote weldaad als God onze ziel vrijspreekt van schuld en straf en een recht geeft tot het eeuwige leven. Dat mocht Jesaja persoonlijk ervaren. Het staat hier zwart op wit in Gods Woord beschreven: "Alzo is uw misdaad van u geweken en uw zonde is verzoend."

Weet u wat Jesaja kreeg toen de Heere zijn ziel vrijspreekte?

Hij werd gezalfd met de Geest des Heeren, gezalfd tot het profetisch werk. Jesaja gevoelde zijn eigen onbekwaamheid en onwaardigheid. Het is nodig, dat we onze onwaardigheid en onreinheid kennen, en inleven voor ons hart dat Christus onze Verlosser is. Maar inzonderheid is het zo noodzakelijk voor hen die de kerk des Heeren moeten gaan leiden, dat ze bekleed worden met ootmoedigheid. De Heere geeft aan jongelingen, die Hij in Zijn Kerk roept, de zalving van Zijn Geest. Ze

worden niet alleen door Gods Geest vertroost, maar ze worden ook door de Geest des Heeren verder onderwezen en gezalfd.

Gezalfd door Gods Geest. Jesaja mocht dat beleven voor zijn eigen hart. Wat was dat voor zijn ziel een blijdschap! Wat was dat groot voor zijn hart! Daar kwam een stem uit de troon des Heeren en het klonk door de hemel der heerlijkheid: "Wie zullen Wij zenden tot het schuldige volk van Juda? Wie zal Ik zenden tot Mijn volk en wie zal voor Ons heengaan? Wie zal de boodschap, die Ik tot dit volk en tot de volkeren der wereld spreek, brengen, en wie zal voor Ons aangezicht heengaan om dood en leven te verkondigen, om aan schuldige zondaren te vertellen, dat er genade is door het bloed van Christus? Wie is hij, die Mijn Naam zal spreken tot het volk?"

Deze stem werd door Jesaja gehoord en hij wist wat er in zijn ziel was gebeurd. Jesaja was eerst een persoon, die zeide: "Heere, ik ben onrein, ik kan niet spreken, ik kan Uw Woord niet verkondigen." Daarna was Gods rijke genade aan zijn hart geschonken, ja, zijn ziel was gered. Wat was er dan gebeurd? Hij had zichzelf onvoorwaardelijk aan Gods heilige leiding en voorzienigheid mogen overgeven en was gewillig geworden om te arbeiden in de kerk des Heeren. Jesaja zeide met een volkomen overgave van zijn hart op de roepstem Gods: "Zend mij heen."

"Zend mij", dat is een kenmerk van het geestelijke leven. Wanneer God een mens bekeert, wie we ook zijn, dan willen we ons leven in de dienst des Heeren besteden. We mogen een jongen zijn of een meisje, we mogen een man zijn of een vrouw, maar dan is het de begeerte van ons hart om God te eren en te verheerlijken. We willen zo gaarne wat doen voor Gods Kerk. U zegt: "Maar iedereen kan toch geen diaken, ouderling of Evangelist zijn?"

Nee, dat gaat niet, iedereen kan geen leraar zijn. Maar ze begeren allen om te arbeiden in Gods Koninkrijk en ze mogen het ook allen doen.

Ge zegt: "Allen?"

Ja zeker, ze mogen allen getuigen van de Naam des Heeren. Ze mogen allen spreken van de goedertierenheden, Gods, vertellen wat de Heere is voor een doodschuldig zondaar. Ze mogen Gods deugden verkondigen en spreken van het wonder van vrije genade, de heerlijkheid des Heeren bewonderen en de vertroostingen genieten, die God aan het hart geeft. We kunnen nooit te veel spreken van Gods liefde en de schoonheid van Christus. Jesaja hoorde de stem Gods: "Wie zal Ik zenden en wie zal voor Ons heengaan?" Toen zeide de man, wiens zonden vergeven waren: "Zend mij heen."

Ge zegt: "Dan was Jesaja toch wel anders dan Mozes."

Nee, helemaal niet. Jesaja heeft zeer veel bezwaren gehad om het Woord Gods te verkondigen, toen hij zijn onbekwaamheid moest inleven en hij zijn onreinheid zag. Hij zeide: "Heere, dat kan niet, onmogelijk! Ik ben zulk een onrein mens; ik woon in het midden van een volk dat onrein is. Mijn lippen zijn onrein, ik ben een onreine zondaar. Hoe zal ik Uw heilig Woord verkondigen? Nee, dat kan niet."

Maar toen de Heere Zijn rijke genade aan het hart van Jesaja had geschonken, was alles anders geworden. Hij was niet hoogmoedig geworden met Gods weldaad, nee, hij was ootmoedig geworden. Hij was klein voor God geworden en hij was ook gewillig geworden om de boodschap van zonde en genade te verkondigen aan het zondige Juda.

Weet u hoe het is met de mens? Van nature hebben we onszelf lief en hebben we niets voor God over.

Ge zegt: "Niets voor God over, de mens is toch zo godsdienstig?"

Ja zeker, maar vele mensen zijn alleen godsdienstig uit angst voor dood en oordeel.

Duizenden zijn godsdienstig omdat ze denken daardoor in de hemel te komen. Maar als God met Zijn Geest gaat werken in ons hart is het ons alleen om God te doen, om Zijn gemeenschap en om Zijn genade.

Wat is de beleving van een wedergeboren zondaar? Hij ervaart het en hét leeft in zijn hart: De heilige God, Die mij Zijn Woord heeft geschonken, Zijn genade heeft gegeven, Zijn liefde in het hart uitgestort, Die kan het ook aan anderen geven. Ieder die God vreest, wil gaarne een middel in de hand des Heeren zijn, opdat ook anderen gered worden. Wanneer God door Zijn Geest in onze ziel werkt, worden we niet alleen ernstig in onze levensopenbaring, maar we krijgen ook liefde voor onze medereizigers naar de eeuwigheid. Al is het dat we van onszelf egoïstisch zijn - en dat blijven we en dat is erg - maar er zijn toch ogenblikken in het leven van Gods kinderen, dat ze de eer des Heeren en het heil van Gods kerk bedoelen. Wanneer de Geest des Heeren krachtig in ons hart werkt, begeren we om God te verheerlijken en dan beoefenen we het ook. Dan zijn we gewillig om het pad van Gods geboden te bewandelen.

Wanneer God gaat werken zijn we geen baas meer over onze eigen tijd en ook geen baas meer over het geld dat God ons heeft gegeven. We vragen om licht aan de Heere en we onderwerpen ons in alles aan Gods wil. We bidden: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal."

Dit wordt ook onze zielsgestalte wanneer de Heere ons roept om Zijn Woord te verkondigen. De jongeling, die God roept om te prediken, ziet er meestal tegenop als een berg. Dat is geen wonder, het werk in Gods Koninkrijk is gewichtig en zeer verantwoordelijk. Daarentegen zijn er velen, die het gaarne willen doen. Wanneer het voortkomt uit de liefde tot God is het goed. Maar als het te doen is om wat meer te zijn dan een ander, is het van de mens. Dan is het goddeloosheid, ja, zelfs een gruwel in Gods ogen.

Het is ongetwijfeld een weldaad als God een mens verwaardigt om het heilig Evangelie te verkondigen. De man, die door de Heere Zelf geroepen is, heeft tijden dat hij alles voor God over heeft, hij is zelfs gewillig om oneer te dragen en verguizing te beleven, alles om 's Heeren wil. O, dan zegt de ziel: "Zend mij heen." We zijn dan helemaal gewillig om God te gehoorzamen. Wie zal er niet tegen opzien om het gewichtig ambt van prediker op zich te nemen? Maar als de Heere werkt, is de mens, die Hij roept, gewillig, want God maakt hem gewillig. De Heere heeft een gewillig volk op de dag van Zijn heirkraft.

Jesaja werd geroepen en zo zond de Heere hem uit. God heeft hem gebruikt tot een rijke zegen voor Zijn kerk. Wanneer we daarover denken, kunnen we met de dichter zingen van wat God aan Jesaja schonk.

Laten we daarvan zingen uit Psalm 99: 5

*Ook was Samuel,
op Gods hoog bevel,
biddend voor Zijn volk,
Als een hemeltolk.
Hij en and'ren meer
riepen tot de Heer',
Die met gunstig' oren
hun geroep wou horen.*

Jesaja werd op krachtdadige wijze geroepen tot het ambt van profeet. De Heere heeft hem wijsheid gegeven en bekwaamheid geschonken om Zijn Woord te prediken. Hij

heeft het eerst ervaren, dat hij onrein was, en zijn onbekwaamheid ingeleefd. Toen heeft de Heere Zijn genade op rijke wijze hem geschonken, zijn zonden vergeven en hem geroepen om het Woord des levens te verkondigen. Hij zeide: "Zie, hier ben ik, zend mij heen."

Het was niet zo, dat Jesaja zich aanbood. Er zijn er tegenwoordig veel, die zichzelf aanbieden om te werken in de wijngaard des Heeren. De Heere verkiest zondaren ten eeuwigen leven. Ze worden door Gods Geest levend gemaakt en ontvangen genade. God verkiest ook mannen om in Zijn wijngaard te arbeiden. Van de roeping en verkiezing Gods om het Evangelie te prediken, moet iedere leraar voor zichzelf bewust zijn. Want al is het dat de mensen zeggen: "Die jongeling is wel geschikt om predikant te worden", dat zegt op zichzelf niets. Maar als de Heere ons roept tot het wondervolle ambt, dat zegt alles. En als het Gods werk is, dan geeft de Heere daarvan Zelf getuigenis. Waardoor? Wel, door Zich te openbaren in Zijn gunst en genade aan het hart van degenen, die Hij roept. Dan geeft de Heere ons wijsheid en verstand en een plaats in het midden van Zijn volk. Het is een weldaad, als het volk des Heeren ons draagt op de vleugelen des gebeds, en als een jongeling of een jongeman, die verkoren wordt om het Evangelie te verkondigen, ook in het hart van Gods volk verklaard ligt.

De Heere is het, Die voor Zijn kerk zorgt. Maar wij hebben allen een heilige roeping. Menigmaal wordt er gesproken over de geesteloosheid van onze tijd. We klagen er over, maar doet het ons pijn? We hebben nodig een geestelijke opwekking, een hervorming zoals in de zestiende eeuw.

Ge zegt: "Dat is waar, dat stem ik van harte toe."

Maar bidden we erom? Brengen we de nood van de kerk des Heeren aan de troon Gods? We kunnen gemakkelijk zeggen: "Dat is een man, die het Evangelie predikt en hij kent zelf het leven Gods niet." Het is mogelijk, dat we gelijk hebben. Maar smeken we de Heere of Hij mannen wil geven, vol des geloofs en van de Heilige Geest? Bidden we de Heere of onze ogen onze leraars mogen zien en dat God in die weg een geestelijke reformatie moge geven? Het is waar, God moet een reveil geven. Maar de Heere gebruikt daarvoor mannen om het Evangelie onder ons volk en in de gemeenten te prediken. Dat het in ons hart moge leven: "Och, dat al 's Heeren volk profeten waren en dat God Zijn Geest gawe!" De Heere zal Zijn kerk nooit verlaten, want Hij heeft het gezegd: "Ik ben met ulieden al de dagen, tot aan de voleinding der wereld."

O, dat het ons voortdurend gebed zij, dat de Heere moge werken tot bekering in de harten van de jeugd, in de harten van ons volk, maar ook, dat Hij werkzaamheden geve in het hart van jongelingen, opdat ze geroepen zullen worden tot de arbeid in Zijn kerk. Vergeet niet: Dat is onze heilige plicht.

De Heere gaf Jesaja aan Zijn kerk. Het is een zegen des Heeren als God ons profeten geeft. Profeten zijn er veel in de wereld, maar allen die zich profeten noemen, zijn geen profeten des Heeren. Er zijn profeten, die altijd zeggen: "Vrede, vrede en geen gevaar." We hebben profeten nodig in de geest van Israëls oude profeten, die niet bevreesd zijn om het volk de waarheid Gods te vertellen en het Woord des Heeren in oprechtheid te prediken zoals het is. Dat is dood en leven, zegen en vloek, dat is ellende, verlossing, en dankbaarheid. We hebben de prediking van vrije genade nodig: God op het hoogst verheerlijkt en de zondaar diep vernederd.

Niet de prediking waar de mens in het centrum staat, maar de Evangelieboodschap van Gods rijke genade aan een doodschuldige zondaar. God is het, Die aan Zijn kerk denkt en Die Zijn Sion nooit begeven zal. God moge ons mensen geven, die Hij afzondert tot de verkondiging van Zijn heilig Evangelie. De jongeling, die God

afzondert en door Zijn Geest roept, zegt: "Zie, hier ben ik, zend mij heen." God weet er van en zie, Hij opent Zelf de weg om in de kerk te dienen.

We zeggen soms: "Ja, maar die of die is tegen me." Maar als God voor ons is, kan niemand tegen ons zijn. Wanneer onze wegen de Heere behagen, zal Hij ook onze vijanden met ons bevredigen. De Heere vervult altijd Zijn raad. God heeft Jesaja geroepen en zo roept de Heere nog in onze tijd jongelingen tot de bediening van het Evangelie.

Hoe is het met onze ziel voor de allesbeslissende eeuwigheid? Hebben we persoonlijk beleefd wat Jesaja mocht ervaren?

Deze man Gods heeft zielsworstelingen ervaren. Dat hebben we allen nodig. Jesaja zeide: "Wee mij, ik verga." Hij gevoelde zijn onreinheid, hij beleefde zijn schuld. We moeten het beleven: "Wee mij, dat ik tegen God gezondigd heb. Wee mij, want ik heb tegen al Gods geboden overtreden, ik ben een groot zondaar. Ik ben de grootste der zondaren. Wee mij!" Zie, dat moeten onze zielsworstelingen worden aan de troon der genade.

Wat gebeurt er als God met Zijn Geest werkt in ons hart?

Wanneer we in de tegenwoordigheid Gods komen, aan de troon des Heeren, gaan we onze zonde belijden. En o wonder van genade, God ontfermt Zich over de arme smekeling. Die zijn zonde bedekt, zal niet voorspoedig zijn, maar die ze belijdt en laat, die zal barmhartigheid verkrijgen. Als we in oprechtheid onze schuld voor God belijden, in waarheid ons neerbuigen voor de Heere, dan schenkt de Heere genade aan onze ziel. Het wordt ervaren, dat er een boodschap Gods tot ons komt, de Heere neemt een kool van het altaar en zo worden onze lippen aangeroerd. De ziel beleeft tot haar blijdschap, dat de Heere Zijn heilig Evangelie voor het hart opent en dat de gerechtigheid van Christus aan haar geschonken wordt. Dan mogen we het ervaren, dat we zalig kunnen worden. Een ziel, die dat beleeft, ontvangt geloof en zegt: "Ik zál zalig worden." In het geloof is geen twijfel; al is het geloof soms klein - geloof is geloof. Door het zaligmakend geloof mag de ziel zich aan God overgeven en toe-vertrouwen.

Hebben we voor eigen hart en leven wel eens ervaren, dat een kool van Gods altaar onze lippen aanroerde? Weet u wat de vrucht daarvan is? Dat we gaan spreken. Waarover? Over de wonderen Gods en over de goedertierenheden des Heeren en over Zijn ontferming, aan ons hart geschonken. Dat is zo rijk, dat is zo heerlijk, dat is zo noodzakelijk! Dat geeft in ons hart een hoop voor de eeuwigheid.

Kennen we dat voor eigen ziel, dit spreken tot Gods eer?

Als de Heere ons vergeving der zonden geeft, wordt de kracht van Jezus' bloed ervaren. Het wordt beleefd, dat de Heere Zijn rijke genade schenkt. Wie dat beleeft, wie dat ervaart, gaat ervan spreken en zingen. Wanneer God ons het leven der genade geeft en de Heere ons genade schenkt, als Hij geestelijke weldaden geeft, wat zeggen we dan? Dan ruist het uit onze ziel: "Zie, hier heb ik, zend mij heen. Zie, hier ben ik, Heere, laat mijn leven toegewijd zijn tot Uw eer." Dan heeft deze wereld voor ons zijn glans verloren en een andere wereld is voor ons opengegaan. Dat is Gods wereld, dat is de wereld van de geestelijke dingen, dat is de hemel, die zich openbaart in ons hart, en Christus, Die voor ons de Schoonste van alle mensenkinderen wordt."

"Zend mij henen, hier ben ik." Is dit ook de taal van ons hart? Zijn we al een vrijwilliger geworden in het leger van Koning Jezus? Want het volk, dat de Heere mag leren kennen, wordt veranderd van hart en gaat leven tot Gods eer.

Het is niet altijd een beleving van ellende - hoewel de mens ellendig blijft in zichzelf - maar er zijn ook tijden, dat de ziel mag opspringen in de God haars heils en mag

spreken van de wonderen Gods en getuigen van de daden des Heeren. Als de Geest des Heeren in de raderen is, geeft de Geest des Heeren getuigenis in ons hart. We spreken dan niet alleen van Gods genade, maar getuigen met de daad: "Hier ben ik, Heere, zend mij henen om te vertellen van Uw wonderen." Onze ziel vraagt steeds naar de mond des Heeren. We gaan wandelen op het pad des rechts en spreken tot de eer des Heeren.

O, de liefdedienst des Heeren, wat is ze schoon! Het volk, dat de Heere vreest, heeft God vrijwillig lief. Het wandelen in de wegen des Heeren is hun tot blijdschap en vreugde des harten. En al is het, dat de belevingen van Gods kinderen verschillend zijn, de Heere geeft Zijn volk toch enerlei hart om Hem te vrezen. Er zijn veel mensen, die God niet kennen.

Onbekeerde zondaar in ons midden, God roept u zeer ernstig tot bekering. Hij roept u door het Evangelie om tot Hem te komen. Daarom, verlaat uw zondeleven en smeeke of God u bekeren wil. Roep de Heere aan of Hij Zijn genade aan uw hart moge geven. Het is voor u nog niet te laat, maar de eeuwigheid komt snel. Haast u om uws levens wil. Jesaja heeft het mogen ervaren, dat God Zijn genade aan hem schonk. De Heere kan het ook u geven. Hij wacht om genadig te zijn.

En gij, volk des Heeren, de strijd is soms zeer zwaar, maar God is het, Die kracht geeft. Hij kan uw banden verbreken. God is het, Die genade voor genade schenkt aan al het volk, dat Hem vreest.

Daarom, hoopt op de Heere en verwacht het alleen van de God uws levens. Ziet toch af van al het aardse en heft uw ziel op tot Hem, Die gezeten is aan de rechterhand Gods. Dan zingt u met de pelgrims naar het nieuwe Jeruzalem:

*'t Oog omhoog en 't hart naar boven,
hier beneden is het niet.
't Rechte leven, lieven, loven,
is maar waar men Jezus ziet.*

Amen.

11. De twaalf verspieders

Predicatie over Numeri 14: 29-34

Ds. G. SCHIPAANBOORD

Psalm 3: 1

Lezen: Numeri 14

Psalm 106: 13, 14 en 15

Psalm 119: 60 en 69

Psalm 89: 14

Tekst: Numeri 14: 29-34:

Uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen; en al uw getelden, naar uw gehele getal, van twintig jaren oud en daarboven, gij, die tegen Mij gemurmureerd hebt. Zo u in dat land komt, over hetwelk Ik Mijn hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen, behalve (Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun. En uw kinderkens, waarvan u zeide: Zij zullen ten roef worden, die zal Ik daarin brengen, en die zullen bekennen dat land, hetwelk u smadelijk verworpen hebt.

Maar u aangaande, uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen! En uw kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn, veertig jaren, en zullen uw hoerereien dragen, totdat uw dode lichamen verteerd zijn in deze woestijn.

Naar het getal der dagen, in welke u dat land verspied hebt, veertig dagen, elke dag voor elk jaar, zult u uw ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en u zult gewaarworden Mijn afbreking.

Deze woorden spreken van: "De twaalf verspieders en het beloofde land Kanaän."

1. Het land verspied;
2. Het land verworpen;
3. Het oordeel voltrokken.

In Genesis 13: 15 spreekt de Heere tot Abraham: "Want al dit land, dat u ziet, zal Ik u geven en aan uw zaad tot in eeuwigheid." Deze Goddelijke belofte zal de Heere thans gaan vervullen. De Heere houdt getrouw Zijn Woord. Abraham zelf heeft door het geloof de belofte omhelsd. Hij is een inwoner en vreemdeling geweest in het land der belofte en heeft in tabernakelen gewoond met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren van de belofte. Ruim vier eeuwen waren verlopen. De nakomelingen van Abraham waren tot een machtig volk geworden. In Egypte waren ze tot grote wasdom gekomen. Daar is het volk getrapt en verdrukt, ja was het ten dode opgeschreven. Hun zonen moesten verdronken worden. Farao, die Jozef niet gekend had, wilde de Hebreeën uitroeien.

Maar de Heere waakte over Zijn erfenis. Er was een nacht aangebroken waarin ze verlost werden uit het diensthuis van Egypte door een machtige hand. Toen was bevestigd wat Jehovah sprak aan de brandende braambos: "Ik zal zijn, Die Ik zijn zal." *Met zilver en met goud belaân, deed Hij ze uit Egypte gaan.* De Heere leidde Zijn volk uit als een kudde onder leiding van Mozes en Aäron.

Gemeente, het is voor iedereen noodzakelijk uit het diensthuis der zonde uitgeleid te worden. Dit gaat de Heere Zijn volk betonen. Er zijn er velen, die op een hemels Kanaän rekenen, maar niet weten van een uitleiding uit het diensthuis der zonde; doch dan heeft Kanaän geen betekenis. Velen beginnen met Jezus, doch de Heere overtuigt de zondaar van zonde, gerechtigheid en oordeel. Dan komen ze in toestanden, waarin

ze geen uitweg zien. In deze oppervlakkige dagen weet men het direct. Doch Gods volk weet de weg niet meer. God zal ze leiden langs wegen en paden, die ze tevoren niet wisten. Zo ging het ook met het bondsvolk.

Uit Egypte geleid zijnde, komen ze voor de Rode Zee, waar God door de woeste baren en brede stromen hun een pad baande. Dat zal Gods arme en in zichzelf ellendige volk ervaren, dat uit het diensthuis der zonde uitgeleid wordt. En volk des Heeren, hoe *donker ooit die weg moog' wezen, God ziet in gunst op die Hem vrezen*. De ark, waarin Noach zat, ging door kolkende wateren en stormen, doch kwam tenslotte op de Ararat terecht. Dat wordt het wonder voor Godverlaters en -verzakkers.

Het is een aangrijpende historie, die thans onze aandacht vraagt. In Num. 13 lezen wij dat de twaalf verspieders (uit iedere stam één) gereed staan het beloofde land Kanaän te gaan verspieden. Het volk van Israël is de grenzen genaderd. Ruim een jaar geleden zijn zij uit Egypte verlost. Hoe getrouw had de Heere voor hen gezorgd: *des daags de wolkkolom en des nachts de vuurkolom*. De duizenden en tienduizenden mensen had het aan niets ontbroken. In de woestijn was geen distributie. Er was volop manna, dat uit de hemel regende. Er was vlees en water, deksel en schoeisel; dit alles op het machtwoord van Hem, Die hemel en aarde uit het niet voortbracht. Het volk dringt er op aan, alvorens het land binnen te treden, het eerst te gaan verspieden.

Mozes zegt het in Deut. 1: 22: "Toen naderde u allen tot mij en zeide: Laat ons mannen voor ons aangezicht heenzenden, die ons het land uitspeuren en ons bescheid weder brengen." Het volk eist eerst verspieders en daarna zullen ze optrekken. Mozes willigt het verzoek in en de Heere stemt mede in. Het volk heeft een betere dunk van eigen beleid. Zij zullen het eerst zelf eens beoordelen. Ze wensen liever in aanschouwen te wandelen dan in geloof. Ze achten het niet genoeg dat de Heere dit land, vloeiende van melk en honing, voor hen heeft verkoren. Zij vertrouwen de Heere niet. Het is de bittere wortel van ongeloof, die hier de kop opsteekt. De Heere is zo neerbuigend goed het volk hierin tegemoet te treden, opdat straks het getuigenis en het oordeel van de twaalf mannen des te beter zal zijn. Mozes zegt: "Bezie het land, hoedanig het is; het volk dat daar in woont en hoedanig de steden zijn."

Dan gaat het twaalfstal op reis, nagestaard door duizenden landgenoten, die in spanning achterblijven. Het is een betekenisvolle onderneming; er dreigen vele gevaren. Mozes spreekt ze moed in: "De Heere kan u beschermen." Veertig dagen hebben zij nodig om hun aanstaande vaderland te verspieden. Ten overvloede hebben zij bewijs meegenomen: vele vruchten, namelijk druiven uit het dal Eskol, granaatappelen en vijgen.

Zo keren zij behouden terug in het leger. Weldra klinkt het van alle kanten: "Daar komen ze! De verspieders zijn teruggekeerd." De tenten stromen leeg. Iedereen loopt naar de tent der samenkomst en luistert ingespannen. Mozes en Aäron treden de twaalf verspieders tegemoet. Onder het volk heerst grote blijdschap. Eén van de verspieders neemt het woord. Het is nu ademloos stil. "Voorwaar het is een land van melk en honing vloeiende, dit is zijn vrucht. Het is een sterk volk, de steden zijn vast en zeer groot. Wij hebben kinderen van Enak gezien" De spreker ziet nors voor zich uit. Er is in zijn getuigenis geen blijdschap. Doch Kaleb stilde het volk voor Mozes en zesde: "Laat ons vrijmoedig optrekken en het erfelijk bezitten, want wij zullen het voorzeker overweldigen."

Maar de andere verspieders zeiden: "Wij zullen niet kunnen optrekken; het volk daarginds is sterker dan wij. Wij waren als sprinkhanen in onze ogen, also ook in hun ogen."

Op zichzelf was het waar wat de verspieders vertelden. Het volk Israël was niet in

staat Kanaän te veroveren. Doch het ongeloof deed hen aldus spreken. In tegenstelling tot Kaleb. De Heere zou mede optrekken. Denk alleen maar aan wat Rachab aan de verspieters eenmaal zal zeggen: "Ons hart is versmolten" voor die God, Die zoveel tekenen gedaan heeft. De Heere is een krijgsman. Het volk moet achter de Heere aankomen en vertrouwen op Hem, Die henverloste van Farao.

De tien verspieters brengen eenparig een kwaad gerucht voort, waardoor aan het volk de moed benomen wordt om voorwaarts te gaan. Het volk stelt een groot vertrouwen in het oordeel van de tien mannen, waardoor ze het Woord Gods en Zijn belofte wantrouwen.

Het getuigenis van Kaleb en Jozua nemen zij niet aan. Openlijk zeggen zij: "Het is een land, hetwelk de inwoners verteert." Zij werpen een blaam op het land der belofte. Volgens hen is het onuitvoerbaar. Door ongeloof verwerpen zij de onmiskenbare tekenen, die de Heere zo ruimschoots aan hen had bewezen sinds zij Egypte verlaten hebben. Het ongeloof redeneert, terwijl het geloof doet volgen.

Het leger der Egyptenaren was in de Rode Zee verdronken, de Amalekieten waren met Gods hulp verslagen. De Heere had beloofd dat Hij de Kanaänieten zou verdrijven en verdelgen voor hun aangezicht. Doch het volk zegt: "Wij kunnen niet optrekken." Met andere woorden: God kan Zijn Woord niet houden. Hij is niet bij machte Zijn beloften te vervullen. Tien verspieters stellen de Heere tot een leugenaar. Zij versmaden het gewenste land. Het volk gaat murmureren; het wordt ontevreden.

Kaleb tracht het volk te stillen, terwijl Jozua achter Kaleb staat; hij ondersteunt hetgeen Kaleb spreekt. De rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw. In de weg des geloofs verdwijnen alle moeilijkheden. Kaleb weet het dat de Heere hei beloofd heeft. Hij mag gelovig pleiten op de Goddelijke belofte. Het geloof is de officier van alle genade. Het is de Geest des Heeren, Die Kaleb aldus doet spreken. Kaleb twijfelt niet aan de uitslag. Want het geloof is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.

2. Toen verhief zich de vergadering en het volk weende in die nacht.

Waren het au maar tranen geweest om de Heere eenparig te smeken of hij met hen op wilde trekken, doch ze schreien als dwaze, ondeugende kinderen, alsof reeds alles verloren is. En de droefheid der wereld werkt de dood.

Zij gaan in de oppositie tegen Mozes en Aäron. "Och - zeggen ze - dat wij in Egypte gestorven waren, of in deze woestijn. En waarom brengt ons de Heere naar dat land, dat wij door het zwaard vallen en onze vrouwen en kinderen ten roof worden? Zou het niet goed zijn naar Egypte weder te keren?" En de één zegt tegen de ander: "Laat ons een hoofd opwerpen en wederkeren naar Egypte." Een revolutiegeest openbaart zich tegen de wettige leiding, die de Heere Zelf heeft aangesteld. Revolutie tegen de almachtige God.

*Hoe vrees'lijk groeit, o God,
het saamgezworen rot
dergenen, die mij drukken.*

Het ongeloof verenigt zich met de geest der revolutie, die nimmer buigen zal voor Gods Woord. Zij willen terug naar Egypte en begeren een andere leider.

Gemeente, het is de keus, die Adam deed in het Paradijs, en wij in hem. Het is de keus van de mens der zonde geworden, sinds zijn afval van de levende God. Ook wij wierpen een ander hoofd op en begeerden een andere leiding, namelijk satan, waarvan de Heere Jezus zegt: "Een mensenmoordenaar van den beginne." Satan is het genie

van de leugen. Wij zijn hem moed- en vrijwillig toegefallen. De historie herhaalt zich. Om God, de Heer', zelfs naar de kroon te steken en tegen Zijn Gezalfde op te staan. Zij spreken saam: "Laat ons hun banden breken en van hun juk en touwen ons ontslaan."

Zo blind is nu de mens der zonde geworden. De mens verkoos de dood in plaats van het leven; verspeelde het paradijs om in de plaats daarvan een vervloekte aarde te ontvangen. De mens verkoos de gemeenschap des duivels in plaats van in de gemeenschap te leven met God, zijn Schepper, aan Wie wij alles verschuldigd zijn. De kroon is van ons hoofd gevallen. De mens stortte van de top van eer in vreselijke verwoesting neer. En nu leeft de mens het (al of niet godsdienstig) uit: "Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust."

Het komt wei openbaar wat de mens in zijn diepe val in Adam geworden is. Zo was het aan de grenzen van Kanaän, zo is het in de lichtzinnige tijden die wij thans beleven, waarin de mens der zonde zich uitleeft, zoals in de straten van Sodom en Gomorra.

De mens pleegde revolutie tegen God in het paradijs. Het volk Israël pleegde revolutie voor de poorten van Kanaän. Zij verwierpen het land van de belofte en beledigden de God van de belofte. Zij wendden voor dat hun vrouwen en kinderen zouden sterven, doordat ze een prooi zouden worden van de inwoners van Kanaän. Zij beschuldigden de Heere, Mozes en Aäron, Jozua en Kaleb, van snode boosaardigheid. Hun tong is met een hels vuur ontstoken. God wordt in Zijn liefde gekrenkt en beledigd; Hij Die altijd betoond heeft gedachten van vrede over zondaren te hebben, en niet van kwaad. En dan te bedenken dat het hun aan niets had ontbroken. Zij hadden overvloed van spijs, drank en vlees. Toch verkiezen ze de harde dienstbaarheid van Egypte, waar ze getrap en geslagen werden en van alle vrijheid beroofd waren.

Mijn onbekeerde medereiziger, jeugd van de gemeente, bedenkt toch dat de dienst der wereld en van satan een harde dienst is. De duivel gunt de mens geen vijf minuten rust. Ziet het op de dag des Heeren; hij jaagt ze voort en blaast ze in: denk niet aan de kerk, aan je doop en je belijdenis, geniet van mijn dienst! De Heere zegt: "De goddelozen zijn als een voortgedreven zee. Zij hebben geen rust, dag noch nacht!" Voor velen eindigt het dienen van satan in doodslag, zelfmoord of overspel, wat een eeuwige ondergang inhoudt.

Arme wereld, arm Nederland, dat zich rijp maakt voor de oordelen Gods; arm vorstenhuis en arme regering, die Gods wetten komen te vertreden. Tot de wet en tot een getuigenis, anders zal het geen dageraad hebben. Dat wij mochten vrezen voor de majesteit van een heilig God, Die Zich nooit laat bespotten.

Ziet het maar duidelijk bij het volk Israël. Denkt eens terug aan de tweede wereldoorlog, en gemeente, bedenkt dat we aan de vooravond zijn van een derde wereldoorlog. Het rode paard is door God van stal gehaald, en Die daar op zat, werd macht gegeven de vrede te nemen van de aarde en dat zij elkaar zouden doden, en Hem werd een groot zwaard gegeven. Dan volgt het zwarte paard en daarna het vale.

Maar kinderen des Heeren, welk een onuitsprekelijke troost dat het witte paard vooropgaat, bereden door Hem, Die uw ziel lief heeft. Dat is de troost in druk ons weggelegd. Het wereldgebeuren berust in de handen van Hem, Die het witte paard berijdt. Heft daarom uw hoofden opwaarts, kinderen des Heeren, tot Hem, Die te komen staat; en indien Hij vertoeft, verbeidt Hem. Hij komt als een dief in de nacht. Mozes en Aron zijn op hun aangezicht gevallen voor de ganse gemeente der kinderen Israëls. Jozua en Kaleb scheuren hun klederen in hevige verontwaardiging. De leiders

van het volk bevinden zich in een kokende mensenzee, die met gebalde vuisten naar de hemel staat om, indien het mogelijk ware, God de Heere van Zijn troon te halen.

De getrouwe getuigen Jozua en Kaleb vermanen het volk: "Zijt niet wederspannig!" Welk een zelfverloochening en welk een edele geest bezielt de twee verspieters. Welk een grote vriendschap bewijzen Mozes en Aäron tot het volk. Zij vallen op de knieën. Grote ontroering maakt zich van hen meester. Verschrikt zien zij hoe het volk Israël de zegeningen van het land, vloeiende van melk en honing, komt te vertrappen. Zij hoopten vurig dat het volk zou ophouden rebellie en revolutie te plegen tegen de Heere. Het meest verdrietige is, dat tien verspieters de oorzaak zijn, dat het volk zo zwaar zondigt. Welk een heerlijk en groot geloofsgetuigenis geven Jozua en Kaleb. "De Heere is met ons, vreest niet." Maar alles is tevergeefs. Het reeds over het volk gekomen oordeel der verblinding leidt tot het oordeel der verharding, en dat brengt het oordeel der verwoesting. Dat moest Farao ondervinden, evenals het volk Israël aan de grenzen van Kanaän.

Dat moest het roomse Spanje ervaren: natiachtig jaar mochten onze vaders zegevierend uit de strijd komen, onder leiding van het doorluchte Huis van Oranje-Nassau. Dat moest ook Hitler met zijn nationaal-socialistische denkbeelden ervaren. Geliefde hoorders, Gods Woord en de wereldhistorie leren het dat wanneer men God verlaat - nationaal, persoonlijk of ambtelijk - het gevolg is: verblinding, verharding en verwoesting. Dan heeft men smart op smart te vrezen.

De uitwerking op het volk is verschrikkelijk. De ganse vergadering zeide dat men hen met stenen zou stenigen. Het wordt al vroeg bevestigd wat Jezus eeuwen later zou prediken: "Gij die de profeten doodt en stenigt." Hoe ontroerend. Een biddende Mozes en Aron te midden van een woeste, verbitterde horde. In ware zelfverloochening tellen zij de ambtelijke beledigingen van het volk niet, doch bidden. Heere, Heere, wat zult u met Uw grote Naam doen?

*Gedenk de smaad, die elk van Uwe knechten lijdt,
waarmee elk machtig volk mijn bang gemoed doorsnijdt.
De smaad o Heer', waarmee Uw haters ons beladen.*

Ze bidden in een zee van haat en getier; ze worstelen aan de troon der genade. Gods volk en ambtsdragers zullen weten niet te verdrinken in de wateren van moedeloosheid, noch verteerd te worden door het vuur van de vijandschap. Anderzijds zullen Mozes en Aäron ervaren: Dit duurde totdat ik in Gods heiligdommen inging.

3. Dan verschijnt de heerlijkheid des Heeren in de tent der samenkomst voor al de kinderen Israëls.

Gemeente, niet de losgeslagen menigte, niet de ambtsdragers, doch God heeft het laatste woord. De Heere is geen ledig aanschouwer. Hij laat Zich niet straffeloos tergen.

God spreekt: "Hoe lang zal Mij dat volk tergen? Hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven door alle tekenen, die. Ik in het midden van hen gedaan heb?"

Het oordeel keert vol majesteit haast weder tot gerechtigheid. Hoort wat God spreekt: "Ik zal hen met pestilentie slaan, Ik zal hen verstoten en Ik zal u tot een groter en sterker volk maken dan dit is."

Het is ademloos stil onder de oproerlingen. En Mozes bidt. Het gebed van de rechtvaardige vermag veel. Vurig smeekt de knecht des Heeren het uitgesproken oordeel af. Hier is Mozes, de middelaar van tussentreding. Hij is geen middelaar van

verzoening. Dat is Christus alleen. De eer Gods was op Mozes' ziel gebonden. In de verzen 13-19 van dit hoofdstuk is het gebed te lezen. Geen lang gebed. De inhoud is: "Wat zult u met Uw grote Naam doen?"

Wat is het een kostelijke zaak, die Mozes door, de Heilige Geest mag beoefenen.

De Heere is lankmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en overtreding.

Kinderen des Heeren, ook dit oordeel hebben wij ons waardig gemaakt, namelijk: "Ik zal ze verstoten." Maar eeuwig wonder: Krachtens de toerekening des Vaders van Christus' gezegende Middelaarsbediening in de stille Vrederaad wordt de uitverkoren zondaar behouden. Door Adams bondsbreuk hebben wij God beledigd en Zijn heilige toorn doen ontbranden; hebben wij alle gemeenschap ons ten enen male onwaardig gemaakt. Welk een liefde van Christus, dat Hij de weg tot het hemels Kanaän wilde ontsluiten voor rebellen en opstandelingen.

Ook wij, kinderen des Heeren, verwerpen het hemels. Kanaän, hetwelk was te verkrijgen in de weg van volmaakte gehoorzaamheid, zoals in het werkverbond vrijwillig overeen was gekomen. Doch Adam verbrak het werkverbond door moed- en vrijwillige ongehoorzaamheid. En nu zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd kunnen worden. Jeugd van de gemeente, ik wil het extra benadrukken. Wij leven in een tijd, waarin tussen de bediening en het wezen van het verbond geen onderscheidingen meer gemaakt worden.

Ambtsdragers, laten wij er toch op letten. Want Gods Woord en de drie formulieren van Enigheid leren het duidelijk. Bedenkt toch, u reist naar de eeuwigheid. Leest eens wat Paulus ervan zegt in 1 Cor. 10: 1-12. Dat is van grote betekenis. Paulus schrijft: "Ik wil niet dat u onwetend zijt dat onze vaderen allen onder de wolk waren en allen door de zee doorgegaan zijn, allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee, allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben. Want zij dronken uit de geestelijke steenrots, die volgde, en die steenrots was Christus." En dan zegt Paulus: "Maar in het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad, want zij zijn in de woestijn terneder geslagen." Mij dunkt, dit is een duidelijke onderscheiding tussen wezen, openbaring en bediening van het verbond. De volvoering is geschied in het drama aan de grenzen van Kanaän.

De Heere spreekt: "Ik heb hun vergeven naar Uw woord." Is de Heere dan veranderlijk in raad en Wezen? Hellenbroek zegt: "Het is een verandering in Zijn werk, niet in Zijn wil en Wezen zelf." De Heere laat Zich verbidden op het gebed van Mozes, de man Gods. Zo Mozes, de verkoren held, zich niet bij God met ernstig smeken voor hen had in de bres gesteld! Mozes bad niet ten koste van het recht. Hij was zich de vreselijke schuld en zonde van het volk bewust. De grondtoon van Mozes' gebed was: u zijt volmaakt, u zijt rechtvaardig, Heere.

Volk des Heeren, de oorzaak van uw zalig warden ligt buiten u, in een Ander, namelijk Christus, Die kwam om aan Gods recht te voldoen. Hij riep uit: "Het is volbracht." Hij heeft onze zonden in Zijn heilig lichaam gedragen; het handschrift dat tegen ons was, uitgewist hebbende. Van nature bekommeren wij ons om Gods recht niet; doch des Vaders barmhartigheid schittert in de aangebrachte gerechtigheid van de Zoon Zijner eeuwige liefde. Gods kinderen krijgen Gods recht even lief als hun eigen zaligheid. Zij krijgen een welgevallen in de straffen hunner ongerechtigheden.. Ze leren door ontdekkende genade dat hun gerechtigheden een wegwerpelijk kleed zijn. Zij krijgen geen betrekking op de rampzaligheid. Het is voor Gods volk een wonder dat voor hellewichten, zoals zij zich leren kennen, de hel wordt gesloten en dat ze eenmaal na alle strijd het hemels Kanaän mogen binnentreden. Bunyan zegt:

*Och, mocht ik daar toch, binnengaan;
ik, boos en snood rebel,
die niets verdient dan hel.*

Vrije genade leert in de oefeningen des geloofs, dat hellewichten in het hemels Kanaän zijn; terwijl eigengerechtigde hemelzoekers naar de hel gaan. De verloren zoon zat aan de feestdis, terwijl de oudste zoon niet wenste binnen te treden. Hij is nooit blij geweest over de terugkeer van zijn jongste broeder; hij was al tevreden met een bokje. De kerk des Heeren zal zalig worden omdat God het wil. Jezus, hun Borg, heeft alle deugden van Zijn Vader opgeluisterd, die zij zo snood ontlusterd hebben. En de vrucht is: Zij begonnen vrolijk te zijn. In de tijd door de wedergeboorte geleerd, en straks in onverstoord zaligheid eeuwig te bewonderen. Het is door U, door U alleen om het eeuwig welbehagen. Welk een Borg.

Welk een toekomst: te sterven om te gaan leven, en om te leren aan alles te sterven; zoals Ledeboer zegt: Als Jakob Jakob blijft, gaat Jakob naar de hel; maar wordt hij Israël, dan gaat het wel.

Het volk aan de grenzen van Kanaän zal ervaren dat de Heere de zonde van de opstand straffen zal.

Het antwoord op Mozes' gebed luidt: "Ik heb hun vergeven naar uw woord." Van de uiterste gestrengheid van het vonnis wordt afgezien in dier voege, dat God hen niet terstond verstoten en uitroeien zal. Het is de reden, die God uit Zichzelf neemt. Niet om, maar op uw noodgeschrei. Israël werd van het verderf gered door het vurige gebed van de godvruchtige Mozes. "Het is om der tienens wil." Wat zijn de voorbidders voor land en volk dan onmisbaar. Hoe is de Heere bereid te vergeven. Hij doet ons niet naar onze zonden. Omdat Paulus op het schip was, werden 276 zielen behouden. Maar ook zal de wereld weten en aanschouwen hoe God de zonde haat en in Zijn eigen volk straft; en tevens hoe genadig en barmhartig de Heere is en traag tot toorn. Het volk verzocht God in Zijn macht of Hij kon helpen in hun benauwdheid.

Of Hij de aan hen geschonken belofte kon vervullen. Zij beproefden Zijn gerechtigheid, of hun tergingen Hem zouden vertoornen. Zij tartten de Heere, daagden Hem uit en pleegden verzet tegen de leiding, door God in de handen van Mozes en Aäron gesteld. Zij wilden niet geloven in de wonderen, die God reeds aan hen en in het midden van Zijn volk verricht had. Reeds tien maal had het volk de Heere getergd. Aan de Rode Zee, te Mara, in de woestijn Sin, tweemaal over manna, te Rafidim, met het gouden kalf, in Tabeëra, te Kibroth Tana, en aan de poorten van Kanaän voor de tiende maal.

De Heere houdt er rekening mee hoe dikwijls wij onze tergingen herhalen; Hij zal ze ons vroeg of laat voor ogen stellen. Het is zo bitter om tegen een goeddoend God te zondigen. Gelukkige zielen die banger van de zonde zijn dan van de dood en straf. Nadrukkelijk verklaart de Heere: "Al de mannen, die Mijn heerlijkheid gezien hebben en Mijn tekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht hebben en Mijn stem niet gehoorzaam zijn geweest, zullen dat land niet zien!"

Het is gemakkelijker de uitwendige plichten en plechtigheden van de godsdienst waar te nemen, dan een leven te leiden van afhankelijkheid en onderworpenheid aan Gods wil en voorzienigheid. De eigenwillige godsdienst is de mens liever dan te buigen voor de majesteit van de Almachtige. In Psalm 95 staat: "Hij heeft gezworen: Zo zij in Mijn rust zullen ingaan."

De belofte Gods zal vervuld worden aan hun kinderen; zij zelf zullen er buiten

gesloten worden.

Ja geen van die Mij getergd hebben, spreekt God, zullen dat land zien. Doch Mijn knecht Kaleb zal Ik brengen tot het land in hetwelk hij gekomen is, en zijn zaad zal het erfelijk bezitten, omdat een andere geest met hem geweest is. Hetzelfde gold voor Jozua, de zoon van Nun.

Zie gemeente, de Heere zegt *dat een andere geest Kaleb en Jozua bezette*. Dat was de Geest van God en Christus. Het was geen vrucht van hun akker, integendeel. De Heilige Geest bezette deze twee edele verspieters. Zij waren getrouw tot de dood en weken niet af van de Goddelijke belofte.

Hun liefde tot God en Zijn heilig Woord deed hen pal staan in de hitte der beproeving. Zij volhardden de Heere na te volgen en hielden onwrikbaar vast aan de Goddelijke belofte. Zij zullen het aardse Kanaän betreden. Die Mij eren, zal Ik eren. Komt dat uit in uw leven, kinderen des Heeren? Kaleb en Jozua waren werkzaam met de belofte en trotseerden haat en stenen. Denkt er aan dat de ware belofte een werkzaam leven geeft en aan de troon der genade bindt. Er zijn veel mensen die vele beloften hebben, maar er zijn geen werkzaamheden.

Velen reizen in onze dagen naar de grote aanstaande eeuwigheid met beloften, doch zonder werkzaamheden. Het zijn rustbanken geworden. Dan wordt een belofte de middelaar. De oude christenen vroegen: "Hoe was het ervoor, hoe was het er onder en hoe is het er na?" Er zijn zoveel mensen die de belofte aangrijpen maar de Belover niet kennen, en daadwerkelijk de Belover, d.i. Jezus Christus, in hun leven niet nodig hebben.

Kinderen des Heeren, als er een leven is uit de bediening van Hem, Die verheerlijkt is aan 's Vaders rechterhand, dan is er een sterven aan de wereld, aan de zonde en aan eigengerechtigheid. Dan is er ook een betrekking op en uitzien naar het hemelse Kanaän. Dan zijn Gods kinderen gasten en vreemdelingen op deze aarde. Ze mogen het ervaren: ontbonden te wezen en met Christus te zijn, is verreweg het beste. Er zijn ogenblikken dat de zonde, de wereld en het bedorven vlees er geheel en al onder liggen; dat er een heimwee is naar het vaderland hierboven. Dan is er een nauw leven, niet in een wettische heiligmaking, maar in een evangelische heiligmaking. De bediening van Christus en het leven uit Christus zullen altijd gepaard gaan met armmakende genade. Denk aan de woorden van Christus: *zonder Mij kunt u niets doen!*

Dan wordt de wereld al minder. Een bolvormige wereld kan immers geen driehoekig hart vervullen? Paulus mocht het veel beoefenen: "Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen vind ik niet. Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik." Dat is geen klagen van Paulus, maar de vrucht van het leven uit Christus: "Want - zegt hij - ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens. Ik elendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus, onze Heere." Dan krijgt men een vruchtbaar leven voor zichzelf en voor de kerk Gods. Zingen wij nu eerst Psalm 119: 60 en 69.

*Al 't godd'loos volk verdoet G' als schuim van d' aard;
dies zal ik Uw getuigenissen vrezen,
het heeft mijn ziel verschrikkingen gebaard,
ja zelfs is mij het haar te berg' gerezen,
als ik op Uw gerichten heb gestaard;
Uw oordeel, Heer', kan niet dan vrees'lijk wezen.*

*Gij zijt volmaakt, u zijt rechtvaardig, Heer';
 Uw oordeel rust op d' allerbeste wetten;
 Uw loon, uw straf beantwoordt aan Uw eer.
 U eist van ons, dat w' op uw waarheid letten;
 dat wij altoos op hoge prijs Uw leer
 en 't heilig recht van Uw getuig'nis zetten.*

De Heere heeft voor de tweede maal het oordeel uitgesproken. "Zo waarachtig als Ik leef, indien Ik ulieden zo niet doe gelijk als u in Mijn oren gesproken hebt. Uw dode lichamen zullen in deze woestijn vallen; al uw getelden van twintig jaar oud en daarboven. Behalve Kaleb de zoon van Jefoné en Jozua de zoon van Nun. En uw kinderen, waarvan u zei: Zij zullen ten roof worden, die zal Ik in het land brengen, hetwelk u smadelijk verworpen hebt. Uw kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn veertig jaar naar het getal der dagen in welke gij dat land verspied hebt, en gij zult gewaar worden Mijn afbreking."

Gemeente, wat wordt de zonde zwaar gestraft. De Heere ziet ze niet door de vingers. Het volk Israël moet onvoorwaardelijk terug van de grenzen van Kanaän. In plaats van: "Voorwaarts", klinkt het Goddelijk bevel: "Terug de woestijn in, naar de Rode Zee."

In het gezicht van de haven hebben ze door ongeloof en rebellie schipbreuk geleden. De volwassenen zullen allen sterven in de woestijn. Hun begeerte wordt vervuld. "Amen", heeft God gezegd op hun wens, die uit de wortel van het boze hart kwam. Zij warden als doden genoemd, daar de Geest des Heeren van hen is geweken. Hun voorvaderen Abraham, Izak, Jakob en Jozef hadden zulk een waardering voor het beloofde land Kanaän, dat zij wensten aldaar begraven te worden, ten teken dat zij onwrikbaar geloofden in de Goddelijke belofte. Terwijl de nazaten aan de poorten van het beloofde land gestaan hebbende, in de woestijn zouden begraven worden. Zij waren tevreden na veertig dagen van het getuigenis der boze verspieders, omdat zij God niet wensten te geloven.

Nu zullen ze veertig jaar op de vervulling van de belofte moeten wachten, waarin ze volop de tijd krijgen om over hun dwaasheid en zonde na te denken, door moedwillige ongehoorzaamheid bedreven. *Gij zult Mijn afbreking gewaar worden.* Dat zal het volk in het natuurlijk leven ervaren.

Doch geestelijk is het zo zielsprofijtelijk. Gods volk verwacht de stad, zonder handen gemaakt, eeuwig in Kanaän hierboven. Kinderen des Heeren, het aardse vat moet afgebroken worden, waarvan geldt: stof zijt u en tot stof zult gij wederkeren.

In het paradijs was geen begraafplaats; die hebben wij moeten maken vanwege de zonde. Maar eeuwig wonder, Gods kinderen zullen rusten op hun slaapsteden.

Bent u daar al mee verzoend? Leven wij dicht bij de dood? Dan ligt het nieuwe leven dicht bij Jezus. In die tijd heeft Mozes de negentigste Psalm geschreven, die zeer toepasselijk was op de toestand van het volk Israël. Het vonnis werd niet herroepen opdat het geheiligd zou worden aan de harten.

En gemeente, dat het vonnis des doods, uitgesproken op de zonde, aan de zielen van jong en oud geheiligd moge worden. De Heere heeft de tien verspieders met een bijzondere plaag gedood. Zij brachten geen goed gerucht voort van het aardse Kanaän. Het muitende volk blikt op de tien ontzielde lichamen. De tien verspieders stierven voor het aangezicht des Heeren, zo lezen wij. Zij waren de oorzaak dat het volk in opstand kwam, en oorzaak dat het beloofde land verworpen werd. Zij gaven de leiding in de revolutie tegen God de Heere en de wettige ambtelijke bediening van Mozes en

Aäron. De Heere weet de zondaar te vinden en de zonde te straffen. Jozua en Kaleb bleven gespaard. Laten wij goed bedenken dat de geest van de tien verspieters niet is uitgestorven. Nu nog zijn er verspieters, die een kwaad gerucht voortbrengen van het hemels Kanaän; die leren dat de weg naar het hemels Kanaän anders is dan God in Zijn heilig Woord geleerd heeft. Het zijn verleiders, die leren dat zonder wedergeboorte het hemelse Kanaän is te verkrijgen; die bewust de wedergeboorte loochenen. Dit is rechtstreeks tegen het woord van Jezus Christus uit Joh. 3: 3: "Voorwaar, Ik zeg u, tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan het koninkrijk Gods niet zien, noch ingaan."

Denk eens aan de valse roomse priesters, die miljoenen bedriegen voor de ontzaglijke eeuwigheid. Denk aan de duizenden en tienduizenden, die zich laten leiden door de verspieters, die een weg voorstellen naar het hemels Kanaän, die buiten Gods Woord is. Hoe komt de Heere in Ezechiël een dubbel wee uit te spreken over deze herders. Jezus noemt hen blinde leidslieden.

Vaders en moeders, jongens en meisjes, waarden wij het dat we onder de leer van vrije genade leven? Veracht de oude schrijvers niet. Leest en herleest de geschriften van onze vaders en de drie formulieren van Enigheid onzer kerk, waarin de grondslag der zaligheid helder en duidelijk uiteen wordt gezet.

Jong en oud, wie gij ook zijt, bedenkt dat alleen hartvernieuwende genade het koninkrijk Gods doet beërven. Zonder wedergeboorte zal niemand het koninkrijk Gods zien. Wanneer de vijanden dan smalen, is dat toch de leer van Gods Woord.

Het volk Israël treurde zeer. Zij gaven zich over aan de wanhoop, ziende op de reizen. De poort werd gesloten, het ongelovig geslacht moest terug naar de kale zandvlakte, in plaats van naar het land der druiven en vloeiende van melk en honing. De boom wordt gesnoeid, de oude takken zullen verwijderd worden. Doch de wortel blijft en uit de tronk is een nieuw geslacht gaan groeien, hun kinderen, die het over veertig jaar erfelijk in bezit zullen nemen.

De kinderen Israëls nemen het vonnis niet. "Ziet, hier zijn wij", spreken zij tegen Mozes, "en wij zullen optrekken."

Een mens geeft het zo gauw niet op. Het klinkt wel vroom: "Want wij hebben gezondigd", doch de Heere vraagt naar waarheid in het binnenste. Nu, na het uitspreken van het vonnis is het volk bereid op te trekken, maar de Heere is niet aanwezig. Berouw komt na de zonde. Anderzijds wordt God verheerlijkt in de herroeping door het volk, doch het heeft geen nut. Zij hebben de Heere niet gezocht terwijl Hij te vinden was. En wat God besluit te Zijner ere, zal zonder hindering voortgaan.

Mozes ontraadt hun het voornemen op te trekken naar het beloofde land. "Waarom overtreedt u also het bevel des Heeren? Want het zal geen voorspoed hebben." Met alle liefde dringt Mozes aan. De Heere zal in het midden van u niet zijn, opdat u niet geslagen wordt voor het aangezicht uwer vijanden. U zult door het zwaard vallen, want omdat gij u afgekeerd hebt van de Heere, zal Hij niet met u zijn. Mozes' woorden zijn als ijdel geklap. Zij luisteren niet naar het vermanend woord van Mozes. "Zij poogden vermetel op de hoogte des bergs te klimmen. Maar de ark des verbonds des Heeren en Mozes scheidden niet uit het midden des legers."

Welk een verschrikkelijke blindheid en verharding des harten. Zonder God, zonder de ark en leiding van Mozes, trachtten ze Kanaän binnen te komen. Het is tevergeefs; ze worden verslagen en sneuvelen. De ark is type van Christus, Mozes type van de wet. Zonder hen is de toegang tot Kanaän onmogelijk. Ook geestelijk naar het hemels Kanaän. De wet is de kenbron der ellende en door de wet is de kennis der zonde. De

wet is een tuchtmeester tot Christus en het einde der wet is Christus. Er zijn duizenden mensen, die het eerste stuk, de kennis der zonde, overslaan. De wet verlost niet. Niet Mozes zal het volk Israël in Kanaän brengen, doch Jozua. Wat de wet niet vermag, zal Christus doen. Het geestelijk Israël zal ervaren dat uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd zal worden. Schaduwwachtig is in deze historie de uitleiding van Gods volk uit het diensthuis der zonde getekend. Ze worden geleid door de woestijn van dit leven, om eenmaal door de meerdere en eeuwige Jozua verlost te worden. Alles uit Hem en zo reist Gods volk naar Jeruzalem; naar het eeuwige hemelse Kanaän in hierboven.

Gemeente, welk een belangrijke historie is het van de twaalf verspieters. Er liggen lessen in voor u, onbekeerde medereiziger, en voor u, kinderen des Heeren. Jozua en Kaleb hebben het ervaren:

*Dat wou Hij als mijn Bondsgod tonen,
dat wil Hij als mijn Vader doen.*

Kinderen des Heeren, de strijd zal niet altijd duren. De reis gaat door de woestijn. Mochten we als ware gasten en vreemdelingen beoefenen:

*God des levens, ach, wanneer
zal ik naderen voor Uw ogen,
in Uw huis Uw naam verhogen?*

Gemeente, wij hebben beluisterd hoe het volk Israël door ongeloof de Heere verwierp en het aardse Kanaän. Moge de geest van Jozua en Kaleb in ons hart en leven verheerlijkt worden. Jong en oud, smeekt de Heere om die Geest; dat is de Heilige Geest, opdat Die ons geleide. En moge onze bede zijn:

*Leer mij o God van zaligheden
mijn leven in Uw dienst besteden.
Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand,
Uw goede Geest bestier' mijn schreden
en leid' mij in een effen land.*

Amen.

12. Gods liefde-zwijgen Predicatie over Zefánja 3: 17m

Ds. G. H. KERSTEN

Zingen: Psalm 85: 3

Lezen: Zefánja 3

Psalm 74: 20

Psalm 103: 7 en 9

Psalm 84: 6

Geliefde toehoorders!

Hebt u wel eens ter harte genomen, wat de mens van nature door woord en daad tot zijn Schepper spreekt? Wat hij zegt ten dage des voorspoeds, als hij van God steeds verder afwijkt; wat hij spreekt in zijn murmurering bij tegenheden? Dan zegt hij in zijn hart: "Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust." Dan spreekt hij: "Het is tevergeefs God te dienen: want wat nuttigheid is het dat wij Zijn wacht waarnemen? en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren der heirscharen?" Wij spreken hovaardig tegen de Heere; hoewel we bij Hem geacht zijn als een stofje aan de weegschaal, rebelleren we tegen de hoge God. Ach, het is er in ons en rondom ons vol van. Hoe dieper ons volk zinkt, hoe stouter het tegen de Heere spreekt.

En wat doet nu des Heeren mond ons horen? Hij spreekt in het dragen Zijner lankmoedigheid: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere, Heere, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve!" Tegen onze stoutmoedige verheffing betoont de Heere te zijn vol van goedertierenheid, gevend zaad de zaaier en brood de eter. Ja, nog doet Hij uit Zijn Woord ons de taal des vredes horen, die Hij tot Zijn volk spreekt: "Want Hij zal tot Zijn volk en tot Zijn gunstgenoten van vrede spreken."

Van vrede. Wie kan het verstaan? De Heere, beledigd door onze zonden, vergramd door onze ongerechtigheden, zal van vrede spreken. Het ware recht, zo Hij ons verwierp van Zijn aangezicht. Maar nee, Zijn volk, Zijn gunstgenoten, die Hij van eeuwigheid heeft liefgehad, die Hij minde terwijl zij Hem haatten; die Hij kocht toen zij vijanden waren; Zijn volk doet Hij vrede horen. O, wonder aller wonderen. Vrede, dalend van de Heere af; een vrede, die alle verstand te boven gaat; vrede in het bloed des kruises, door de engelen reeds aangekondigd in Bethlehems velden: "Vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." In die vrede is hemel en aarde verzoend; het is een vrede met het gedierte des velds en de stenen des aardbodems.

Van die vrede spreekt de Heere. Hij doet Zijn volk er van in de ziel horen. En waar Hij spreekt, schenkt Hij die vrede. Want Hij neemt de zonde weg. Zijn toorn is gestild in Christus; daardoor kan Zijn mond vredespreken en stil zijn; zwijgen van het oordeel. Het behoort dan ook tot de beloften, Zijn kerk toegezegd, opdat zij vrede vinden zal, dat Hij zwijgen zal over de zonde.

Komt, staan we bij dat liefdezwijgen Gods wat breder stil. Onze tekst zij daartoe Zefánja 3: 17m:

Hij zal zwijgen in Zijn liefde.

Geliefde toehoorders. Van Gods liefdezwijgen spreekt onze tekst. Het beduidt niet steeds hetzelfde, wanneer de Heere gezegd wordt te zwijgen. O, hoe bang was het de

Messias, dat Zijn Vader zweeg, toen Hij klaagde: "Mijn God, Mijn God! waarom hebt u Mij verlaten?" Hoe vreselijk dat roepen zonder beantwoording: "Mijn God, Ik roep des daags, maar u antwoordt niet, en des nachts, en Ik heb geen stilte" (Ps. 22).

God zweeg, omdat de Borg toen dragen moest de last des toorns Gods tegen de zonden voor Zijn uitverkorenen.

Ook Gods volk kan van dat smartelijk stilzwijgen soms wat ervaren. Het is soms zo, of de Heere niet weet van hun ellende, en op het geschrei Zijns volks niet let. O, wat is dat bange. Daarom roept de kerk in de 35e Psalm, als de vijanden hun mond wijd opensperren en zeggen: "Ha, ha! ons oog heeft het gezien!" - daarom roept het volk daar: "Heere! zwijg niet" want als God nu stil zweeg, dan was er geen ontkomen; dat zwijgen des Heeren zou daar een teken van misnoegen zijn, voor de bedrukte niet om te dragen. Het volk zucht dan ook: "Hoor, Heere mijn gebed, en neem mijn gebed ter ore, zwijg niet tot mijn tranen: want ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijn vaders." "O God! zwijg niet, houd U niet als doof, en wees niet stil, o God!" Het kan zo nood voor de ziel zijn, dat de Heere spreekt; en als dan de hemel zo gesloten is, de Heere stil zwijgt om der zonden wil, de liefde Gods zich zo verborgen houdt, dan is het de ziel een oordeel. Het was de kerk ter verlossing, doch de vijand ten verderve, dat de Heere niet zweeg in de 50e Psalm, vers 3: "Onze God zal komen en niet zwijgen; een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren en rondom Hem zal het zeer stormen."

Maar in onze tekst spreekt de Heere juist van een zwijgen in Zijn liefde. Meermalen leest u daarvan in de Schriften. In Zijn lankmoedigheid had de Heere gezwegen vanouds "en Mij stil gehouden; en Mij ingehouden." Toen de Heere zweeg, was er uitstel van het oordeel. En zo ook in onze tekst. Zwijgen zou de Heere, terwijl Hij zoveel spreken kon; spreken van Israëls schuld en afhoerering; spreken, rechtvaardig, het oordeel der verwoesting. Hoe heeft Jacobs zaad het zich waardig gemaakt, dat de Heere zal uitschreeuwen als één die. baart: "Ik zal ze verwoesten en tezamen opslokken." "Ik zal niet zwijgen, maar Ik zal vergelden, ja, in hun boezem zal Ik vergelden." Beschouwt de toestand des volks maar eens wat nader.

Zefánja, de profeet, leefde in de dagen van de godvruchtige koning Josia, toen ook Jeremia profeteerde, en Habakuk. Voor het rijk van Juda scheen een nieuw tijdperk aangebroken. De oude leeuwenstam scheen zich uit het verderf op te heffen.

Josia vroeg weder naar de God Zijns vaders Davids. Land en tempel begon hij te zuiveren van alle gruwel der afgoden. Des Heeren tempel, zo lang versmaad, werd weer hersteld onder leiding van de hogepriester Hilkia. Daar vond men het wetboek des Heeren, door Mozes gegeven, maar lang reeds - hoe is het mogelijk! - door Israël vergeten. Ontzettend! Vol van vloek en oordeel was dat boek voor een afhoerend volk. Zal al die vloek komen dan? Ja, gewisselijk, zo spreekt Jehova door Hulda's mond; maar niet in de dagen van Josia. Het volk zal niet meer te redden zijn van het verderf.

Toch weerhoudt ook het vast besloten oordeel Josia niet van zijn hervormingen. Met krachtiger hand nog grijpt hij aan. Het afgodsbeeld van Astarte verwijderd hij uit de tempel; de huizen der schandjongens breekt hij af; ja, de hoogte te Bethel neemt hij weg, volvoerend het oordeel Gods, aan Jerobeam bedreigd in 1 Kon. 13. Kortom, geheel Juda wordt omgezet; het is of gans het volk tot God bekeerd wordt. Men offert zijn goud en zilver voor de tempelbouw; men slacht duizenden slachtoppen en viert Paasfeest, als sinds Samuëls dagen niet gevierd is.

Maar nee, waarachtige bekering is het niet; bij al die ijver houdt Jacobs zaad het hart van Jehova verre, en de Heere let juist op waarheid in het binnenste. Aan Zijn

knechten, de profeten, maakt de Heere dan ook de toestand bekend. "Hebt u gezien - zo vraagt de Heere aan Jeremia in die dagen - wat het afgekeerde Israël gedaan heeft? Zij ging heen op alle hoge berg en tot onder alle groene boom, en hoereerde aldaar." En Juda, het rijk van Josia, maakte het erger nog dan haar zuster Israël; "want zij bedreef overspel met steen en hout." "En - hoort nu wat onder Josia's hervorming met het volk geschied is - zelfs in dit alles heeft zich haar trouweloze zuster Juda tot Mij niet bekeerd met haar ganse hart, maar valselijk, spreekt de Heere." Daarom roept de profeet: "Besnijdt u de Heere", en doet weg - niet de voorhuiden uws vleses, zo u deed, maar - "de voorhuiden uwer harten" - die u behouden hebt - "gij mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem!" "Was uw hart" - niet alleen uw handen - "van boosheid, o Jeruzalem."

Oppervlakkig mocht het schijnen, dat het oude Juda tot de Heere weergekeerd was, in werkelijkheid was het er ver van. Valse profeten en huichelachtige priesters, wie het slechts om vuil gewin te doen was, spanden samen om het volk van de Heere af te voeren. Van die leidslieden klaagt dan ook de Heere in ons tekstkapittel vers 3 en 4. "Haar vorsten zijn brullende leeuwen in het midden van haar; haar richters zijn avondwolven, die de beenderen niet breken tot aan de morgen; haar profeten zijn lichtvaardig, gans trouweloze mannen; haar priesters verontreinigen het heilige, zij doen de wet geweld aan." En was het volk afkerig van zulke leidslieden? Ach nee: "Mijn volk heeft het gaarne alzo."

Zo dan nu de Heere spreken ging - spreken over die profeten en priesters en over dat volk - wat zou dan uit Zijn mond komen, anders dan: "Wee de ijselfijne, en de bevleete, de verdrukkende stad" (vers 1).

Daarom verwacht Mij, spreekt de Heere ten dage, als Ik Mij opmaak tot de roof: want Mijn oordeel is de heidenen te verzamelen, de koninkrijken te vergaderen, om over hen (nl. over de Joden) Mijn gramschap, de ganse hittigheid Mijns toorns uit te storten, want dit ganse land zal door het vuur Mijns ijvers verteerd worden (vers 8).

Verteerd, ja, maar niet vernield. Gewisselijk, Jehova ijvert voor Zijn rechten. Hij stapt de zonden ook in Zijn volk niet over.

"Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten, en in Mijn rechten niet wandelen; indien zij Mijn inzettingen ontheiligen, en Mijn geboden niet houden: zo zal Ik hun overtredingen met de roede bezoeken, en hun ongerechtigheden met plagen."

Het volk Gods moet zwaar boeten voor de zonde. O, wat valt het dat volk bitter van 's Heeren geboden af te wijken. Hoe keert telkens in het leven de bitterheid der zonde terug, zodat we klagen moeten: "Gedenk niet de zonde mijner jonkheid", en onze ziel zich voor de Heere buigen moet in het stof, als Zijn grimmigheid over ons is. O, wat is Gods gramschap zwaar.

Maar toch, hoe heet ook 's Heeren toorn, vernielen zal Hij Zijn volk niet. "Mijn goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijn getrouwheid niet feilen. Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen." Spreken zal de Heere van de overtredingen Jacobs, maar als het op vernieling aankomt, zegt Hij: **"Ik zal zwijgen in Mijn liefde."**

Hoe onbegrensd toch is de liefde Gods over Israël.

Mijn toehoorders! Licht in de toestand van Juda ten tijde van Josia niet de tekening van ons kerkelijk volk in deze dagen? Ook onze kerk reformeerde. Nu, het was nodig; het was eis van 's Heeren Woord. Te lang reeds had het volk Gods geslapen, en zich gebogen onder het knellend juk, de kerk opgelegd. Doch als we nu over dat gereformeerde volk het oog laten gaan, hoe is het dan gesteld? Oppervlakkig gezien schijnt het wel, of alles vraagt naar de rechten des Heeren en opkomt tegen de

verkrachting van de waarheid Gods. Men wil o zo gaarne voor des Heeren volk worden aangezien, en van Christus roemen. Maar wat weinig horen we toch van hartvernieuwende genade; van de waarachtige bekering tot de levende God. O, wat is dat droevig; te meer, als we voor de noodzakelijkheid dier bekering de ogen toesluiten, ja, in de grond der zaak er vijandig van zijn; zodat velen de zuivere prediking niet behagen kan. En hoe staat het met de wandel? Ach, we kunnen christen zijn, en tegelijk onder de leus, dat men God overal moet dienen, alle gemakkelikheden van de wereld nawandelen. Alles kan er bij door. Doch waar is het in stilte klagen, worstelen voor de Heere; het roepen uit de diepte, dat de Heere behagen kan? We behoeven niet ver te gaan.

Dat een ieder de hand steke in eigen boezem; wie zal ze niet melaats uithalen? Dat we onze eigen gemeente bezien. Hoe ver is het toch weg. De zuivere waarheid, o ja, die willen we horen, en het is goed. Gepredikt moet er leven en dood. Maar wat laat die prediking bij ons na? Hoe is onze godsdienst? Hoe brengen wij de zondagen door? Hoe gaat het ons in onze werkkring? Zijn we waarlijk onderscheiden van de wereld? Of spotten wij met de spotter; en vloeken wij met de goddeloze, die in zijn hart zegt: "Er is geen God"?

Weet de ganse stad van ons volk van onze deugdelijkheid, als van Ruth? Als het op het wezen van de zaak aankomt, o wat is er dan weinig oprechte godsdienst onder ons; wat zijn onze gemeenten ver gezonken. Beschaamd moesten we zijn en schaamrood, want bij alle vormdienst, die er nog is, hebben wij de stem des Heeren onzes Gods niet gehoorzaamd, dat wij in Zijn wetten wandelen zouden.

Is het wonder, dat er zulk een dodigheid over ons komt, zodat het kostelijke goud verdonkert? Wij zijn de aarden flessen gelijk geworden. Doet de Heere onrecht, als Hij Zijn Heilige Geest inhoudt, zodat Christus' heerlijkheid zo weinig in Zijn volk uitblinkt? De kinderen zijn tot aan de geboorte gekomen en er is in Sion geen kracht om te baren. En het is of het ons niet raakt. We dragen er zo weinig smart van; we kunnen onszelf zo goed helpen. Het is soms zo, alsof we zonder Jezus kunnen zalig worden.

En zo nu de Heere spreken ging, spreken naar Zijn gerechtigheid, wat zou er van ons worden?, Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere! wie zal bestaan?" Maar nog zwijgt de Heere: "Ik zal zwijgen in Mijn liefde." Hij heeft ons nog niet gans verlaten. O, nee. "Indien ik zou zeggen: "Ik zal ook alsoz spreken", gelijk velen doen in onze dagen, die geheel onkerkelijk leven, ziet, zo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht Uwer kinderen" (Ps. 73: 15). De Heere is Zijn volk geen land van uiterste duisternis, noch een dorre woestijn. Hij wil Zich openbaren aan de Zijnen; Zijn vriendelijk aangezicht heeft vrolijkheid en licht voor alle oprechte harten. In liefde zwijgt Hij over hen.

Verdoemelijke schepselen zijn we. Door erf- en dadelijke zonde hebben we ons het eeuwig oordeel waardig gemaakt; zijn we voorwerpen van Gods toorn, reeds van het uur onzer geboorte af. Zo de Heere spreken wilde naar zijn grimmigheid, we waren lang weggevaagd met de bezem des verderfs. Doch de Heere zwijgt in liefde nog. "Hij richt niet naar het gezicht Zijner ogen, en bestraft niet naar het gehoor zijner oren."

O, hoe groot is de lankmoedigheid Gods. Hoe baart het de ontwaakte zondaar verwondering, wijl hij niet anders dan het oordeel Gods verwachten kan. Want hoe onderscheiden de toeleidende weg ook wezen moge, hetzij wij onder het licht van Gods Woord zijn groot geworden, of niet; hetzij we volop de wereld dienden, of trouw van kindse dagen af ter kerk gingen en onze belijdenis zover mogelijk beleefden steeds; of wij een onberispelijke Saulus zijn of een tollenaar, als God ons de ogen

opent voor onze zonden, worden we verslagen en beschaamd en beven we voor het rechtvaardig oordeel onzer verdoemenis. God doet het de Zijnen verstaan, dat ze vanwege hun zonden niet anders te wachten hebben dan dat de Heere spreken zal: "Brenge ze hier en slaat ze voor Mijn voeten dood." Met hun bloed willen ze onderschrijven, dat de Heere recht is in Zijn richten en rein in Zijn spreken. Dat maakt hen hopeloos, dat doet hen uitroepen: "Het is te laat; voor mij te laat."

O, geliefde toehoorders. Het is niet in woorden uit te drukken hoe gans ellendig onze natuurstaat is, hoe bang de ervaring van Gods kinderen door de overtuiging van de Heilige Geest. Bij ons geen raad; van God geen verwachting dan het rechtvaardig oordeel. Doch evenmin ook is te zeggen, hoe zoet en zielzaligend is de bevinding van het liefde-zwijgen Gods. Dat de Heere niet het oordeel velt; dat Zijn mond Zich niet reeds lang heeft geopend om hen weg te nemen als Korach, Dathan en Abiram.

O, dat wonder! God zwijgt; ik leef nog; ik ben nog in het heden der genade; nog in de welaangename tijd; nog in de mogelijkheid om zalig te worden. Alleen dit te mogen opmerken, geeft de ziel blijdschap, hoop. Zij roept pit: "Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen."

Maar hoe kan het, dat de Heere zwijgt? Stapt dan God over de zonde heen? Ziet Hij ze door de vingers? Kan de Heere afstand doen van Zijn recht? De minste zonde ook maar ongestraft laten?

Nee, mijn hoorders, nee! God kan Zichzelf niet verloochenen. Zijn gerechtigheid eist voldoening voor het bedreven kwaad. God zou ophouden God te zijn, zo Hij de zonde ongestraft liet blijven. Daarom ook kan het niet anders, of Christus moest de beker des toorns drinken om Zijn volk te verlossen. O, hoe vreselijk was Zijn zielelijden, bijzonder toen Hij in de hof van Gethsémané inging, en klaagde: "Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe: blijft hier, waakt met Mij."

Toen heeft zich Gods Zoon afgezonderd, een steenworp van Zijn geliefde jongeren. En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende, en zeggende: "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan! doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt", en nadat Hij Zijn discipelen slapende gevonden had, wederom ten tweede maal heengaande, bad Hij, zeggende: "Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij. Ik hem drinke, Uw wil geschiede."

En Hij ging wederom heen, en bad ten derden male, zeggende dezelfde woorden. O, wat geweld op het liefdehart, des Vaders gepleegd door Zijn eniggeboren Zoon. En hoewel Hij de Zoon is, mogelijk was het niet; Hij moest die beker drinken, want de zonden Zijner uitverkorenen riepen om wraak. Gods recht eiste betaling "en als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt." Toen sprak Gods recht de vloek. Maar daardoor is het mogelijk, dat de Heere zwijgt over de zonden Zijns volks. Het is een liefdezwijgen, op grond van het verbond Zijner genade en om de voldoening van Christus. Dat ligt ook in het verband onzer tekstwoorden.

Het is toch door Christus alleen, dat de ongerechtigheid des volks zal worden verzoend, en het ellendige en arme volk, dat overblijven zal, zal worden toegeroepen: "De Heere heeft uw oordelen weggenomen en heeft uw vijand weggevaagd: de Koning Israëls, de Heere is in het midden van U, gij zult geen kwaad meer zien. Te dien dage (nl. van Christus' verlossing) zal tot Jeruzalem gezegd worden: "Vrees niet, o Sion, laat uw handen niet slap worden. De Heere uw God is in het midden van U, een Held, Die verlossen zal. Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap; Hij zal zwijgen in

Zijn liefde."

Gevoelt u dat nu, mijn hoorders, dat het liefde-zwijgen rust op Christus' verzoening en verlossing? De Heere zou de zonden des volks bezoeken; de heidenen zouden tegen Jacobs zaad vergaderd worden. Doch dan - o, in de toorn gedenkt God des ontfermens - dan zou een overblijfsel behouden worden, arm en ellendig, maar zijn sterkte in de Heere hebbende; een overblijfsel naar de verkiezing der genade; een hoopske Israëls, dat Gods liefde zou ervaren, omdat het oordeel in Christus was weggenomen. Zwijgen zou de onkreukbaar Rechtvaardige om het verbond, waarin Hij Zijn volk had ten eigendom gemaakt, en in de betaling door Christus. In het zwijgen Gods worden dus beide: liefde en recht, verheerlijkt. Zo alleen kan Sions verlossing dagen.

Wat moet het voor dat ellendige volk geweest zijn, deze taal te horen. Want toch bij alle doorbreking van Jacobs zaad, was in zijn midden een volk, hier bedoeld, dat niet mee kon in de ongerechtigheid; zeven duizend die de knie voor Baäl niet bogen, maar de zonde haatten en beducht waren voor de gramschap Gods. En wat moet nu de kostelijke belofte van Gods liefdezwijgen hun ziel dierbaar zijn geweest. Liefde in plaats van toorn; behoud in plaats van verwerping.

O, Gods volk krijgt er iets van te verstaan. Want dat maakt de weg voor de overtuigde zondaar zo bang. God kan van Zijn recht niet af; de Heere kan de zonde niet door de vingers zien, Hij moet ze noodzakelijk straffen. En het oprechte volk krijgt onder dat recht te bukken; het valt God toe. Maar daardoor dan ook blijft de schuld om betaling roepen. En de ge-eiste voldoening kan de mens zelf niet geven, want "de verlossing hunner ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid ophouden."

Ja, ook de ervaring van de verdraagzaamheid Gods; de vernedering der ziel, verkwikkingen des harten kunnen in de weegschaal van Gods recht niet bestaan. Nee, o nee, Gods wet vordert: "Betaal alles wat u schuldig zijt."

En nu wordt zulk een alles verloren hebbende de weg des levens bekend gemaakt in Christus. O, in Hem is alle heil. Hij heeft betaald voor verloren zondaren; Hij kan verlossen uit de macht des satans en der zonde. In Hem is de enige naam onder de hemel de mensen gegeven, door welke wij moeten zalig worden. Ja, in Hem kan Gods recht zwijgen, en de liefde Gods het hart van de zondaar bereiken.

Die Middelaar alleen heeft het teweeggebracht. Hij heeft geroepen: "Het is volbracht." Hij heeft, nadat Hij de reinigmaking onzer zonden door Zichzelf teweeg gebracht heeft, ons vlees en bloed verheerlijkt aan de rechterhand des Vaders; Zijn volk, in Adam walgelijk en verloren, in Gods gunst hersteld. O, wat wordt die Christus Zijn volk dierbaar; ja, noodzakelijk. Hoe drupt door Hem in de ziel de liefelijkheid van Gods stilzwijgen. En toch, nademaal in Hem het alleen is, dat Gods gramschap wordt gestild, toch is er voor geen schepsel rust, dan in het welbewust zijn in Christus. Het mag ons bij een hongeren en dorsten naar Christus enigermate geopend worden, wat dat zwijgen van Gods liefde is, doch er blijft een verborgenheid in.

We zien het dan zo klaar soms zo het waarlijk is voor gans Gods kerk, dat de Heere over de zonden Zijns volks zwijgt, en we hebben er troost en bemoediging en sterkte uit, omdat we niet kunnen ontkennen van die kerk geheel vreemd en los te zijn; maar toch, er ligt in de vereniging met Christus voor de ziel een hapering; het geestelijk één zijn met Hem mist dat volk; één plant met Hem in de gelijkmaking Zijns doods te zijn, en één plant in de gelijkmaking Zijner opstanding. Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem. En dat gemis doet de ziel vrezen dan, dat Gods recht nog spreken zal oordeel en vervloeking. Want buiten Christus komen we eeuwig om.

O, wat is het velen een zielekwaal, buiten dat in-zijn in Christus te leven. Hoe blijven

de weldaden des Verbonds de kerk verborgen, doordat (want daarin ligt de oorzaak), doordat we zoveel hebben, waarop we steunen; waarvan we heil verwachten ter bevrediging van Gods grimmigheid! En daardoor juist dreigt het recht te spreken, oordeel en vervloeking. Zwijgen kan en wil de Heere, doch in Christus alleen. En om in Hem te zijn, moeten wij ons leven verliezen.

God doet een afgesneden zaak op aarde, in de harten Zijns volks. O, wat is dat bang. Er blijft geen hoop over meer. Geen sterveling kan in die afsnijding pleiten op voorgaande belofte; hopen op genade. Dat is juist hem afgesneden, opdat het recht Gods zijn loop in het hart des zondaars hebbe: opdat dat recht doortrekke door de ziel heen; opdat het volk niet alleen dat recht toevalle, maar meer dan dat, in die bange inwachting dat Gods mond eeuwig, oordeel spreke, het recht lief krijgt, beminne boven eigen behoudenis; een welgevallen krijgt aan de straf hunner ongerechtigheid. Maar dan ook is er plaats bereid om de liefde Gods te verheerlijken: dat de verlorene behouden worde, want Christus kwam om te zoeken en zalig te maken wat verloren is; om de naakte te kleden met Zijn gerechtigheid.

Daar wordt Christus aan de ziel geschonken van de Vader, *want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.* Nimmer kon de ziel die Christus aannemen; de begeerte onzer ziel kan ons tot Hem niet brengen; maar een gegeven Jezus wordt door het geloof omhelsd, toegeëigend. Hij Zelf wordt ons eigendom; Zijn gerechtigheid onze betaling, zodat de Heere de ziel lieflijk omhelst en toeroept: "Grimmigheid is bij Mij niet."

"Ik zal zwijgen in Mijn liefde." Zwijgen, niet alleen omdat Zijn mond niet verdoemt, nee meer, omdat Zijn eeuwige liefde zich kwijt schenkt, omdat Hij spreken zal van vrede tot Zijn gunstgenoten; door de Heilige Geest de ziel verzegelt: "Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uw zonden niet."

O, dat liefde-zwijgen Gods, wat is het anders dan wat Micha's profetie zegt: "Hij zal zich weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, u zult al hun zonden in de diepten der zee werpen."

Dat liefde-zwijgen maakt ons zeer vrolijk in de Heere, zodat we uitroepen: "Ik ben krank van liefde"; "mijn ziel verheugt zich in mijn God, want hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap."

Ja, dat Goddelijk zwijgen is een eeuwig zwijgen. Zoveel zou de Heere kunnen inbrengen tegen Zijn volk, vanwege het afdwalen van Zijn geboden. Want de verdorvenheid des vleses kleeft ons aan; de inwonende zonde laat in de geestelijke strijd ons geen rust; "het vlees begeert tegen de Geest en de Geest tegen het vlees, en deze twee staan tegen elkaar", zodat het volk met Paulus uitroepen moet: "ik vind dan deze wet in mij: als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt; want ik heb een vermaak in de Wet Gods, naar de inwendige mens; maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is. Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?"

En zo nu de Heere naar die zonden doen wilde; zo Hij nu spreken zou in Zijn gerechtigheid, niet één ogenblik zou dat volk bestaan. Maar dat wil, dat kan de Heere niet, vanwege Zijn trouw en eeuwige liefde; vanwege de onverbreekbare vereniging Zijner uitverkorenen met Christus, waardoor zij altijd in Hem worden aangemerkt, en zij telkens weer ontmoeten een God, Die in Zijn liefde zwijgt; Die mildelijk geeft en niet verwijt; want Hij heeft Zijn volk eeuwig lief. Daardoor mogen ze het hoofd uit

hun ellendigheid omhoog heffen, zeggende trots alle ellendigheid: "Ik dank God door Jezus Christus onze Heere." En wordt de roede noodzakelijk, omdat Zijn kinderen Zijn zuivere wet verlaten, Hij straft niet in Zijn toorn." "Hij behoudt de toorn niet eeuwiglijk"; maar doet "onze overtredingen van ons, zo ver het oosten is van het westen." Zijn liefde zwijgt, en "gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vrezen.

Laten we dan daarvan zingen het 7e en 9e vers van Ps. 103:

*Geen vader sloeg met groter mededogen
Op teder kroost ooit zijn ontfermend' ogen,
Dan Israels HEER op ieder die Hem vreest;
Hij weet, wat van zijn maaksel zij te wachten,
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten.
En dat wij stof, van jongs af, zijn geweest.*

*Maar 's HEEREN gunst zal over die Hem vrezen,
In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
Noch van zijn wet afkerig d' oren wenden,
Maar die, naar eis van Gods verbond, betracht.*

Toepassing.

Heeft nu, geliefde toehoorders, dat liefde-zwijgen Gods ooit uw hart vermurwd? Want toch ook over ons zwijgt de Heere nog, en over ons huis, en over onze kerk, en over ons land. Ach, werd het recht verstaan, hoe zou het ons bewegen de zonde te verlaten; de vrees dat God zou spreken gaan in verbolgenheid enerzijds, en de liefde Gods in Diens stilzwijgen anderzijds, zou ons dringen tot verzaking van de wereld met al haar genoegens. Hoe is dat nu onder ons? Is het helaas! niet zó, dat ons volk steeds meer de oren toesluit voor de stem, die is in het zwijgen der liefde, en uitstel van het oordeel toeschrijft aan alles wat des mensen is? En toch blijkbaar heeft men er geen rust bij. Wat al een bezorgdheid (ware men zo bekommerd over het gevaar, dat de ziel van de onbekeerde mens zeker treffen zal) is er voor alle slagen waarvan men ook maar enigszins denken kan, dat ze komen kunnen. Hoe zoekt men zich te dekken tegen brand, gevaar en schade; tegen ziekte en de gevolgen er van; tegen de gevreesde en vreselijke pokziekte; en tegen zoveel dingen meer.

Van al die dingen heeft de goddeloze zijn verwachting; hij meent de Heere paal en perk te kunnen zetten ermee. O, hoe Godtergend soms is zijn taal. En nog zwijgt de Heere in Zijn liefde. Hoe lang nog? Want dwaalt niet, God laat Zich niet bespotten. Veilig zijn we tegen alle gevaren, beschut tegen alle rampen, wanneer we wandelen in de vreze Gods, want dan zal de Heere alle dingen doen medewerken ten goede; het kwade van ons keren of te onzen beste wenden. En dit is wat de enige troost uitmaakt, beide in leven en in sterven, dat de Heere alle kwaad van Zijn volk weert of ten beste keren zal. Dat behoort tot het zwijgen Zijner liefde. Och, dat ons hart hunkerde om er iets van te ervaren.

Maar, mijn geliefden, velen geven blijk, zich om het heil hunner onsterfelijke ziel weinig te bekommeren. Zij hebben hun vermaak in de wereld; als deze feest viert, doen zij gaarne mee. Ze zoeken het gezelschap der goddelozen. Menigeen in de jaren waarvan de Prediker zegt: "Gedenk aan uw Schepper, eer de kwade dagen komen, van

dewelke u zeggen zult: ik heb geen lust in dezelve", zoekt u keer op keer vergeefs in het bedehuis. O, dat zij toch eens bedenken: God zal niet altoos zwijgen. Eens zal Hij spreken tot u en uw gezellen, "en in Zijn grimmigheid zal Hij hen verschrikken." O, u jongeling en jongedochter "hoor, en zie en neigt uw oor; en vergeet uw volk", verlaat de wereld; geef, gelijk Ruth deed toen ze Moab verliet, uw vrienden een scheidbrief, eer u met hen omkomt onder het rechtvaardig oordeel Gods.

God zwijgt in Zijn lankmoedigheid over ons allen nog. Hij heeft geen lust in onze dood, doch daarin, dat wij leven en ons tot Hem bekeren. Dat moest ons hart wel aangrijpen; het mocht ons wel dringen ons te vernederen voor des Heeren aangezicht "eer het besluit bare, want de dag gaat, als kaf voorbij." O, bedenkt, mijn onbekeerde toehoorders, een schijnbekering geldt voor God niet.

Hoe gelukzalig zijn ze, die van het liefde-zwijgen Gods wat hebben leren kennen. O, hoe zoet is dat zwijgen onze ziel, niet waar, volk? als schuld en zonde ons drukt en wij Gods recht moeten toevallen; o, dat we het eeuwig oordeel verwachten, en dat de Heere zwijgt; dat Hij in Zijn eeuwige liefde onze ziel omhelst; ons een weg ter verlossing in Christus opent, en in het bloed des verbonds ons van de zonde ontheft. Ach, dat we meer nog heilbegerig mochten zijn, de lengte en breedte en diepte en hoogte dier liefde te verstaan. Let er eens op, volk! de liefde, waarin God zwijgt, is:

1. Van eeuwigheid. Van vóór de grondlegging der wereld heeft God Zijn volk lief, want "Uw barmhartigheden en Uw goedertierenheden zijn van eeuwigheid" (Ps. 25: 6).

2. Zij is een vrijwillige liefde. Er is niets in ons, dat die liefde opwekken kan. Integendeel; wat in ons is, kan slechts Gods toorn verwekken. Dat God Zijn volk liefst, heeft alleen zijn grond in Diens soeverein welbehagen: "Ik zal ze vrijwilliglijk liefhebben" (Hos. 14: 5).

3. Zij trekt de zondaar uit de staat der zonde en des doods, volgens Hos. 11: 4: "Ik trok ze met mensenzelen, met touwen der liefde." O, wat werkt zij onwederstandelijk in de zondaar.

4. Zij is onovertroffen. Wat op aarde zouden we bij deze liefde vergelijken! "Uw uitnemende liefde is beter dan wijn"; daarom "zullen wij Uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn" (Hoogl. 1). Zo groot is deze liefde, dat God Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft tot in de dood des kruises. U zijt duur gekocht.

5. Zij is onveranderlijk. "Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten! Zie, "Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds vóór Mij" (Jes. 49: 15, 16). "Maar de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen, die Hem vrezen" (Ps. 103).

In deze liefde kan God zwijgen van Zijn volk; zwijgen telkens weer na afwijking van Zijn geboden. Dat liefde-zwijgen is het behoud des volks. Hier is raad, bedrukte Sionieten, voor uw schuld. Zwijgen wil de Heere over u; al waren uw zonden als scharlaken en karmozijn, dat ze u toch niet van de Heere afhouden. U ziet te veel op uw afmakingen, en zijt dan bevreesd, dat de Heere over u niet zwijgen kan noch zal. Maar, hoe menigmaal reeds zijt u beschaamd geworden in uw kleinachting van de liefde Gods in Christus.

O, dat toch dat ongeloof eens werd te ondergebracht. In Christus zwijgt Gods grimmig recht. Ja, in Hem is het liefde-zwijgen, heilbegerigen, hoe ook uw ziel aangevallen wordt, dat Gods recht vervloeking over u spreken zal, omdat u die verzekering der ziel mist van deel te hebben aan Christus en Zijn gerechtigheid. Zwijgen zal de Heere in

liefde. Uw ziel ruste niet, vóór u Hem gevonden hebt, Die u lief hebt. De Heere zal Zich laten vinden van die naar Hem vragen. O, hoe spoedig mogelijk zal uw ziel zingen door dit liefde-zwijgen:

*Ontsluit, ontsluit voor mijne schreden
De poorten der gerechtigheid,
Door deze zal ik binnentreden
En loven 's Heeren heerlijkheid.*

Het zal het oprechte volk meevallen. Tot onze sterkte staat het er: "Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Hoe menigmaal reeds was het onze ziel een verwondering een zwijgend God te ontmoeten, vol van liefde, waar de zonde riep om wraak. Zulk een liefde, die onveranderlijk is, alleen kan ons behouden; daarom zijn wij niet verteerd.

O, volk, grijp moed bij alle aanvechting en beroering der ongerechtigheid, die onze ziel zo neerdrukken, zo folteren kan. Al getuigt onze consciëntie, dag bij dag, dat God recht ware zo Hij ons verdoemde, al staat satan aan onze rechterhand om ons te wederstaan; in deze liefde spreekt God: "De Heere schelde u, u satan; de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest."

Eeuwig zal God uw beschuldigers schelden en zwijgen in Zijn liefde. "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt?"

Eenmaal, als Christus komt op de wolken, zal dit heilgeheim ten volle worden ontsluit: "Hij zal zwijgen in Zijn liefde." Dan zal het gezien worden, dat God over Zijn volk komt, omdat Hij het van de zonde vrijmaakte en reinigde door Christus' bloed en Geest. O volk, als van zulke gekochten met het bloed des verbonds zij onze wandel.

Geliefden Gods, wandelt voorzichtig, met vreze en beven, opdat de Heere zij uw sterkte in het strijdperk van dit leven. De droeve verzinking van Gods kinderen, de lauwheid des harten, de liefdeloosheid, de wereldgelijkvormigheid make plaats voor de verlevendiging van de Heilige Geest. "Waak op, waak op, trek uw sterkte aan, o Sion! trek u sierlijke klederen aan, o Jeruzalem, u heilige stad! schud u uit het stof, maak u op; zit neder, o Jeruzalem! maak u los van de banden van uw hals, u gevangen dochter Sions! want zo zegt de Heere: Gijlieden zijt om niet verkocht, u zult ook zonder geld gelost worden." En zwijgt God in Zijn liefde, dat volk spreke er van als het volk, dat de Heere Zich geformeerd heeft om Zijn lof te verkondigen. Amen.

5 PREKEN DOOR STUDENT JOH. VAN DIJKE

Johannes van Dijke, geb. 1907; beroepen kandidaat Ger. Gem. Tholen 1948;
overl. 1948

Gepubliceerd in de Schat des Woords, diverse jaargangen

GODS LEIDINGEN MET ZIJN VOLK

PREEK OVER PSALM 77: 21

Psalm 25: 2

Lezen: Psalm 77

Psalm 68: 4 en 6

Psalm 74:19

Psalm 138: 4

"De mens overdenkt zijn weg, maar de Heere bestiert zijn gang." Hij bestuurt alle omstandigheden zoals die in het leven samenvallen, en aller mensen gangen tot een zeker einde, zoals het meest strekt tot verheerlijking van Zijn Goddelijke deugden en tot nut en zaligheid van Zijn uitverkorenen.

Romeinen 8 spreekt ons van de leidingen van de Heilige Geest. Daar wordt de Geest in de eerste plaats de Geest van God genoemd. In de tweede plaats de Geest van Christus. En als de Geest Gods, als de derde Persoon in het volzalig Goddelijk Wezen, leidt en bestuurt Hij alle dingen in de wereld. De mens kan geen voet verzetten op de aarde, kan zich noch roeren noch bewegen, zonder Zijn Goddelijke wil. Zelfs geen musje valt ter aarde zonder de wil des hemelsen Vaders.

Toch is er een groot onderscheid tussen het goddelijk bestuur in het algemeen en Zijn bijzonder bestuur in het werk der zaliging van Zijn uitverkorenen. Daarom wordt de Geest de Geest van Christus genoemd.

Niet omdat Christus die Geest verworven heeft, want dat kan niet, maar omdat Christus de werkingen van de Heilige Geest ten opzichte van 's mensen zaligheid verworven heeft.

Maar nu is het de mens van nature onmogelijk om onder de leidingen van Gods Heilige Geest te bukken. Wat geloven wij van de voorzienigheid Gods? Dat hebben we wel in de belijdenis, in de beredenering, ook Gods volk, al zijn er weleens tijden en ogenblikken dat de Heere hen inwint en hen voor Hem doet bukken, zodat zij het met God eens worden, maar overigens, geliefden, dan is de mens het nooit met God eens.

De mens rekent altijd, de mens telt altijd, de mens wil zelf zijn paadje klaarmaken. En als het dan hopeloos wordt, als het van geen enkele kant meer kan, dán mag God het doen. Zo is de mens van nature.

Zo heeft ook Gods volk gedurig nodig dat God hen aan het einde brengt, opdat zij zich voor Hem zouden buigen, gelijk in de lofzang van Psalm 65. Daar is het een onvoorwaardelijk onder God buigen. Daar wordt de hand op de mond gelegd, en gezegd: "Zwijg mijn ziel, zwijg Gode stil, van Hem is mijn verwachting." De wegen die God met Zijn volk houdt in deze wereld, door donkerheid en diepte, zijn een afdruk van de leidingen die God met Zijn oude Bondsvolk Israël gehouden heeft.

Wij wensen u in deze ure een ogenblik daarbij te bepalen. Onze tekstwoorden vindt u opgetekend in het u voorgelezen Schriftgedeelte, Psalm 77: 21:

"Gij leidet Uw volk, als een kudde door de hand van Mozes en Aäron."

Dat Woord spreekt ons van de leidingen des Heeren, gehouden met Zijn volk, en we zien

1. Waaruit zij geleid worden;
2. Waarin zij geleid worden;
3. Waarheen zij geleid worden.

Zij worden geleid uit Egypte, zij worden geleid in de woestijn, zij worden geleid naar Kanaän.

Geliefden,

De 77e Psalm is een psalm van Asaf. Wanneer hij precies gedicht is, is ons onbekend, maar het was in elk geval een tijd van diep verval. Het volk van Israël was ver van de levende God afgeweken. Zij wandelden in eingekeuzen wegen, opdat de Heere meer en meer aan dat volk zou vervullen wat Hij door de mond van Zijn profeten bekendgemaakt had, dat Juda straks naar Babel zou worden gevoerd.

Toch, onder alle tijden van diep verval heeft God nog een overblijfsel gelaten naar de verkiezing Zijner genade. Het mag nu zijn als in de tijden van Asaf, dat Jacob dun geworden is, toch, geliefden, de Heere heeft nog een volk overgehouden, dat zich voor het beeld van Baäl niet heeft gebogen.

En Asaf was één van dat overblijfsel, want dat was een man die sprak over de breuk en die het had over de ellende waarin Gods volk leefde. Hij wees dat volk niet met de vinger na, maar het was een man die door genade in de breuk mocht staan. Een man die de schuld van land en volk op de ziel gebonden had gekregen en die worstelde aan de troon van Gods genade. Hij zegt in het tweede vers van ons teksthoofdstuk: "Mijn stem is tot God, en ik roep; mijn stem is tot God, en Hij zal het oor tot mij neigen." Zelfs in deze donkere tijd, onder de verberging van Gods aangezicht, komt de geloofsroem van Asaf naar voren, dat God het oor tot hem neigen zou ten dage zijner benauwdheid.

Want, geliefden, tot God roepen is ook na ontvangen genade geen vrucht van eigen akker. Dat kunnen wij maar niet als wij willen. Asaf zegt in het vijfde vers: "Gij hield mijn ogen wakende."

Altijd is de Heere de Eerste. Laten wij daar goed op letten, dat God eerst wat doet en dat daarop de oefening van dat volk volgt. En niet omgekeerd, dat eerst dat volk wat doet en God daarop wat doet. De Heere werkt alle dingen om Zijns Zelfs wil. Dat volk heeft gedurig nodig van God opgezocht te worden, door Hem geleid en onderwezen te worden, gelijk Asaf in de benauwdheid waarin het volk van Israël verkeerde, maar ook in de benauwdheid waarin hij zelf verkeerde.

Dan gaat hij terugdenken aan de vorige dagen. Eerst klaagt hij in vers 10: "Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheid door toorn toegesloten? Sela."

Maar dan begint hij in vers 11 aan de vorige dagen terug te denken. Er staat: "Daarna zeide ik: Dit krenkt mij; maar de rechterhand des Allerhoogsten verandert."

Geliefden, in de ellende ligt de zaligheid niet. Als wij nooit iets anders gehad hebben dan ellende, dan zijn we doodarm. Velen maken uit hun ellende hun bekering op, maar zo is het niet. Dat kan nooit. Waarom niet? Omdat de ellende in mijzelf ligt. Die kan ik in mijzelf vinden, maar de verlossing ligt buiten ons, in die enige Weg, door God geopenbaard in Jezus Christus, die enige Weg ter ontkoming.

Gods volk verkeert wel in de ellende, want zij kunnen niet altijd roemen, zij kunnen niet altijd juichen, maar het is toch ook geen volk dat altijd in de ellende verkeert. Er zijn tijden en ogenblikken dat ze het hoofd uit de gebreken mogen opheffen en zich in

God mogen verblijden en Hem mogen roemen. Dan denken ze terug aan de vorige tijden, zoals Asaf in deze psalm zegt: "Ik zal de daden des Heeren gedenken; ja, ik zal gedenken Uw wonderen van oudsher."

En welke weldaden gedenkt hij dan? Dat zegt hij in het zestiende vers: "Gij hebt Uw volk door Uw arm verlost."

"Gij," dat staat overal vooraf. Ook in onze tekst: "Gij leiddet Uw volk, als een kudde door de hand van Mozes en Aäron."

Dat "Gij" is de grondslag van de verlossing, dat is het eeuwig soeverein welbehagen des Vaders, waar God Drieënig, in Zichzelf bewogen zijnde, een volk heeft verkoren waarin Hij Zich eeuwig zal verheerlijken.

Geliefden, denk niet dat het God om ons te doen is, dat het Hem te doen is om in de eerste plaats de mens de zaligheid te geven. Zo is het niet. Is het zo niet? Nee, want God heeft ons immers niet nodig. Als wij in Zijn wegen wandelen, wat geven wij Hem? En als wij tegen Hem opstaan, wij schaden Hem niet. Wij kunnen Gods eer en heerlijkheid niet meer of minder maken.

Het gaat bij de Heere in de eerste plaats om Zijn eer en de verheerlijking van Zijn goddelijke deugden, en daarna, in de tweede plaats, om de zaligheid van de zondaar. Wij komen op de tweede plaats en stellen ons altijd op de eerste. Het gaat bij de mens om de zaligheid, maar bij God gaat het om Zijn eer. De mens zoekt het leven en God brengt hem in de dood. Hij moet sterven aan zichzelf om het leven in Christus te vinden.

"Gij leiddet Uw volk."

Dat is door Gods onveranderlijke Raad, waarvan Asaf in Psalm 73 getuigt: "Gij zult mij leiden door Uw Raad; en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen."

De wegen die God met Zijn volk houdt, zijn wonderlijk en onbegrijpelijk, voor het natuurlijk verstand niet te beredeneren. Het zijn wegen die tegen vlees en bloed indruisen. Gods weg met de mens is wonderlijk, waarin hij niets kan zien en berekenen, maar denkt dat het op een eeuwige mislukking zal uitlopen.

Om Gods wegen te begrijpen en te bewonderen is het nodig dat wij, zoals Asaf in de 73e Psalm, in Gods heiligdom worden ingeleid, opdat wij daar Zijn sterkte en Zijn eer zouden zien.

Maar waarom die wegen? Waarom gebruikt de Heere toch zulke omwegen? Laten wij de geschiedenis van het volk Israël eens kort nagaan.

Dat was een volk dat van God gekend en verkoren was. Abraham werd uit Ur der Chaldeeën uitgeleid en later zijn zijn nakomelingen onder Gods voorzienig bestel in Egypte gebracht. Maar als nu de tijd der belofte die God aan Abraham gezworen had, genaakte, wies het volk en vermenigvuldigde in Egypte. Totdat een andere koning opstond, die Jozef niet gekend had. Toen werd dat volk verdrukt. Zij moesten stenen bakken en zelfs het stro werd hun onthouden. Het werd op hun ondergang toegelegd.

De Heere volvoert in alles Zijn Raad. Hij is een Waarmaker van Zijn Woord in de beloften, maar ook in de oordelen. Als de tijd daar is die van eeuwigheid in Gods Raad besloten is, wordt dat volk uitgeleid. Zij worden uit het diensthuis uitgeleid, niet alleen als de tijd aanbreekt die van eeuwigheid is besloten, maar ook in de tijd van Gods bestuur; waarin Hij degenen die tegen Hem opstaan, van voor Zijn aangezicht zal wegdoen.

Er was onder dat volk in Egypte, onder het volk des Heeren, zoals ook nu nog onder de mensen, een volk dat hoewel het nu nog in de natuurstaat leefde, toch onder het zegel van Gods verkiezing lag. Zulken worden door God bewaard, zodat zij bijvoorbeeld geen eind maken aan hun leven, niet zondigen tegen de Heilige Geest

enzovoorts. Zij zijn van Hem gekend. Hij zal hen op Zijn tijd wederbaren en trekken uit deze tegenwoordige boze wereld om hen over te zetten in het Koninkrijk van Zijn welbehagen.

Tachtig jaar vóór dat volk werd uitgeleid, werd Mozes geboren. Ik wil hiermee bewijzen dat de Heere een afgesneden zaak op aarde doet. Mozes was maar een veracht wezen; hij was ten dode opgeschreven. Alle knechtjes moesten immers in het water om verdronken te worden? Maar Gods oog waakte over Mozes. Hij had hem bestemd om Zijn volk uit te leiden.

Mozes werd in een biesen kistje in het water gelegd, maar Farao's dochter nam hem op om hem als een eigen zoon op te kweken. Veertig jaar werd Mozes theoretisch onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren, opdat hij de kennis zou verkrijgen die hij later nodig zou hebben.

Veertig jaar was hij toen dat volk kwalijk behandeld werd. Hij was in de kracht van zijn leven en dacht dat het nu de tijd van de verlossing van het volk was. Toen was het Mozes' tijd, maar het was Gods tijd nog niet. Het gevolg was dat Mozes moest vluchten naar Midian. Veertig jaar hoedde hij de kudde van zijn schoonvader Jethro. Daar kreeg hij praktijk.

Maar nu moet u zich Mozes eens voorstellen. Hij dacht dat volk uit te leiden en daar zit hij nu met zijn schaapjes aan de berg Horeb. Zou er nu nog ooit iets van terechtkomen? "Heeft God vergeten genadig te zijn? Heeft Hij Zijn barmhartigheden door toorn toegesloten?"

Het liep met Mozes op een einde. Alweer een afgesneden zaak. Hij werd oud, al tachtig jaar. Zou er nu nog ooit wat van de beloften terechtkomen?

Maar zie, toen Mozes oud was, toen hij uitgeredeneerd was, toen er geen mogelijkheid meer was, toen kwam God Mozes opzoeken aan de Horeb, in het brandende braambos. Toen was het Gods tijd, maar toen was het Mozes' tijd niet meer. Hij wilde niet. Dat is nu altijd de weg die God met Zijn volk houdt. Als het erop aankomt, dan willen zij niet en hun vijandschap komt openbaar.

Mozes zei: "Zij zullen mij niet geloven, ik ben er de man niet voor." Allerlei tegenwerpingen maakte hij, zoals: "Ik heb geen mond, ik ben zwaar van tong." Ja, tenslotte zei hij: "Neem maar iemand anders, zend toch een ander." Totdat God toornig werd en zei: "Is niet Aäron uw broeder? Ik weet, dat hij zeer wel spreken zal, en ook, zie, hij zal uitgaan u tegemoet."

Aäron werd Mozes toegevoegd, want de Heere zou Zijn volk leiden door de hand van Mozes en Aäron. Dat wil zeggen: door hun dienst. Zij hebben het niet gedaan. Dan was het vruchteloos geweest en op niets uitgelopen. Hoe zouden Mozes en Aäron dat hebben kunnen doen?

Zij gingen dan naar Egypte en stelden zich voor Farao Zij verzochten hem het volk Israël drie dagen in de woestijn te laten trekken, maar Farao weigerde. Het was een geringe eis. Welnu, zo is ook des Heeren eis ten opzichte van ons gering. Gering? Jazeker, want wat eist de Heere van ons dan recht en gerechtigheid te doen en in Zijn wegen te wandelen?

Toch kunnen wij aan die eis niet voldoen. Niemand kan door de werken der wet gerechtvaardigd worden. En toch is de eis gering. Ga eens terug naar de staat der rechtheid. Adam was van God tot een heer gesteld over al het geschapene. Hij was profeet, priester en koning. Hij was heerser over alles. Alles was hem gegeven. Alleen van de boom der kennis des goeds en des kwaads mocht hij niet eten.

Was dat geen geringe eis? Daarbij had Adam het vermogen om de listen en lagen van de vorst der duisternis te weerstaan. Maar het heeft de mens niet goed gedacht God in erkenning te houden. Hij wilde als God zijn, kennende het goed en het kwaad. Wat is

dat? Wel, als God te willen zijn betekent God van de troon te willen stoten, indien dit slechts mogelijk ware. De mens heeft gegeten en is opgestaan in rebellie tegen zijn Formeerder. Hij wilde Gods geringe eis niet gehoorzamen.

Farao weigerde ook aan de eis des Heeren te voldoen. Maar hij kon toch dat volk niet laten trekken? Want de Heere verstokte zijn hart en als de Heere dat nu doet, dan kan Farao toch niet? Is het dan Gods schuld niet?

Nee, want Farao was een natuurlijk mens en als er staat dat de Heere Farao's hart verstokte, dan betekent dit dat Hij Zijn weerhoudende genade aan Farao onthield. En wanneer ons Gods genade onthouden wordt, dan kunnen wij niet anders dan tegen Hem opstaan, "want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet." De vreze Gods doet echter afwijken van het kwaad, maar die vreze werd Farao onthouden. En daarom kon hij niet anders dan tegen de Heere opstaan.

Daarom staat er dat de Engel des Heeren Zich legt rondom degenen... die genade hebben? Nee, rondom degenen die Hem vrezen, in gebondenheid aan de troon der genade en in de vereniging met Jezus Christus.

Hier hebt u het onderscheid tussen een consciëntie-overtuiging en de waarachtige overtuiging die door God gewerkt wordt, want toen zei Farao: "En nu, vergeeft mij toch mijn zonden alleen ditmaal, want ik heb gezondigd." Alleen ditmaal, de vorige keren had hij niet gezondigd. Toen Gods hand zich terugtrok en de plagen deed ophouden, weigerde Farao.

Genade doet echter buigen onder God, zoals bij David. David kreeg een welgevalen aan de straffe zijner ongerechtigheid. En dan zegt hij: "Neem mij en mijns vaders huis, maar wat hebben deze arme schapen gedaan?" Daar werd het een persoonlijke zaak. De mens moet het met God eens worden, en leren uitroepen: "Ik ben, o Heer", Uw gramschap dubbel waardig, want ik heb tegen God gezondigd."

Farao liet hen niet trekken. Hij verhardde zijn hart gedurig. Toen echter de veertiende van de maand Nisan gekomen was, werd het paaslam geslacht en het bloed aan de posten der deuren gestreken. Mozes heeft het niet kunnen doen, maar alleen omdat dat lam geslacht werd, zouden ze uitgeleid worden.

2. Toen kwamen ze uit Egypte.

Ze hebben zich in God verblijd. Het was een uitgedreven volk. O, dat volk behoeft zich niet van de wereld af te scheiden. De wereld scheidt zichzelf wel af. Het is geen goed teken als wij het zo goed met haar kunnen vinden. Nee, de wereld drijft dat volk wel uit als het begeert tot Gods eer te leven. Dan wil zij niet meer met ons te doen hebben.

Het volk Israël werd uitgedreven, beladen met goud en zilver, en zij dachten recht op Kanaän aan te gaan. Zij dachten binnen enkele dagen het beloofde land in te trekken.

Maar in de tweede plaats: De Heere leidt dat volk in de woestijn. De Heere voerde dat volk niet recht naar Kanaän, maar leidde hen om. Ze legerden zich aan de Schelfzee en de bende drong dicht op hen aan.

Zo is het ook met de Kerk. In de eerste tijd denkt Gods volk wel eens dat de vijanden onderliggen, dat zij hen hebben overwonnen. Maar ze zijn niet dood, ze komen terug. Dat volk ligt daar als een blote kudde aan de oever van de zee. Ongeoefend tot de strijd, want ze hadden immers stenen gebakken.

Zo is het ook met de Kerke Gods. Ze kunnen niet strijden en ze hebben geen wapenrusting, want ze hebben het borstwapen der gerechtigheid nog niet aangedaan, ze hebben nog niet aangenomen het schild des geloofs en hun voeten zijn nog niet geschoeid met de bereidheid des Evangelies. Ze zijn ongeoefend in de strijd en de

vorst der duisternis met zijn legermacht dringt op hen aan. Daar wordt het omkomen voor de Kerke Gods. Er is geen pad. De Heere zei tot Mozes: "Wat roept gij tot Mij? Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken." Maar er was geen pad. Dat moest de Heere Zelf eerst maken. Zij waren in een weg van totale onmogelijkheid. De Heere zei dat zij moesten voorttrekken, maar de voeten der priesters stonden in het water. Ze moesten de zee in.

En zo brengt de Heere ook Zijn Kerk zover, dat zij met dat volk van Israël als het ware in het water staan. Want daar waar het een afgesneden zaak wordt, komt Christus Zich te openbaren, en dan wordt er gezongen:

*Hier scheen ons 't water 't overstromen;
Daar werden wij gedreigd door 't vuur;
Maar Gij deedt ons 't gevaar ontkomen,
Verkwikkend ons ter goeder uur.*

Hij leidt Zijn volk door de woestijn, Hij maakt een pad en weg:

"Uw weg was in de zee, en Uw pad in grote wateren, en Uw voetstappen werden niet gekend."

Daar gaat dat volk door de Weg der ontkoming, waar Christus Zich aan hun harten komt te openbaren als de eeuwige Weg ter zaligheid. Dan zingen zij van de wegen des Heeren. Daar wordt dat volk vertroost met oneindige ontfermingen en daar is Farao omgekomen.

En dan gaat dat volk bij vernieuwing denken dat ze de strijd gestreden hebben. Maar die gaat pas beginnen, want zij hebben nog niet gestreden; God heeft altijd nog voor hen gestreden. Dan pas worden zij ellendig, in de woestijn. Zij hebben wel reeds gezongen het lied van Mozes en Mirjam, maar nog niet het lied van het Lam, want daar was nog geen plaats voor.

Dat volk is in de woestijn niet groot. In de woestijn is alles dor, daar groeit en bloeit niets. De woestijn is een plaats van onvruchtbaarheid. Wanneer God Zijn regen inhoudt, moet alles sterven. En door zo'n woestijn leidt God Zijn volk nu. Wat moet daar nu van terecht komen? Het is alles dor en mat en zonder water; nergens vruchtbaarheid. Wat was het toch noodzakelijk dat Mozes in de praktijk onderwezen was toen hij in diezelfde woestijn de schapen geweid had, opdat hij dat volk zou kunnen leiden.

Een kudde is het eigendom van iemand. Zo is Gods Kerk het eigendom van Christus: "Vader, zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven." Hij heeft hen gekocht door lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid. En Hij heeft hen bewaard en zal hen bewaren. Hij zal hen leiden door Zijn goddelijke hand, want Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Een kudde is ook een vergadering. Eén of twee schapen is geen kudde, maar een vergadering van vee is een kudde. Zo is ook de Kerke Gods een vergadering van ware Christgelovigen. Zij geloven allen dat de zaligheid alleen in en door Jezus Christus is, verzegeld door de Heilige Geest. Dat is het wezen van de Kerk.

Want er is maar één Naam onder de hemel gegeven door Welken wij moeten zalig worden. Onder een kudde zijn ook bokken, maar God zal eenmaal de schapen van de bokken scheiden.

In een kudde is van allerlei soort. Ook onder de kudde die door Mozes en Aäron geleid werd. Zo is ook de Kerke Gods een vergadering van kleinen en groten, zwakken en sterken, kreupelen en blinden. Zij behoren allen bij die kudde. Zij worden allen geleid door

Mozes en Aäron, zij drinken allen hetzelfde water en ontvangen hetzelfde manna. Zij

zijn allen onder de wolk, want het is niet zo dat de vergevorderde een ander geloof heeft dan de pas beginnende. In wezen is het hetzelfde geloof wat God in de wederbaring inplant. In wezen is er geen verschil.

Verschil is er wel in de oefeningen. Er zijn kinderen, jongelingen, vaders en grijsaards in de genade. Dat volk wordt als een kudde geleid van de ene plaats tot de andere, tot de eeuwige heerlijkheid. Voor ons mogen er lammeren en schapen zijn, maar bij de Heere is dat niet zo. Zij zijn Hem allen hetzelfde, dat wil zeggen: in de verkiezende liefde van Zijn genade.

Was het om iets van ons, dan kwam er niets van terecht. Was het om een voorgezien geloof of goede werken, dan was het voor de Kerk verloren. Maar God heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde; Hij heeft ze niet liefgekreken in de tijd. Omdat Hij ze van eeuwigheid liefhad, heeft Hij hen getrokken met koorden van goedertierenheid. Een kudde heeft ook een herder. Christus is de Goede Herder van Zijn volk. "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren," zegt David. "Hij verkwikt mijn ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om Zijns Naams wil."

Dat volk heeft een Goede Herder, Die Zijn leven gezet heeft voor Zijn schapen en hen bevrijdt van de vijanden en alles wat hen zou kunnen ophouden om de eeuwige heerlijkheid in te gaan. Hij leidt hen in grazige weiden en verkwikt hen met de goederen des verbonds, voorzover zij die met een gelovig hart aannemen.

Zij worden geleid van rustplaats tot rustplaats. Er zijn verschillende standen, maar het is elke stand eigen dat hij werkzaam is en een gemis heeft. Het is gedurig een afgesneden zaak, opdat God alleen de eer zal krijgen die Hem toekomt.

Die schapen hebben van zichzelf geen wapen in de strijd en er zijn altijd wolven en rovers die het op het leven van Gods volk aanleggen. Dat is reeds vanaf het begin der wereld geweest en het zal zo zijn tot het einde toe. Zij zouden, indien het mogelijk ware, dat volk van de aarde wegdoen. Er zijn vele en gevaarlijke vijanden, maar die Goede Herder bewaart hen en leidt hen naar de eeuwige heerlijkheid.

Een schaap is een rein dier, is zachtmoedig, vreedzaam en lijdzaam. Is Gods volk dat? Nee, want het zijn mensen van gelijke beweging als ieder ander. Maar als ze iets van de liefde Gods in hun hart mogen ontwaren, dat zij door die Goede Herder geleid worden, dan zijn zij zachtmoedig, vreedzaam en lijdzaam.

Een schaap is ook vruchtbaar en tot nut van anderen. Is Gods Kerk dat ook? Ja, tenminste, als zij door die Goede Herder geleid worden. Want zij geven hun melk, wol en vlees *en zullen allen tezamen tweelingen voortbrengen en geen van hen is jongeloos*. Als ze niet door die Goede Herder geleid worden, dan droogt de melk op, dan geven zij hun wol niet meer en zijn ook niet vruchtbaar. Maar als Hij hen achter Zich aan doet komen, dan leidt Hij hen in grazige weiden. Zij worden geleid door druk, moeite, ellende en veel strijd tot de eeuwige heerlijkheid.

Maar laten we er nu eens een ogenblik op letten dat dit volk in de woestijn geen werkeloos volk geweest is. Ze hadden werk genoeg. Ze moesten mensen begraven, elke dag vijftig, zestig tot zeventig, zolang ze in de woestijn vertoefd hebben.

Zij moesten elke dag mensen begraven. Waarom? Omdat er nooit grote mensen in Kanaän komen. Die moesten allen in de woestijn sterven. Alleen de kinderen zijn in Kanaän gekomen, geen grote mensen. Want indien wij niet worden als een kindeke, zo zullen wij geenszins in het Koninkrijk Gods ingaan.

Dat volk komt erachter dat zij gedurig moeten sterven. "Ik sterf alle dagen," zegt Paulus. Ons hele leven is ervoor nodig. Mozes en Aaron hebben de kinderen Israëls niet in het beloofde land gebracht. Zij hebben hen er wel heengeleid, maar heenleiden

is nog geen inleiden in Kanaän.

Zo is ook hongeren nog geen eten, en dorsten is nog geen drinken, hoewel er staat: "Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden." Daar spreekt Christus hen zalig, want zij zullen verzadigd worden. Maar toch moeten wij altijd goed het onderscheid zien: *heenleiden naar Kanaän is nog geen inleiden in Kanaän.*

God is getrouw. Had het aan dat volk gelegen, dan was het verloren geweest. Dán hadden ze geen water, dán hadden ze geen brood, dán weer geen vlees. Gedurig murmureerden ze. Dan brachten ze weer vreemd vuur. Zij waren altijd bezig om tegen God op te staan, zodat de Heere tot Mozes sprak: "Scheid u af, opdat Ik dat volk van voor Mijn aangezicht wegdoe."

Maar dan gaat Mozes tussen het voorhof en het altaar staan, en spreekt: "Spaar, o Heere, Uw volk, en geef Uw erfenis niet over." Hij gaat voor dat volk pleiten op Gods onveranderlijke trouw, hij pleit op Gods eer en Naam.

"Gij leiddet Uw volk, als een kudde door de hand van Mozes en Aäron."

Maar als Mozes gestorven is en Aäron niet meer is, dan neemt Jozua hun plaats in en hij heeft dat volk in het land Kanaän ingebracht. En zo brengt ook de meerdere Jozua de Zijnen uit de woestijn in de eeuwige heerlijkheid.

Voordat wij verder gaan, zingen wij Psalm 74: 19:

*Beschouw, herdenk Uw vastgestaafd verbond;
Laat dat Uw hart tot ons in liefd' ontvonken;
Het land is vol van duist're moordspelonken,
Vanwaar 't geweld ons grieft met wond op wond.*

Dat volk geleid als een kudde. Maar een kudde heeft ook een stal en daar wordt die kudde ingeleid. Zoals we reeds opmerkten, zijn er bij een kudde schapen ook bokken. En God zal de schapen van de bokken scheiden.

Al was aan het gehele volk Israël de wet gegeven aan de Sinaï, al leefden zij allen onder de uitwendige openbaringsvorm van dat Verbond, het was toch niet alles Israël wat Israël genaamd werd. In het merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad. Zij zijn in de woestijn gestorven.

Zo is het ook bij ons. Wij behoren allen bij de kerk. Een kerk is een vergadering van ware christgelovigen in zichtbare en onzichtbare vorm, in organisatie en instituut. Waarschijnlijk zijn wij allen gedoopt. We hebben wellicht belijdenis gedaan. We leven allen onder de uitwendige openbaringsvorm van dat Verbond, maar daarmee is nog niet bewezen dat wij het wezen des Verbonds hebben. Dat wordt alleen ingeplant waar hartvernieuwende genade gewerkt is door de Heilige Geest, onweerstandelijk en krachtadig in de wedergeboorte, waar God de mens van Adam afsnijdt en in Christus inplant, van de oude stam in de Olijfboom inplant. Het volk leeft van de levengevende sappen die uit die Wijnstok vloeien.

Horen wij nu bij de schapen of bij de bokken? Want daar zal het toch een keer op aankomen. God leidt alle mensen. Maar kennen wij de bijzondere leidingen die God met Zijn volk houdt? Indien we daarvan vreemdeling zijn, indien we de Heere niet kennen, dan moge Hij ons verwaardigen om voor Hem te leren bukken en buigen.

Straks is het te laat, want de mens gaat naar zijn eeuwige huis. En wie weet hoe spoedig de rouwklagers voor ons door de straten zullen gaan, waar ons leven maar een handbreed gesteld is.

Dat we toch niet zouden bouwen op onze uiterlijke belijdenis en doop. Denk aan het volk Israël. Zijn zij gespaard omdat ze Abrahams zaad waren? Omdat zij besneden

waren? Immers nee, dat was slechts vorm.

Het moet een persoonlijke zaak worden. Het zal ons niet baten als we een bekeerde vader of moeder hebben. Het is een persoonlijke zaak. Geliefden, hebt u er weleens naar gekeken of dat Bloed aan de posten van uw hart gestreken is?

Jongens en meisjes in ons midden, de Heere binde het op jullie harten: "Gedenkt aan uw Schepper in de dagen uwer jongeling- schappen." Want laat de oude mensen maar spreken: Hoe ouder, hoe harder. Is het niet zo? En daarom zegt Gods Woord ons: "Eer de kwade dagen komen, en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve."

Geliefden, het is toch niet dat wij nog nooit indrukken gehad hebben. Zou er wel enig mens zijn die nog nooit indrukken gehad heeft? Maar een consciëntie-overtuiging schiet tekort. Jongens en meisjes, wat worden er vaak toch weinig indrukken onder jullie gezien. Maar als ze er nog zijn, werk er toch niet overheen. Het is een bewijs dat God nog werkt. De Heere klopt nog aan Uw hartendeur.

Geliefden, als we er niet van God toe verordineerd zijn, komen we er niet. Dat is een waarheid. Hij kent degenen die de Zijnen zijn.

Maar aan de andere zijde die grote verantwoordelijkheid die op ons ligt. Mensen, u zit gedurig onder Gods Woord. Gods knecht zegt het u nog aan. Maar wat laat het na? We leven zomaar voort. En straks zal het sterven worden, en wat dan? En wij leggen dat wel naast ons neer, maar God niet.

We mochten verwaardigd worden Hem te voet te vallen terwijl het nog tijd is. Opdat we toch niet zouden bouwen op iets wat toch geen grondslag voor de eeuwigheid is.

In onze tijd zegt men: "Je moet maar geloven en aannemen en als je dat niet doet, dan ga je om eigen schuld verloren." Zeker, als wij verloren gaan, is het eigen schuld. Omdat wij niet in Jezus Christus hebben willen geloven, Hem niet aangenomen hebben en niet gewild hebben dat Hij Koning over ons zou zijn.

Maar zij vergeten er iets bij te zeggen, nl. dat niemand iets kan aannemen tenzij het hem van de hemel gegeven wordt. Het geloof is een gave Gods. En niemand kan Jezus Christus aannemen dan met de hand des geloofs. Dat komt Gods volk aan de weet. Zij leren zichzelf kennen als handenloos en voetenloos. Zij leren dat ze midden in de dood liggen en zonder de werkingen van Zijn Geest zich niet roeren, noch bewegen kunnen.

Ga naar huis en leg dit eens niet naast u neer, maar buig uw knieën voor Hem en vraag Hem of Hij u wil bekeren en in Zijn wegen doen wandelen. U zult er nooit spijt van hebben. Het is geen zware dienst; het is een liefdedienst. De dienst van de vorst der duisternis, dát is een zware dienst, en de beloning is de eeuwige rampzaligheid. Hoe zult u het dan maken in de verheffing der Jordaan?

Onze godsdienst, onze bevinding, al onze hebbelikheden, het is geen grond voor de eeuwigheid om op te steunen. Nee, die Rotssteen Wiens werk volkomen is, Die dood en graf overwonnen heeft, is de onwankelbare grond waarop de Kerk gebouwd is.

God moge Zijn Kerk nog gedenken. Die voortgedrevenen, die het leven niet in eigen hand kunnen houden. Hij opene uw ogen meer en meer. Hij ontblote dat volk maar en leide ze in de woestijn, opdat ze aan zichzelf zouden sterven, om het leven te vinden in Jezus Christus.

Hij gedenke ook Zijn erfenis, zij die mogen weten dat ze het eigendom van Jezus Christus zijn. Hij ontdekke dat volk meer en meer. Wij kunnen van een betaalde schuld niet leven. Als we er niets bijkrijgen, sterven we nog van de honger. O, dat u eens honger mocht hebben om uit Jezus Christus bediend te worden en genade voor

genade te ontvangen.

Het is niet dat zij langs een laddertje naar boven klimmen en klaar zijn als ze op de bovenste sport staan. In onze tijd zijn er van die afgewerkte mensen. Paulus zegt: "Niet dat ik alreeds volmaakt ben, maar ik jaag ernaar." En de Waarheid zegt: "Ik zal Mij doen overblijven een arm en ellendig volk, die zullen op de Naam des Heeren vertrouwen."

Zij moeten zichzelf gedurig aanklagen dat ze niet één van Gods geboden gehouden hebben. Dat volk leert zichzelf kennen in de stand van het leven als de tollenaar: "O God, wees mij, zondaar, genadig." Dat gebed zullen ze hun hele leven niet afleren. Ze zullen tot het einde van hun leven blijven bidden om genade en of de Heere hen wil bekeren. Dan zeggen ze met de Bruid: "Trek mij, zo zullen wij U nalopen, bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn." De Heere brengt dat volk altijd op de laagste plaats en daar leren ze onvoorwaardelijk voor Hem te buigen en de hand op de mond te leggen. Daar worden ze nullen en nieten voor Zijn aangezicht, maar daar gaat de Heere hun gedenken. "Als Mijn volk zich schuldig zal kennen, dan zal Ik aan Mijn Verbond gedenken." Hij leidt hen naar de heerlijkheid door druk, moeite en lijden, opdat ze meer en meer de grond in zichzelf verliezen zouden, om de vastigheid te vinden in de Rotssteen Jezus Christus, Wiens werk volkomen is.

O, dat we toch niet genoeg zouden hebben aan onze verandering of bekering. We mochten elkaar maar onderzoeken, ja, zeer nauw onderzoeken of wij in het geloof zijn. Of wij levende stenen zijn, gebouwd op dat Fundament Christus. O, dat we toch nergens anders op zouden steunen dan op die Rotssteen, Wiens werk volkomen is, want er is geen andere Naam onder de hemel gegeven door Welken wij moeten zalig worden.

Maar steunend op die Rotssteen kan de Kerk zingen: "Laat vrij het schuimend zeenat bruisen." En Paulus juicht in Romeinen 8: "Ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere."

Dat we mochten jagen om daar te komen, om op Hem gebouwd te worden. Vergetende, voor het eerst of bij vernieuwing, hetgeen achter is, en ons strekkende naar hetgeen voor ons is, om te jagen naar de prijs der roeping Gods.

De Heere vertrooste en versterke Zijn arme volk en geve hun het hoofd uit de gebreken op te heffen.

Geliefden, de strijd zal voor Gods volk niet altijd duren. Er komt een tijd dat ze sterven mogen. Sterven mogen? Zeker, zij zullen niet altijd in de wereld blijven. Er komt een tijd dat God Zijn volk zal inhalen en opnemen in Zijn eeuwige heerlijkheid. Dan zal de Kerk verlost zijn van een lichaam der zonde en des doods. Zij zullen als koningen heersen en een drie-enig God loven en prijzen tot in alle eeuwigheid. Zij zuchten naar die dag, de dag van Jezus Christus, wanneer Hij komen zal op de wolken des hemels in kracht en heerlijkheid, omringd door tienduizenden engelen. Dan zal Hij de bokken van de schapen scheiden. Dan zal het onderscheid gezien worden tussen die God dienen en die Hem niet dienen.

De Heere geve ons daarnaar uit te zien, worstelend aan de troon der genade. De dag zal aanbreken dat God zal zijn alles in allen, wanneer Hij Zijn Kerk zal opnemen in eeuwige heerlijkheid en zij zullen mogen ontvangen die Stad die fundamenteen heeft en welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. De Stad waar geen inwoner meer zal zeggen: "Ik ben ziek," want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben. Amen.

14. De zekere verlossing van Gods volk, die hen verzadigt met geestelijk blijdschap

Preek over Jesaja 25: 8

Psalm 119:85

Lezen: Jesaja 25

Psalm 118: 8

Psalm 54: 1 en 2

Psalm 138: 4

Psalm 89:1

Geliefden,

In de zojuist gezongen psalm looft de dichter de Heere, omdat Zijn goedertierenheid tot in der eeuwigheid is. Hij wekt Israëel, het huis Aärons en allen die de Heere vrezen, op om met hem in te stemmen en te betuigen dat Zijn goedertierenheid tot in eeuwigheid is.

Voorzeker zal dit ook het lied zijn dat de kinderen Israëls gezongen hebben bij hun terugkeer uit de Babylonische gevangenschap. Immers, de Heere had Zijn volk naar de beloftenissen uit Babel doen wederkeren, niet omdat er enige waarde in dat volk gevonden werd, maar omdat de tijd, naar Gods eeuwig raadsbesluit bepaald, aangebroken was.

Zeventig jaar had dat volk daar in gevangenschap moeten verkeren vanwege hun afmakingen en hun afhoereren van achter de Heere, hun God. Maar de Heere had nog gedachten des vredes over hen gekoesterd, had hen voor Hem doen bukken en gehoor gegeven aan hun geroep, zoals Hij Zelf verklaart in Jeremia 31: 18, waar Hij spreekt bij monde van de profeet: "Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm beklaagt, zeggende: Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf. Bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn, want Gij zijt de HEERE, mijn God!"

En als dat volk door genade op die plaats mag komen, dan gaat de Heere verder en zegt: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE." Dit is dan ook de reden waarom de dichter God prijst en erkent voor de bewezen weldaden en vertrouwend op Zijn genade gaat uitroepen:

*Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
Maar leven, en des Heeren daân,
Waardoor wij zo veel heil verwerven,
Elk, tot Zijn eer, doen gadeslaan.*

Daar toch, geliefden, was het de Chaldeeën, en met hen al de vijanden van de Kerk Gods, om te doen. Het was erop toegelegd om hen te verderven, te doden en om te brengen. Maar.... het is hun niet gelukt en het zal ook nooit gelukken, want ze zullen de gemeente des Heeren nooit overweldigen, omdat de Koning steeds aan hen gedenkt.

Wel brengt Hij Zijn volk menigmaal in de smeltkroes der ellende en zal Hij hen beproeven en louteren als door vuur, maar dat zal toch nooit gaan boven vermogen. Het is er niet op gericht om hen in die verdrukking te doen omkomen. O nee, want dan mogen zij later wel met David getuigen: "Het is goed voor mij verdrukt te zijn geweest."

Maar dan staan ze erachter, want als ze er nog in verkeren, o, dan schijnt alles tegen en ziet het ernaar uit dat de vijanden zullen overwinnen.

Hier toch klaagt diezelfde David: "Ik zal nog één der dagen door de hand van Saul omkomen." Hij kan het niet meer bezien en denkt niet anders dan te moeten bezwijken. En zo was het niet alleen bij David, maar zo is het nog bij al Gods volk en gunstgenoten als ze de strijd moeten aanbinden tegen de driehoofdige vijand. Daarbij moeten ze meer en meer hun eigen zwakheid ervaren en krijgen ze daartegenover de ontzettende macht van hun belagers steeds meer te zien.

Ja, zo hoog loopt de strijd menigmaal, dat er in hun oog geen ontkoming meer mogelijk is en zij niet anders kunnen verwachten dan te moeten ondergaan in die ongelijke kamp. Een ongelijke kamp, zo het schijnt, in hun nadeel.

Doch het is juist in 's vijands nadeel, want o eeuwig wonder van genade, als het voor hen verloren schijnt, dan staat de Heere op om Zijn ellendigen te verlossen, en dan gaat dat volk, dat zuchtende volk, als ze met een oog van het geloof op Christus mogen zien, Die al Zijn en hun vijanden voor eeuwig overwonnen heeft, zingen. En wat gaan ze dan zingen? Wel, dan gaan ze instemmen met de dichter van de 118e Psalm: "Ik zal niet sterven, noch vergaan, maar leven en in alle landen van Gods weldaden doen vermaan."

Ja, dan zijn ze in Hem meer dan overwinnaars en kan de satan hun geen kwaad meer doen. Dan mag de wereld hen bespotten en dan mogen de vijanden brullen, maar ze moeten toch wijken. Dan vloeit hun mond over van de lof des Heeren, waar Hij toch alles heeft voldaan, alle vijanden ten onder heeft gebracht en van de Vader is gegeven tot verlossing van Zijn volk.

Bij die zekere verlossing van Gods volk, die hen verzadigd met geestelijke blijdschap, wensen wij u met de hulp des Heeren een ogenblik nader te bepalen. De tekstwoorden onzer overdenking kunt u vinden opgetekend in Jesaja 25: 8, waar wij Gods Woord aldus lezen:

"Hij zal den dood verslinden tot overwinning, en de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen; en Hij zal de smaadheid Zijns volks van de ganse aarde wegnemen; want de HEERE heeft het gesproken."

Deze woorden spreken ons dus van de zekere verlossing van Gods volk, die hen verzadigt met geestelijke blijdschap, en dan beluisteren we daarin:

1. Die verlossing is de overwinning van de dood;
2. Die verlossing bevrijdt van alle droefheid;
3. Die verlossing is gewis voor de ganse Kerk.

In het voorgaande hoofdstuk beschrijft de profeet de ontzettende ellende die het volk Israël zou treffen vanwege het zware misnoegen des Heeren over hun zonden en ongerechtigheden. Zo zegt hij in het zesde vers: "Daarom verteert de vloek het land," en ook in het vervolg worden zeer duidelijk en in klare bewoordingen de oordelen aangekondigd.

Ja, zozeer is God verbolgen, dat de gerichten zullen komen over stad en land, zodat niets zal verschoond worden. "De aarde zal ganselijk waggelen, gelijk een dronkaard" (vers 20). Maar toch blinkt ook zelfs in déze profetie door dat de Heere Zijn volk zelfs onder de zwaarste oordelen nooit geheel zal begeven of verlaten. Eens zal Hij weer opstaan en hun ellende aanzien en hen verlossen uit al hun benauwdheden.

En als ze dan eens met Jesaja de gangen des Heeren met Zijn volk mogen zien, als ze

dan eens worden ingeleid in dat heiligdom en met Asaf mogen blikken in de openingen van Gods Raad, wat Hij doen zal, ja gedaan heeft in Christus Jezus tot de geestelijke verlossing van Zijn uitverkorenen, stemmen ze ook in met de profeet als hij aan het begin van ons teksthofdstuk zegt: "HEERE! Gij zijt mijn God, U zal ik verhogen, Uw Naam zal ik loven, want Gij hebt wonder gedaan; Uw raadsragen van verre zijn waarheid en vastigheid."

En dan is deze rijke troost en zijn deze beloften niet alleen voor het volk van Israël, nee, maar ook voor het geestelijke zaad van Abraham, zoals zeer duidelijk uitkomt in vers 6: "En de HEERE der heirscharen zal op dezen berg allen volken een vetten maaltijd maken."

Immers, de dag zou komen en is nu, dat de schaduwen zouden vlieden en dat ook de heidenen, evenals Israël, zouden komen tot de volle kennis van Christus. Want niet alleen heeft het woord van Jesaja er betrekking op dat het volk was opgeschreven tot de dood en dat ze nochtans zouden mogen wederkeren, nee, het ziet veel dieper, want in Christus is er verlossing aangebracht vanonder het oordeel der zonde en des doods. Daarvan spreekt dan ook onze tekst. Hij, de Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus, van de Vader daartoe verkoren naar Jesaja 42: 1: "Ziet, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Dewelken Mijn ziel een welbehagen heeft!" "Hij zal de dood verslinden tot overwinning."

Die dood, die niet, zoals Pelagius leert, een gevolg is van onze natuur, maar een vruchtgevolg van de zonde.

Eenmaal stond de mens daar als het pronkjuweel van Gods schepping, versierd met Gods beeld, in een staat waarin de dood niet heerste, in de gemeenschap Gods, waarin hij door gehoorzaamheid aan zijn Formeerder bevestigd zou zijn geworden tot in alle eeuwigheid.

Maar het heeft de mens niet goed gedacht God in erkentenis te houden. Hij zelf wilde als God zijn; zelf uitmaken wat goed en kwaad is; eigen heer en meester zijn. En hij heeft zich, etende van de verboden vrucht, losgerukt van God en zichzelf gestort in de dood, tijdelijk, geestelijk en eeuwig. Zo is dan naar Romeinen 6: 23 de bezoldiging der zonde de dood. Want immers, waar de Heere de Levensbron is en alle leven uit Hem vloeit, zo moet alles wat zich van Hem losrukt, noodwendig omkomen en wordt het door de dood overwonnen.

Ziedaar, dat is onze staat van nature, de rechtmatige straf op de zonde, zodat we, terwijl we leven, dood zijn door de zonden en de misdaden. We zijn in de macht en heerschappij van de zonde en onmachtig en onwillig om onszelf uit deze doodstaat op te heffen. We zijn een gewillig werktuig van de vorst der duisternis geworden, doende de begeerte van onze vader.

Als dan ook Christus door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid niet had voldaan aan het recht Gods, als Hij niet gekomen was in de tijd om de smaadheid Zijns volks van de aarde weg te nemen en voor Zijn uitverkorenen af te dalen in de drievoudige dood, onze zonden in Zijn lichaam dragende op het hout, het was een verloren zaak geweest voor al Adams nakomelingen.

Maar nu dat eeuwige wonder, dat God Zelf van eeuwigheid in Christus een weg heeft uitgedacht waardoor het mogelijk is Zijn volk te verlossen van de dood en hen weer te herstellen in Zijn gunst en gemeenschap, want het is des Vaders welbehagen hun het Koninkrijk te geven.

Kom, laten we eens kort bezien wat dat woordje "dood" inhoudt. Deze is drievoudig:

Ten eerste is zij geestelijk. Zodra de mens zich van God losrukte, trad de geestelijke dood in. Het is de scheiding van Gods gunst en gemeenschap. Het is die

ontzettende duisternis en dodelijke onkunde waarin wij allen van nature verkeren. Want immers, in de val heeft de mens het beeld Gods, dat bestond in kennis, gerechtigheid en heiligheid, geheel verloren. En zo is hij zonder enig gezicht van zijn vreselijke staat, onverschillig en vijandig tegen het licht en het werk des Geestes. En hem is nodig ten eeuwig en levend dat hij door de Geest van Christus bediend wordt. De dood is ten eerste een staat, zoals ook het leven een staat is, en het sterven is de overgang tussen die beide. Paulus zegt dan ook niet dat de prikkel uit het sterven, maar uit de dood is weggenomen.

Immers, voor Gods volk is het geen twijfel wat het zal zijn na dit leven. Nee, ze weten door genade dat ze een gebouw van God hebben, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen, waar ze met Christus, naar ziel en lichaam beide, eenmaal eeuwig zullen triomferen over alle vijanden, waarvan de dood één der voornaamste is. Maar zoals die dood nu een staat is in de natuur, zo niet minder geestelijk. Daarom leert Gods volk dat de overgang tot het leven een afsterven van de oude mens is, opdat ze in Christus leven mogen.

Maar die dood is in de tweede plaats ook een vijand. Een vijand van grote kracht en vol verschrikking. Hoe kan Gods lieve volk soms met beving denken aan die stonde dat ze de doodsjordaan over moeten, ja hoe kunnen ze daarover soms hun ganse leven in bekommernis verkeren. Maar ze zijn toch, in tegenstelling tot de onherborenen, weleens verzekerd door het geloof dat zelfs de dood hen niet zal kunnen scheiden van de liefde van Christus. Ja, dat de dood hen zelfs zal voeren tot de overwinning waartoe Christus de dood heeft verslonden. Verslonden doordat Hij Zelf de dood is ingegaan.

Doordat Hij in de plaats van Zijn uitverkorenen is gaan staan. Hij kon door de dood niet gehouden worden, maar heeft over dood en graf getriomfeerd en ze in Zijn opstanding verslonden voor al Zijn uitverkorenen. Ja, Hij wekt Zijn volk op uit die geestelijke dood, want hiertoe is de Zoon Gods geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.

De dood is niet alleen geestelijk, maar ook tijdelijk, want Paulus zegt in zijn brief aan de Romeinen: "Het is de mens gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel."

Van deze tijdelijke dood kunnen we spreken in engere en ruimere zin.

- In engere zin betekent hij de scheiding van ziel en lichaam, als de tijd, door God bepaald, daar is dat aan ons vervuld wordt: "Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren." Dan zal het lichaam overgegeven worden tot verderving en in het stof der aarde rusten tot op de dag dat Christus komen zal op de wolken des hemels om te oordelen de levenden en de doden. Dan zal ons lichaam, weer verenigd met de ziel, gaan naar de plaats die ons van eeuwigheid beschikt is, om daar eeuwig te blijven, de één in het eeuwige vuur en de ander in het eeuwige leven. Dan pas zullen de heerlijkheid voor Gods Kerk en de straf van de verworpenen volkomen zijn.
- In ruimere zin nu wil de tijdelijke dood zeggen: alle ziekten en ellende, rampen en moeilijkheden die ons in dit leven reeds treffen en die ons dan ook in Gods Woord genoemd worden. Evenals ook de kwellingen in de consciëntie, de vreselijke wroegingen waaraan God mensen soms in dit leven reeds overgeeft, zodat ze reeds aan deze zijde van het graf een speelbal van satan worden.

Van dit alles zijn ook Gods kinderen geen vreemdeling en de dichter zingt er dan ook van: "Duizend zorgen, duizend doden kwelen mijn angstvallig hart." Doch deze alle ook heeft Christus voor Zijn Kerk tenietgedaan en overwonnen, waar Hij al onze krankheden heeft gedragen en in alles is verzocht geweest, doch zonder zonde.

In de derde plaats hebben we nog te bezien de eeuwige dood. Dat is dat eeuwig verkeren onder de volle, ondeelbare toorn Gods, zonder ook maar de minste blijken van Gods gunst en zonder de minste verkwikking. Die nare wanhoop, waarbij gevoegd de altijddurende beschuldiging der consciëntie, in het gezelschap van vloekers en lasteraars.

Zo zal het dus een eeuwig straflijden in de plaats der pijniging zijn, vanwaar hun rook opgaat tot in alle eeuwigheid. Zie, dit alles heeft Christus weggenomen voor de Zijnen, waar Hij in de hof van Gethsémané en aan het kruis gebogen heeft onder de helse smarten. Daar heeft hij voor al Zijn volk de eeuwige dood verslonden, zodat er nu geen verdoemenis meer is voor degenen die in Christus Jezus zijn.

Die dood nu zal Hij verslinden, totaal, geheel, er zal niets overblijven van de vijanden en er zal ook niets overblijven voor Zijn volk om nog te doen. Ze zullen zalig worden uit genade, naar Zijn soeverein welbehagen. Wel kan de strijd soms hoog gaan, het water kan komen tot aan de lippen en de satan heeft nog grote macht, maar hij is overwonnen en kan nooit verder gaan dan de Heere toelaat.

Zij gaan wel met Christus de dood in, maar zullen ook met Hem worden opgewekt. De Eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in Zijn toekomst. Ja, zij worden in de tijd uit de dood opgewekt en overgeplant in Christus. Dan worden zij een ander volk, krijgen een ander leven, andere lusten en een strijd die ze vroeger nooit gekend hebben, om te geraken in de gemeenschap met Christus, opdat ze in Hem mogen leven.

Och, dat we toch op dat eerste begin de nadruk leggen. Daar komt het toch juist op aan. Het is waar, niet iedereen weet precies waar God is begonnen, maar het is in onze dagen alsof niemand dit meer weet.

O, dat we er toch voor bewaard zouden blijven meegevoerd te worden in de stroom van een dood formalisme. Van een aannemen en toeëigenen. Van een leven bij veronderstellingen en conclusies, waar het nabijkomend werk het mee doen kan, maar waar Gods ware, bekommerde volk de dood in vindt. Nee, die kunnen niet juichen: "We gaan van kracht tot kracht steeds voort," maar die gaan inleven dat de weg naar de hemel achteruit loopt, op de dood aan.

Zouden we het niet gewaar worden als God ons levend maakt? Wat dunkt u, daar de zonde zo krachtig in ons werkt dat ze ons geheel inneemt en een dienstknecht doet zijn van satan, wat voor een werk Gods moet dat dan wel zijn dat we die vernieuwing niet zouden merken? Nee vrienden, het is merkbaar, én voor zichzelf, al kunnen ze het niet altijd voor het ware werk houden, én voor de wereld en vrienden en geburen.

En toch, we zeiden het reeds, ze kunnen het er zelf niet voor houden, want daartoe is van node op te wassen en toe te nemen in de genade en kennis van Christus Jezus, waar alleen in Hem die verzekering, door de toepassing van Zijn gerechtigheid, met bewustheid voor de ziel te verkrijgen is.

O, dat we dan daarnaar jagen mogen, niet als in de lucht slaande, maar dat we staan mochten naar die vastigheid die in Christus is, opdat we in Hem overwinnaars zullen zijn over de dood. Dan zullen we eenmaal de kroon mogen ontvangen uit de hand van die rechtvaardige Rechter, om eeuwig bij de Heere te mogen zijn en Hem te zien zoals Hij is. Dan zijn we verlost van het lichaam der ellende, der zonde en des doods.

2. O geliefden, ligt er dan in die verlossing van Christus niet een goddelijke vertroosting voor Zijn volk? Hierop willen we dan in de tweede plaats letten, als we zien, **dat die verlossing bevrijdt van alle droefheid.**

We lezen in onze tekst: "En de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten

afwissen."

Nu hebben we bij het beschouwen van onze tekst allereerst op te merken dat hier niet gesproken wordt van alle aangezichten, zoals door zovelen geleerd wordt, alsof ieder mens, hoofd voor hoofd, zal zalig worden.

Nee, want deze belofte des Heeren geldt alleen de uitverkorenen; voor hen alleen heeft Hij de dood verslonden tot overwinning. Alles wat zij in dit Mesech ontvangen, zowel voor- als tegenspoed, ja alle weldaden die zij in dit leven ontvangen, krijgen zij om de verdienste van Christus en komen uit de Vaderlijke hand.

Wat een grote tegenstelling dus met alles wat de verworpenen hebben. Ja, ook bij hen zijn tranen. Immers, de wereld wordt genoemd een tranendal, maar die tranen zal God niet afwissen, maar van hen lezen we in Joël 2: 6 dat alle aangezichten zullen betrekken als een pot. En eenmaal zullen ze ervaren dat alle zegeningen en voorspoed, ja alles wat ze hebben, slechts vrucht geweest zijn van de algemene genade die God alle mensen bewijst, en dat ze die verkregen hebben uit een richterlijke hand.

Maar voor Zijn volk, dat hier bedrukt met tranen zaait, zal Hij ze afwissen en eeuwige blijdschap zal op hun hoofden zijn. Zo werkt de droefheid naar de wereld de dood, maar de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid.

Enerlei wedervaart aan deze zijde van het graf de rechtvaardige en de goddeloze. Zie maar eens rondom u: Verlies van dierbare betrekkingen, tegenslag, smarten, in het verborgen, in huis, in huwelijk.

O, zouden we dan niet met alles tot God moeten gaan? Dat is echter geen vrucht van eigen akker, want daartoe is nodig dat Hij ons trekt. Dan zal de vrucht zijn dat we Hem nalopen. Dan werkt de Heere een droefheid over de zonde. Ja, er is geen vergelijking tussen de grootste smart der wereld en de tranen van droefheid van Gods Kerk. Die tranen zou Gods volk wel altijd mogen hebben. Maar niet alleen daarover zijn er tranen bij Gods volk, maar wel bijzonder als zij door ontdekkende genade te zien krijgen wie ze zijn. Als ze hun doodstaat van nature leren kennen en bewenen. Die tranen van een verbroken hart en een verslagen geest. Die hartelijke droefheid naar God en dat gedurig vragen of Hij hen nog wil bekeren en in de toorn nog des ontfermens wil gedenken. Ze moeten daar bij aanvang reeds zeggen: "Ik ben Uw gramschap dubbel waardig, want ik heb tegen U gezondigd."

Ja, ze brengen de nachten door met klagen en ze doornatten hun bedsteden. En al worden hun tranen bij ogenblikken weleens opgedroogd door de zoete vertroosting die God hun uit Zijn Woord schenkt, ze komen toch weer aan het einde. Ze leren in alles hun tekort zien, omdat ze een Borg voor hun schuld missen, een vaste ankerplaats om het anker van hun hoop op uit te werpen.

En nu gaat ook daarover weer hun droefheid, of Hij Zich in hen wil openbaren. In de verdere oefeningen, als Hij Zich geopenbaard heeft, maar Zich weer verbergt, dan moeten ze gaan klagen: "Geef mij Jezus, of ik sterf."

Ze zien maar steeds hun tekort, waar God telkens uit alles de grond wegneemt. Immers, de schuld moet betaald worden, en dat is alleen mogelijk in Christus, en zo hebben ze dus een droefheid om, in de gemeenschapsoefening met Christus, hersteld te worden in Gods gunst en gemeenschap.

O, steeds zijn er tranen, waar het gemis maar groter wordt gezien dan het bezit. Wat kan dat volk benauwd worden door de vijand als ze gewezen worden op hun vuile klederen. Wat een droefheid over de inklevende verdorvenheden en de macht der zonde, die strijd voert in hun leden. Hoeveel tranen kost hun het afsterven van de oude mens, wat liggen ze menigmaal onder in die geestelijke strijd, omdat ze vlees tot hun arm stellen en hun vertrouwen niet alleen op Christus is. Tranen, waar ze zich zo dikwijls moeten aanklagen over hun uitwonen van de Heere.

Wie zal de tranen van dat volk kunnen beschrijven? Ze zijn ontelbaar. Maar de Heere bewaart ze in Zijn flessen. Hij heeft ze gedurig voor ogen en zal ze eenmaal van de aangezichten Zijns volks afwissen. Dat doet de Heere reeds hier door de uitlatingen van Zijn liefde in hun harten. O, als ze dan weer eens een blijkje van Gods gunst en een indruk van de liefde van Christus in hun harten mogen ervaren, dan verandert hun gelaat, hun tranen drogen op en ze verlustigen zich in de gemeenschap met hun Heere. Maar hoe blijkt die goddelijke vertroosting nog veel meer als Hij hen voor Zijn rekening neemt, voor tijd en eeuwigheid beide. Als zij daar neerliggen, niet anders verwachtede dan neer te zullen zinken in de eeuwige rampzaligheid, als ze hun straf moeten billijken en God recht en gerechtigheid moeten toekennen. Als de Vader, als Rechter, daar staat, voldoening eisend op grond van Zijn rechtvaardigheid, omdat Zijn deugden geschonden en Zijn wetten vertrapt zijn, en zij geen kwadrantpenning hebben om die hemelhoge schuld te voldoen.

O, wie zal dan uitspreken wat er in de ziel van dat volk omgaat als daar die lieve Borg en Middelaar tussentreedt en Zijn doorboorde handen toont ten teken dat Hij heeft voldaan in hun plaats.

O, wat zal het voor Onésimus geweest zijn toen hij de inhoud van Paulus' brief vernam, waar deze schreef aan Filémon: "En indien hij u iets verongelijkt heeft of schuldig is, reken dat mij toe. Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijn hand, ik zal het betalen.

Toehoorders, zou u in staat zijn de gevoelens van die slaaf te vertolken? Hoeveel te minder dan zullen wij kunnen beschrijven die gemoedstoestand van des Heeren gunstelingen als hun Goël daar tussentreedt, waar Hij toch de straf voor hen heeft gedragen en zij nu naar ziel en lichaam Zijn eigendom zijn.

Nee, daar is onze tong te kort voor en onze woordenschat te arm, om uit te drukken dat heil dat hun bereid is, hier ten dele en straks ten volle. Dan is het een volle beek van wellust, die hier elk in liefde dronken maakt, want waar nu aan het recht des Vaders door het offer van Zijn Zoon is genoeggedaan, daar zal Hij nooit meer op hen toornen, noch op hen schelden, want Hij heeft hun schuldenpak geworpen in een zee van eeuwige vergetelheid. Ze zijn hersteld in de gunst en gemeenschap des Vaders, door de liefde des Zoons, gewerkt door de Heilige Geest.

O zalig, driewerf gelukzalig het volk welks God de Heere is. Nu mogen ze die zoete Borg door genade kennen als de Leeuw uit Juda's stam, in de kracht Zijner opstanding. Als ze Hem dan door het geloof mogen aannemen als hun God en Koning, dan stemmen ze in met David in Psalm 116: 8: "Gij hebt mijn ziel gered van de dood, mijn ogen van tranen." Want waar de vrees des doods geweken is, zullen geen tranen van verdriet meer gezien worden, maar blijdschap en vrolijkheid zal op aller aangezicht zijn.

Hier wordt *het aangezicht* genoemd, omdat dat de voornaamste schouwplaats is van de treurigheid en van wat er in de ziel omgaat. Ja, op het gelaat zijn de tranen als de getuigen van een bitterlijk bedroefde ziel.

Hij zal ze afwissen. Deze spreekwijze is ontleend aan de manier waarop de tranen gedroogd worden. Ze zullen ze niet zelf wegdoen. O nee, want ze zijn niet te troosten, door niets en niemand. Daarom zal de Heere ze Zelf afwissen. En Hij zal dat doen zoals wij bij iemand doen die we hartelijk liefhebben, die we zoeken te troosten en de tranen afwissen, zodat de droefheid wegzakt. Hoe kunnen vader en moeder met mededogen zien op de tranen van hun kinderen, als deze hartelijk leedwezen betonen te hebben over de smart die ze hen hebben aangedaan. Zal een vader dan zijn zoon

afwijzen? Nee, maar hij zal hem tot zich nemen en de tranen van zijn aangezicht afwissen.

"Zoals een moeder haar kinderen troost, also zal ik u troosten, zegt de Heere." Dan worden de tranen weggeveegd, waardoor het oog wordt verhelderd en zij het oog des geloofs op Christus mogen vestigen en zich onvoorwaardelijk aan Hem overgeven. Zo mogen ze reeds hier in de tijd de voorsmaken ervaren van wat het eenmaal zijn zal als deze belofte ten volle in vervulling zal gaan. Als ze gekroond zullen worden met eeuwige vreugde en ze een nieuwe hemel en een nieuwe aarde ontvangen, waarop gerechtigheid wonen zal, waar geen inwoner zeggen zal: "Ik ben ziek;" waar geen tranen, geen rouw, noch droefheid gevonden zal worden, want Hij zal de smaadheid Zijns volks van de ganse aarde wegnemen.

Werd er in het voorgaande gesproken van alle aangezichten, hier wordt het ons nader beschreven wie dat zijn, namelijk: Zijns volks. Dat bij de wereld verachte hoopje volk, Zijn Lo-Ammi, dat wormke Jacobs, dat volkske Israëls. Door de wereld gehoond, verdrukt en benauwd. Maar Hij zal alle smaad, verachting en hoon eenmaal wegnemen en hun gerechtigheid doen verschijnen als het licht. Dat is die goddelijke vertroosting, waardoor ze met gejuich tot Sion zullen komen. Dat nu dit geluk gewis is voor de ganse Kerk, daarop letten we in de derde plaats.

3. "Want de Heere heeft het gesproken."

In het voorgaande van onze tekst staat: "Heere HEERE." Die laatste naam nu, Jehova, wordt hier herhaald. De getrouwe, onveranderlijke Verbondsgod. De "Ik zal zijn Die Ik zijn zal."

Daarin ligt nu de zekerheid voor de ganse Kerk. "Zou Ik het zeggen en niet doen, spreken en niet bestendig maken?" Zijn eigen eer zit eraan vast, daarom zal Hij het doen. O, die vastigheid, als ze eens worden teruggebracht naar de nooitbegonnen eeuwigheid. Daar is de scheidslijn getrokken in de soevereine verkiezing des Vaders, die de jood een aanstoot en ergernis en de Griek een dwaasheid, maar voor Gods arme, geslingerde volk de sterkte is. En zoals nu van eeuwigheid de scheidslijn getrokken is in de predestinatie, zo wordt ze hier in de tijd getrokken door het geloof, wat een gave Gods is en waardoor de ziel opwast in de genade en de kennis van Christus. Door dat dierbare geloof neemt de ziel Christus en al Zijn weldaden aan. Door datzelfde geloof worden ze met Hem verenigd en zijn de beloften Gods in Hem ja en amen, Gode tot heerlijkheid. Ja, ze ontvangen Hem als een gift des Vaders en mogen eindigen waar God begonnen is.

Zo vallen ze er ten enenmale buiten, waar Hij alles heeft vervuld en er voor Zijn volk niets overblijft dan verwondering en een zakken en zinken op dat volbrachte werk. Ja, dat volk is gelukkig en hun zaligheid gewis, waar alle beloften voor hen zijn en de Heere niet alleen een belovend, maar op Zijn tijd ook een vervullend God is. Op die beloften mogen ze pleiten, daaraan mogen ze zich, als bijna alles hun ontvalt, vastklemmen en zeggen: "Heere, Ge hebt het toch beloofd en Gij zijt toch een Waarmaker van Uw Woord?"

Die beloften zijn onmisbaar voor Gods volk en zijn geestelijk voedsel voor de ziel. Comrie zegt ervan *dat het God behaagt Zijn volk door de beloften door dit leven te leiden.*

Het komt er nu voor elk onzer maar op aan of wij al eens een belovend God ontmoet hebben. O, het gaat er niet om of we al eens iets hebben ondervonden. Welk mens zal er zijn die niet eens een indruk in de consciëntie gehad heeft, wiens geweten niet eens heeft gesproken? Hoevelen zijn er die een voorkomende waarheid hebben en daarop rusten. O, er kan zoveel zijn dat van ons is, maar het gaat erom of Gód ons wat

beloofd heeft, want dát alleen zal Hij vervullen en al het andere zal niet bestaan.

En dit is een zeker kenmerk, dat de Heere uit alles wat Hij belooft, de grond wegneemt, opdat Zijn volk, in tegenstelling met zoveel nabijkomend werk, daarop niet zal rusten, maar zich zal uitstrekken naar de vervulling, zoals Paulus zegt: "Niet dat ik alreeds volmaakt ben, maar ik jaag ernaar, of ik het ook grijpen mocht."

Volk, dat werk der verlossing ligt vast. Het is niet uw werk, want dan was alles verloren, maar het is het werk van de drie-enige God. Dat werk ligt vast in Hem en de poorten der hel zullen Zijn gemeente nooit overweldigen.

Het is hier nog strijd, druk en moeite. Hier vloeien nog tranen, maar Hij zal ze eenmaal van uw ogen afwissen. Hier bent u nog niet volmaakt, maar straks zult u in volkomenheid God mogen dienen, zonder vlek of rimpel, en zult u de Vader voorgesteld worden als een reine maagd. Hef dan uw hoofden op, wetende dat uw verlossing aanstaande is.

Mijn onbekeerde medereiziger, dat u door die Geest der ontdekking tot Hem uitgedreven werd. Nog is het het heden der genade. Buig nog uw knieën. Houd aan, tijdig en ontijdig. Wie weet, God mocht u horen. We leven nog onder het aanbod van genade en in de mogelijkheid om met God verzoend te worden door het bloed van Christus, om door genade te leren pleiten op Zijn beloftenissen, waarvan we nu gaan zingen met de dichter van Psalm 138: 4:

*Als ik, omringd door tegenspoed,
Bezwijken moet,
Schenkt Gij mij 't leven;
Is 't, dat mijns vijands gramschap brandt,
Uw rechterhand
Zal redding geven.
De HEER' is zo getrouw als sterk;
Hij zal Zijn werk
Voor mij volenden.
Verlaat niet wat Uw hand begon,
O Levensbron,
Wil bijstand zenden.*

Geliefden,

We hebben geprobeerd in enkele woorden de gewisse beloften des Heeren voor Zijn volk aan te tonen. Maar zoals Hij nu een Waarmaker van Zijn beloften voor Zijn ganse uitverkoren Kerk is, zo zal Hij het ook zijn in de bedreigde oordelen over degenen die buiten Christus zijn.

Reeds hier in de tijd wordt het soms gezien en ervaren dat God niet met Zich laat spotten. En hoewel Hij lankmoedig en taai van geduld is, straks zal Hij Zich een Wreker betonen te zijn, en dat zeer grimmig, over alle ongerechtigheden, in de volle uitgieting van Zijn geduchte toorn.

Daarom, mijn arme onbekeerde medereiziger naar een allesbeslissende eeuwigheid, dat de schrik des Heeren u nog moge bewegen tot het geloof. Straks komt de dood en dan is het te laat. Kinderen, buigen jullie je knietjes wel voor je slapen gaat? Vraag je de Heere wel veel om een nieuw hart? De Heere Jezus heeft het Zelf gezegd: "Laat de kinderkens tot Mij komen, want derzulken is het Koninkrijk der hemelen." Daarom, vraag maar veel of de Heere je wil bekeren en of Hij je wil opwekken uit die geestelijke dood en brengen tot het leven.

Jongelingen en jongedochters, waar is jullie reis heen? Waar is je hoop op gevestigd?

Denk er toch om dat jullie straks God moeten ontmoeten. Hoevelen zijn er, mogelijk ook van vrienden of vriendinnen, broers of zusters, die al opgeroepen zijn om te verschijnen voor de Rechter van hemel en aarde. Daarom bidden wij jullie: Ach, verlaat toch de paden der zonde en wend je nog naar de Heere.

De vreugde der wereld is slechts schijnvreugde. Nu lijkt ze misschien zoet, maar straks, als die vale ruiters jullie zal meevoeren, zul je de bitterheid smaken en zal het tot in eeuwigheid van je lippen klinken: "Had ik, had ik, had ik maar..."

En vaders en moeders, gevoelt u de verantwoordelijkheid die op u rust in het opvoeden van uw zaad, opdat ze u in de grote dag der dagen de beschuldigingen niet in het aangezicht zullen werpen? Wijst u hen wel gedurig op dat ene nodige, dat gekend zal moeten worden om welgetroost te leven en straks zalig te kunnen sterven? Hebt u zich vrijgemaakt van uw zaad? Hebt u er worstelingen mee aan de troon der genade? Of is het aardse bestaan het hoogste geluk dat u zoekt voor uzelf en voor uw kinderen? O, wat bent u dan toch arm! Het is de bevinding der heiligen van alle eeuwen, die spreekt dat God meer vreugde in het hart geeft dan wanneer der goddelozen koren en most vermenigvuldigd zijn.

O, wij smeken u, vlied nog de toekomende toorn. Vraag toch om die waarachtige bekering des harten, want zo zeker als de eerste wereld door water is vergaan, zo zeker zal Christus eenmaal komen op de wolken om een ieder te vergelden naar zijn werken. We hebben ons vrijgemaakt van uw bloed; het ligt ten volle voor uw verantwoording. Neem deze woorden eens met u mee, overdenk ze eens, en de Heere Zelf binde de noodzakelijkheid op uw hart, eer het voor eeuwig te laat is.

Is er misschien nog een volk dat de noodzakelijkheid van dit alles heeft ingezien? Die aan de weet gekomen zijn dat ze zo God niet kunnen ontmoeten? Die geprobeerd hebben zich tot Hem te bekeren en in Zijn wegen te wandelen, maar die door de ontdekking des Heiligen Geestes er steeds verder vanaf geraken? Die aan al hun werken maar gedurig schipbreuk lijden, zodat ze aan het einde gekomen zijn en geen mogelijkheid meer zien kunnen en niet anders inwachten dan de eeuwige dood?

Geliefden, een zondaar bekeren is Gods werk. Al zouden we alles doen wat de wet van ons eist, niemand zal zijn broeder, noch zichzelf immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode het rantsoen niet kunnen geven. Wij liggen in een verbroken werkverbond en uit de werken der wet zal geen vlees voor God gerechtvaardigd worden.

Nochtans doet God van Zijn recht geen afstand en zijn we verantwoordelijk voor onze daden. Want al hebben wij in Adam het werkverbond verbroken, God heeft het niet verbroken en het wordt door Hem gehandhaafd: "Doet dat en gij zult leven."

Naar die eis zal Hij ons oordelen. Daarom, mocht u eens leren afzien van al het uwe en het oog des geloofs op Christus richten, Die van de Vader is gegeven opdat Hij Zijn volk zou verlossen en de dood zou verslinden tot eeuwige overwinning. O, als dan in de onmogelijkheid om zalig te worden die weg in Christus voor Zijn volk wordt ontsloten, dan blijft er niet anders over dan verwondering en aanbidding.

Maar daartoe is nodig te sterven aan al het onze, opdat we alleen in Christus leven zullen. Wie aan zijn godsdienst of aan zijn bekering genoeg heeft, is ernaast, want God roept zondaren tot bekering en geen vrome mensen. Zondaar bij de aanvang, zondaar bij de voortgang, zondaar tot het einde toe, want die alleen zal eeuwig binnengaan.

Zullen we dan de zonden doen opdat de genade te meerder worde?

Dat zij verre. Lees daarover maar hetgeen Paulus aan de Romeinen schrijft. Volk des Heeren, dat we dan door genade maar verwaardigd worden om tot Hem uit te gaan buiten de legerplaats en ons onvoorwaardelijk aan Hem mogen overgeven, opdat die

Middelaar Gods en der mensen meer en meer een gestalte in ons verkrijgt. Opdat we opwassen in Zijn genade en kennis, maar steeds het tekort aan onze zijde leren inleven.

In onze tijd zijn er mensen die altijd maar wat hebben, maar God leert Zijn volk dat ze buiten Christus altijd wat missen. Dat u eens wat meer voor uw Koning mocht uitkomen, volk, opdat er nog eens geur van u mocht uitgaan. Richt dan de trage knieën nog eens op. Volhard in het vermanen, ondanks alle tegenstand. Wacht u ervoor meegevoerd te worden door de maalstroom der wereld en bedenk dat hier het land der rust niet is.

Lijdelijk is dat volk in de wedergeboorte, als de Heere hen vindt op het vlakke des velds, vertreden in hun bloed. Lijdelijk zijn ze ook wanneer ze afgesneden worden in de vierschaar der consciëntie, maar het is ook een strijdend volk. Ja, allen die wettig gestreden hebben, zullen wettig gekroond worden. Bedenk: het is geen hopeloze, geen twijfelachtige strijd.

Straks zal Hij komen op de wolken des hemels en alle oog zal Hem zien. Dan zal Hij de schapen scheiden van de bokken, het koren van het kaf. De bokken zullen in het eeuwige vuur gaan, maar de schapen zullen ingaan in het eeuwige leven. Dan zal de heerlijkheid van Christus en al de Zijnen volmaakt zijn. Dat zal de volkomen vervulling zijn van al Zijn beloftenissen. En God zal alle tranen van hun aangezichten afwissen; en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn voorbijgegaan.

Amen.

15. Gods onderzoekende aanspraak aan Zijn volk.

Oudejaarspreek over Micha 6:3

Psalm 25:3 Lezen: Micha 6 Psalm 74:19 Psalm 85:2

Psalm 81: 9, 11 en 15

Psalm 140:13

Geliefden,

Bij vernieuwing zijn we gekomen aan het einde van een jaar. Het is heengesneld met alles wat erin geschied is. Dit voorbijgevlogen jaar predikt ons dat de gedaante dezer wereld voorbijgaat. Het predikt ons ook de korthed van het leven, zoals we beschreven vinden in Psalm 90, waar Mozes, de man Gods, het voor het aangezicht des Heeren getuigt als hij uitroept: "Wij brengen onze jaren door als een gedachte, en wij vliegen daarheen."

Och, dat we dan op deze laatste, bijna weggestorven dag van het jaar eens een ogenblik stilstaan op onze wegen en terugblikken op het jaar dat achter ons ligt. Wat heeft het ons gebracht? Op politiek, maatschappelijk en geestelijk terrein, persoonlijk, huiselijk en kerkelijk? Zegeningen, oordelen, lief en leed, mogelijk verlies van dierbare betrekkingen?

Een zakenman maakt tegen het eind van het jaar de balans op om te zien hoeveel winst hij in het voorbije jaar gemaakt heeft, maar ook om te zien hoeveel belasting hij straks moet betalen. Welnu,

160

161

mijn vrienden, dit jaar ligt weer bijna achter ons en het keert nooit meer terug. Nooit meer? Ja gewis, ook dit jaar zal eenmaal in die grote dag der dagen wederkeren. Het keert terug op die dag, wanneer de boeken van Gods alwetendheid geopend zullen worden en er ook verantwoording afgelegd zal moeten worden van dit heengesnelde jaar.

Daarom, geliefden, is het dan niet noodzakelijk dat ook wij bij het einde van het jaar de balans opmaken? Iedereen voor zich persoonlijk, maar ook als land en volk in het algemeen. Jong en oud, hoeveel roepstemmen zijn er ook in dit jaar weer tot u gekomen? Hoeveel malen hebt u dit jaar weer gezeten onder de lokstem van het liefelijk Evangelie? En wat heeft het bij u nagelaten? Heeft het u gebracht op die plaats die betreden moet worden, wil het wel zijn op reis naar de eeuwigheid? Heeft het u in schuldbelijdenis en schulderkennis in het stof doen bukken voor die hoge God?

En u, volk des Heeren, hoeveel Godsontmoetingen hebt u in dit jaar gehad? Hoeveel bent u gevorderd op uw weg? Heeft Christus al een gestalte in u verkregen? Zal God het ook van ons straks kunnen getuigen: "Gij, getrouwe dienstknecht"? O, hoe zal het gaan als Hij Zich met ons, als weleer met Israël, in recht zal begeven?

De tijden zijn donker, de Godsverlating wordt schrikbarend. Wij zijn tezamen van God afgeweken, van hoog tot laag, land en volk, allen die in hoogheid zijn gezeten, met ons geëerbiedigd vorstenhuis, van welks voorgeslacht er thans juichen voor de troon. We vrezen dat de balans niet in ons voordeel zal uitvallen. O nee! Maar dan zijn het alleen de goedertierenheden des Heeren dat wij niet vernield zijn.

Wij vliegen daarheen. Het jaar is voorbij gesneld en wat is er nu van al onze voornemens, waarmee wij mogelijk dit jaar begonnen zijn, terechtgekomen? Wat hebben we gedaan met al de weldaden die de Heere ons geschonken heeft?

Kom, laat ons dat met de hulp des Heeren eens een ogenblik met elkaar onderzoeken.

Onze tekstwoorden voor deze ure vindt u daartoe opgetekend in het u voorgelezen Schriftgedeelte, namelijk Micha 6: 3:
162

"O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij."

Wij beluisteren in deze woorden Gods onderzoekende aanspraak aan Zijn volk, en dat bepaalt ons

1. Bij een bevoorrecht volk;
 2. Bij een beschamende vraag;
 3. Bij een geëiste verdediging;
- Om tenslotte met een woord van toepassing tot onszelf in te keren.

De profeet Micha, uit wiens profetie we voor deze ure onze tekstwoorden gekozen hebben, was afkomstig uit het rijk van Juda en heeft gelijktijdig geprofeteerd met Jesaja, met wiens profetie hij veel overeenkomst vertoont, soms bijna woordelijk.

Micha heeft geleefd ten tijde van de koningen Jotham, Achaz en Hiskia en heeft gedurende dertig jaren gestaan als een trouwe wachter op Sions muren. Hij richtte zich voornamelijk tot Samaria en Jeruzalem, waar de zetel van de overheid gevestigd was, en daarmee tot het hele rijk.

Zo heeft hij van Godswegen het volk de oordelen aangekondigd. Hij heeft de zonde aangewezen en geprofeteerd dat de Heere, Die een Waarmaker van Zijn Woord is, hen zou bezoeken met de roede van Zijn verbolgenheid als ze zich niet zouden bekeren. Maar hij heeft niet alleen gesproken van oordelen en gerichten, maar ook getuigd van de verlossing die in Christus Jezus is. Hij heeft in de twee voorgaande hoofdstukken de rijke beloften van de komst van de Messias voorgesteld. Hoe heeft ook deze profeet, evenals Jesaja, gegraven in het borgwerk van Christus. Zijn profetie strekt zich zelfs zover uit, dat hij met nauwkeurigheid de plaats aangeeft waar Gods Zoon geboren zou worden: "En gij, Bethlehem Efratha, zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid."

Maar wie heeft zijn prediking geloofd? Het volk tot wie hij zijn woorden richt, is een hardnekkig volk, hetwelk oren hebbende, nochtans niet hoort, waarom we dan ook in ons teksthofdstuk lezen dat de Heere Zich met Israël in recht zal begeven.

De profeet vangt dan ook in het eerste vers aan met de woorden: "Hoort nu wat de HEERE zegt."

Hij spreekt niet uit zichzelf, maar van Godswegen. Hij gaat dat wederstrevige volk bekendmaken dat de Heere een twist met hen heeft en roept daarbij alles tot getuige, opdat het afkerige Israël zich niet zal kunnen verontschuldigen als de Heere straks zal doortrekken met Zijn oordelen en gerichten. Ja, in het openbaar, ten aanhore van de bergen en heuvelen, omdat Israël in het openbaar de zonde bedrijft, richt Hij Zijn onderzoekende aanspraak tot hen voor de oren van alle vlees: "Hoort, gij bergen, den twist des HEEREN, mitsgaders gij sterke fundamenten der aarde! want de HEERE heeft een twist met Zijn volk, en Hij zal Zich met Israël in recht begeven."

Die bergen en heuvelen worden als getuigen opgeroepen, mitsgaders het land waar de Heere weleer Zijn wonderen heeft grootgemaakt en Zijn weldaden grotelijks heeft verheerlijkt, maar dat Israël tot zondigen gebruikt heeft.

Dan voert de profeet in het derde vers de Heere sprekende in, als Hij zegt: "O Mijn

volk!" Wat een treffende aanspraak!

"O Mijn volk!" Geen aanspraak van een vertoornd Rechter, maar als een God Die bedroefd is en Zich beklaagt over Zijn ondankbaar volk. "Mijn volk." Het is dus Zijn volk. Dat volk dat zich in Adam van Hem heeft losgerukt en zich buiten Zijn gemeenschap heeft gezondigd, spreekt Hij nochtans aan als Zijn volk.

Het is een hoogst bevoorrecht volk. Ze zijn het voorwerp van Gods eeuwige liefde. Ze zijn Zijn volk krachtens verkiezing. Een voorwerp van de verkiezende liefde des Vaders. Nee, niet om hun weldadigheden, o nee. Let daar toch op, geliefden. Het is niet dat volk, maar het is God Die eerst wat doet. Hij vond hen, evenals alle anderen, geworpen op het vlakke des velds, waar niemand was die medelijden met hen had.

Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, heeft hen, naar Zijn soeverein welbehagen, Zich tot een erve verkoren.

Ze zijn Zijn volk krachtens koping. Immers, Gods rechtvaardigheid vorderde dat aan Zijn recht genoeg gedaan werd en waar nu niemand in eeuwigheid dat rantsoen kon geven, daar is Christus in de tijd, waartoe Hij reeds van eeuwigheid af geordineerd was, gekomen en heeft door Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid voldaan aan het recht des Vaders en Zich alzo de ganse Kerk tot een eigendom verworven.

Maar ze zijn ook Zijn volk door toepassing. Want niet alleen heeft de Vader hen verkoren en Christus hen met Zijn bloed gekocht, maar Hij past die verdiende weldaden ook toe door de Heilige Geest, als Hij hen in de tijd wederbaart en doet opwassen in de kennis van Christus. Ze zijn dan ook Zijn eigendom als het voorwerp van de liefde van God Drie-enig.

En weet u nu wat zo'n wonder is, volk? Die liefde Gods is onveranderlijk. "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken." Wat er dan ook gebeurt, hoe donker de tijd ook is, hoe ver Gods volk ook afdwaalt, hoe bang het zijn mag, nooit is dat volk geheel van God verlaten.

In de waarneming aan hun zijde kan het soms schijnen alsof Hij hen verlaat, als Hij Zijn aangezicht verbergt vanwege hun zonden. Maar omkomen kan dat volk nooit, omdat het vastligt in het eeuwige welbehagen Gods. Hoe donker Gods weg dan ook zijn mag, Hij is hun een hoog Vertrek en wanneer zij zich schuldig kennen, zal Hij aan Zijn verbond gedenken.

En ziet nu, mijn hoorders, van dat volk dat we u getekend hebben, is Israël een type. Was het volk van Israël niet een hoogst bevoorrecht volk? De Heere heeft Abraham geroepen vanuit Ur der Chaldeeën en uit zijn lendenen een volk doen voortkomen dat Hij afgezonderd heeft onder de heidenen. Een volk waaraan God Zich heeft geopenbaard, méér dan aan enig ander volk ter wereld. Hij heeft hen opgezocht in het diensthuis van Egypte. Hij heeft hen uitgeleid door een sterke arm en Zijn wonderen betoond.

Hij heeft hen geleid door de Rode Zee, waar ze gezongen hebben van de wegen des Heeren. Hij heeft het paard en zijn ruiters in de zee verdrongen en Zijn volk droogvoets daardoor geleid. Hij heeft hen geleid door de woestijn. Op hun noodgeschrei deed Hij grote wonderen. Hij heeft met hen op Horeb het verbond der genade opgericht. In wezen is dit wel met de uitverkorenen, maar daar verkreeg het zijn nationale openbaringsvorm. Laten we er toch altijd acht op geven het wezen van de vorm te onderscheiden. We gaan daar nu niet verder op in; Gods Woord zegt het ons duidelijk: "Het is niet alles Israël wat Israël genaamd wordt."

De Heere heeft onder hen gewoond in de tabernakel en de wolkkolom gegeven als het teken van Zijn zichtbare tegenwoordigheid. Hij heeft hun Zijn wetten gegeven. Israël was een theocratisch volk, een volk met een Godsregering. Hij heeft hen gebracht in Kanaän en godvrezende koningen over hen gesteld. Denk aan David, denk aan Salomo, de koning des vredes.

God heeft gewoond in de tempel Zijner heerlijkheid en hun rust gegeven van hun vijanden van rondom, zodat een ieder zat onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom. O geliefden, welk een tijd! De dichter riep ervan uit:

*Hoe vrolijk gaan de stammen op
Naar Sions Godgewijde top,
Met Israels achtb're vaad'ren.*

Hebben we dan te veel gezegd als we als eerste gedachte noemden: een bevoorrecht volk? Maar nu komt deze aanspraak niet alleen tot Israël, niet alleen tot Gods volk, maar ook tot het volk van Nederland in het algemeen.

Nederland, dat weleer als Israël in Egypte gezucht heeft onder het juk van het anti-christelijke Rome. Denk maar eens terug aan de tijd van de Reformatie. Heeft de Heere niet op Nederlandse grond, die doordrenkt is van het bloed der martelaren, de kandelaar van Zijn eeuwigblijvend getuigenis ontstoken?

Heeft God in die tijd Zijn wonderen niet grotelijks ook aan Nederland verheerlijkt? Denk aan Prins Willem van Oranje, hoe hij een verbond heeft gesloten met de Potentaat der potentaten. Denk aan de Unie van Utrecht, denk aan Jan van Nassau, de calvinist der Oranjes. Vorst en volk wandelden in de wegen des Heeren.

166

O geliefden, waar zullen we beginnen? Met recht werd Nederland genoemd het Israël van het Westen. O, gelukkig Nederland! De Heere woonde in het midden. Moeten we er niet van uitroepen, zoals Mozes van Israël: "Welgelukzalig zijt gij, o Nederland! wie is u gelijk?" Daarop ziende, geliefden, want we hebben evenals Israël de Heere verlaten, moet dan des Heeren vraag ons niet beschamen?

2. Staan we daar dan in de tweede plaats bij stil, als we letten op **een beschamende vraag**.

"Wat heb Ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid?" Voorwaar, een beschamende vraag, gericht tot het volk Israël. Het was een bange tijd toen de Heere deze woorden door de dienst van de profeet Micha sprak. Donker van alle zijden, voornamelijk onder de goddeloze koning Achaz.

Waar was de tijd van David, waar was de tijd van Salomo gebleven? Scheuring had het rijk verdeeld en allerwegen was diep verval merkbaar. De God hunner vaders hadden ze verlaten en hun vertrouwen op mensen gesteld, dienende de afgoden en rokende de Mélecheth des hemels.

En onder dit alles heeft de Heere Zich niet onbetuigd gelaten, maar heeft hen getuchtigd. Hij heeft Zijn knechten, de profeten, onder hen gezonden, vroeg op zijnde en zendende. Hij heeft hen laten waarschuwen, tot wederkeer geroepen, bedreigd met oordelen en gerichten, geslagen, maar ze hebben geen pijn gevoeld. Moest Israël dan niet schaamrood worden, als de Heere hen aldus aanspreekt? Want ondanks al die afwijkingen spreekt Hij hen nog aan als Zijn volk.

"O Mijn volk! wat heb Ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid?" En als om deze vraag kracht bij te zetten gaat Hij hun in het vierde en vijfde vers Gods daden in herinnering brengen. We hebben het reeds even aangehaald hoe de Heere hen uit het

diensthuis uitgeleid heeft. Bedenk eens hoe ze daar geknecht werden, en Hij heeft hun geroep gehoord.

"O Mijn volk, bedenk eens hoe Ik u verlost heb in de strijd tegen Amalek. Ik heb u water gegeven uit de rotssteen, Ik heb u het brood uit de hemel doen neerdalen, Ik heb u gespijsd met kwakkelen. Kom dan, Israël, waarmee heb Ik u vermoeid? Heeft het u op die ganse weg aan iets ontbroken? Uw schoenen zijn niet versleten, uw klederen zijn niet verouderd. "O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan?

Waar heb Ik van u iets gevraagd wat u niet doen kon? Ik heb u Mijn rechten en inzettingen gegeven, zoals aan geen volk ter wereld. Ik heb u des daags geleid door de wolkkolom en des nachts door de vuurkolom. Ben Ik u dan geweest tot een dorre woestijn of een land van uiterste duisternis? Gedenk wat Balak beraadslaagde en wat Biléam, de zoon van Béor, hem antwoordde.

Ik heb u Mijn knechten voor uw aangezicht heengezonden; Mozes, Aäron en Mirjam. Ik heb u doen gaan door de Jordaan, Jericho in uw hand gegeven; ja alle volken voor u uit de bezitting verdreven. Ik heb u wijngaarden gegeven waaraan gij niet gearbeid, en steden welke gij niet gebouwd hebt. O Mijn volk, waarom hebt ge dan Mij verlaten? Welk onrecht hebben uw vaders in Mij gevonden?"

Volk des Heeren, deze beschamende vraag komt ook tot ons. De tijden die wij beleven, zijn donker. Werp eens een blik in Nederlands kerk. Allereigen heerst verdeeldheid. De stok liefelijkheid en samenbinding ligt verbroken. Hoe is het fijne goud verdonkerd. Sion leeft ver van God af. Hoe weinig wordt de werking van Gods Geest nog gezien en ervaren.

O geliefden, dán die vraag: "Waarmee heb Ik u vermoeid?" Moet de Heere niet van ons, als weleer van de gemeente van Eféze, getuigen: "Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde hebt verlaten"? Denk dan eens terug aan uw eerste begin, toen de Heere u opzocht. Was de Heere het soms aan u verplicht? Lag ook u niet geworpen op het vlakke des velds?

Hebt u dan toen de Heere niet nagewandeld? Kon u toen wel één ogenblik buiten Hem? Kom, volk, denk in deze ure eens een ogenblik terug aan de weg waarlangs de Heere u geleid heeft van Sittim af tot Gilgal toe. Wat hebt u tegen de Heere, dat u Hem verlaten hebt? Is Hij dan voor u niet de Getrouwe geweest? Heeft Hij u niet geleid, een ieder in de stand van zijn leven, hoe ver dan ook gevorderd? Heeft Hij u niet onderhouden? Heeft het u aan iets ontbroken?

Ligt de oorzaak van uw afwijken bij de Heere? Volk, wees eens eerlijk vanavond. Waar bent u gebleven met al de weldaden die de Heere u geschonken heeft? De gunstbewijzen die Hij u betoond heeft?

Nederland, waarmee heb Ik u vermoeid? Heeft de Heere u niet verlost uit de macht van Rome? Hoe heeft Hij ook aan ons, evenals aan Israël, Zijn weldaden rijkelijk bewezen. Licht dan de oorzaak van die verlating bij God?

Werp slechts een blik in de historie van ons land. Neem de Tachtigjarige Oorlog, hoe God ons land tegen de verdrukking in groot, ja machtig gemaakt heeft, omdat Hij in ons midden woonde. Denk slechts aan de Franse Revolutie. Hoe was alles ten ondergang gedoemd, maar.... God heeft ons land weer vrijgemaakt.

En om maar niet meer te noemen: Denk slechts aan de laatste oorlog. Tijdens de Eerste Wereldoorlog zijn we gespaard gebleven; toen stond God aan de grenzen. Maar bij de Tweede Wereldoorlog? In enkele dagen was Nederland overmeesterd. Toen een biddend volk, nu een vloekende natie. Vijf jaren zijn we geknecht en, evenals Juda, aanvankelijk verlost. De oorlog is voorbij, maar nog is er geen vrede. En Nederland

doet evenals Juda: het zoekt zijn hulp en steun bij mensen in plaats van weder te keren tot de Heere. Zijn we dan met blindheid geslagen? Is er dan niemand die opmerkt wat hierna zijn zal? O, arm Nederland. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen.

Geliefden, laat dan toch iedereen ook persoonlijk deze vraag ter harte gaan. De Heere roept nog tot bekering. Hij nodigt nog als van de tinne der stad. We zijn allen nog gespaard gebleven, ook in het jaar dat weer achter ons ligt, ondanks al onze afmakingen. De goedertierenheden des Heeren roemen nog tegen een welverdiend oordeel.

Nóg is het tijd. Laat Israël u toch tot waarschuwing zijn. Bedenk hoe het daarmee gegaan is: weggevoerd naar Babel en Assyrië, stad en tempel verwoest, vreselijke tonelen hebben zich afgespeeld. En och, straks is ook voor ons de maat vol. Dan zal de Heere ons de beker van Zijn grimmigheid in de hand geven, die we zelf volgezondigd hebben. Dan zal het ervaren worden dat het bitter is tegen God te strijden.

Wat zal het einde zijn? Hoe zullen we het dan persoonlijk maken, als de Heere met die vraag tot ons komt? Wat zullen we dan antwoorden?

3. Want deze aanspraak, en daar staan we in de derde plaats nog een ogenblik bij stil, bepaalt ons bij **een geëiste verdediging**.

"Betuig tegen Mij." Wat zal het volk van Israël nu ter verdediging kunnen inbrengen? Het heeft zich verhard onder de oordelen en onder de roepstemmen. Noch het één, noch het ander heeft hen doen bukken Soms, wanneer ze in de ellende verkeerden, was er een uiterlijke erkenning, maar het had geen wortel. Zodra er enige verademing was, gingen ze weer in hun oude zondeweg voort. Ze zijn nooit in waarheid voor God in de schuld gekomen, maar hebben de nek verhard.

En nu is verharding op zichzelf al een oordeel. Zie het maar bij Farao. O geliefden, wat komt er van een volk terecht dat door de Heere geheel wordt overgegeven aan het goeddunk van hun boze hart? Israël was ver van God afgedwaald, zodat Jesaja ervan moest getuigen: "Wie heeft onze prediking geloofd?"

En ach, Israël heeft ook ervaren dat de Heere niet met Zich laat spotten. Israël is weggevoerd door Assyrië en als ballingen in een vreemd land gezet, om nooit meer terug te keren. En Juda? Is het Juda beter vergaan? Ook Juda wordt straks weggevoerd naar Babel, en al is het dan dat ze na zeventig jaren van ballingschap mochten terugkeren naar Jeruzalem, toch is het nooit meer een zelfstandig volk geworden, maar ze zijn geknecht, nu door deze, dan weer door die wereldmacht.

De Heere heeft hen steeds verder overgegeven aan het oordeel der verharding. Bezie hen maar ten tijde van de Heere Jezus: "Hij was veracht en wij hebben Hem niet geacht." Ja, ze hebben de Heere der heerlijkheid uitgestoten uit hun gemeenschap en Hem genageld aan het vloekhout des kruises. Ze hebben het uitgeroepen, zodat hun geroep opgeklommen is tot in de hemel: "Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen!"

En ach, het Jodendom is verstrooid over de ganse aarde, vervolgd en gehaat. Denk slechts aan de laatste oorlog. Hoeveel duizenden zijn er toen omgebracht! Ze zijn gejaagd als een veldhoen op de bergen. En nu willen we de bedrivers van al die gruwelen niet gaan verschonen, de Heere behoeft ons daarvoor, maar ze zijn gebruikt als middel in Gods hand om het Jodendom te tuchtigen, al hebben ze zelf rekenschap moeten afleggen van hun daden. Het Jodendom heeft de vloek op zich geladen en het zal onder deze vloek besloten blijven zolang er geen erkenning is van de Christus.

"Betuig tegen Mij." Doet God dan onrecht? O nee, het is om eigen schuld, en de Heere

is rechtvaardig in al Zijn handelingen. Volk des Heeren, ook van u wordt een verdediging geëist. Kom dan en betuig tegen Mij. Waarmee heb Ik u vermoeid?

Dat het Sion Gods eens in de schuld kwam voor het aangezicht des Heeren; dat er eens een bukken gevonden werd voor die hoge God. Er wordt veel gesproken over de verberging van Gods aangezicht, maar werd er maar eens minder gepraat en wat meer geweend over de breuk der dochteren mijns volks. Men hoort in onze dagen zoveel eróver spreken, maar zo weinig eruit.

Zou u dan de Heere van onrecht kunnen beschuldigen als Hij nooit meer naar u omzag? Och, dat de Heere u eens vernederde voor Zijn aangezicht en Zijn verbond gedachtig ware, opdat het vernomen werd: "Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaders." Want, volk, het gaat toch steeds naar de vaste regel: Eerst schuldig kennen en dan zal de Heere aan Zijn verbond gedenken.

Ach, waar worden ook in Nederlands kerk de tijden van weleer nog gevonden? Waar dat nabije leven, het achteraanbleven van de Heere? Er is bijna geen onderscheid meer te zien tussen Gods volk en de wereld. Er is in het algemeen een opgaan in wereldgelijkvormigheid. De zonden worden niet meer bestraft. Er gaat van Gods volk geen geur meer uit.

En waar ligt nu de oorzaak? Moet die bij de Heere gezocht worden? Nee, maar de Kerk is afgeweken. Er is een rusten op de weldaden, en de Weldoener wordt vergeten, dagen zonder getal. De Heere kan zo goed aan Zijn plaats gelaten worden.

En volk van Nederland, wat hebt u ter verdediging in te brengen? Bij Israël gaf des Heeren aanspraak, zij het dan uiterlijk, nog een belijden van schuld. Zie maar in vers 6 en 7: "Waarmede zal ik den HEERE tegenkomen, en mij bukken voor den hogen God?"

Helaas, dit wordt zelfs bij Nederland niet gevonden. Het staat op een hellend vlak en gaat steeds verder zijn ondergang tegemoet. Op maatschappelijk terrein moge het schijnen dat de zaken goed gaan, maar het is een zegen uit Zijn linkerhand. De zedeloosheid kent bijna geen grenzen. Gods Naam wordt gelasterd alsof het geen zonde is. Zijn dag wordt onteerd door vorstenhuis en volk. Onze leidslieden gaan voor in de zonde. Men houdt geen rekening meer met Gods inzettingen en geboden.

Arm, arm Nederland! Wat zal ervan terechtkomen? Dat de Heere de ogen nog opende. Nóg heeft Hij geen voleinding gemaakt. De stem des Heeren roept nog tot de stad.

O, straks zal de vraag tot ons gericht worden: "Nederland, wat hebt u gedaan met de weldaden die Ik u geschonken heb? Betuig tegen Mij!"

Dan zal er geen woord ter verdediging zijn, want wij hebben Hem met de weldaden in het aangezicht geslagen.

O land, land, land, hoort des Heeren Woord! Straks zal Hij ons dagvaarden voor Zijn geduchte rechterstoel en dan is het onherroepelijk te laat. Laat ons dan wederkeren en ons vernederen voor Zijn aangezicht. Dat is nog de enige mogelijkheid om een wis verderf te ontkomen.

Wij zingen nu eerst Psalm 85: 2:

*Heeft dan, o HEER', Uw gramschap nimmer end?
Zal z' eind'lijk niet eens worden afgewend?
Of zal Uw toorn ook op ons nakroost woên?
Zult G' uit den dood ons niet herleven doen,
Opdat Uw volk zich weer in U verblij'?'
Dat toch, o HEER', Uw goedheid ons bevrij'!
Geef ons Uw heil, en red door Uwe hand,
Uit vrije gunst, het zuchtend vaderland.*

Geliefden, het is Oudejaarsdag.

We hebben de tekstwoorden voor uw aandacht ontvouwd en zij het ons nu vergund op deze laatste dag van het jaar met die onderzoekende aanspraak tot onszelf in te keren. Volk van Nederland, u hebt gezien hoe het Israël vergaan is en ach, zal Nederland het er beter afbrengen? Nederlands volk, van hoog tot laag, arm en rijk, jong en oud, we zijn tezamen van God afgeweken. De Heere heeft ons bezocht met Zijn zegeningen en oordelen. Hij heeft ons Zijn knechten gezonden, die gestaan hebben als trouwe wachters op Sions muren, zoals Micha bij Israël. Ze hebben den volke het wel en het wee aangezegd, en nóg wordt Nederland gewaarschuwd, zij het dan dat de getrouwen in den lande weinig zijn.

De Heere heeft Zich ook aan Nederland niet onbetuigd gelaten. En wordt er nu een wederkeren gevonden? Ach nee, integendeel, de zonden worden ingedronken als water. Geef ons brood en spelen; dat is de leus van onze dagen. Men is doof voor alle roepstemmen en vermaningen.

Wee u, Nederland, nog een ogenblik en God zal u wegdoen met de roede Zijner verbolgenheid. Het wordt nu reeds ervaren dat Nederland, dat weleer een grote plaats innam onder de volken, geen baas is in eigen huis, net als Juda vroeger. Och, dat de Heere nog deed wederkeren om Zijns Zelfs wil.

En bezien we Nederlands kerk in het algemeen, daar is het al niet veel beter gesteld. Ons oog zou wel van tranen moeten vlieten vanwege de breuk in de kerk. Geen twee kunnen bijna meer samengaan; allerwegen heerst verdeeldheid.

De waarheid struikelt op de straten, en wat recht is, kan er niet doorgaan. Een leugenleer is ingevoerd. De roepstem wordt gehoord: Doe ons nieuwe dingen horen! Een drierbondenleer wordt gepredikt of de mens wordt een vrije wil toegeschreven. Men moet maar geloven en maar aannemen.

En ach, vrienden, waar zullen we beginnen? Is dat Nederlands kerk, die geboren is op de brandstapels en schavotten? Is dat Nederlands kerk, waar zoveel martelaren goed en bloed voor veil gehad hebben?

Onbekeerde medereiziger, ook tot u komt Gods onderzoekende vraag. Betuig tegen de Heere! Hij heeft u nagewandeld van het uur uwer geboorte af. Hij heeft u op de fluit gespeeld, maar gij hebt niet gedanst. Hij heeft u klaagliederen gezongen, maar gij hebt niet geweend. Hij heeft u uiterlijke zegeningen gegeven; waar bent u ermee gebleven? Hij is u tegengekomen met slagen, met roepstemmen; wat hebt u ermee gedaan? U hebt misschien dierbare panden aan de groeve der vertering moeten afstaan, ook in het jaar dat achter ons ligt; waar heeft het u gebracht?

O, haast u toch om uws levens wil. Vlied toch de paden der zonde en wend u nog naar Hem toe. Nóg is er de mogelijkheid, nóg is er ontkoming. Stel het dan niet langer uit; morgen kan het te laat zijn.

Het is Oudejaar, en, we hebben het reeds in onze voorafsprak gezegd, dat predikt ons de vergankelijkheid van alle dingen, ook van ons leven. Hoevelen zijn er dit jaar met u begonnen, die het niet ten einde gebracht hebben? Die nu al aangeland zijn op die plaats, vanwaar in eeuwigheid geen wederkeren mogelijk is. Hebt gij het dan beter gemaakt dan die?

O, wat wij u bidden mogen, haast u dan, want het leven is maar een damp en de dood wenkt ieder uur. En wie zal zeggen of het voor u niet de laatste keer zal zijn dat u het Oudejaar in ons midden viert? Elk mens wordt geboren met de kiemen des doods in zich, en nu is het leven niet anders dan een stervensproces. De Heere neemt de adem weg en wij zijn niet meer.

Het Oudejaar roept ons luide toe: De mens gaat naar zijn eeuwig huis! O, haast u dan, want indien u alleenlijk vertrouwt in een land van vrede, hoe zult u het dan maken in de verheffing der Jordaan? Zoek dan nog het bloed gestreken te krijgen aan de posten, want alleen achter dat bloed is schuiling. Met dat bloed gaat u niet alleen tot aan, maar ook tot over de dood.

Het komt er voor ieder persoonlijk op aan een Borg te hebben voor een gemaakte en openstaande schuld. Nog een ogenblik en u wordt gedagvaard voor het gericht. Hij staat nog met uitgebreide armen, roepende: "Wie is slecht? Die kere zich herwaarts."

Ambtsdragers, ook tot u nog een enkel woord. Bezie het jaar dat achter u ligt. Moet ook u niet, wanneer u eerlijk bent, getuigen dat u in alles tekortgeschoten bent? De verantwoordelijkheid die op uw schouders rust geve u maar veel gebondenheid aan de troon der genade om, afziende van eigen kracht en kunnen, het alleen te mogen verwachten van die overste Leidsman en Voleinder des geloofs.

Ook wij, als Gods knechten, kunnen niet anders dan in alles ons tekort erkennen. Dat de Heere Zijn knechten getrouwmakende genade schenke, om in afzien van personen in getrouwheid te arbeiden in 's Heeren wijngaard en te staan als trouwe wachters op Sions muren, zoals Micha.

Ouders, hoe hebt u het jaar met uw kinderen doorgebracht? O, wat een zware verantwoording rust er ook op uw schouders. Bedenkt het maar veel dat de Heere straks ook van u verantwoording zal afeisen en u vragen zal: Wat hebt u gedaan met het zaad dat u was toevertrouwd? Hebt u hen opgevoed in de vreze des Heeren? Zo iemand dan wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere. De Heere geve u worstelingen aan Zijn troon voor uzelf en voor uw zaad.

Onderwijzers en allen die op de scholen arbeiden, de Heere make u getrouw bij het opvoeden van de jeugd. U zult het tekort aan uw zijde moeten toestemmen, ook in het jaar dat weer achter ons ligt. De Heere geve ook u dat gewichtvolle werk biddende te mogen verrichten. Hij krone uw arbeid met Zijn zegen.

Kinderen, wat is jullie verwachting? De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden. Ach, buig dan je jeugdige knieën nog tot je eeuwige behoudenis, opdat je dat goed, dat blijvende, onvergankelijke goed mag verkrijgen, wat de mot en de roest niet verteren, en wat de dieven niet doorgraven, noch stelen kunnen.

Jongens en meisjes, hoe hebben jullie het jaar doorgebracht? Hebben jullie je hart uitgeleefd in de zonde en de wereld gediend? Ach, laat je toch niet verlokken door wat schijnjenot. Alleen de dienst des Heeren geeft ware vreugde.

Verlaat dan de paden der zonde nog en luister naar de vermaningen, die je eeuwig heil beogen. De wereld gaat voorbij, en alles waar je nu je vreugde in vindt, verdwijnt straks, als je stervensuur slaat. Als je dan voor de Rechter van hemel en aarde moet verschijnen, zul je op duizend vragen er niet één kunnen antwoorden.

Vraag dan nog naar de Heere en Zijn sterkte. Hij binde daartoe zelfde ernst van het leven op je hart, opdat je ook deze dagen niet in brooddronkenheid doorbrengt. We geven je de woorden van de wijze koning Salomo mee naar huis; bewaar ze in je hart en laat ze je steeds voor ogen staan: "Verblijd u, o jongeling, in uw jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwingen uwer ogen; maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht."

En gij, volk des Heeren, wat zullen we nog tot u spreken? U hebt uit de verklaring van

onze tekst Gods onderzoekende aanspraak aan Zijn volk gehoord. We hebben er niets meer aan toe te voegen. Weer ligt een jaar achter u. Hoe hebt u het doorgebracht? Heeft de Heere niet ook dit jaar weer betoond de Getrouwe en de Onveranderlijke te zijn? Bekommerd volk, hebt u in dit jaar geen verruiming voor uw geprangd gemoed gekregen? Ach, rust dan maar niet voor en voordat u rusten mag op dat enige en vaste Fundament, door God Zelf gelegd, dat de stormen des tijds zal doorstaan, ja vast zal staan tot in der eeuwen eeuwigheid. De Heere breke daartoe maar af wat afgebroken moet worden, en vervul uw ledigheid met de Zoon Zijner eeuwige liefde. En u die de schoonheid, de beminnelijkheid, gepastheid en noodzakelijkheid van Sions Koning hebt mogen aanschouwen, de Heere geve u geen rust voordat u met Hem verzoend bent door de dood Zijns Zoons. Rust dan niet op de geschonken weldaden, de verkregen beloften, want dat voert van God af. Bedenk toch steeds dat zien geen hebben, en een bedekte schuld geen verzoende schuld is. Hij stote u daarom maar af van alle gronden die niet houdbaar zijn voor de eeuwigheid.

En gij bevestigd volk, laat uw wandel in de hemelen zijn. Wandel waardiglijk de roeping, met dewelke gij geroepen zijt. Laat de wereld aanschouwen dat u wel in de wereld leeft, maar niet van de wereld bent.

Velen van Gods lieve volk zijn al thuisgehaald. Nog een ogenblik en ook voor u is de tijd aangebroken dat u afgelost zult worden van uw post op dit benedenrond.

Het is weer Oudejaarsdag en, zo de Heere het geeft, wordt het weer opgevolgd door een nieuw jaar. Hier wentelen de eeuwen, maar Johannes op Patmos zag een engel, die stond op de zee en op de aarde, en die zwoer bij Die, Die leeft in alle eeuwigheid, dat er geen tijd meer zijn zal.

Het oude jaar is weer voorbij en nog een ogenblik en het eeuwige nieuwe jaar zal voor u aanbreken. Laat dan hetgeen u in deze ure gehoord hebt uw overdenking uitmaken op deze laatste avond van het jaar. En voorts: *Verblijd u in de hoop, zijt geduldig in de verdrukking* Want u zult straks thuisgehaald worden in het Vaderhuis daarboven met zijn vele woningen.

Daar zal geen afwijken vanachter de Heere meer gevonden worden. Daar zal geen moeite, geen verdriet meer zijn. Het oude zal daar voorbij zijn en het zal alles nieuw zijn. Daar zult ge uw Koning, uw Verlosser eeuwig groot mogen maken, om nooit meer van Zijn zalige gemeenschap gescheiden te zijn. Daar zult u eeuwig bij de Heere zijn. vertroost elkander dan met deze woorden. Amen.

16. Een krachtige opwekking, beogende de geestelijke wasdom in Christus.

Preek 2 Petrus 3: 18A

Psalm 119: 3

Lezen: Psalm 68

Psalm 25: 5 en 6

Psalm 84:4

Psalm 72: 4

Geliefden,

De dichter van de 68e Psalm ziet terug op de ellende en slavernij waarin het volk van Israël in Egypte verkeerd heeft. Dat volk, voortgekomen uit Abraham, aan wie de Heere zulke rijke beloften geschonken had, lag daar neder als gebukt tussen twee rijen van stenen en zwart van dienstbaarheid als de tenten Kedars. Ze werden niet alleen gedwongen tot slavenwerk, maar het was erop toegelegd hen geheel te vernietigen.

Steeds maar weer werd hun last verzwaard, zodat Israël als het ware onder die last verteerde. Wat zou er nog ooit van dat volk terechtkomen? O, het scheen een verloren zaak. Ik zeg "scheen," want juist in deze grote nood riepen zij tot God en Hij verhoorde hun geroep en Hij verlostte hen uit al hun benauwdheden.

Wel beproeft de Heere Zijn eigen werk in de smeltkroes der ellende, maar het heeft niet ten doel Zijn volk daarin te doen omkomen. O, de Heere doet dat opdat Hij Zich, te midden van Zijn vijanden, naar Zijn vrijmachtig welbehagen eeuwig zal verheerlijken, zowel in gerechtigheid als in barmhartigheden, en Zijn volk zich in Hem zal verblijden met een onuitsprekelijke vreugde, als ze straks worden uitgeleid door een sterke arm, beladen met het goed van Egypte.

Dat was toch de belofte voor Israël, en met hen voor de ganse Kerk, dat hen een beter lot bereid is. Straks zal hun zon opgaan in volle luister en volle glans. Dan zal de Heere hen door Zijn kracht doen uitgaan en in het beloofde land der rust brengen, waar ze zullen zitten, een ieder onder zijn vijgenboom en een ieder onder zijn wijnstok. Maar het zal voor dat volk gaan als bij Israël, door wegen die ze niet gekend en door paden die ze niet geweten hebben. Steeds zal het maar gaan door het onmogelijke van hun kant, eerst door de Rode Zee en dan door de woestijn.

O, ze hebben eerst nog te strijden tegen zoveel vijanden. Ze moeten nog leren in eigen kracht steeds te verliezen, maar alleen in Christus meer dan overwinnaars te zijn. Maar toch, zoals eenmaal voor Israël, zal voor al dat in zichzelf ellendige en arme volk die dag eenmaal komen dat ze in de rust mogen ingaan.

Daarop ziende, geliefden, zou dan ons hart niet brandende in ons moeten zijn van verlangen naar de komst van Christus en de vervolmaking van Zijn Koninkrijk? Maar daartoe is nodig dat we Zijn verschijning liefhebben en meer en meer toenemen in Zijn kennis, waar Hij toch de enige grond is waarop de Kerk Gods zalig wordt en alle weldaden voor Zijn volk alleen uit Hem vloeien.

Daarom wordt dan ook gedurig op Hem gewezen. Ja, Hij is het Middelpunt van de ganse Schrift, zoals ook uitkomt in het gedeelte van Gods Woord dat we met de hulp des Heeren een ogenblik met elkander wensen te overdenken.

Onze tekstwoorden kunt u daartoe vinden opgetekend in 2 Petrus 3: 18a, waar Gods Woord aldus luidt:

"Maar wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus."

In deze woorden beluisteren we een *krachtige opwekking, beogende de geestelijke wasdom in Christus*.

En dan bezien we daarin nader:

1. Wat die wasdom onderstelt;
2. In Wie die wasdom wordt verkregen;
3. Wat die wasdom inhoudt;
4. Wat die wasdom beoogt.

1. In de eerste plaats hebben we dus te bezien wat die wasdom onderstelt.

De brief waaruit we het woord onzer overdenking voor deze ogenblikken genomen hebben, is geschreven door dezelfde Petrus die eenmaal stond in de zaal van Kájafas, waar hij zijn Meester tot driemaal toe verloochende, zelfs met vervloeking. Maar het is ook dezelfde Petrus die door de Heere teruggebracht werd en nu geleerd heeft wat het zeggen wil uit genade zalig te moeten worden, waarop we in onze derde gedachte nog nader terug zullen komen. Echter zien we hierin reeds duidelijk de noodzakelijkheid om het woord des Heeren te betrachten: "Waakt en bidt," opdat wij niet in allerlei kwaad doorbreken. Petrus dan schrijft twee brieven aan de joden die in de verstrooiing zijn. Hij schrijft hierin tot vermaning, tot versterking en bemoediging van Gods volk, maar ook tot een getuigenis tegen degenen die trachten beroering te brengen en die de spot drijven met de wederkomst van Christus, zeggende: "Waar is de belofte Zijner toekomst?"

Daarop doelt dan ook Petrus voornamelijk in dit hoofdstuk, waarin hij aanvangt met het redengevende woordje "maar." Terugziende op wat de goddeloze en gruwelijke mensen aanvoeren tegen de komst van Christus, komt hij daartegenover Gods volk te vermanen en op te wekken onwrikbaar te staan in het geloof, omdat Hij komen zal. Nee, de strijd zal niet altijd duren, al schijnt het dat de Heere van Zijn Kerk is geweken en al gaat het soms naar onze waarneming lijnrecht tegen Zijn beloften in. Nee, de Heere vertraagt de beloften niet, gelijk sommigen dat traagheid achten, maar Hij is lankmoedig over ons. Wat de spotters van binnen en van buiten dan ook zeggen mogen en wat ze ook aanvoeren om de Kerk te benauwen en van de grond waarop ze rust, af te stoten, op dat Fundament Christus staat de Kerk vast en onbeweeglijk.

Maar dan is het voor dat volk ook onmisbaar nodig om op Hem te zien. Daarom wil Petrus hier het oog des volks op Christus richten, Die te komen staat, opdat er een uitzien mocht zijn naar Zijn komst en een verlangen om met Hem verenigd te zijn.

Als nu hier de apostel spreekt van een opwassen in genade en kennis, dan onderstelt dit dat degenen tot wie deze vermaning komt, reeds de beginselen en eerstelingen van die genade en kennis bezitten, waarin hij wil dat ze toenemen.

En met recht, want behalve dat het onmogelijk is op te wassen en toe te nemen waar nog geen beginsel is gemaakt en nog geen wortel geplant is, zo schrijft hij hier aan dezulken die een even dierbaar geloof met hem waren deelachtig geworden. Er moet genade en kennis geschonken zijn aan een alles verbeurd hebbende en het vonnis des doods waardig zijnde zondaar, wil daarin een opwassen en toenemen kunnen zijn.

Daarom schrijft Petrus aan zijn broeders, de joden, die in de verstrooiing zijn, aan het geslacht Abrahams. Maar dan verstaan wij hieronder het geestelijk zaad, gekocht met het bloed des Lams, uit alle volken, geslachten, natiën en tongen. Aan Gods kinderen, die geen vreemdelingen zijn van God, al zijn ze dan ook verstrooid. Ja, die zich door ontdekkende genade hebben leren kennen als ellendig, dat is uitlandig, verdreven uit de gunst en gemeenschap Gods. Die het van zichzelf niet zouden durven zeggen dat ze tot dat volk behoren, maar nochtans hun zonden hebben leren zien en bewenen.

O, het is voor dat bekommerde volk soms alsof de Heere een God is van ja en nee. Dan mogen ze weleens een ogenblik het hoofd uit de gebreken opheffen, ja dan kan het en zingen ze wel:

*Laat vrij het schuimend zeenat bruisen,
D' ontroerde wat'ren hevig ruisen;
De golven mogen door haar woên
Het berggevaarte dav'ren doen.*

Maar straks, in de diepte, dan is het weer even onmogelijk. Hoe is dat toch te verstaan? Ze zouden niet graag zeggen dat de Heere ontrouw is. O, ze geloven het voor al Gods volk, maar voor hen? Zou er wel ooit iets van terecht komen?

Nee volk, van ons niet, van ons geloof en van onze goede werken niet, want de beloften zijn in Christus *ja en amen*, en niet in ons. Wij zijn immers, naar luidt van Gods Woord, verduisterd in het verstand en liggen van nature toch allen dood in zonden en misdaden, krachtens onze diepe val in ons verbondshoofd Adam. Waar we God, onze Schepper en Formeerder, een scheidbrief hebben gegeven, ons vrij- en moedwillig van Hem hebben losgescheurd en gevallen zijn van de top van eer in eeuwige verwoesting neer.

O, hoe gans ellendig is toch de mens geworden. Haat en vijandschap tegen God en Zijn naaste zijn de wortel van ons bestaan, en onze grootste ellende is wel, dat we dit alles niet recht kennen en erkennen als de Heere Zelf ons daarvan niet overtuigt door de werking van Zijn Geest.

Nee, met alles wat we hebben, wat we ook doen kunnen, hoever we het ook gebracht hebben in de wetenschap, ja soms zover, dat we Gods arme volk daarmee kunnen beschamen, nochtans weten we er niets van als we nog in onze natuurstaat leven.

Niet wij..., maar die opwassing onderstelt genade. We kunnen bij veronderstellingen, bij conclusies niet leven. We moeten het bezitten, en daartoe is voor elk mens nodig dat er een tijd aanbreekt in dit leven dat we van de oude stam worden afgesneden en in Christus worden overgeplant. Daar plant de Heilige Geest dat geloof, die genade en kennis, als een levende plant in de ziel, en van dat ogenblik af is er niet alleen een opwassing mogelijk, maar zal de Heere Zelf Zijn werk in leven houden en hen brengen tot de kennis van Christus.

En al is het waar dat niet al Gods volk precies de tijd weet aan te geven waar God is begonnen, zo willen we toch van een veronderstelde wedergeboorte niets weten. Want waar de zonde zo krachtig werkt, wat zou dat dan voor een werk Gods zijn, dat we dat níét gewaar worden?

De Heere is vrij in de leidingen die Hij met Zijn Kerk houdt, maar we zullen toch eens zondaar voor God moeten worden, niet alleen voor onze consciëntie, waar Boston van zegt dat onder zo'n overtuiging wel het hart wordt verbrijzeld, maar dat de stukken nog heel blijven.

De opwassing onderstelt dat de ziel is overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel. Dus ook van de rechtvaardigheid der straf, en zie, dat is het kenmerk van het ware leven. Dan leert de ziel zo'n vonnis in beginsel billijken en zeggen: "Ik ben Uw gramschap dubbel waardig, want ik heb tegen U gezondigd."

Dan komt daar die hartelijke droefheid naar God, waarvan de huichelaar ten enenmale een vreemdeling is; dat kermen en klagen in het verborgene om genade en geen recht. Ja, steeds verder doet de Heere dezulken door ontdekkende genade afdalen in hun jammerlijke staat. Ze zien geen uitkomst meer.

Maar aan de andere zijde stelt Hij hun in Zijn Woord de rijkdom voor die in Christus

is. O geliefden, als zij van Hem horen, kan er in hun hart een brandende liefde tot Hem zijn, een hartelijk verlangen Hem te mogen kennen, een heimwee naar Zijn komst en dat Hij Zich aan hen mocht openbaren.

Ze komen aan het einde met al het hunne en zien geen uitkomst meer buiten Hem, omdat Zijn werk in hen is verheerlijkt en het bij aanvang in hen is gelegd. Ze durven wel niet bekennen dat het Gods werk is, maar ze durven het ook niet te ontkennen dat de Heere hun te sterk is geworden, dat de wereld voor hen geen waarde meer heeft en dat hun begeerte zich uitstrekt naar de kennis van Christus.

2. Die geestelijke wasdom nu wordt in Christus verkregen, waar wij in de tweede plaats bij stil wensen te staan.

Hoe wordt Christus hier door Petrus getekend en met name genoemd? Het zijn Namen die uitdrukking geven Wie en wat Hij is. Het is alsof hij Hem ziet in een volheid van zegen. De opwassing, ook in de Namen des Middelaars, is voor Zijn volk onmisbaar.

In de eerste plaats noemt hij Hem Heere, omdat Hij de Eigenaar van de Kerk is. Hij heeft haar van de Vader gekregen en haar gekocht met Zijn dierbaar bloed. "Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven" (Joh. 17: 6).

Dat is dan ook de sterkte voor Zijn volk, onder alle bestrijdingen, dat ze Zijn eigendom zijn, dat Hij hen bewaart en beschermt als in dat bundelke der levenden. Ja, dat hun staat vast is in Hem, en Zijn gerechtigheid eindeloos is en hen omringt, gelijk de gordel kleeft aan de lendenen eens mans. Hij is hun tot sieraad, vastigheid en sterkte. O, als ze dan eens mogen zien dat hun zaken de Zijne zijn en dat, als zij zwak zijn, Hij de Machtige is! Ja, dat Hij, als hun Koning, regeert tot in eeuwigheid.

Dan mogen ze door het geloof in Hem, trots alle tegenstand, bij tijden en ogenblikken weleens ervaren dat zij geen gezelschap zijn zonder hoofd, geen kudde zonder herder, geen volk zonder vorst, en gevoelen soms bij vernieuwing, als zij weer eens aan het einde mogen komen, de kracht van het woord van de dichter uit Psalm 84: "Aanschouw toch Uw gezalfde Koning."

En niet alleen dat Hij hen regeert en beschermt, maar waar ze één zijn met Hem, hebben ze niet alleen gemeenschap aan Zijn Persoon, maar ook aan al Zijn goederen. En al is het dan dat ze arm zijn naar de wereld, ze zijn nochtans rijk in God; en van dat eigendom van Christus mag gezegd worden: "Welgelukzalig is het volk, welks God de Heere is."

Ten tweede: Hij noemt Zijn Naam Jezus. Zo werd Hij van de engel op Gods bevel genoemd eer Hij in het lichaam ontvangen was. Die Naam betekent: Zaligmaker, want Hij zal Zijn volk zaligmaken van hun zonden. Hij is alléén Zaligmaker, en dat volkomen, want Hij heeft een volkomen gerechtigheid aangebracht. Wij kunnen tot onze zaligheid niets toedoen. Niets brengen we mee, want onze beste werken zijn als een wegwerpelijc kleed en, gewogen in de weegschaal van Gods recht, is het alles te licht bevonden.

Hij heeft de zaligheid niet alleen verdiend, maar past die ook toe wanneer Hij Zijn volk in de tijd door Zijn Geest wederbaart en in de oefeningen des geloofs brengt tot de kennis van Christus. Tot dit alles is Hij van eeuwigheid verordeneerd en in de tijd bekwaam gemaakt, toen Hij onze menselijke natuur heeft aangenomen uit Maria en ons in alles gelijk is geworden, uitgenomen de zonde. Hij, Hij alleen heeft gestaan in onze plaats en heeft volkomen genoeg gedaan aan het recht des Vaders, om ons weer te herstellen in Zijn gunst en gemeenschap, waar we ons moed- en vrijwillig uitgezondigd hebben.

Maar Hij wordt in de derde plaats ook genoemd Christus, dat is Gezalfde, waarvan in Spreuken 8: 23 gezegd wordt: "Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest;

van den aanvang, van de oudheden der aarde aan." Nee, Hij is niet gezalfd met een kruik of hoorn, zoals de zalving der profeten, priesters en koningen onder het oude verbond schaduwachtig geschiedde. Maar Hij is tot deze drie ambten gezalfd met de Heilige Geest, en dat zonder mate.

Uit deze drie ambten nu bedient Christus Zijn Kerk vanuit de hemel en schenkt haar in de geloofsoefeningen met Hem alles wat zij nodig heeft. Hierop nu heeft de apostel het oog als hij in onze tekst zegt: "Maar wast op in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus," opdat Zijn volk Hem meer en meer leert benodigen en in Hem alles leert zoeken en vinden.

Dit wil dus niet zeggen: een historiële kennis, want al is deze zeer prijzenswaardig, zij laat de mens in zijn doodstaat en verenigt niet met Christus. Nee, hier doelt de apostel op de kennisneming van Zijn Persoon, zoals Hij Zich komt te verklaren in de harten van Zijn volk.

Petrus spreekt hier over *genade en over kennis*. Dit zijn, hoewel niet van elkander te scheiden, evenwel toch twee onderscheiden weldaden. En waar alleen wordt gesproken over de genade, en de kennis zo weinig wordt geacht, daar zeggen wij met de vermaarde hervormer Beza over deze plaats: "Gij ziet, dat deze dingen, te weten genade en kennis, hier wederom samengevoegd worden. Hij zij derhalve een vervloeking, welke tracht te scheiden hetgeen God samenvoegt, want wij moeten niet in het verstand, maar in de boosheid kinderen zijn.

Waar nu de apostel spreekt van een opwassen in de genade, moeten wij hier niet verstaan Gods goede wil en genadig voornemen om aan ellendige, onwaardige en vloekwaardige zondaren, buiten, boven, ja tegen hun wil, wel te doen in tijd en eeuwigheid beide. Want hoewel dit woord op vele plaatsen in die zin voorkomt, onder andere Efése 2: 8: "Uit genade zijt gij zalig geworden," zo komt deze betekenis hier niet te pas, nademaal het niet recht te begrijpen is hoe men in die genade kan gezegd worden te wassen.

Waarom wij dan ook menen hier ter plaatse te moeten verstaan de blijken, vruchten en uitwerkselen van dat genadig voornemen Gods die in de tijd aan de uitverkoren zondaar geschonken worden door Gods goedheid en vrijmacht. Gelijk Paulus spreekt van de genade die hem gegeven is (1 Kor. 3: 10). Zodat wij hier bijzonder denken aan de hebbelijke genade, die door de Geest in de wedergeboorte in het hart geplant wordt en daar de bron is van het geestelijke leven."

Zo zegt Beza het. Het is dus een genade die zich openbaart in het geloof, waardoor men het getuigenis Gods van Zijn Zoon Jezus Christus met het gehele hart aanneemt, Hem gedurig omhelst en teder achteraan kleeft in de liefde. Daardoor leert men zich ook met verloochening van de wereld en van zichzelf uitstrekken tot Christus, om in Hem de kracht te vinden om de verzoeken des bozen en de kracht der inwonende verdorvenheid te weerstaan, en om in ongeveinsde godsvrucht en heiligmaking voor Zijn aangezicht te wandelen.

De apostel noemt ze *de genade en kennis van Jezus Christus*, omdat Hij daarvan de verdienende en toepassende oorzaak is, door de werking des Geestes. Niet door onze kracht! Genade wordt niet gegrepen, maar gegeven. "Het is niet uit u, het is Gods gave."

Die genade is ook onderhoudend. We kunnen niet leven op de verkregen weldaden, maar zoals ons lichaam gedurig voedsel nodig heeft, alsoo ook ons geestelijk leven; want als dat voedsel ontbreekt, kwijnt het en is er geen wasdom. Dan wordt soms ervaren dat de genade die we verkregen, op zichzelf genomen niet bewaart voor menigerlei afdwalingen. Denk slechts aan David, en wij zijn ook zo licht geneigd ons

te verheffen.

Daarom is het nodig op te wassen, niet alleen in de genade, maar ook in de kennis van Christus, namelijk die kennis die Christus tot haar voorwerp heeft en gedurig omtrent Hem verkeert en werkzaam is.

Dat is dus geen blote bespiegelende kennis, waardoor wij uit het Woord weten dat Jezus is de Christus. Nee, maar het is die kennis die ons met tere hoogachting vervult en door de verlichting des Heiligen Geestes doordringt van al het volle, algenoegzame en dierbare dat er in Christus is.

Die kennis werkt niet eenzijdig, want door het opwassen in de kennis van Christus, waardoor de ziel alles in Hem leert vinden, leert zij zich tevens kennen als niets hebbende in zichzelf en is zij doordrongen van het tekort aan haar zijde. Een kennis die haar leert sterven aan zichzelf, opdat zij Christus leven mag. De apostel wil de gelovigen opwekken tot Christus te komen, opdat ze niet als een blad her- en derwaarts gedreven worden.

O, het is voor dat ware bekommerde volk zo menigmaal alsof de Heere voor hen een God is van ja en nee. Dán zijn ze eens een ogenblik op de berg, als de Heere hen bemoedigt door Zijn Woord en Christus hun wordt voorgesteld. Dan zouden ze Hem wel willen aangrijpen, ja, dan geloven ze dat het ook met hen nog eenmaal goed zal uitkomen en dan gaan ze soms zingen:

*God heb ik lief want die getrouwe Heer'
Hoort mijne stem, mijn smekingen, mijn klagen;
Hij neigt Zijn oor, 'k roep tot Hem al mijn dagen;
Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.*

Maar straks zijn ze weer van de berg af. Dan komen ze weer in de diepte. Daar valt het wild gedierte, dat niets in het woën ontziet, weer op alles aan, en och, ze kunnen het niet meer vasthouden. Vergeten kunnen ze die plaatsjes wel niet, maar ze kunnen er niets meer mee doen, want ze gevoelen, al zou de gehele wereld hen zaligspreken, dat ze met vuile klederen voor een vlekkeloos heilige en rechtvaardige God staan.

En al is het dat ze geen kwaad van de Heere zullen spreken, Hem niet graag van ontrouw zullen betichten, en voor al Gods volk een mogelijkheid zien, ze zien het voor zichzelf afgesneden en vrezen dat er nooit meer iets van terecht zal komen.

204 205

Nee volk, van ons komt er ook nooit meer iets terecht, met alles wat we ook aanwenden.

3. Hoe we ook worstelen, we kunnen uit en van onszelf niet opwassen, want die wasdom is Gods werk, wat we in de derde plaats zullen zien, als we letten op **wat die wasdom inhoudt**.

Het is Paulus die plant, en Apollos die nat maakt, maar het is God Die de wasdom geeft, en het is alles maar afhankelijk van de bediening van de Geest van Christus. O, hoe ver kan toch Gods volk van de Heere af leven. Hoe gaan ze menigmaal bedrukt over de aarde vanwege de doodsheid van hun hart. En is het dat ze soms voor een ogenblik hun hoofd uit de gebreken mogen opheffen, het is maar voor korte duur en het is alsof de vijand met verdubbelde kracht op hen aanvalt om alles weer te verwoesten. Zelfs de man naar Gods hart klaagt, als hij zegt: "Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof, ai, zie mijn nood; herstel mij, doe mij naar Uw Woord herleven."

O, ze gevoelen zich soms in banden en boeien en moeten getuigen: "Ik ben besloten en kan niet uitkomen." "Maar," zal mogelijk iemand, en niet zonder reden, vragen, "hoe kan Petrus hier dan van de gelovigen vorderen dat ze opwassen, als dat toch van

God komt?" Wij zeggen dan dat, hoewel het waar is dat God alle dingen werkt naar Zijn welbehagen, het toch de plicht van de gelovigen is om naar dat opwassen te staan en daartoe de middelen te gebruiken die door God geordineerd zijn. Want gelijk de Heere in de natuur de wasdom niet geeft zonder middelen, zo doet Hij dat ook niet in het geestelijk leven. Hij wil dat Zijn volk die middelen in afhankelijkheid van de invloeden van de Heilige Geest gebruikt, waartoe Hij hun een zucht naar die wasdom schenkt.

Vooreerst, dat zij naarstig zijn, opdat de ingeplante genade groter en sterker worde. Opdat zij in geloof en liefde, in de kracht des geestelijken levens en in de genade des gebeds en de gemeenschap met Christus, van dag tot dag mogen toenemen. Dat zij tot die kennis van Christus gedurig vragen om verlichte ogen des verstands, waardoor zij steeds klaarder de heerlijkheid en onmisbaarheid van hun Heere en Zaligmaker mogen aanschouwen, zoals Hij Zich in Zijn Woord openbaart.

Eén der voornaamste middelen, door God verordeneerd, is dan ook wel de prediking van Zijn Woord, waardoor Hij Zijn volk wil onderwijzen in de weg. Ja, dat Woord wordt hun dierbaar en onmisbaar. Daardoor worden zij versterkt in het geloof, als het voor hen weer eens wordt geopend en de Heere Zich daarin openbaart als de Christus der Schriften. En als zij dan door de verlichting des Heiligen Geestes in de verborgenheden van hetzelfde mogen blikken, moeten ze wel uitroepen met David:

*Hoe wonderbaar is Uw getuigenis!
Dies zal mijn ziel dat ook getrouw bewaren.
Want d' op'ning van Uw woorden zal gewis,
Gelijk een licht, het donker op doen klaren;
Zij geeft verstand aan slechten, wien 't gemis
Van zulk een glans een eeuw'gen nacht zou baren.*

Juist daarom is Gods Woord van zo'n onschatbare waarde, omdat het ons, te midden van het gewoel der wereld en de macht des satans, heenwijst naar Christus, als de Deur der schaapskooi, waarachter wij veilig zijn tegen alle aanslagen van binnen en van buiten. En als wij onder biddend opzien onder dat Woord mogen verkeren, zal de Heere ons door Zijn Geest daardoor doen opwassen in de kennis van Christus.

Daarom, volk, bent u geroepen u onder dat Woord te begeven, daaronder te buigen en alle bevindingen eraan te toetsen, omdat het niet eens mensen woord is, maar waarlijk Gods Woord, opdat u daarin vast mag staan tegen allerlei dwalingen en wind van leer. En waarom geeft de apostel deze vermaning: op te wassen in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus? Wel, omdat hij het gevaar van de weinig onderscheiden kennis van Christus doorziet. Hij had immers geleerd dat door de weinige ontdekking van zijn eigen bestaan de mens zich verheft en dat hij bouwt en rust op zoveel gronden buiten Christus.

Maar ook had hij ervaren in eigen kracht niet te kunnen strijden, maar dat het voor al Gods volk nodig, ja onmisbaar nodig is om steeds achter Hem aan te komen. Drie jaar had hij met Jezus gewandeld en Zijn wonderen aanschouwd. Hij was door Hem onderwezen, ja had beleden: "Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods" en toch... wat wist hij er nog weinig van. Hij had geen gezicht in de weg die Christus gaan moest en hij begreep niet dat het moest gaan door de dood tot de eeuwige overwinning.

Hij had gezegd: "Al moest ik ook met U sterven." Maar niet zodra zag hij zijn leven in gevaar, of hij, de man op wiens belijdenis de Heere Zijn gemeente zou bouwen, verloochende zijn Meester, en dat met eedzwering: "Ik ken de Mens niet."

O, wat een verschrikkelijke zonde, al bleef Petrus ervoor bewaard, in tegenstelling tot

Judas, om Hem te verraden. Maar Petrus heeft geweten wat hij gedaan had, toen de Heere met hem kwam af te handelen. Bittere tranen heeft het hem gekost, en wie zal kunnen beschrijven wat er in de ziel van Petrus is omgegaan? Zichzelf eruit gezondigd, alles verloren, verslagen en ontkracht en afgesneden van eigen leven.

Ja, hij had geleerd wat het zeggen wil om te sterven aan zichzelf, opdat wij Christus leven mogen, want de Heere heeft ook Petrus niet aan zichzelf overgelaten, maar deze wegen voor hem gebruikt om hem toe te bereiden voor zijn werk. Want zegt Hij: "Als gij eens bekeerd zult zijn, zo versterk uw broederen."

Daarom tracht hij hen hier op te wekken om te komen tot meer vastheid in hun staat, dat ze met bewustheid zoeken te weten dat ze één plant met Hem geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods en Zijner wederopstanding.

O geliefden, dat we dan daarnaar jagen mogen, niet als in de lucht slaande, maar opdat we met vrijmoedigheid staan mogen tegen alle aanklagers, de zonde haten en het stuk der heiligmaking betrachten. Rustend op dat enige fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is.

O, dat we mogen opwassen in de genade en kennis van Hem, Die van de Vader is gegeven tot behoudenis van Zijn volk, opdat we ons in Hem mogen verblijden en zoals de bruid in de Openbaring, met een heilig verlangen uitzien naar Zijn komst.

4. Waarop we in ons laatste stuk nog een ogenblik letten, als we in de vierde plaats bezien **wat die wasdom beoogt**.

Zoals reeds gezegd is het niet een opwassen in genade en kennis waar we wat mee worden. O nee, genade maakt klein. Dat is juist het wonderlijke in die wasdom, dat Gods volk steeds nietiger, kleiner en geringer in zichzelf wordt, opdat Christus te meer in hen verheerlijkt worde.

Die wasdom staan we echter van nature tegen, omdat zij, beoogt wat wij niet willen, tenzij we daarvoor worden ingewonnen, namelijk dat we getrokken moeten worden, dat we uit al onze bevindingen worden gezet en van al onze gronden buiten Christus worden geslagen.

Zij beoogt dat Hij moet wassen en wij minder worden, en zoveel temeer wij dan ook mogen toenemen in de kennis van Christus, des te meer zullen wij onszelf leren verfoeien. Ja, door die wasdom worden we gebracht aan het einde van al het onze, zowel in beginsel, als Hij Zich in de harten van Zijn volk openbaart als de enige mogelijkheid om zalig te worden, als in de verdere oefeningen van het geloof.

Zij beoogt dat wij voor het eerst of bij vernieuwing steeds verder erbuiten worden gezet. De weg om op dat plaatsje te komen, is soms pijnlijk voor het vlees. Immers, wij willen wat behouden, wij willen wat zijn. Sterven aan zichzelf, daar wil niemand aan, omdat dit gaat met verloochening van zichzelf.

O, er kan wat aan voorafgaan, eer wij het, zelfs na ontvangen genade, weer eens voor God mogen verliezen. Denk maar aan David, Job en zoveel anderen die ons in Gods Woord getekend worden. Maar als we er door genade mogen komen, dan zouden we er wel altijd willen blijven. Daar op dat lage plaatsje, dat lage bukken voor de Heere, die hartelijke droefheid naar God, dat zichzelf aanklagen vanwege onze menigerlei afdwalingen: Die oprechte klacht, na alles wat reeds achter ligt: "Heere, bekeer ons, zo zullen wij bekeerd zijn."

Maar dan mogen we ook weer eens het oog des geloofs op Christus richten en in Hem alles zien wat we tekort komen. Bij die schoonheid en beminnelijkheid van Christus zinkt de wereld met alles wat erin is, met al haar begeerlijkheden, in het niet weg en roepen wij het uit:

*"Beminn'lijk Vorst, Uw schoonheid, hoog te loven,
gaat al het schoon der mensen ver te boven."*

Ja, als Hij Zich dan weer eens aan ons vertoont, ervaren wij het dat alle vijanden, alle bestrijders en bespotters, met de vorst der duisternis aan het hoofd, veldvluchtig voor Zijn ogen moeten vlieden.

Zie, geliefden, dat alles is de vrucht van die wasdom in Christus. Zij is dus noodzakelijk voor een ieder onzer, wil het wel zijn op reis naar de eeuwigheid. Zij is nodig, zowel voor de bekommerde als voor de bevestigde. Ja, die wasdom zal de bevestigde Kerk bekommerd doen worden wat betreft hun standelijk leven, en ze zal de ware bekommerden in hun staat bevestigen, opdat Christus wordt alles en in allen. Tenslotte beoogt die wasdom de verheerlijking van God in Christus. Straks zal Hij komen, trots alle tegenstand en bespottung, met majesteit en heerlijkheid, en Zijn volk verlossen van al hun ellende. O, dat ons oog daarop toch meer gericht moge zijn, opdat we vermeerderen in Zijn kennis en de kennis van Zijn getuigenis, want daardoor zullen we ervaren dat zoveel te sterker de waarheid in ons is, des te standvastiger zullen wij in dezelve zijn.

Dat we dan ook mogen zien op de verwording van de wereld en op de tekenen van Christus' naderende komst, zoals Hij dat Zelf in Zijn Woord verklaart. Och, dat we toch nooit onze rust zouden vinden buiten Christus, maar met Paulus door het geloof mogen jagen naar de volmaaktheid. Alleen in Hem is kracht, wijsheid, vrede en volkomen verlossing. Door het geloof in Christus kon de oude Jakob toen hij zich op zijn sterfbed uitstreckte, zeggen: "Op Uw zaligheid wacht ik, o Heere."

Christus heeft voor al Zijn volk de dood verslonden tot overwinning en de Heere zal alle tranen van hun ogen afwissen. Dat Gods volk dan moge opwassen in de genade van het gebed en gedurig vragen: "Uw Koninkrijk kome in onze harten." Dan mogen ze door het geloof hun hoofd opheffen naar boven, vanwaar onze verlossing eenmaal komen zal, waarvan we nu gaan zingen uit Psalm 84: 4:

*Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort;
Elk hunner zal in 't zalig oord
Van Sion haast voor God verschijnen.
Let, HEER' der legerscharen! let
Op mijn ootmoedig smeekgebed!
Ai! laat mij niet van druk verkwijnen;
Leen mij een toegenegen oor,
O, Jakobs God! geef mij gehoor!*

Als we nu de toepassing voor onszelf moeten maken, laten we dan bij het begin beginnen en vragen of die genade aan ons is verheerlijkt. O, bedenk het: dat eerste stuk is noodzakelijk. Er is in onze dagen zoveel godsdienst, maar zal het genoeg zijn? Kunnen wij er God mee ontmoeten als Hij straks komt op de wolken des hemels, of in onze stervensure?

Er is een juichend christendom, dat alles maar kan aangrijpen, zonder te bedenken dat niemand iets kan aannemen zo het hem niet uit de hemel wordt geschonken. Ze spreken van verlossing zonder ooit recht aan hun ellendestaat te zijn ontdekt. Maar wat zullen ze dan met Jezus doen? Wel, zeggen ze, wij zijn zondaren, en Hij is gekomen om zondaren zalig te maken; en daarmee is de zaak af en ze geloven dat het goed met hen staat voor de eeuwigheid.

O, mijn vrienden, wat zullen er velen bedrogen uitkomen, die nu rustig voortleven in

een land van vrede en het huis hunner hoop bouwen op de wankelende grondslag van een eigenwillige godsdienst. Maar indien ze alleenlijk vertrouwen in een land van vrede, hoe zullen ze het dan straks maken in de verheffing van de Jordaan?

Laten wij ons toch houden aan de oude, beproefde waarheid, en tegen het voortdurend geroep om wat nieuws vragen naar de oude paden en daarin wandelen, opdat we rust mogen vinden voor onze zielen.

Jonge mensen, denken jullie er wel aan dat je op een eeuwigheid aan gaat? Salomo, de wijze Prediker, zegt ervan: "Verblijd u, o jongeling, in uw jeugd, en laat uw hart zich vermaken in de dagen uwer jongelingschap, en wandel in de wegen uws harten en in de aanschouwing uwer ogen; maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht."

Daarom, jongeling en jongedochter, verlaat de paden der ijdelheid en vraag naar de oude paden, waarop zelfs de dwaas niet dwalen zal. Heb je je vermaak in de wereld, in al het aardse, zien- en zinlijke? Is dat je vreugde? Ach, wat ben je dan toch arm! Daarom, de Heere geve jullie dat je je leven mocht gaan besteden in Zijn dienst, waarvan de dichter uitgeroepen heeft: "Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten."

Vaders, moeders, jong en oud, als we deze genade nog missen, als we in ons leven nog nooit met God te doen hebben gekregen, dat het ons dan eens ernst mocht worden, want het zal toch wat uitmaken als we in de tijd nooit aan de eeuwigheid gedacht hebben, dat we dan in de eeuwigheid altijd aan de tijd zullen moeten denken.

O, het is voor ons allen tezamen, als reizigers naar dood en graf, een zeer ernstige zaak. Laten we ons onderzoeken omtrent onze staat voor de eeuwigheid, opdat wanneer de Richter der ganse aarde komt, Hij u en mij niet ledig vindt. En stelt Hij zijn komst uit, denk dan niet dat het is om u meer tijd te geven om uw vlees te verzadigen, maar om op te wassen in Zijn genade en kennis. De Heere Zelf binde het op onze harten en ontdekke ons aan onze diepe ellende van nature, opdat er een jagen geboren mocht worden naar die enige vrijstad.

En waar die genade in beginsel gewrocht is door de werking des Heiligen Geestes, maar nochtans zo weinig wasdom gezien wordt, de Heere mocht Zijn hof eens doorwaaien met die Noordenwind van ontdekking en ontgronding, opdat er weer eens aan de boom geschud wordt.

Wij zien zo menigmaal naar de stam, takken en bladeren, en we verwachten soms vrucht waar nooit vrucht zijn zal, maar we mochten door genade eens van dat alles leren afzien en onze blik richten op de wortel, of deze in Christus is, want "uw vrucht is uit Mij gevonden."

Ook geve de Heere Zijn Zuidenwind van vertroosting en bemoediging, opdat de specerijen eens mogen uitvloeien en er weer eens geur van de Kerk mag uitgaan, die uit de dadelijke en levende gemeenschap met Christus voortkomt.

Hij geve Zijn volk alles wat ze ondervinden, te toetsen aan Zijn Woord; want wat niet is naar dat Woord, zal geen dageraad hebben. En daardoor zullen ze ervaren dat zoveel te sterker de waarheid in ons is, des te standvastiger zullen wij in dezelve zijn.

En tezamen, zowel eerstbeginnenden als verder geoefenden, we mochten steeds meer bediend worden uit de volheid van Christus. De Heere schenke ons maar bij de gedurigheid arm- makende genade, opdat we, opwassend in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus, zowel in onze jeugd als in de grijze ouderdom vet en groen mogen zijn, om te verkondigen dat de Heere recht is.

De Heere heilige de waarheid aan ons hart, tot verheerlijking van Zijn Naam en tot

uitbreiding van Zijn Koninkrijk. Amen.

17. De scheidslijn getrokken

Preek 1 Johannes 3: 9

Psalm 84:3

Lezen: 1 Johannes 3

Psalm 89: 10, 16 Psalm 138: 3

Psalm 97: 1

Geliefden,

In Handelingen 8 vinden we een opmerkelijke geschiedenis opgetekend. Er was in Samaria een zeker man met name Simon, plegende toverij, en verrukkende de zinnen des volks, zeggende van zichzelf dat hij wat groots was. Hij was daar geplaatst door zijn heer en meester, de vorst der duisternis, en hij deed zijn gebieder alle eer aan, want hij strooide met volle handen het zaad der zonde en ongerechtigheid in het midden des volks.

Zie hierin, geliefden, hoe gevaarlijk het is om een iegelijk geest te geloven en hoe noodzakelijk het is de geesten te beproeven of ze uit God zijn, daar wij zo lichtvaardig worden afgetrokken van de oude, beproefde waarheid, door alle wind van leer, door dienstknechten van satan die de Schriften verdraaien tot hun eigen verderf. Simon zei van zichzelf dat hij wat groots was. Ja, hij deed zich voor als iemand die was bekleed met Goddelijke macht en liet zich de Goddelijke verering door het volk welgevallen.

Hij zei het van zichzelf. Daarin wordt hij al gekenmerkt als een dwaas, volgens Spreuken 27: 2: "Laat u een vreemde prijzen, en niet uw mond; een onbekende, en niet uw lippen." Dat we maar steeds zeer voorzichtig zijn als we zulken op onze weg ontmoeten, want door de geest uit de afgrond wordt een mens verheven, maar de Geest van Christus vernedert hem.

Simon oefende zoveel macht uit, dat zij hem allen aanhingen, de ganse stad, waardoor hij meer en meer werd verhovaardigd, zodat hij op het laatst waarschijnlijk zijn eigen leugens geloofde en ook naar eigen inschatting werkelijk wat groots was. Maar hoe listig satan ook tewerk gaat, met welke macht hijzelf en zijn dienaars ook nog zijn bekleed, als Christus Zijn intrek in de stad komt te nemen, moet de satan wijken.

Samaria had het Woord Gods aangenomen, en zie, zelfs een Simon de tovenaars geloofde. Hoe is deze man zo spoedig veranderd?

Och geliefden, hij was ervan overtuigd dat de leer die Filippus bracht en de wonderen die hij deed van een andere oorsprong waren, en dat kon niemand beter beoordelen dan Simon, bewust als hij zich was van zijn bedrog.

Hij zag het volk hem de rug toekeren, hij zag zijn glorie vergaan en gedreven door zijn hoogmoed, zoals later bleek, liet hij zich dopen. Hoeveel zijn er niet godsdienstig om deze of die reden, om vuil gewin of wat ook, maar ze komen dan op de duur toch, net als deze Simon, in hun ware gedaante openbaar. Want toen de apostelen door oplegging der handen de Geest mededeelden, wilde Simon deze gave voor geld machtig worden, opdat hij zich weer in zijn vorige staat zou kunnen handhaven.

Wij bemerken niet dat hij voor zichzelf begerig was om die Geest deelachtig te worden. Nee, maar hij was, al had er dan uitwendig enige verandering plaatsgehad, nog onder de macht der zonde. Maar Petrus doorzag hem, zeggende: "Uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt dat de gave Gods door geld verkregen wordt! Gij hebt geen deel of lot in dit woord, want uw hart is niet recht voor God." Simon beledigde de Heere en Zijn knechten, menende dat de gave des Geestes voor geld te koop was. Daardoor kwam hij openbaar.

Merk op dat Petrus niet zegt: "Gij zijt een bittere gal," maar "in een gans bittere gal." Alsof hij wil zeggen: Alhoewel u de schijn hebt aangenomen dat u bent veranderd, zo bent u in de grond van de zaak nog steeds dezelfde gebleven. En Petrus geeft hem de raad tot God te bidden en zich te bekeren.

Daar staat Simon, ontmaskerd en bestraft in de tegenwoordigheid van anderen. En wat werkt het uit? Niets anders dan wederom een uitwendige vernedering. Hij was verschrikt, beschaamd en wellicht beangst voor de oordelen die over hem werden uitgesproken, en daarom verzocht hij de voorbede van de apostelen. Maar dit alles geeft niet een bedroefde, verootmoedigde en veranderde mens te kennen, want die zal, hoewel hij het gebed van Gods volk niet veracht, ook zeker zelf tot God de toevlucht nemen. Het is Simon dus meer te doen om Gods rechtvaardige toorn, waarvoor hij vreesde, van zich af te wenden, dan verlost te worden van het bederf der zonde en dat de kiemen ervan in hem gedood mochten worden.

Hierop ziende is het toch wel zeer noodzakelijk onszelf te beproeven en nauw, ja zeer nauw te doorzoeken of wij in het geloof zijn. Dat is nu echter alleen maar mogelijk door de verlichting des Heiligen Geestes en aan de hand van Gods eeuwig- blijvende Woord, zoals ons dat ook wordt voorgesteld in het gedeelte dat we in deze ure met elkaar wensen te behandelen.

De woorden onzer overdenking kunt u vinden opgetekend in 1 Johannes 3: 9, waar Gods Woord en onze tekst aldus luidt:

"Een iegelijk, die uit God geboren is, die doet de zonde niet, want Zijn zaad blijft in Hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren."

We zien de scheidslijn getrokken en letten

1. Op een tweërlei geboorte;
2. Op een tweërlei zaad;
3. Op een tweërlei zondigen;
4. Op een tweërlei einde.

Deze zendbrief van de apostel Johannes, waaruit wij voor dit ogenblik onze overdenking hebben gekozen, is algemeen. Hij is dus niet gericht aan een zekere gemeente, maar bestemd om overal gelezen en beoefend te worden, en als zodanig komt hij ook tot ons.

Hij is geschreven door de apostel Johannes, de zoon van Zebedeüs en broeder van Jacobus (Matth. 10: 2). Hij was de discipel welke Jezus liefhad, die ook in het avondmaal op Zijn borst gevallen was en gezegd had: "Heere, wie is het, die U verraden zal?" (Joh. 21: 20).

Dat deze brief door hem werd geschreven en wel op hoge leeftijd, is onder de christenen nooit in twijfel getrokken en ook duidelijk te bemerken uit de spreekwijze en de vele overeenstemmingen met zijn evangelie.

De aanleiding tot deze zendbrief en het oogmerk ervan zijn de vele valse leringen die toentertijd reeds in de kerke Christi waren ingeslopen. Er waren mensen ingekomen die niet de Geest hadden, maar wolven in schaapskleren waren, die het volk trachtten te verleiden. Zij loochenden de Godheid van Christus.

Daar waren dan in de eerste plaats de gnostieken, met als eerste vertegenwoordiger Cerinthus, die heidense, joodse en christelijke godsdienst doorenmengden. Zij hadden een bijzondere zienswijze over schepping en verlossing. Later werden ze verdeeld in verschillende sekten die de godheid van Christus loochenden en de godsdienst naar oosterse wijsheid zochten te plooiën. Die met hun verstand trachtten

door te dringen in de verborgenheden der Goddelijke wijsheid, en verwierpen wat zij niet konden begrijpen.

De brief van Johannes waarschuwt tegen de Antinomianen van die en onze dagen, mensen die van de wet niets wilden weten en die zeiden: "Laat ons de zonde doen, opdat de genade meerder worde." Dit is de verderfelijke leer der Nicolaïten, welke de Heere haat (Openb. 2: 6).

De brief is geschreven omdat de satan, omgaande als een engel des lichts, de nog jonge gemeenten trachtte te verwoesten en door zijn onderdanen vele ketterijen bedektelijk invoerde. Johannes schreef tegen de antichrist, die voornamelijk in onze dagen zijn kop meer en meer gaat opsteken, maar ook tot troost en bemoediging van Gods strijdende Kerk, hen opwekkende tot een heilige wandel en tot het beoefenen van een waarachtig geloof en liefde tot God en onze naaste.

De apostel

- a. Beschrijft hierin wat vereist wordt voor de gemeenschap tussen God en de ziel,
- b. Legt daarin de grond voor de onfeilbare waarheid van Gods vlekkeloze heiligheid,
- c. Leidt daaruit af de verplichting die Gods volk heeft om heilig te leven,
- d. Betuigt dat ze alle goddeloze paden en wegen te vermijden hebben,
- e. Wijst aan dat zij die daarin met lust en vermaak wandelen, niet uit God zijn geboren,
- f. Stelt een ieder die zich noemt met de Naam des Heeren vóór wat ze hebben te betrachten, opdat Gods Naam niet worde gelasterd,
- g. Wijst op het zalige voorrecht dat er is in het houden van Gods geboden,
- h. Laat een ernstige waarschuwing horen aan hen die in de zonde voortleven, die daar zeggen dat ze joden zijn en zijn het niet.

In dit hoofdstuk en bijzonder in onze tekst heeft de apostel dezulken op het oog die, met al hun godsdienst en het bespreken van al deze dingen, toch doorgaan in de zonde. Hij stelt hier een scherpe scheidslijn, zeggende: "Die uit God geboren is, doet de zonde niet."

Hier wordt gesproken over iemand die uit God geboren is. Dat veronderstelt dus ook een geboorte die niet uit God is.

1. Dat bepaalt ons bij de eerste gedachte: **Een tweeërlei geboorte.**

"Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van den beginne," lezen we in vers 8. Hiermee wordt kennelijk het hoofd der gevallen engelen bedoeld. Deze zondigt van den beginne. Dat geeft de aanhoudendheid en langdurigheid van het zondigen aan, alsook dat hij reeds spoedig, nadat hij in het bestaan was geroepen, is begonnen met zondigen en daarom van een engel des lichts is geworden een duivel in de hel.

En van dat ogenblik is het begin der zonde. Hij is een verleider en mensenmoorder van den beginne geworden (Joh. 8: 44), daarom is hij de vader en genereerder der zonde. Die de zonde doet, is een kind des duivels en uit hem geboren. Hij heeft het aangedurfd God de HEERE naar kroon en troon te steken. Hoogmoed en ontevredenheid met de staat waarin hij was geplaatst, was dus de eerste zonde. En deze gaat door en is tot op dit ogenblik de bron en wortel van alle kwaad.

Daarom is hij door Jehova van een top van eer in eeuwige verwoesting neergestort, zonder de mogelijkheid uit deze staat van nameloze ellende ooit weer op te klimmen. De satan nu, ziende dat hij tegen de Heere niet vermocht, heeft zich gewend en op de mens geworpen, die was geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. En onder de toelating des Heeren is het hem gelukt de mens, die het pronkjuweel der schepping

was, te verleiden en zijn gif in te storten.

Daar stond Adam in de staat der rechtheid en wij met hem, eens- willens met God, zonder zonde. Hij was in en met de ganse schepping een harmonisch geheel. Alles was hem onderworpen en hij was daar als een koning, heersende over al het geschapene. Begiftigd met een volkomen wil en lust om God te dienen en met een volmaakt verstand.

Hij was geen willoos werktuig van de vorst der duisternis, o nee, hij wist wat God van hem eiste. Vrijwillig had Adam het werkverbond met God gesloten en God met hem, en Adam was ook in staat dat verbond te houden. Daarom zullen wij nooit de schuld op de duivel kunnen werpen, ook niet op God, want Adam had van de Heere de vermogens ontvangen die nodig waren om satan te weerstaan en blijvend in Gods wegen te wandelen.

Maar de mens heeft zijn Schepper de rug toegekeerd. Hij heeft het verbond vrij- en moedwillig verbroken, en daarvoor in de plaats een verbond gesloten met de dood en een voorzichtig verdrag met de hel (Jes. 28: 18). Daarmee is hij geworden een dienstknecht der zonde en staat hij onder de macht en heerschappij ervan.

Wat een verschrikkelijke overgang als we van een onderdaan van de God des hemels een vazal en willoos werktuig van de vorst der duisternis worden. Verdreven uit het Paradijs en uit de gemeenschap Gods, ja een vijand geworden van dat hoge en heilige Wezen, en een vriend der ongerechtigheid. En ten ware de Heere van eeuwigheid niet gedachten des vredes had gehad, nooit en te nimmer zou de mens van zichzelf ooit weer naar God gezocht en gevraagd hebben.

Hij was nu het beeld Gods, waarnaar hij geschapen was, geheel verloren. Hij had het beeld des duivels verkregen en Adam gewon kinderen naar zijn beeld en gelijkenis. Daarom zijn we van nature allen kinderen des tooms, verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods (Eféze 4: 18a).

Dit is dus de geboorte van nature en allen, wie we ook zijn mogen, liggen krachtens deze geboorte uit Adam begrepen onder de vloek der zonden en kunnen niet anders dan de zonden dienen zolang we daarin blijven.

Eén opmerking hebben wij hier nog bij te voegen, namelijk dat de toerekening van schuld niet is uit de natuurlijke betrekking, omdat Adam ons aller vader is, maar uit de verbondsbetrekking, omdat hij het hoofd des verbonds was en daarin al zijn nakomelingen representeert. Daarom wordt, hoeveel zonden Adam ook hebben aangekleefd, één zonde ons toegerekend, nl. die van zijn bondsbreuk.

En zoals nu door één mens de zonde in de wereld gekomen is, zo ook de genade door één rechtvaardigheid, door die Ene, namelijk Jezus Christus. Door Zijn verdienste wordt Zijn volk nu wedergeboren tot een levende hoop. Dat zijn zij die, in tegenstelling met het voorgaande, uit God zijn geboren.

Dat is dat nieuwe leven dat de Heere door de krachtdadige, onweerstandelijk werking van Zijn Geest uitstort in de harten van Zijn volk. Dan krijgt zulk een met God te doen en het wordt met hem een gans verloren zaak. Dan wordt alle rust hem opgezegd, opdat hij de verlossing in Christus door het geloof verkrijgen moge.

Deze nieuwe geboorte is niet wat velen daarvoor houden. Het is niet maar een consciëntie-overtuiging van schuld en zonde, en dat wij zo niet kunnen sterven en voor God verschijnen. Het is niet slechts een verandering in ons uitwendige leven of een bekering van de kroeg tot de kerk. Het bestaat niet alleen in tranen en gestalten, in teksten of versjes, maar het is een gehele vernieuwing van het schepsel, in verstand, wil en lust.

Het is deze wedergeboorte waarvan de Heere Jezus sprak tot Nicodémus (Joh. 3: 3); de wedergeboorte die God zonder ons in ons werkt. Daarin is de mens dan ook geheel

lijdelijk, want hij ligt op het vlakke des velds, vertreden in zijn bloed, onwillig en onbekwaam zich uit deze doodstaat op te heffen.

Maar als dan het uur der minne daar is en de Heere voorbij zo'n ziel gaat en hem toeroept: "Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden; en Christus zal over u lichten" (Eféze 5: 14), dan staat de zondaar op, zijn ogen worden geopend, en door de verlichting van God de Heilige Geest ziet hij in welk een grondeloze poel van nameloze ellende hij verkeert.

Dan drukt de Heere de heilige eis van Zijn volmaakte wet op de zielen van Zijn volk. Door die wet worden zij ontdekt aan de staat en oorsprong van hun ellende en daardoor krijgen zij te zien en in te leven dat God rechtvaardig is en met de zonde geen gemeenschap kan hebben. Zij leren in beginsel iets zien van Gods majesteit en heiligheid en wie zij door de zonde zijn geworden.

O, wij horen zoveel spreken over ellende waarbij de mens nog in leven kan blijven, maar als God werkt, houdt de bespreking op en dan wordt het een kermen en klagen aan de troon der genade. Dan lopen ze de Heere aan als een waterstroom, bij dagen en bij nachten. Zij krijgen een gezicht op de eeuwigheid en zien wat het zeggen wil verloren te gaan en voor eeuwig buiten Gods gemeenschap te worden gesloten. Dat worden dan geen bekeerde mensen, geliefden.

O nee, zij kunnen niet geloven dat God met hen begonnen is, maar zij kunnen Hem toch ook niet loslaten. Het is bij hen niet als bij zovelen, die direct weten dat zij bekeerd zijn, die dat kunnen vasthouden en die spreken van een lieve Heere Jezus en verlossing door Zijn bloed.

O, zij missen dat alles, ja Hij heeft voor hen nog geen gedaante of heerlijkheid. Eén ding weten zij: dat God rechtvaardig is en zij schuldig, en daarbij brandt de eis van Gods wet als vuur op hun geweten. Zij grijpen naar Gods Woord, trachten daarin iets te vinden tot troost en bemoediging, maar ook dat Woord veroordeelt hen gedurig. Ze worden gebracht aan het einde van al het hunne, opdat Christus een gestalte in hen verkrijge.

Maar al is het nu waar dat de bekering altijd krachtadig en onweerstandelijk is, nochtans wordt niet elke ziel op dezelfde wijze geroepen. De ene komt van het barre noorden en de ander van het zoele zuiden. We lezen van een Saulus van Tarsen en een stokbewaarder, maar ook van een Timotheüs of een Obadja.

Maar hoe ook de wijze zijn moge, zij zullen allen zondaar voor God worden. Ze worden ontdekt aan hun rampzalige staat voor de eeuwigheid. Zo is dan de kennis van onze ellende noodzakelijk, maar niet voldoende, om welgetroost, zalig te leven en te sterven. Daartoe is even noodzakelijk de kennis van dat enige Middel ter behoudenis, dat Zaad Gods, hetwelk de Heere zocht (Mal. 2: 15).

2. Letten we daartoe in de tweede plaats op **een tweeërlei zaad**.

De apostel neemt hier het beeld van het zaad dat in de akker geworpen wordt en daar onkiemt en opwast; "want Zijn zaad blijft in hem." Meermalen wordt dit beeld in Gods Woord gebruikt. Ook de Heere Jezus gebruikt het, in Matth. 12, Markus 12 en Lukas 1. En zoals het nu in de natuur is, waar elke plant en vrucht, ja alles wat op de aarde leeft, groeit en bloeit en zijn zaad in zichzelf draagt tot voortplanting, zo is het ook op geestelijk gebied. En zomin men kan verwachten druiven te lezen van doornen, of vijgen van distelen (Matth. 7: 16), zomin kan een kind des duivels de vruchten voortbrengen die gevonden worden bij een kind des Heeren.

Al is de mens zo vernuftig dat men sommige planten en vruchten vermag te veredelen, ja de kleur van sommige bloemen te veranderen, nimmer toch zal het gelukken uit een distel zaad te winnen voor een roos, want de Heere schiep het alles naar zijn aard. Zo

onmogelijk als het nu is om iets aan de aard of het wezen van enig schepsel te veranderen, zo zult gijlieden ook niet kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen (Jer. 13: 23).

Wat er ook al aan gedaan is en nog gedaan wordt om de mens te veredelen en te verbeteren, nimmer, zolang de wereld staat, zal het gelukken de verdorven aard van het schepsel te veranderen. Alle mogelijke wetten, godsdienst, rampen en tegenspoeden, angst voor dood en straf, mogen de mens uitwendig enigszins veranderen, maar het zaad der zonde en de kiemen des doods blijven in hem, en in het einde zal het openbaar komen dat hij een dienstknecht van satan is en een vijand van God en zijn naasten. Uit en van zichzelf is het dus eeuwig onmogelijk die oude Adam te bekeren, ja even onmogelijk als het tellen van het zand aan de oever der zee. Dat komt al Gods volk wel aan de weet.

Daarom leert Gods Woord ons niet een opknappen of verbeteren van die oude mens der zonde. Nee, die moet sterven en gedood worden. Maar het spreekt ons van het zaad der wedergeboorte. Dat nieuwe leven, dat uit God geboren is, waarvan wij in ons eerste punt handelden, draagt ook Zijn zaad in hem. En zoals het eerste zaad niet anders kan voortbrengen dan ongerechtigheid, zo kan dit zaad niet anders voortbrengen dan vruchten van geloof en waarachtige bekering.

Dat zaad is het Woord van God en dat is levend en krachtig (Hebr. 4: 12), want het is Zijn, dat wil zeggen Gods zaad. Door dat zaad kan verstaan worden de gerechtigheid van Christus en de krachtdadige bewerking van Gods Geest. Petrus noemt het een onvergankelijk zaad (1 Petrus 1). Trouwens, in die beide is de grond en de reden van het geestelijk leven, van de geestelijke geboorte uit God. De gerechtigheid van Christus, die Hij verworven heeft, is dat zij die aan Hem gegeven zijn van de Vader, in Sion geboren worden. Immers, als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij zaad zien (Jes. 53: 10). Onder dit zaad kunnen wij ook verstaan de eerste beginselen van genade, die de Heere door de werking van Zijn Geest om de gerechtigheid van Christus in de ziel legt. Dat kan als een zaad beschouwd worden, omdat daarin het begin van het nieuwe leven is te vinden.

Tenslotte is Christus Zélf het zaad der vrouw, en Hij wordt in de zielen van Zijn volk geopenbaard opdat Hij de werken des duivels verbreken zou (vers 8). Hij is van eeuwigheid gegenereerd van de Vader (Hebr. 5: 5). Hij is als het beloofde Zaad gekomen in de tijd, heeft Zich geopenbaard in het vlees als de enige Hogepriester, naar de ordening van Melchizédek. Zonder geslachtsrekening, immers, Hij is geboren, niet uit de wil des vleses, want dan zou Hij het zaad der zonde in Zich hebben omgedragen. Maar Hij is dat Heilige, dat uit God is geboren. Wel is Hij ons in alles gelijk geworden, doch uitgenomen de zonde.

Ook wordt gesproken van het zaad des Woords, en ook híérin is Christus geopenbaard. "En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader), vol van genade en waarheid" (Joh. 1: 14).

En nu is Christus opgevaren en Hij is aan de rechterhand des Vaders, maar Zijn Woord is hier gebleven en dat Woord is krachtig en scherpsnijdend. Duizenden zijn er die dat Woord gedurig lezen, verklaren en bijna woordelijk kennen en nochtans nooit de kracht van dat Woord in hun ziel ervaren.

Het is dat geestelijke zaad, als in de akker, verborgen voor alle wijzen en verstandigen, maar God openbaart het Zijn kinderen. Dat zaad is niet dood, niet werkeloos, maar het ontkiemt en dringt door alles heen, en wast op tot een heilige tempel. Als dat Woord levend wordt, spreekt het tot de ziel en overtuigt de mens niet alleen van zonde, maar verkondigt ons op elke bladzijde ook de verlossing in Jezus

Christus.

Waar dat zaad in een weltoebereide aarde valt, openbaart zich onmiddellijk de vijandschap tussen het zaad der slang en het zaad der vrouw. Daar ontbrandt de strijd tegen de zonde, want de werken des duivels moeten verbroken worden.

3. Bezien we daartoe in de derde plaats een **tweeërlei zondigen**.

Als wij nu spreken van tweeërlei zondigen, is daarmee niet gezegd dat er in de zonde als zodanig verschil is, want elke zonde die de mens doet, is bedreven tegen een heilig en rechtvaardig Wezen en stelt hem daarom schuldig en verdoemelijk voor God. Elke zonde maakt een scheiding tussen God en de ziel.

De apostel wil dan ook op deze plaats niet zeggen dat Gods volk niet kan zondigen, helaas; daarvan zijn er in Gods Woord voorbeelden te over. Maar het gaat hier over de heersende macht van de zonde. Die de zonde doet, is uit de duivel, is besloten onder de macht ervan, en hij doet de zonde met lust en vermaak. Ja, hij kan niet anders dan zondigen. Zomin als een vis kan leven op het droge, omdat dit zijn element niet is, evenmin kan een onweder- geborene anders dan de zonde dienen.

Hij is altijd bezig in de praktijk der ongerechtigheid. Zelfs 's nachts is 't kwaad zijn overleg, hij schuwt het waarachtige licht en in hem is bittere haat en vijandschap tegen God. "Daarom dat het bedenken des vleses vijandschap is tegen God, want het onderwerpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet" (Rom. 8: 7). Heersen doet de zonde alleen in de onwedergeborene. De zonde heerst als er een gehele reeks uitstortingen van begeerlijkheden tot zondigen is in gedachten, woorden en werken, zoals een rivier zijn wateren zonder ophouden voortstuwt.

Zij heerst als er geen inwendige tegenstand des harten is tegen de zonde en onreinheid. Als er een tegenkanting is tegen alle godzaligen, en een voortdurende werkzaamheid om het rijk van Christus afbreuk te doen, daartoe altijd gereed als de satan zelf, hetzij als een briesende leeuw, hetzij als een engel des lichts.

Zij heerst als er geen vereniging met Christus is (Eféze 2: 12). Duidelijk wordt ons de heersende macht der zonde afgebeeld in Psalm 1. Daar wordt ons gesproken van een wandelen, een staan, en tenslotte een zitten in het gestoelte der spotters.

Daarom, indien wij zo gemakkelijk in de zonde kunnen voortleven, als wij het als het ware doen met lust en vermaak (al is er dan in ons leven al eens een tijd geweest dat we een afkeer hadden van de zonde), zo hebben we wel toe te zien voor onszelf. Want wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

Het gaat er niet om of we al eens in ons geweten overtuigd zijn dat dit of dat zonde was, omdat we zagen dat de toorn Gods daarover komen moet. Dat had Simon de tovenaer ook. Maar het gaat erom of we door ontdekkende genade de zonde hebben gezien in haar ware gedaante, wat ze eigenlijk is, en tegen Wie wij ze bedreven.

Of we ze hebben leren haten en vlieden en of de zonde ons de dood is geworden.

Zovelen laten de zonde uit slaafse vrees, maar het is hen een ondragelijke last om niet te zondigen. Ja, in hun binnenste wensen zij wel dat er geen wet en geen God was, dan konden zij ongestoord doorgaan op de paden van goddeloosheid. Hoe anders was het bij David: "Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting den gansen dag" (Psalm 119: 97).

Geliefden, laat het ons gegeven worden deze plaats met voorzichtigheid te behandelen en te beoefenen. Niet als farizeeërs en wetgeleerden iedereen verwerpen en veroordelen die in de zonde valt, maar ook niet zaligspreeken wat onder de heersende macht der zonde leeft. Want hiertoe is de Zone Gods geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.

Nu, indien het alzo is dat door de openbaring van Christus de werken des duivels

worden verbroken, dan is het duidelijk en klaar dat Gods Zoon niet geopenbaard is in degenen die in de zonde voortleven. Anders zou de openbaring van Christus tevergeefs zijn. Hij zou dan niet datgene bereikt hebben waarvoor Hij in de wereld is gekomen. Dan zou alles tevergeefs zijn: tevergeefs geleden, gestorven en begraven. Hij zou Zijn volk de Vader niet hebben kunnen voorstellen zonder vlek en rimpel, maar zou Zelf door de duivel zijn overwonnen.

Maar nu is Christus geopenbaard en heeft Zijn volk verlost van de slaafse dienstbaarheid der zonde, zodat deze over hen nimmermeer zal heersen. O, ze struikelen dagelijks in vele. Nochtans kunnen ze nooit meer zondigen met lust zoals voorheen. Zeer ver kan Gods volk vanachter de Heere afdwalen, maar altijd en onder alle omstandigheden zal de werking van dat zaad toch weer openbaar komen. Dan worden de boze werken verbroken, en waar nu de ene aanhoudend zondigt, daar houdt de Heere Zijn volk gedurig staande en opent hun ogen voor het gevaar waarin ze verkeren.

Onder een consciëntie-overtuiging kan de mens doorzondigen, maar onder de liefde Gods is dit onmogelijk. O, dan is er een hartelijk leedwezen. Dan krijgen zij een oog voor hun kwaad en moeten zij met Job uitroepen: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as" (Job 42: 5, 6).

Wel kan er voor enige tijd een stilzwijgen zijn. O, ellendige staat voor dat volk, hun afkeringen te zien en te belijden. O geliefden, er kan een belijden voor de Heere van onze schuld zijn, omdat wij gezien hebben dat voor Hem niets verborgen is. Maar om met alles onder God te komen, is toch weer iets anders. Dan staan ze daar als het ware met hun offer, maar de Heere ziet het niet aan. Dan klaagt een man naar Gods harte: "Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen den gansen dag" (Psalm 32: 3). Dan komen, als bij Daniël, die mannen met hopen, ze beschuldigen hem en hij moet het toestemmen, maar hij mist die geopende vensters naar Jeruzalem. Hij gaat de ganse dag in het zwart, vanwege des vijands onderdrukking, en de satan strooit onder dat goede zaad het zaad van twijfel en ongeloof. Dan gaan dezulken meermalen besluiten dat zij zich in alles hebben bedrogen en dat de Zoon Gods in hun zielen niet is geopenbaard. Dan moet zo'n ziel als bij vernieuwing ervaren dat de bezoldiging der zonde de dood is en dat deze hem buiten de gemeenschap met Christus sluit.

Maar onder dit alles is er dan toch een veroordeling van zichzelf, en een klagelijk wenen en bitterlijk kermen als over een eerstgeborene. Zij vluchten niet als een Kaïn van God af, zeggende: "Mijne misdaad is groter dan dat zij vergeven worde" (Gen. 4: 13). Maar omdat Zijn zaad in hen blijft, nemen zij de toevlucht tot God. Dan komen zij tot Hem, bevende als een vogeltje uit Egypte en slaande op hun borst.

O, gelukkig dat volk als zij dan hun zonden, zoals een David in Psalm 32, na ernstig overleg, voor de Heere mogen belijden, want als zij zichzelf schuldig zullen kennen, zal de Heere aan Zijn verbond gedenken. Dan komt de Heere ze weer tegen met Zijn goedgunstigheden en stort Hij Zijn liefde uit in hun hart. En onder die liefde wordt Gods volk vertederd en vernederd.

Dan stelt Hij ze bij vernieuwing die verse en levendige weg voor, volgens 1 Joh. 2: 1 en 2: "En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige, en Hij is een verzoening voor onze zonden." Dan wordt daar bij dat volk dat lage buigen voor de Heere gevonden. Dan mogen ze het met Hem eens worden, en zijn bedroefd omdat zij trots wat heilig is onteerd hebben.

Dan krijgen ze Gods eer op het oog, en zouden liever sterven dan dat Gods heilige Naam om hen wordt gelasterd. Dan zijn ze het niet meer waardig dat de Heere onder

hun dak inkomt. En daar wil de Heere Zijn volk nu juist hebben. Dan betoont de Heere Zijn welbehagen, aan hen die nederig naar Hem vragen. Dan verbreekt Hij de ijzeren grendelen en neemt weer intrek in zo'n hart, om Avondmaal met hen te houden en zij met Hem.

Zij gaan zingen met de dichter van Psalm 138: 3, wat wij met hen doen:

*Dan zingen zij, in God verblijd,
Aan Hem gewijd,
Van 's HEEREN wegen;
Want groot is 's HEEREN heerlijkheid,
Zijn majesteit
Ten top gestegen;
Hij slaat toch, schoon oneindig hoog,
Op hen het oog,
Die need'rig knielen;
Maar ziet van ver met gramschap aan
Den ijd'len waan
Der trotse zielen.*

4. Laten wij nu met ons laatste punt toepasselijk tot onszelf inkeren en daarin nog bezien: **Een tweeërlei einde.**

"Let op den vrome, en zie naar den oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn. Maar de overtreders worden tezamen verdelgd; het einde der goddelozen wordt uitgeroeid" (Ps. 37: 37, 38). Hoe duidelijk komt in deze woorden uit het einde van de onwedergeborene en dat van het volk des Heeren. Veel overeenstemming kan er zijn, de scheidslijn kan soms moeilijk getrokken worden, denk aan de wijze en dwaze maagden. De wereld kan

voor een tijd de gedaante van godzaligheid aannemen en Gods volk de aarden flessen gelijk worden.

Maar in het einde zal aan de vrucht openbaar worden welk zaad in de mens is. Nu groeit het tezamen op, het onkruid met de tarwe, maar straks, als de oogst daar is, zal Hij zeggen tot de maaiers: "Vergadert eerst dat onkruid en bindt het in busselen, om hetzelfde te verbranden; maar brengt de tarwe samen in mijn schuur" (Matth. 13: 30).

Zij zullen uitgeroeid worden, die daar voortleven zonder God en naar het goeddunken van hun boos hart. Die, ten spijt van alle godsdienst die zij hebben, ja als een rijke jongeling, hoewel niet ver van het Koninkrijk der hemelen, zich nochtans van Christus afkeren. Die (de Heere verhoede dat ze onder ons zijn) met een rechtzinnige belijdenis en een gedoopt voorhoofd het brood der kinderen gegeten hebben en nochtans in het diepst van hun bestaan niet anders dan verraders en huichelaars zijn.

Daarom zullen zij, als het erop aankomt, met een Judas de Heere der heerlijkheid verraden voor dertig zilveren penningen. Judas, al heeft hij dan met Jezus omgewandeld en Zijn wonderen aanschouwd, al was hij dan één van de twaalfen en droeg hij zelfs de beurs, was nochtans een duivel, omdat hij nooit door hartveranderende genade de ere Gods had gezocht, maar steeds zichzelf had bedoeld.

Hoe ver kan het toch gaan. Geliefden, laat ons toch eerlijk met onze onsterfelijke zielen handelen, want het gaat op een eeuwigheid aan. Laten we toch eens onderzoeken of misschien het woord van Christus ook op ons van toepassing is: "Judas, verraadt gij de Zoon des mensen met een kus?"

Hoe vreselijk was het einde van deze man, van een Saul, een Achitófel en zoveel anderen. Dat zal ook eenmaal uw einde zijn, mijn onbekeerde medereiziger, als gij u

niet bekeert. Nóg roept de opperste Wijsheid van de tinnen des tempels: "Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts."

Laat ons dan onszelf onderzoeken. Het is een persoonlijke zaak voor iedereen en voornamelijk voor hen die onder een godsdienstig voorkomen in de zonde leven. Want het gaat hier niet alleen over de openbare, maar voornamelijk ook over de verborgen zonden. En als we deze maar voor de mensen verborgen kunnen houden, is het ons goed. Een mens kan zich ellendig gevoelen en veel misbaar maken als hij bedenkt dat zijn ongerechtigheden weleens in het licht gebracht zouden kunnen worden, maar als dat gevaar is afgewend, gaat hij door of denkt dat de Heere ze ook is vergeten. Toch is het zo niet, mijn hoorders, want weet voorzeker, dat de Heere u om al deze dingen zal doen komen voor Zijn gericht.

Daarom alleen, ken uw ongerechtigheden, en dat gij ze tegen de Heere uw God hebt bedreven en zoek nog heden verzoening in het bloed van Christus. Hij is gewillig u te helpen. Hij staat nog aan de deur van uw hart en klopt, zeggende: "Doe Mij open." Beken dan nog heden in deze uw dag hetgeen tot uw vrede dient, opdat ook straks uw einde niet zij met de werkers der ongerechtigheid.

Nu zal er ook een volk onder ons zijn dat niet kan zeggen dat Christus Zich in hen geopenbaard heeft, maar dat toch ook niet kan ontkennen dat er iets aan hun ziel is gebeurd. De scheidslijn is getrokken, volk, en aan welke zijde staat u nu?

O, zult u zeggen, ik weet het niet, dán denk ik weleens te staan aan de ene zijde, en dán gevoel ik mij weer aan de andere. Ik zou niet durven ontkennen dat er een tijd was in mijn leven dat de zonde mij de dood is geworden, dat ik niet kon voortgaan op die paden van zorgeloosheid, dat ik een vermaak had in de wet Gods, en met al mijn zonden bij de Heere mocht komen, maar nu? Ik ben besloten en kan niet uitkomen. Daarbij gevoel ik weer de woelingen der zonde en ongerechtigheid in mijn binnenste als voorheen, ja ik kan daartegen niet strijden, want ik gevoel dat er in mij zoveel is vóór, en zo weinig tégen deze macht.

O, bekommerd volk, wij kunnen u begrijpen, maar is er dan werkelijk geen verschil tussen nu en voorheen? U zegt niet te kunnen strijden, maar hoe bent u dat aan de weet gekomen? Immers, vroeger was er geen strijd en nu wel. Maar u strijdt in eigen kracht, volk, en daarom kunt u niet overwinnen. De zaligheid ligt immers bulten u?

U zit nog te veel vast aan uw wettische werken en nu is door de wet de kennis der zonde, maar de wet kan u niet zalig maken, want uit de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden.

Daarom, zie eens van alles af, van uw bekering, uw gronden, gestalten en wat dies meer zij. En zie het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt. Ga tot Hem met al uw noden en behoeften. Hij is gewillig u te helpen en Hij wacht u. Nog nooit heeft Hij iemand afgewezen die in waarheid tot Hem de toevlucht nam, en als straks voor u de tijd van het welbehagen aanbreekt, zal Hij ook u tot Zich trekken en zeggen: "Zie, hier ben Ik." Dan zal Hij ook in u de werken des duivels verbreken en u geven de gewisse weldadigheden Davids.

Volk des Heeren, Hij is in u geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou. En hoe staat het nu met Gods Kerk in onze dagen? Moeten wij ook over haar niet een klaaglied aanheffen, als over de herdershutten der woestijn, en zeggen: Hoe is het goud zo verdonkerd, het goede, fijne goud zo veranderd!

Is de Heere het niet meer waard, volk, voor de eer van Zijn grote Naam uit te komen? Dat de Heere ons tezamen eens deed ingaan in Zijn heiligdom en eens op het einde deed merken. Welnu, volk des Heeren, "staat dan in de vrijheid, met welke ons

Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen" (Gal. 5: 1).

En al is het nu dat ook u nog veelal de woelingen der zonde in uw gemoed ervaart, en als het ware in uw strijd tegen de machten der hel wankelt op uw grondslag, houd aan en grijp moed, volk. Straks, aan het einde van uw loopbaan, zullen de werken des duivels voorgoed van u worden weggedaan en gij zult met de gehele Kerk eeuwig triomferen over al uw vijanden, omdat Zijn zaad in u was. Dan zal in volmaaktheid door dat zaad voor een doorn een dennenboom opgaan, en voor een distel zal een mirtenboom opgaan, de Heere zal zijn tot een Naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden. Amen.

18. DE LEVENDE HOOP

Predicatie over 1 Petrus 1: 3-5

Ds. G. ZWERUS

Gerard Zwerus, geb. 1906; Ger. Gem. Middelharnis 1950; N.G.G. Sunnyside-Choteau 1954; Norwich 1957; Nunspeet 1961; Slikkerveer 1967; overl. 1968.

Predikant der Geref. Gemeente te Surmyside, Wash. (U.S.A.)

UIT DEN SCHAT DES WOORDS" JANUARI 1955

Psalm 27: 7

Lezen 1 Petrus 1

Psalm 33: 10 en 11

Psalm 38: 15

Psalm 39: 5

Geliefden!

In Job 8 lezen we de beschuldiging van Bildad aan het adres van Job, dat hij een huichelaar zou zijn, wiens hoop en verwachting zouden uitkomen als die der spinnenkoppen. Al was deze beschuldiging ongegrond en zou Job er straks als goud uitkomen, toch ligt er in die woorden een waarheid, die gewisselijk bevestigd zal worden. De hoop van de geveinsde is als een spinrag, een weefsel, dat de spin uit zijn eigen ingewand voortbrengt; en zo is de hoop het schepsel van eigen verbeelding, ontstaan uit de waan, die hij koestert van zijn verdienste en werkzaamheid. Velen zullen menen in te gaan, maar niet kunnen ingaan.

Ongelukkig de mens, die daar zijn verwachting op stelt, het zal niet geldende zijn voor het onkreukbaar recht des Heeren. Want de geveinsde aanvaardt nooit wat Paulus beschrijft in Romeinen 3, dat de mens is geworden door de zonde een onzalige fontein, waar alle zaden van boosheid zich in bevinden, hetgeen hem schuldig stelt voor God. Maar bewust of onbewust, de hoop, die de mens koestert van nature, zonder welke de mens niet leven kan, zal straks blijken te zijn een ijdele en vermeende hoop, die zal uitlopen op eeuwige teleurstelling.

Job mag straks getuigen, ondanks alle verdachtmakingen, ook van zijn zogenaamde vrienden: "Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" Het woord van Job is de bevinding van de kerk Gods op aarde, noodzakelijk op reis naar de eeuwigheid. Want dat is immers een hoop, die niet beschamen zal, omdat de levende hoop is het anker der ziel, die haar verwachting stelt op de Heere alleen.

Daar onze reis een eeuwigheidsreis is, welke voert naar een eeuwige beslissing, hadden we gedacht, tot onderzoek onzer zielen, uw gewijde aandacht te vragen voor een gedeelte der Heilige Schrift, dat u is voorgelezen uit 1 Petrus 1, de verzen 3-5, om deze met de hulp des Heeren te ontvouwen.

Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden,

Tot een overerfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u, die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot

de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd.

We beluisteren in deze tekstwoorden de levende hoop. Ze verklaren ons:

1. de grond van die hoop;
2. het vooruitzicht in die hoop;
3. de zekerheid omtrent die hoop.

De mens heeft in Adams val van zijn kant alle hoop en verwachting op de Heere verloren, en dat door eigen schuld. Hij heeft God tot een leugenaar gesteld, de duivel geloofd, de gemeenschap met God afgesneden en gaat vervreemd van God over de wereld heen. En die vervreemding is zó groot, dat hij zich thuis gevoelt op deze wereld, zijn pinnen vast inslaande en menende hier altijd te zullen blijven; niet aanvaardende, dat hij onder de vloek en het oordeel ligt; niet gelovende, dat hij als een balling over de wereld gaat. Nooit te peilen is de diepte van des mensen ellende en rampstaat. En toch zijn er mensen op aarde, die aan de weet komen, door de genade des Heeren, dat ze ballingen en vreemdelingen zijn.

Petrus heeft in deze zendbrief het oog op die vreemdelingen, verstrooide vreemdelingen, in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië. Ze leefden als ballingen, ver van hun maagschap en land, onder de heidenen. De dubbele smaad, welke hun ten deel viel, had tot oorzaak, dat ze niet alleen Jood waren, maar dat ze ook beleden, dat Christus was de Messias. De vervolgingen bleven dan ook niet uit. Het gaat immers altijd om het levende kind van God; ze leven hier op 's vijands bodem.

Maar weet u, wat het grootste voor hen was? Het kruis van Christus was hun eerst een ergernis geweest, maar nu door de genade Gods een kracht Gods geworden tot zaligheid. Dat was dus de oorzaak, dat de vijand zich ergerde, daarom moesten ze met het zwaard en marteling van de aarde worden verdaan! Petrus, in liefde hun gedachtig zijnde, en ziende hun kruis en druk, neemt de pen ter hand en, door de liefde gedreven, tracht hij hun te zijn tot een hand en een voet, om in hun ballingschap en vervolging, middellijk door de kracht des Geestes, de verdrukten, de neergebogenen en de zwakken te versterken in het dierbaar geloof. Het is de opdracht van Gods knechten, krachtens hun lastbrief, dat arme en verdrukte volk niet te vergeten. Hoe dikwijls wordt dit vergeten, ook in de prediking. Dan wordt vergeten, dat die geestelijke vreemdelingen het vaak zo moeilijk hebben. Luistert hoe Petrus hen aanspreekt.

Al zijt gij dan vreemdelingen op aarde, al moet ge dan haat, spot, hoon en vervolging verdragen, één ding zij u tot troost, broeders: *gij zijt de uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus.*

Met één slag wil hij hen als het ware door de gunnende liefde voor hun zielsbesef uit alle ellende wegrukken en boven al het lijden verheffen, en bij de lofzegging aan hun God bepalen bij de verheerlijking van de barmhartigheid Gods, die uit deze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, een zeer uitnemend eeuwig gewicht van heerlijkheid werkt. Petrus was zich bewust, dat als hij alleen maar zou trachten medelijdend over hun toestand te spreken, het goede resultaat niet zou verkregen worden. Neen, een groter, een voortreffelijker grond wijst hij aan, omdat er daardoor redenen zouden zijn om hun hoofden op te richten, om te trachten het vuur der levende hoop te ontsteken, opdat hun verwachting in hun vreemdelingschap zou zijn op die stad, welke fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.

"Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onverderfelijke, en onbevlekkelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u, die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd". Is dit niet de troost voor al de geestelijke vreemdelingen op aarde? Al staan ze dan niet direct aan vervolgingen enz. bloot, maar die toch met de dichter instemmen:

*Ik ben, o Heer', een vreemd'ling hier beneên,
Laat Uw geboôn op reis mij niet ontbreken.*

Die de dienst der wereld en der zonde mochten opzeggen en het inleven hier geen blijvende stad te hebben, en door de kracht des Geestes de toekomstige te zoeken. Waar de vruchten werden gezien van de vernieuwing des Geestes. Wedergeboren tot een levende hoop.

De apostel begint niet met de rechtvaardigmaking, maar met de wedergeboorte. Die wedergeboorte, welke is een opwekking uit de dood, een levendmaking, welke God zonder ons in ons werkt. Daarom is het zo nodig om te onderzoeken of het begin van het werk des Geestes in ons gevonden wordt. Men zegt wel eens: Eind goed, al goed. Petrus zegt: Begin goed, eind goed. "Hij, Die het goede werk in u begonnen is, zal het ook voleindigen tot op de dag van Jezus Christus", en dat zonder ons, waarin deze les getekend wordt, dat er niets van ons bij kan en gelukkig ook niet behoeft; wat we straks hopen te verklaren.

Welnu, wedergeboren tot een levende hoop, wat is dat? De hoop der kinderen Gods strekt zich uit naar iets, wat zeker is. Vandaar het onderscheid met de aardse hoop. Men hoopt zijn kinderen groot te zien, en ziedaar, door de dood worden ze weggenomen, plaats makend voor smart en rouw. Men heeft zijn hoop gevestigd op zijn landerijen en bezittingen, de Heere komt met Zijn slaande hand en alles wordt weggespoeld door het water, denkt aan de rampnacht van 1 Februari 1953.

We zouden door kunnen gaan; een wereld vol met teleurstellingen. Zo is echter de hoop van Gods kerk niet, al worden ook hun de aardse teleurstellingen niet bespaard, waar getuigd wordt: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen". Omdat de levende hoop zich uitstrekt naar wat anders dan de verwachting van de dingen der wereld, tekent Paulus ons het tweeledig karakter van die hoop, dat de zekerheid en de toekomstigheid duidelijk openbaart, als hij zegt: "Wij zijn in hope zalig geworden", en anderzijds als hij ziet op het uitziende heil, dat nog te verwachten is: "De hoop nu, die gezien wordt, is geen hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar indien we hopen hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid".

Met het geloof staat het anders. Het geloof richt zich op iets, wat tegenwoordig is; de hoop op iets wat voor hem, die hoopt, nog toekomstig is. Dus om kort te zijn: Met lijdzaamheid verwachtede het toekomstige.

Dit zijn de twee grote en gewichtige punten, waar het om gaat. Om de zekerheid, waar Gods volk naar staat, bang zich te bedriegen voor de eeuwigheid, te mogen ontvangen; maar ook om dat met lijdzaamheid te verwachten. Spreken we dus over het anker der hoop, dan zien wij Gods kerk als een schip gedragen op deze grote wereldzee. Hoe kunnen de golven beuken aan alle zijden van het schip, hoe dreigt het in de diepte te verzinken, indien niet een almachtige hand het behoedt. Vandaar dat de

apostel zegt dat, al is de levende hoop krachtens wedergeboorte in het hart van Gods kerk, deze toch haar grondslag vindt buiten hen, namelijk in de opstanding van Jezus Christus. Maar geliefden, deze les wordt eerst geleerd nadat vele pogingen zijn gedaan om elders grond te vinden. We zullen de ankerplaatsen eens naspeuren, die de kerk aandoet op de grote wereldzee.

In de wedergeboorte stelt zij haar hoop op het laten en haten van de zonde. Let wel, ook ze te haten. Men kan de zonde laten uit slaafse vrees, ziende op het einde, dat komen zal. De grove takken worden afgehouden, maar de zonde wordt niet geheel los gelaten. Dat kan ver gaan in het leven, zonder dat het haten van de zonde wordt gekend, welke godonterend en zielverwoestend is. Waar de smart over de zonde wordt gekend, wordt ook de droefheid naar God geboren; daar wordt een treuren geboren over de afgelegde weg, hetzij in eigengerechtigheid, of in ongerechtigheid, met de uitroep: "Heb geduld, Heere, ik zal betalen wat ik schuldig ben". Het scheepje zet koers naar één punt: om volmaakt en heilig voor de Heere te leven. En dat gaat van harte. Het verkeren in Gods huis, waar één dag hun beter is dan duizend elders, wordt de praktijk van hun leven.

Daar wordt in hun leven bevestigd het woord van Hoséa 2: "Ziet, Ik zal ze lokken", wat zeggen wil, dat de Heere dingen zal naar hun genegenheden, door de macht der bekering, die uitgaat van God en zijn dienst. Waar zij menen van kracht tot kracht voortgaande hun scheepje in veilige haven te brengen, zullen zij ervaren, dat het anker daar geen grond in vinden zal. De golven van bestrijding en ontdekking verheffen zich. In de hand des Geestes gaat de wet hen ontdekken; ze moeten inleven minder zonde te doen en groter zondaar te worden. Geen grond vinden ze dan meer in hun tranen, zuchten, kerkgaan, verkeren met Gods volk enz. Zij vrezen geen heil bij God te hebben, en daar alles, waar zij hun hoop op gesteld hebben, vergaat, vrezen zij zich bedrogen te hebben voor de eeuwigheid. Dat hun hoop die der spinnenkoppen is, dat alles is voortgekomen uit henzelf en dat zij nooit zijn wedergeboren tot een levende hoop.

En toch, ondanks al deze ervaringen, klemmt de hoop zich aan God vast. "Heere, heb ik me bedrogen, maak het dan nog waar". Welk een groot onderscheid met een huichelaar. Die raapt alles bijeen om zich op de been te houden, missende het arme zondaarsleven. Hij mist het ontdekkend element van de Heilige Geest, zeggende: Eens bekeerd, altijd bekeerd. Zijn scheepje vaart rustig door en hij weet van geen tranenbrood. Hij vindt zijn leven in datgene, waar het ware Sion de dood in vindt.

Al is voorzichtigheid gewenst, daar de toeleidende wegen onderscheiden zijn, dit is toch wel een recht kenmerk: Waar Gods kerk met de ontmoetingen moet inleven, dat buiten Jezus geen grond te vinden is, vindt de huichelaar zijn zogenaamde grond in zijn vermeende bekering en vermeende ontmoetingen.

Het volk van God vindt geen rust vóór ze het anker der hoop in die enige grond, Jezus Christus, vast mag leggen. Het recht Gods moet zijn loop hebben, ook in het leven van dat Sion. De duivel gaat om als een briesende leeuw, het scheepje bespringende van alle kant, trachtende het te doen stranden op de klippen van wanhoop. Dan moeten ze uitroepen: "Hier scheen ons het water te overstromen, daar werden wij bedreigd door het vuur". Als de Heere niet ondersteunde in het verborgen, ze kwamen om; het scheepje raakte van koers, niet wetende hoe de veilige haven binnen te komen. Daar wordt uitgeroepen met de dichter van Psalm 130:

*Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op de Heer'
Dan wachters op de morgen.
De morgen! Ach wanneer?*

Doch nu roept de apostel dat bedrukte, door onweder voortgedreven volk toe: Houdt moed! Het anker der hoop mag zijn grond vinden in de opstanding van Jezus Christus. Troostrijke woorden voor een ieder, die op de levenszee is vastgelopen op alles, wat buiten Christus is. Hier mag "moed houden!" toegeroepen worden aan allen, die het leven in eigen hand niet meer kunnen vinden. Het is een blijdschap voor Petrus en ook voor Gods knechten, tot bemoediging van de verstrooiden te mogen wijzen op Hem, in Wie de Vader de hoop Zijner ellendigen niet zal beschamen.

Nu rijst de vraag: Wat bedoelen hier de woorden: "Door de opstanding van Jezus Christus uit de doden?"

De Statenvertalers zeggen hiervan in de kanttekening: Niet om Zijn dood uit te sluiten, want daardoor zijn we met God verzoend, en door de kracht van deze dood is onze oude mens ook gedood, maar omdat deze verzoening door Christus' opstanding ons wordt toegeëigend en de nieuwe mens in ons verwekt. Hier wordt de staat van Christus' vernedering en de eerste trap van de staat van Zijn verhoging genoemd. Zondag 17 geeft daar licht over, als daar de drie weldaden worden genoemd.

1e. De dood overwonnen om Zijn gerechtigheid hun deelachtig te maken.

2e. Door Zijn kracht opgewekt tot een nieuw leven.

3e. Een zeker pand onzer zalige opstanding.

Dus in de staat van Zijn vernedering schuldenaar aan het recht Zijns Vaders, plaatsbekledend voor Zijn kerk; en in Zijn opstanding vrijgesproken door het recht Zijns Vaders. Hier is dus verdienste en toepassing. Petrus witzeggen, dat de oplossing van de ballingschap alleen in Christus ligt verzegeld. Hij verscheurde de banden des doods en trad als de Vorst des levens te voorschijn, maar ook als Middelaar, Die al de Zijnen als levende stenen op Zijn hart draagt en nu door Zijn Geest hun Zijn leven deelachtig maakt. Gij zwerft hier nog als vreemdelingen, ge draagt nog met u om een lichaam der zonde, de banden des doods houden u nog gedurig omkneld; onder zuchten en klagen, met vallen en opstaan, onder hinken en zinken, trekt ge voort; en toch, de grond, de levende hoop als het anker der ziel ligt verklaard in de verzoening in en door Christus Jezus. Welgelukzalig de vreemdelingen, die hier hun anker uitwerpen mogen. Hoe groot is het al in de belofte! "Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem; Hij zal gewisselijk komen en niet achterblijven".

Hoe groot is het als Christus een gestalte in hun harten verkrijgen mag, Die de stormen en buien van Gods toorn heeft gestild in Zijn gezegende verdiensten. Hem mogen ze volgen door het geloof in Zijn diepe vernedering, en dat voor dezulken, die het oordeel en de gramschap Gods verdiend hebben! Het anker wordt uitgeworpen in Zijn volbracht, schuldbetaland en schuld- verzoenend werk. Och, waar zullen we eindigen.

"Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus". De Vader heeft van eeuwigheid in de Zoon een weg uitgedacht tot verheerlijking van Zijn eeuwige deugden; opdat in Christus al de schatten van genade en wijsheid wonen zouden. Neen, Petrus eindigt niet in de mens, maar in het wonder van de enige en drie-enige God. Als hiervan wat wordt beleefd, wordt aanbidding en bewondering geboren. De Vader is in Hem volkomen bevredigd en kan door Hem gemeenschap oefenen met Zijn kerk, getuigende geen zonde meer te zien in Zijn Jacob en geen overtreding in Zijn Israël. Het recht Gods heeft in Hem zijn loop gehad. Het handschrift der zonde, dat tegen hen getuigde, heeft Hij uitgewist in Zijn dierbaar bloed.

Gezegend zij de Vader. Gezegend zij de Zoon. Is dit niet een oorzaak van blijdschap,

ja van volkomen blijdschap voor die vreemdelingen, die hun grondslag alleen in Hem zoeken en vinden zullen? Die mogen getuigen, als de hoop nog eens levend wordt, afziende van alle omstandigheden: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk". Och geliefden, waar zullen we eindigen? Dat wijst de apostel ons aan in het vierde vers, en dat is onze tweede gedachte, die spreekt van:

2. Het vooruitzicht in die hoop.

De opstanding uit de dood is de grondslag, de vastigheid van het vooruitzicht, dat hier wordt neergelegd door de apostel. Wat kan een sterfelijk mens, de veroordelenswaardige zondaar, aantrekkelijker en belangrijker zijn dan van de hoop der zaligheid te horen? Als hem een vooruitzicht geopend wordt, hetwelk hem van al de bekommernissen en bezwaren des levens doet afzien, ja hem zelfs over dood en graf een eindeloze bevrediging zijner begeerte en een volkomen zaligheid voor ogen stelt en hem deze op goede gronden verwachten doet? Dit vooruitzicht of verwachten wordt hier in onze tekst getekend in een erfenis. Het is een erfenis, die in uitgebreidheid, rijkdom, schatten, goederen, heerlijkheid en wezenlijke waarde al de schatten en erfenissen zo ver te boven gaat als de hemel hoger is dan de aarde. Een erfenis, die voortvloeit uit het eeuwig testament van God, Wiens wilsbeschikking onberouwelijk en onverbreekbaar is. Een erfenis, gegrond in de dood van Jezus Christus, de Testamentmaker, Die één is met de Vader en in Wie alle beloften ja en amen zijn. Een erfenis, die bewaard wordt in de hemelen, gesteld onder Gods eigen macht en bescherming. Bewaard en weggelegd voor u, zegt de apostel. Voor u, die verkoren zijt naar de voorkennis van God de Vader.

En dus is deze erfenis voor al Zijn volk, gelijk zal blijken in de jongste dag, als de kerk Gods zal toegeroepen worden: "Komt in, gij gezegenden des Vaders, en beërft het Koninkrijk, dat voor u bereid is van vóór de grondlegging der wereld".

Het is voor dat volk een onbegrijpelijk vooruitzicht, als zij zien op zichzelf als onheiligen, veroordeelden, die alles verbeurd hebben, de maat hebben vol gemaakt om rechtvaardig voor eeuwig Gods toorn te dragen.

"Voor u bereid".

Welnu, de apostel gaat deze erfenis in haar schoonheid en waarde beschrijven, als hij ze onverderfelijk, onbevlekkelijk en onverderfelijk noemt. Als de apostel van haar getuigt, dat ze onverderfelijk is, dan denken we aan de woorden van de apostel Paulus in Romeinen 1, waar hij de enige en waarachtige God voorstelt als de Onverderfelijke, in tegenstelling met de nietige afgoden, die van nature geen goden zijn. Hij drukt daarmede dus uit het oorspronkelijke, het onvervreemdbare van de zaligheid des hemels, zoals ze door God Zelf is vastgesteld en toegezegd. Is er iets op aarde, dat niet aan verderf onderhevig is? Ligt niet alles onder de vloek? Is er iets blijvends? Niets is bestendig hier beneden. Ziet op uzelf. Misschien roemt ge op uw grote kracht, maar sluimert er niet de kiem des doods in? Bezoekt de ziekenhuizen, de gestichten, alles roept ons toe, dat wij aan het verderf onderworpen zijn.

O, die zonde heeft wat teweeg gebracht. De mens was in de staat der rechtheid gesteld om eeuwig God te verheerlijken, onsterfelijk geschapen. En ziet, de mens daalt straks in het graf, in de groeve der vertering, en dat als gevolg van de zonde. Zal dan dat lichaam, dat ge nu koestert en opsiert, straks wel iets anders zijn dan een prooi der wormen? O, denkt er toch om, ook in onze dagen is deze vermaning op haar plaats, we dragen onze klederen om onze schaamte en schande voor God te bedekken. Leest het lesje van Hellenbroek over de val des 'mensen eens na, hoe Adam en Eva hun naaktheid voor God trachtten te bedekken met bladeren.

Ik behoef niet wettisch te zijn, maar moet toch vragen op grond van Gods Woord: Waar gaat het heen? Gods volk wordt er mede bekend gemaakt waarom het klederen draagt; en waar de reformatie van binnenuit begint, zullen ook de vruchten van buiten te zien zijn. Dan roepen ze uit: Heere, een zak is nog te mooi! Dan vloeit de vorm voort uit het wezen. Er is echter ook een vorm zonder wezen. Dat zijn de wettische mensen, die zich tevreden stellen met de vorm. Eigengerechtigheid bedekt de ongerechtigheid, maar de oprechtheid zoekt de gerechtigheid. De kerk leert het verstaan, dat geen zwart kleedje haar ongerechtigheid voor God kan bedekken.

Maar nu zegt de apostel tot de kerk: Het hoofd en het oog naar boven! Al tobt ge onder uw bestaan, al moet ge klagen over uw inwonend verderf, waardoor ge vaak veroordeeld en stilzwijgend over de wereld gaat, al loopt ge soms krom van smart over de aarde, een onverderfelijke erfenis zal straks uw deel zijn, daar zullen de roest en de mot hun verderfelijke invloed niet doen gelden. Het ligt veilig vast in de hand van de Onverderfelijke, Die Zijn liefde en trouw bestendigen zal tot in eeuwigheid, en dat in de verdienste van die gezegende Immanuël. Job zegt, neerzittende in al zijn ellende: „Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?"

Doch deze erfenis is niet alleen onverderfelijk, maar ook onbevlekkelijk. Aardse erfenissen zijn dikwijls bezoedeld, omdat de schatten niet altijd zuiver en eerlijk zijn verkregen, maar door allerlei praktijken, vaak gedekt met een godsdienstige vlag; vaak verkregen door inhouden van het loon der arbeiders, zodat het bloed er aankleeft; of door afpersing of speculatie. En hoe zijn ook vaak de rechte erfgenamen opzij gezet, en werd hun hetgeen hun rechtmatig toekwam, langs slinkse wegen onterfd. Och, we zouden door kunnen gaan. Kunt ge iets aanwijzen, waar geen vlek aan kleeft? Of is er een enkel genot, waar geen vlek aan kleeft? Hebt ge ooit de zon zien opgaan over één dag in uw leven, die niet door een vlek was bezoedeld?

Wij kunnen wel roepen: Des Heeren tempel zijn wij! Wij kunnen met de farizeeër onze borst vooruitsteken en uitroepen: "Heere, ik dank U, dat ik niet ben als deze tollenaar". Maar kunt ge van uzelf, van uw kinderen, van uw ouders getuigen, dat ze vlekkeloos zijn? Is er schaamte in uw hart over al die vlekken? Als ge zelf de grootste zondaar wordt, ziet ge de vlekken van uw buurman het minst De hogepriester Jozua werd op zijn vuile klederen gewezen. Aäron zweeg stil over zijn zonen. Gelukkig, Gods lieve volk zal straks de Vader voorgesteld worden zonder vlek en zonder rimpel, en dat alleen in dat onbevleete Lam, Dat Zich Gode heeft opgeofferd om de zonden en die vlekken weg te nemen. Daarom zal die erfenis straks hun deel worden; een erfenis van een heilig en rechtvaardig God, gekocht en verkregen van Gods mens geworden Zoon. Een erfenis, waar niemand bezitter van kan worden dan die de heiligmaking des Geestes is deelachtig geworden. Daar worden al onze gerechtigheden door God bevonden te zijn een wegwerpelijk kleed.

Onze hoop op onze vlekkeloze wandel in eigen kracht zal geen grondslag zijn in het leven, en nog minder voor de eeuwigheid. Nee, het vooruitzicht van de geestelijke vreemdelingen zal niet beschaamd worden, omdat het uit God in Christus Zelf vloeit. Want Hij is gegeven tot hun rechtvaardigmaking, heiligmaking en volkomen verlossing. Hij heeft Zijn bloed gestort op Golgotha's heuvel, opdat ze hun reinigmaking en zaligheid buiten zichzelf in Hem zouden zoeken. Hij heeft de prijs betaald, om hen van de erfenis van Adam en van hun ouders, de erfschuld en erfsmet, volkomen te wassen en te reinigen. Kom volk, het hoofd naar boven.

Als ge inblijkt in uzelf, dan is het kwijt, dan gaat ge met de verloren zoon, ziende op uw vuile en gescheurde klederen, treurend over de wereld heen; maar de blanke gerechtigheid van Jezus Christus, het beste kleed zal u aangedaan worden, om uw schaamte en schande voor God te bedekken, en dat uit genade! Niet waardig een zoon

genaamd te worden, maar door Hem een plaats te ontvangen, beter dan die der zonen en der dochteren, ja tot een eeuwige naam, die niet zal worden uitgeroeid. Onbevlekkelijk, zo zuiver als het licht zelf, zult ge straks gesteld worden.

Maar ook een onverwelkelijke erfenis is hun deel. Op aarde is niets bestendigs, niets blijvends. Hoe schoon de natuur ook wezen mag, welke kleurenpracht de bloemen ook vertonen, ze blijven niet, ze vertonen zich voor een tijd, ze verdorren, verwelken, en ze zijn niet meer. Heeft de dichter dit ook niet getuigd van ons leven in Psalm 103: 8:

*Gelijk het gras is ons kortstondig leven;
Gelijk een bloem, die, op het veld verheven,
Wel sierlijk pronkt, maar krachtloos is en teer.
Wanneer de wind zich over 't land laat horen,
Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren;
Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.*

Ontzettende vruchtgevolgen van de zonde. Alles neigt naar het graf. Maar toch wordt van de kerk getuigd: "Maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen. Ze zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; ze zullen lopen en niet moede worden, wandelen en niet mat worden". In hun grijze ouderdom zullen ze nog fris en groen zijn. Hun eerste schoonheid verdwijnt niet. De innerlijke waarde van deze erfenis neemt steeds meer toe, naar mate men haar meer leert kennen en genieten; haar duurzaamheid is eindeloos, ze is een van trap tot trap toenemend eeuwig gewicht der heerlijkheid voor al Gods lieve volk. En dan kan het zijn, dat ze van ouderdom gebogen over de wereld gaan.

Zo gebeurde het eens, dat tot een bekeerde man van 82 jaren, gezegd werd: "Vriend, je hebt je beste dagen gehad".

Maar het gebogen hoofd oprichtende, sprak hij: "Vriend, die moeten nog komen!"

Hij was nabij het graf, als een verwelkte en verdorde bloem, maar verwachtte die onverwelkelijke erfenis. Al Gods lieve volk heeft dat vooruitzicht: Eeuwig te mogen bloeien, eeuwig te mogen leven. Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus van nu aan en straks in de eeuwigheid. Dat vooruitzicht zal nooit beschamen, wanneer de hoop levend mag zijn. Hier niets dan verderf, daar een schat, welke noch roest noch mot verteren zal. Hier niets dan bezoedeling, daar het kleed der onbevleete heiligen. Hier niets dan verwelking en verschrompeling, daar de volmaakte heerlijkheid, en dat voor eeuwig. Is het geen oorzaak om meer en meer van zichzelf af te zien? Geen oorzaak, om meer en meer alles in die zoete Jezus te mogen zoeken en vinden, Die het getuigd heeft: "Zonder Mij kunt gij niets doen"?

Het is een oorzaak van aanbidding, en dat voor u! Voor u, die het oordeel Gods onderworpen waart. Voor u, die liever op het pad der zonde was doorgegaan dan voor God te bukken. Voor u, die weigerde de wapenen van vijandschap tegen God neer te leggen. Voor u, die na ontvangen genade nooit verder komen kan. dan: Waarom? Omdat ge zijt de uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader. Omdat God u lief heeft gehad met een eeuwige liefde. Die bewogen is geweest van vóór de grondlegging der wereld. Die Zichzelf wilde verheerlijken in dezulken, opdat de zekerheid niet zou zijn in hen, maar in de liefde en trouw Gods, waarvan we nu in de derde plaats nog wensen te spreken.

3. De zekerheid omtrent die hoop.

In onze tekst is sprake van tweeërlei bewaring.

Ten eerste, het bewaren van de erfenis in de hemelen, en ten tweede (vers 5): "Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid", die bereid is om

geopenbaard te worden in de laatste tijd". De eerste bewaring is een zekerheid, waar Gods kerk niet aan twijfelt ten opzichte van een ander. Ze geloven vast, dat Gods volk dat niet ontlopen zal. Ze horen Asaf zingen:

*Wie heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog,
Op aarde nevens U toch lusten?*

Daar is geen dood en geen hel meer. De dood en de hel zijn de erfenis van de eerste Adam, die het eeuwige leven door ongehoorzaamheid heeft verspeeld. Adam heeft het in eigen handen gehad en door eigen schuld verloren, stellende God tot een leugenaar en de duivel gelovende. De op de zonde bedreigde straf werd voltrokken. De geestelijke dood trad onmiddellijk in, in de vervreemding van God.

Maar in de tweede Adam ligt de erfenis vast, en dat in Zijn gehoorzaamheid, dadelijk en lijdelijk, zodat de zekerheid van die hoop in Zijn volmaakte verdienste rust. Maar nu vragen die geestelijke vreemdelingen: Hoe zal ik het eeuwige leven nog grijpen? Dat is de vraag van Gods volk, dat nog verkeert in de strijdende kerk, waar het te worstelen heeft met de driehoofdige vijand. In onze tekst staat zo kostelijk: "Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid".

Dat wil zeggen, zo is dan de kracht Gods als uitgestelde wachten en sterkten, waarmede we tegen onze geestelijke vijanden rondom bezet zijn. En nu is het een voorrecht, als het geloof dat mag zien. David mocht daarvan getuigen: "Met mijn God spring ik over een muur en met Hem dring ik door een bende".

Maar toen het ongeloof hem parten speelde en de vijanden opdrongen, was de klacht: "Ik zal één der dagen nog in de handen Sauls omkomen". Want de geestelijke vijanden moeten niet onderschat worden. Men spreekt wel eens van evangelische leidingen. Goed! Maar niet wettig gestreden, niet wettig gekroond. Paulus mocht zeggen: "Ik heb de goede strijd gestreden; ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden".

Maar wat is nu de grootste vijand? Wij zijn altijd geneigd de duivel de schuld te geven, en dat vaak tot dekking van, onze zonden. Het valt niet te ontkennen, dat zijn macht groot is en zijn aanvallen heftig en benauwend zijn. Hij gaat rond als een briesende leeuw, om zo mogelijk Gods kerk te verslinden. In welke diepten Gods lievelingen in die strijd kunnen komen, heeft de praktijk geleerd. Niet alleen maakt satan hun wijs, dat ze geen heil bij God hebben, zodat ze klagen moeten, dat hun hoop van de Heere is vergaan; maar wat erger is, ze worden soms gevoerd in wegen van zo diepe bestrijding, dat ze de dood verkiezen boven het leven. Dan is het een wonder, dat ze bewaard worden en niet omkomen in al hun ellende, daar ze dan menen, dat er nooit doen meer aan is. Maar de Heere zet een wacht uit voor Zijn kerk, zodat ze door het geloof mogen zien wat Jezus getuigd heeft: "En Ik geef hun het eeuwige leven, en ze zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal hen uit Mijn hand rukken. Mijn Vader, Die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand zal hen rukken uit de hand Mijns Vaders". Daar rijst de zekerheid van de hoop in de vastigheid van het verbond, waarvan Jezus Christus het Hoofd, de Borg en de Middelaar geworden is. Daar heeft de duivel de aftocht moeten blazen door de gezegende overwinning van deze Middelaar, toen ze door het geloof mochten wijzen op Hem, Die het leven en de zaligheid heeft verworven.

Maar hoe groot de macht des duivels ook is, er is nog een andere vijand, en dat is ons verdorven bestaan. De kerk draagt een lichaam des doods om en heeft nog te worstelen met de oude mens der zonde, die een vijand is van God en van de hemelse erfenis niets weten wil. Er is een strijd tussen vlees en geest. En Gods volk wil het oprecht bekennen, dat, wanneer het van hen afhing, ze de erfenis nog zouden

verbeuren. Dit is de oorzaak, dat ze vaak beneden hun stand leven en dat ze vaak zwijgend over de wereld gaan en dat ze het met Paulus moeten inleven, de grootste der zondaren te zijn en de minste der heiligen.

Welnu, de Heere stelt er een wacht tegenover, en wel deze, dat de zekerheid van hun hoop verankerd ligt in die gezegende Immanuël. Hij heeft het gezegd en roept het dat volk toe: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven". Aan Jezus' borst en voeten mogen ze uitrusten van alle zonden, waarmee ze hier over de wereld gaan. Dat is een zalige plaats. Daar kan God geen kwaad meer doen, en de mensen ook niet. Dan wordt de dichter nagestameld:

Hier wordt de rust geschonken!
Hier 't vette van Uw huis gesmaakt;
Een volle beek van wellust maakt
Hier elk in liefde dronken.

Hier moet ik ook nog noemen hun ontrouw en liefdeloosheid, waar ze vaak mee te kampen hebben, maar bij Jezus is het goed! Nu nog een kort woord over de laatste vijand: de wereld! Welke wereld? De zich uitlevende? Neen, de godsdienstige wereld, die met het jasje van Mozes aanloopt, dat groen is van ouderdom. Die is met Mozes getrouwd en heeft een slecht leven; gebod op gebod, regel op regel, enz. Ze is onderscheiden van het ware volk, dat onder de wet wordt gebracht (Galaten 4). Daar vinden we Gods werk, en het andere is mensenwerk. Dan is het, gelijk ik reeds aanhaalde: "Heere, ik dank U, dat ik niet ben als een moordenaar enz., en ook niet als deze tollenaar". Men leert zich niet als tollenaar kennen. Gods volk leert beiden kennen. Dan gaat de farizeeër wel voorop, maar komt gelukkig ook de tollenaar achteraan. Toch is ook deze vijand, de godsdienstige wereld, nodig, als is het een slecht werk, dat zij doet. Lange tijd kan zij met een vriendelijk gezicht bezig zijn om te trachten Gods kerk te vangen, gelijk ze ook probeerde de Heere Jezus te vangen. Voor deze vijand zet de Heere ook een wacht uit, en wel deze: "Ze hebben Mij vervolgd, ze zullen ook u vervolgen; ze hebben Mij gehaat, ze zullen ook u haten. Indien gij van de wereld waart, zo zou de wereld het hare liefhebben; Maar gij zijt niet van de wereld; daarom haat u de wereld".

Ze worden in de kracht Gods bewaard tot de zaligheid. Hier arm en ellendig, met de grootste weldaden aan de grond, opdat er geen roem zal overblijven. De rechtvaardige zal nauwelijks zalig worden. O dat nauwelijks! De weg wordt steeds smaller. Het wordt een naakte zondaar en een rijke Jezus. De zekerheid ligt dus niet in de wetenschap, noch in de rechtvaardigmaking, noch in onze ellenlange bekering, waar wij soms het pad mee opgaan; maar hierin:

Schoon 'k arm ben en ellendig,
Denkt God aan mij bestendig.

O, die kracht Gods, en dat door het geloof. God heeft hen liefgehad met een eeuwige liefde, en zal hen liefhebben tot het einde toe. Het geloof mag zien en omhelzen wat de Heere bereid en beloofd heeft, dat wil zeggen in het openbaar gegeven en meegedeeld. Dus niet genomen. Niemand kan iets aannemen, tenzij het hem van boven gegeven worde. Dat geloof omhelst als een instrument de geschonken, maar ook de verwachte weldaden. Het houdt de handen op, op reis naar het hemelse Jeruzalem, afhankelijk van de invloeiingen des Geestes, om ondersteuning en versterking te mogen ontvangen in dit Mesech der ellende, tot roem en prijs van Gods grote Naam.

Maar nu zegt de apostel in het laatste gedeelte van vers 5: "In de laatste tijd". Dat wil zeggen, in de uiterste dag, de dag des oordeels. Hier willen we nog iets van zeggen en gaan dan eindigen.

Zo ondoordacht wordt soms gezongen uit Psalm 98: 4: "Hij komt, Hij komt om d'aard' te richten". Maar dat zal verschrikkelijk zijn. Dan zal voor eeuwig de scheidslijn vallen en zullen de bokken van de schapen gescheiden worden. Dan zal openbaar komen wat hier vaak bedekt is, daar we als mensen ons vaak vergissen in het naspeuren van mensen en van onszelf. Maar de Heere vergist Zich niet. Dan zullen er twee groepen gevonden worden: één ter rechter- en één ter linkerzijde. Dan valt de eeuwige beslissing; een eeuwig wel of een eeuwig wee.

Wat zal het meevallen voor Gods kerk, om, vreemde aan de linkerzijde gesteld te worden, die bereide zaligheid te mogen ontvangen, die erfenis van die Erflater, en dat om niet. Geen wonder, dat die vreemdelingen zich telkenmale onderzoeken, of hun werk wel waarheid is. Hier is het vaak schrik van rondom en zeggen ze met David: "Heere, is er nog een schadelijke weg bij mij? Leid mij op de eeuwige weg!" Maar gelukkig, de Heere staat voor hen in. Als de Zon der gerechtigheid gaat schijnen in hun harten, mogen ze uitroepen: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons heeft wedergeboren naar Zijn grote barmhartigheid tot een levende hoop".

In die hoop mogen ze dan, wat wij nu ook samen wensen te doen, met de dichter van Psalm 38: 15 aanheffen:

*Want, o trouw en eeuwig Wezen!
In mijn vrezen
Staat mijn hoop op U alleen;
Gij, mijn God! zult in ellenden
Bijstand zenden,
En verhoren mijn gebed.*

Toepassing.

Mijn medereizigers naar de eeuwigheid! Wij hebben in onze inleiding gezegd, dat niemand zonder hoop leven kan. Mag ik nu een vraag doen? Wat is uw hoop, waarmee ge reist?

Kinderen, hebt je hoop op uw bekeerde vader of moeder? Het is een groot voorrecht, maar te kort voor de eeuwigheid. Stelt ge uw hoop daarop, dat ge later, als ge ouder zijt geworden, er meer werk van zult maken? Het is een ijdele hoop, die vervliegen zal. Kinderen, mag ik u deze weg aanwijzen? Stel uw hoop niet op de wereld of op de dingen van de wereld; ze zullen u voor eeuwig teleurstellen. Maar buigt veel uw knieën voor de Heere en zegt: *Heere, wilt U mij bekeren, opdat ook ik een levende hoop mag ontvangen, gelijk Samuël en Timotheüs ook van U hebben ontvangen?*

Ds. Ledeboer zegt toch in zijn vragenboekje, dat we daar om bidden moeten. Het zal wat zijn, als we onbekeerd moeten sterven en niet kunnen. Salomo heeft gezegd: "Zoek de Heere in de dagen uwer jonkheid".

Jongelingen en jongedochters, hoe oud ben je nu? En nog onbekeerd? Heeft al het onderwijs, hebben al de predicates dan geen nut afgeworpen in uw leven? Staat ge naar uiterlijke schoonheid en versierselen om het lichaam der zonde op te sieren? Bedenkt toch wat is dienende tot, uw eeuwige vrede. De dienst des Heeren is een liefdedienst. *Voegt u bij de Goedgezinde, want ge mocht er Jezus vinden!*

Hebt ge het afgeleerd uw knieën te buigen voor God? Is uw plaats vaak ledig in Gods huis? Gaat ge liever naar andere gezelschappen toe? Bedenkt het toch eens: Het zal wat zijn, op zó grote zaligheid geen acht geslagen te hebben. De dienst der zonde

baart smart; de dienst des Heeren vrede en blijdschap. Och, dat ik u tot jaloersheid verwekken mocht. Ge kunt nog zalig worden. Juist omdat er een verkiezing is, kan het nog. Zult ge er om denken, eer het voor eeuwig te laat is?

Ouden van dagen, u neigt naar het graf. Kunt u het nazeggen met die oude man: "Mijn beste dagen moeten nog komen"? Of moet ge zeggen: Nog onbekeerd! Ik gun u in uw ouderdom, dat ge dat nog beleven moogt, dat ge onbekeerd voor God wordt. Dan zal uw gerustheid weggenomen worden. Wij schuilen zo vaak achter onze onmacht, maar onze onwil is groter. Misschien hebt ge schatten vergaderd in deze wereld, en nooit gelet op de woorden van Jezus: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en alle andere dingen zullen u toegeworpen worden". Het wil wat zeggen, zonder levende hoop en dan straks voor God te moeten verschijnen. Ge zijt er nog! De Heere mocht Zich over u nog ontfermen. Abraham was 75 jaren oud toen God hem riep uit de wereld.

En nu tot onderrichting en ontdekking. Stelt ge uw hoop op uw godsdienst, of uw nette wandel? Het is profijtelijk, maar legt er geen grond in voor de eeuwigheid, want al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijc kleeft voor God. Men kan tranen geweend hebben, psalmverzen hebben gehad, zonder ooit recht zondaar voor God te zijn geworden. Uw leven is misschien in een opgaande lijn, missende het arme zondaarsleven. Zijt ge nooit eens bang, dat het een weefsel is, dat ge uit uzelf gesponnen hebt, gelijk de spinnenkop, en dat het straks zal blijken een ijdele hoop te zijn? Speurt het nog eens na. Beter honderdmaal getwijfeld, dan eenmaal bedrogen!

Hoe anders is het met de geestelijke vreemdelingen. Hun scheepje zette koers naar het eeuwige verderf, maar de Heere heeft het roer omgewend; tot hiertoe en niet verder. Daar lag u neer voor God. "Heere, ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen". Daar werd geboren een mishagen over uzelf en over de zonde, en ge hebt ze oprecht beleden met smart in uw hart. "Ik verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden".

En dat oprecht! Mocht ge koers houden met Ruth: "Uw volk is mijn volk; Uw God mijn God!" Ge hebt vaak in verwondering gestaan, dat de Heere u nog droeg; dat de zon nog opging over zulk één! En ge hebt er alles op gezet om de goedheid Gods eer te geven en een vermaak gehad in Zijn dienst. Kunt ge het roer nogal recht houden? Is dat nog de grond van uw hoop?

Ik hoor een klacht: Ik vrees, dat alles van mijzelf is, en dat ik straks als een huichelaar zal uitkomen! Wat is toch de oorzaak?

En dan antwoordt ge: Och, ik heb nooit geweten, dat ik zo'n monster was. Ik heb gemeend, dat ik schuldig stond aan enkele geboden Gods, maar nu wordt ik gewaar, dat er geen opknappen aan is. Het wordt steeds erger; steeds ellendiger.

Mag ik u een vraag doen? Kunt ge Jezus missen?

En dan antwoordt ge weer: Och, ik kan Hem niet missen, maar ik moet Hem missen! Welnu, als het scheepje goed strandt, zult ge ervaren, dat in Hem de grond, de levende hoop verankerd ligt. Houdt maar moed! Die morgen zal komen, al weet ge niet hoe en wanneer.

En gij, die het anker door het geloof mocht werpen in Zijn verdiensten, nooit is dat te vergeten! Toen hebt ge gezongen:

Komt, luistert toe, gij godgezinden!
Gij, die de Heer' van harte vreest!
Hoort wat mij God deed ondervinden,
Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.

Is dat nog zo? Och - zegt dat volk - dat ik Hem kennen mocht in de gezegende kracht

van Zijn opstanding. Welnu, één ding is noodzakelijk, waarin de blijdschap wordt volmaakt. "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus".

Het is een voorrecht om in de drie-enige God te mogen eindigen, verwachtende de erfenis, die blijven zal tot in eeuwigheid. Dat ge uw vreemdelingschap maar veel in- en uitleven mocht, nochtans in gemeenschap met Hem.

Eens komt de dag, dat u die erfenis, door de Vader bereid in de Zoon van Zijn eeuwig welbehagen, volmaakt in ontvangst moogt nemen. Dan is er geen zonde meer, geen strijd meer en geen verdrukking meer; maar eeuwige blijdschap op uw hoofden, om eeuwig Hem te loven tot in alle eeuwigheid. Amen.

19. Zielsbekkommernissen

Predicatie over Markus 10: 26b

Ds. G. ZWERUS, Sunnyside (U.S.A.)

UIT DEN SCHAT DES WOORDS" MAART 1957

Lezen Markus 10: 17-31

Psalm 77: 6

Psalm 119: 17 en 18

Psalm 77: 8

Psalm 72: 10

Geliefden!

De wijze Salomo zegt in Spreuken 12: 25: "Bekkommernis in het hart des mensen buigt het neder".

En geen wonder, want vele oorzaken tot bekkommernis zijn het deel des mensen in deze wereld. Rampen, ziekten, tegenheden, teleurstellingen, van welke aard ook, zijn oorzaak, dat de mens gebogen over de wereld gaat. Hoe groot is het dan als er medeleven gevonden wordt en woorden van troost gesproken worden in zulke omstandigheden. Middellijk kan dit dienen om de ziel een weinig op te heffen uit die bekkommernissen. Maar hoe weinig wordt gevonden een aanvaarden van de ellenden, dewijl de oorzaak daarvan is ontdekt; waar de oorsprong wordt gekend en beweend, namelijk dat al deze ellenden voortvloeien uit de breuk, die geslagen is in het Paradijs, alwaar wij God vrij- en moedwillig hebben verlaten en onszelf daardoor aan alle ellende hebben onderworpen.

Neen, dat is geen vrucht van onze akker. Nooit, nooit zal de natuurlijke mens dat aanvaarden. En waarom niet? Omdat we van nature leven als rechthebbenden. Als God ons niet bewaart, staan we, ondanks al onze godsdienst, tegen de Heere op. De val in Adam is zo ontzettend groot, dat wij vijanden van God zijn geworden. Als de Heere niet meekomt in al onze bekkommernissen en ons door de werking des Heiligen Geestes niet bepaalt bij de oorsprong van onze ellende, dan gaan we door in ons leven. Hoe anders is het bij het volk des Heeren. Zij zijn met Asaf ook niet altijd verenigd met de wegen des Heeren, als hun bestraffing er elke morgen is. Doch de diepere ontdekkingen aan hun zonden doen hen met Asaf bukken in het stof der aarde en een groot beest voor God worden. Dan wordt de ware verootmoediging voor de Heere gekend, in de belijdenis van zonde en schuld, en ondanks al de wederwaardigheden in dit leven zal dit boven drijven: "Hoe komt God aan Zijn eer en de ziel aan de zaligheid".

Dat zijn de ware bekkommernissen, als in de praktikale beleving de mogelijkheid van zalig worden aan onze zijde wordt afgesneden. Welnu, ook hierin wordt Salomo's woord bevestigd: "Maar een goed woord verblijdt het".

Bij zulke zielsbekkommernissen hadden wij gedacht, met de hulp des Heeren, uw aandacht te bepalen. Onze tekst vindt u in Markus 10: 26b:

En ze werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig worden?

We beluisteren in deze tekstwoorden *zielsbekkernissen*,

1. Geuit in een betekenisvolle vraag;
2. Ontboezemd niet zonder redenen;
3. Opgelost door Jezus' onderwijs.

1. In ons teksthoofdstuk lezen wij hoe een rijke, aanzienlijke en deugdzame jongeling tot Jezus kwam om met Hem te spreken over de verwerving des eeuwigen levens. Wij zouden zeggen: Deze jongeling had daar nogal belang bij. Maar, wij lezen van Hem, nadat hij door Jezus lieflijk onderwezen was, dat hij bedroefd heenging. De geestelijkheid van de wet: God lief te hebben boven alles, en de naaste als zichzelf, was hem vreemd. Hoewel hij uitwendig de geboden des Heeren van zijn jeugd af had onderhouden, was zijn hart verkleefd aan de wereld.

Naar aanleiding van dit voorval kwam Jezus met Zijn discipelen in een gesprek over het zalig worden der rijken. "Kinderen, hoe zwaar is het dat degenen, die op het goed hun betrouwen stellen, in het Koninkrijk Gods ingaan. Piet is lichter, dat een kermel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga". Dit was de oorzaak, dat ze verslagen onder elkaar spraken: „Wie kan dan zalig worden?"

Dus bekkernissen, geuit in een betekenisvolle vraag, omdat deze het punt van zalig worden betreft. Deze vraag bepaalt ons bij het allerhoogste belang. Ze leert ons nadenken over de mogelijkheid van niet of wel zalig worden. En dit is het allerhoogste, waar de mens wel het meeste belang bij mocht hebben. Waarom? Wel, omdat de mens op reis is naar de eeuwigheid. En het verschoont de mens niet, dat hij krachtens zijn bestaan alleen maar belang heeft bij de dingen van de tijd en daarom zijn ziel verwaarloost en geen acht slaat op zo grote zaligheid. Voor geld, goed en eer is de mens in de weer. Daarvoor is hij als een slaaf dag en nacht bezig. Doch Christus getuigde: "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden. Zal dat woord dan straks eeuwig tegen ons getuigen? Zullen deze woorden van Christus wel weerklank vinden in onze harten? Of zullen we ' met de schare in Johannes 6 heengaan en deze rede als hard beschouwen? Zal dit allerhoogste belang niet één ogenblik post vatten in onze zielen.

Laten wij bedenken, dat zelfs ons tijdelijk bezit en genot ons geen voldoening geeft of geven kan. Onze ziel kan slechts door iets hogers en duurzams bevredigd worden. Wij zijn, hoewel wij sterfelijke mensen zijn, voor de eeuwigheid geschapen. Het stoffelijke, dat alleen voor ons verblijf op aarde is bestemd en voortvloeit uit Gods algemene genade, kan ons geen ware bevrediging schenken. Want wij behoeven de zaligheid, waarin alleen het volkomen geluk van de mens gelegen is.

Door de zonde zijn wij in zulk een rampzalige staat gezonken, zonder God in de wereld, vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld, dat het reddeloos is aan onze zijde. Is onze toestand dan niet ontzettend? Is het dan niet noodzakelijk, dat we daaruit gered, hersteld en opgericht moeten worden? Straks zullen we verloren moeten gaan en onder Gods toorn wegzinken, Hem eeuwig vloekende. Is er wel een groter en gewichtiger aangelegenheid, waarbij wij bepaald kunnen worden? Is er een zaak of belang, welke ons meer ter harte zou moeten gaan?

Deze vraag is zo belangrijk, omdat ze ons bepaalt bij de mogelijkheid van niet of wel zalig worden.

De mens heeft God tot een leugenaar gesteld, hij is de vorst der duisternis toegefallen en heeft revolutie gepleegd in het Paradijs, en daardoor zich van God losgescheurd. Doch Gods rechtvaardigheid is onkreukbaar en zal niets door de vingers zien. Hij zal de zonden straffen krachtens Zijn rechtvaardigheid en heiligheid. Door de handhaving

daarvan zullen wij voor eeuwig buiten Zijn gemeenschap verwezen worden. Als wij daarop zien, is dan de vraag niet op zijn plaats: "Wie kan dan zalig worden?"

Maar deze vraag kan aan de andere zijde ook gedaan worden. De discipelen vroegen: "Heere, zullen er weinigen zalig worden?" Christus noemde in Zijn antwoord geen getal, maar zeide: "Strijdt gij om in te gaan".

Toch is er een getal bekend bij de Vader, die zalig zullen worden. Dezen heeft Hij verkoren van vóór de grondlegging der wereld, en geen klauw van hen zal achterblijven. Zij zullen voortgebracht worden uit alle geslachten der eeuwen en zullen gesteld worden als een lof op aarde, en straks God verheerlijken tot in der eeuwigheid. En toch: "Strijdt gij om in te gaan".

Deze woorden van Christus hebben grote betekenis. Ze verheffen boven alle lijdelijkheid en leggen de volle verantwoordelijkheid op de mens. Door de verbreking van het verbond der werken is liet onmogelijk om door het doen van de wet in eigen krachten zalig te worden. Want onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelij kleding voor God. Dat is voor eeuwig kwijt. Hoe menig mens zal hierin teleurgesteld uitkomen, menende in te gaan op zijn doen, en straks eeuwig buiten gesloten wordende.

Maar de mens is niet ontslagen van de eis van het verbond der werken. Hoe weinig wordt er gedacht aan onze zware schuld bij God. Deze moet vereffend worden; wij moeten betalen wat wij schuldig zijn. Het beeld Gods hebben wij verloren door eigen schuld. Denken we daar wel eens om? Dat verheft boven alle dode lijdelijkheid. Want deze werpt heimelijk de schuld op God. Door de zonde hebben wij ons uit de gemeenschap met God losgescheurd en kunnen wij Gods eer niet meer bedoelen. Dan wordt het wel een beetje anders in ons leven, dan dat wij God tot auteur van de zonde zouden maken. Dan zal het er in ons leven op aan komen: *Zal ik zalig worden?*

Ik, kind, die niet weet of ik oud zal worden? Die onderwezen is van de baarmoeder af en misschien een bekeerde vader of moeder heeft? Die telkens en telkens weer vermaand wordt over de ernst van het leven?

Ik, jongeling of jongedochter, die Zondag op Zondag van de kansel hoor verkondigen wat nodig is tot zaligheid; die vaak tot verdriet van mijn ouders de keus van Mozes omkeer: Liever de zonde en de wereld te dienen, dan met het volk van God te verkeren in het leven?

Ik, vader, moeder of grijsaard, reeds nabij het graf?

Is deze vraag niet betekenisvol? Overtreft ze niet alle andere vragen?

Hoe wordt de ernst van deze vraag nog verhoogd, waar de nadruk wordt gelegd op: Zal ik zalig worden? Moet het niet een zeker zijn? Moeten we geen vaste grond in ons leven hebben, dat wij zalig zullen worden. O, hoe weinig wordt er over nagedacht waarin wij de Heere kunnen ontmoeten.

Hoe menigeen maakt een grond van zijn bevindingen, buiten de bediening van God de Heilige Geest. Dan waagt men het op een misschientje, met wat teksten en voorkomende waarheden, zonder dat de plaatsmakende bediening des Geestes heeft plaats gehad. Anderen hebben gezichten en visioenen, waardoor de mens stijgt in eigenwaarde voor God. Het zijn zeer bijzondere mensen, doch zij missen het arme zondaarsleven vóór en onder de Heere. In wezen zijn zij niet anders dan grote vijanden van Gods arme volk. En raakt hen maar eens aan, dan komt het wel openbaar, dat zij alles bij elkaar rapen in het leven om u te treffen.

De grootste zaken worden besproken, en dat zonder de herkomst er van te kunnen verklaren. Eens bekeerd, altijd bekeerd, en moordenaars op de weg naar Sichem. Gods volk kan er niet mee mede, en weet u wat het ergste is? Daar vele bekommerde zielen

de grond in hun leven missen, vrezen ze, dat zij mis zijn, en zien soms hoog tegen die zogenaamde bevestigde mensen op. Des Heeren ware volk leert het anders. De dood vaak op de hielen, bestreden van alle kanten en geen heil bij de Heere. De beloften des Heeren hun vervulling missende. De vorst der duisternis benauwt hen van alle zijden (waar ze altijd geen licht over hebben), zodat ze uit moeten roepen: *Wie kan dan zalig worden?*

Waar wordt het nog vernomen? Neen, we bedoelen niet in een angstitroep van een consciëntie-overtuiging, want dat kan ver gaan. Maar in een ontboezeming van een ontdekte en bestreden ziel, voor welke het niet meer kan. Want dit beluisteren we in ons tweede punt:

2. Ontboezemd niet zonder redenen.

Och er zijn zo veel redenen in het leven van des Heeren volk, die in de praktijk van het bevindelijke leven openbaar komen, dat wij zullen trachten met de hulp des Heeren er enkele te noemen.

Ten eerste kan de reden zijn, dat de verslagenheid des harten tot twijfelmoedigheid leidt omdat de eis zo zwaar is. Nog evenzeer geldt het wat Jezus tot de jongeling zeide: "Onderhoud de geboden". De Heere eist dus van de zwakke, trage en onwillige zondaar gehoorzaamheid aan Zijn heilige wet en aan alle voorschriften, die daarin verklaard en gegrond en daaraan ontleend zijn. De Heere eist zelfs een volmaakte gehoorzaamheid, die uit zuivere liefde tot God en tot de naaste voortvloeit. Ja zó volkomen, dat de vloek er tegenover staat en dat wij met vlamme letters in 's Heeren Woord lezen: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven staat in het boek der wet, om dat te doen".

Welnu, de hand in de boezem, wat zegt u van uzelf? Van uw volmaakte wetsbetrachting? Wat denkt u van het volbrengen van de eis Gods? Doet u dat? Och, een mens is niets en kan niets. Daar wordt wat mee geschermd om zich er mede te dekken. Maar denkt er om, dat die bladeren van het zogenaamde niet kunnen ons straks zullen worden afgerukt; en voor ons niet willen zal dan bij de Heere geen verschoning zijn.

Gods volk leert het inleven, dat ze beschaamd en verlegen staan en de ogen voor de heilige en alwetende God niet durven opheffen, als het overtreden van de wet Gods door de Heilige Geest hun wordt ontdekt. Dan leren ze uitroepen: *Wie is tot deze dingen bekwaam? Als de Heere dat eist, wie kan dan zalig worden?*

Ze hebben geprobeerd aan de eis Gods te voldoen. Het werd hun vermaak om voor de Heere te leven. Nee, het was hun niet zwaar om de wereld een scheidbrief te geven. Wat een vermaak vonden ze in de dienst van God. Met Ruth was hun thuis blijven weinig. Dan kunt u hen vinden waar Gods Woord wordt gebracht, want de bevindelijke waarheid is hun dierbaar. Als ze er beluisteren mogen hoe God een mens bekeert. Als de droefheid naar God gevonden wordt en het gemis van God beweend wordt. Dan wordt bij hen gevonden een opzien tot Gods volk en knechten. Geen kritiek, maar behoefte. In hun hart is dan de vraag: Heere, bekeer mij zoals u al Uw volk bekeert. Wat een begeerte om heilig voor de Heere te leven. En ze verwachten, dat zij de zonde te boven zullen komen.

Maar wat leert de ontdekking? Dat de eis te zwaar is en dat zij aan deze eis des Heeren niet kunnen voldoen. Integendeel: Minder zonde doen en groter zondaar worden. *Heere, ik heb gedaan wat kwaad is in Uw ogen, dies ben ik Uw gramschap dubbel waardig.* Want het opklimmen langs de wet om de Heere te bevredigen en te bewegen, loopt uit op diepe teleurstellingen. De vloek der wet wordt gekend in het schuldig staan aan de wet Gods. Zou dat geen twijfelmoedigheid veroorzaken? Als de

toorn Gods wordt gekend en de bestrijdingen des satans vermenigvuldigen?

Zondag 16 spreekt daarvan: *de hoogste aanvechtingen des satans*. Doch in plaats van de zoete vertroosting van de Heeren, welke hun niet vreemd zijn, wordt het ongenoegen Gods in het leven ervaren. Ziet, dit is de waarneming der ziel, als Gods Geest haar door ontdekkende genade leert uitroepen: *Wie kan dan zalig worden?*

Maar zullen wij dan geen woorden van troost kunnen spreken tot die vertwijfelden van hart? Er staat toch in des Heeren Woord: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden"? Is dat dan niet gemakkelijker dan te voldoen aan de strenge eis van God wet? Luistert slechts.

Het is toch het welbehagen des Heeren, dat we uit loutere genade zalig worden, en daarom kan het geloven in Jezus Christus alleen in beoefening worden gebracht door een werkzame daad van Gods Geest in onze harten. Want dan pas wordt omhels w voor ons in Christus is aangebracht. Is die Jezus dan geen verborgen persoon wat het stuk van zalig worden betreft? Worden dan de armoede en verslagenheid in het leven niet vermenigvuldigd? Welnu, dan zouden de woorden van troost voor dezulken op zijn plaats zijn, want Christus Zelf heeft gesproken: "Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt; en Ik zal u rust geven".

Wat verhindert toch zo'n ziel om in Jezus te geloven en tot Hem te gaan? Niet zonder aanleiding geschiedt deze vraag, en waarom?

Omdat we daarin een andere reden tot bekommernis zien. En wel deze, dat er zo vele belemmeringen gevonden worden om tot Hem te gaan.

Raadplegen we slechts de geschiedenis, die voor ons ligt, en we zullen dit aanstonds ontdekken, dat we met de rijke jongeling onszelf in de weg staan om alles te verlaten en Jezus te volgen, Ook na ontvangen genade weigeren wij het hoofd op het blok te leggen; om alles, waar wij onze verwachting en zaligheid op gebouwd hebben, te verlaten.

O, we zeggen het zo gemakkelijk, dat we onbekeerd zijn, maar als het er op aan komt, dan gaan we uitstallen, gelijk de rijke jongeling deed. Neen, ons bestaan weigert om zalig te worden zoals God wil. Dan komt de vijandschap openbaar in ons leven. Dan wordt de wortel ontdekt van de staat des mensen, waar wij, gevallen in Adam, gedurig overwonnen en ingewonnen moeten worden voor de vrije genade in Christus Jezus.

Wij zijn rijk en verrijkt in onszelf. Het is lichter, dat een kermel gaat door het oog van een naald, dan dat een rijke zalig wordt. Wij zijn er vijanden van om ontkleed te worden en als een naakte zondaar tot Jezus te worden gebracht. Er is zulk een groot verschil tussen besproken en beleefde armoede, een dode of een levende klacht. En dan kan in de uitroep van: "Wie kan dan zalig worden?" op de bodem der ziel liggen het niet verenigd zijn met de wegen des Heeren. Het niet aanvaarden van de werken des Heeren, die ten doel hebben de mens er totaal buiten te zetten en dat Zijn Naam in het zalig worden van de mens wordt verheerlijkt.

Daarom noemen wij onze derde reden tot bekommernis: de onkunde van de mens in het stuk van zalig worden.

De oud-testamentische bedeling voor het volk van Israël was zó helder en volkomen, dat het een teken van onkunde genoemd kon worden, als uitgeroepen werd: Wat goeds moet ik doen om zalig te worden? Hebben Mozes en de profeten niet heengewezen naar Hem, de beloofde Messias, Die zou komen, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zoude? En hoe was het nu bij de discipelen?

Drie jaren lang hadden zij, Jezus' openbaar en bijzonder onderwijs genoten, en leefden

zij onder Zijn vormende hand en leiding. En nog zien we in het voorhanden zijnde geval, dat ze de redenen niet verstonden. Christus' bedoelingen met deze jongeling begrepen zij niet; wij horen hen met bezwaarde harten deze uitroep doen. Onze onkunde vindt hierin haar oorsprong, dat des Heeren wegen hoger zijn dan onze wegen, en Zijn gedachten hoger zijn dan onze gedachten. Heeft de mens van nature niet alle kennis van zalig worden verloren? Hij heeft niet het minste besef van hetgeen de Heere in Zijn wegen leert. *Dat Sion door recht moet verlost worden, en haar wederkerenden door gerechtigheid.* Wij zijn dwazen in de orde des heils, die de Heere met Zijn volk op aarde houdt. Het leven van de discipelen openbaarde het, dat ze als blinden tastten naar de wand.

En toch, aan de andere zijde ligt er in de uitroep van deze discipelen een zeer te waarden zaak. Welke? Ze bleven liggen waar ze door genade waren gebracht. Zo velen zijn er, die met een beschouwende kennis over de wereld gaan en soms het grootste woord voeren op de gezelschappen enz. Die met een verlicht verstand, het arme zondaarsleven missende, uren kunnen redeneren, wat niets anders is dan wat ze bijeenvergaderden door het lezen van oudvaders; zij blinddoeken menige arme ziel en zullen straks buiten God vallen.

De Heere beware ons er voor, al is de kennis nog zo nuttig en het lezen der oudvaders zeer aan te prijzen, om daardoor geen wijsheid te vergaderen, dat wij zó ver komen, dat vele geschriften van de ouden en van die nu nog leven, welke de Heere kennelijk heeft gezegend tot stichting van het Sion Gods op aarde, door ons zouden worden beschouwd als te zijn met een remonstrantse inslag. In onze dagen worden de bittere vruchten er van gezien, dat door al die kennis, die meestal een voet te hoog zit, Gods kerk niet wordt gesticht, maar ontsticht. En wat zijn de uitkomsten? Wat jaren in vrede en in liefde heeft geleefd, en in de gunst des Heeren is opgebouwd, wordt in één slag verwoest. God wederstaat ook in die weg de hovaardigen.

We hebben gezegd, dat de discipelen het niet meer wisten. *Wie kan dan zalig worden?* En toch is deze uitroep noodzakelijk. Want daarin komt de onkunde der kerk openbaar, dat zij niet meer weten hoe het moet. Zij leerden hun staat voor God kennen en bange vrees vervulde hen. Het zien van hun verdoemelijkheid voor God deed hen met bange weeën uitroepen: Zou er voor zulk één nog wel doen aan zijn? In de zeef van satans aanvechtingen roepen zij dan wel uit: Eén der dagen zal ik nog omkomen in de handen van de vijanden. Dat ze zeggen, ziende op de rijke jongeling, in wiens schaduw ze niet kunnen staan: *Nu loopt het af, nu is het kwijt, en dat is rechtvaardig.*

Nee, het is geen ontboezeming zonder redenen. Het is werkelijkheid. Ze worden in het onmogelijke aan hun zijde gebracht en vrezen straks als een huichelaar openbaar te zullen komen. En wat nu? Zullen ze nog voor eeuwig buiten God vallen? Zal de Heere niet opstaan in de bange strijd van Zijn kerk? Heeft Hij dan niet beloofd aan Zijn ellendigen, dat Hij hen zal helpen en ondersteunen? Zal de Heere dan het werk, dat Hij begonnen heeft, niet voleindigen?

Gelukkig ja, wanneer de kerk het niet meer weet, en alle hoop wordt afgesneden, zal de Heere opstaan in de strijd voor de ziel. En het zal zekerlijk bevestigd worden:

*God Die helpt in nood
Is in Sion groot.*

Dan zal de Heere betonen een God des ontfermens te zijn, waarvan ons derde punt gewaagt:

3. Opgelost door Jezus' onderwijs.

"Doch Jezus, hen aanziende, zeide: Bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij

God; want alle dingen zijn mogelijk bij God".

We zien in de openbaring der discipelen een goede zijde, namelijk dat zij deze vraag, tot elkander gericht, deden in het bijzijn van Jezus en het neerlegden aan Zijn voeten. Hij immers geeft de beste raad, Hij biedt de meeste hulp en Hij voltooit Zijn eigen werk "Tot wie zullen wij heengaan? Gij bezit de woorden des eeuwigen levens".

Toch is het ook noodzakelijk, wat we ook bij de discipelen vinden, onze raadselen en onze noden aan elkander bekend te maken. Elkaar tot een hand en tot een voet te mogen zijn, dat maakt toch de gemeenschap der kerk uit. Het is zeer droevig met de kerk gesteld als dit wordt gemist.

O, dan zeggen we met vrijmoedigheid, dat de praktijk van het leven zoek is, en wat erger is, dat het genadeleven dor en dodig is. Waar zijn de tijden gebleven, dat met stichting en vaak tot lering voor het van verre staande volk des Heeren werd gesproken van de wegen en leidingen des Heeren. Waar zijn de tijden gebleven, dat de begeerte openbaar kwam om elkander op te zoeken. Ja soms midden in de nacht werd gesproken over het vrijmachtig werk des Heeren, en dat voor zulken, die van nature voortholden op de weg des verderfs. Met heimwee denken wij terug aan die tijden, én in het persoonlijk, én in het ambtelijk leven.

Geliefden, wat is het, in doorsnee genomen, ver weg. Och, ik weet wel, dat er zijn, die hierover de schouders ophalen. Alles op zijn tijd, zeggen ze. Maar in wezen is er geen tijd en geen begeerte. Het was voor Ruth een goede tijd, toen ze aan Naómi de herkomst van de zes maten gerst mocht verklaren. Op de akker van Boaz was het maar wat goed voor haar. En de bemoediging van Naómi was op haar plaats, toen zij ging verklaren: "Zit stil mijn dochter, want deze man zal niet rusten, tenzij hij heden deze zaak voleind hebbe".

En toch zegt Jezus: "Bij de mensen is het onmogelijk". Er komen tijden voor het volk des Heeren, dat ze met al hun bekommernissen en ellenden niet meer bij mensen terecht kunnen. Maar het onderwijs van Jezus heeft nog een diepere inslag. Dat de mens het namelijk van zijn zijde heeft afgesneden, en dat door eigen schuld. Volmaakt is hij uit de handen Gods voortgekomen. Volmaakt in het kennen van God en levende in de gemeenschap met God. En nu? Door de zonde onbekwaam tot enig zuiver geestelijk goed. Hij is niet in staat zich wederom op te richten uit de diepe staat van ellende, waar de mens in terneder ligt.

Van die mens, die eens stond tot eer van God, en nu is geworden een eerover Gods, zegt Jezus: Onmogelijk, volstrekt onmogelijk. Hoe vernederend is dat voor de mens, die op andere terreinen zo veel kracht, vermogen en wijsheid openbaart. Aanschouw het menselijk vernuft in onze eeuw; men duizelt en siddert er voor. En toch zegt Jezus, wat het stuk van zalig worden betreft, van die ontwikkelde mens: Onmogelijk.

Is die vernedering dan nog niet sterker voor degenen, die nog menen alles te kunnen? Hoe menigmaal hoort men in onze verlichte eeuw spreken van een goed hart, een vaste wil en een alles vermogende kracht; alsof de mens niet zondig, onrein en machteloos ten goede en geheel ellendig geworden ware.

Hoe menigmaal wordt de mens getekend - ook op de predikstoel - alsof hij de zaligheid in eigen handen heeft en zijn deugd als een kooppeld voor God kan brengen en in zichzelf genoegzame grond tot gerechtigheid voor God bezit. De eigen Zoon van God, de Heilige en de Waarachtige, spreekt het uit met één woord in Goddelijke kracht: Bij de mensen onmogelijk.

Maar als wij Jezus' onderwijs bezien, moeten wij daarvan ook geen misbruik maken, alsof het des mensen plicht ware om daar maar lijdelijk bij neer te gaan zitten. "De mens kan er toch niets aan doen", dat is koren op de molen van ons, die zijn grootgebracht onder de zuivere waarheid. En helaas, hoe veel wordt hier in onze dagen naar

geluisterd. Maar weet u wat zo eigenaardig is? Dat de mens op andere levensterreinen vast niet zo lijdelijk is. Weet u waar dat vandaan komt? Van ons vijandig en arglistig hart. Het moet onze schuld worden, dat wij zo geworden zijn, en dat door de zonde, opdat wij tot God leren roepen, bij Wie nog zaligheid te bekomen is. Want Christus zegt: "Maar niet bij God, want bij God zijn alle dingen mogelijk".

Hier gaat de hoop gloren, terwijl ze op God wijst. Nee, onze zaligheid, ons geluk is niet onmogelijk bij God, want Hij is de algenoegzame God en bezit als zodanig een ondoorgrondelijke wijsheid. En hoe zullen wij Zijn lankmoedigheid en genade naar waarde vermelden gelijk het behoort?

Als geen oog medelijden met ons heeft, dan kan Hij Zich erbarmen. Als de heiligheid Gods een afkeer van ons zondig bestaan moet hebben en we vanwege Zijn rechtvaardigheid verwachten moeten dat zij ons billijk straffen zal, dan treedt Zijn genade tussenbeide. Alleen de wijsheid Gods kon een plan ontwerpen, dat alles in zich verenigt om de eer Zijns Naams te handhaven en de zaligheid van zondaren te bevorderen. En als Zijn almacht Hem niet ontzegt wat Zijn liefde schenken wil, dan moge het hopeloos zijn aan onze zijde, maar voorzeker niet bij een algenoegzaam God. Daarom getuigt Hij ook geen lust te hebben in de dood des goddelozen, maar daarin, dat hij zich zal bekeren en leven.

Bij zulk een verklaring van de Zoon Gods wijkt de gedachte van de onmogelijkheid ten enenmale, omdat het mogelijk is bij God. Als wij bovenal bezien wat God gedaan heeft, dat Hij het grootste en het liefste wat Hij bezat, Zijn eniggeboren Zoon, overgaf om de menselijke natuur aan te nemen, met de vloek der zonde beladen, en aan het schandelijke vloekhout te lijden en te sterven; ja, is het dan niet mogelijk bij God, dat Hij ons met Hem alle dingen schenken kan?

Ja, alle dingen zijn mogelijk. Hij, Die de Schepper is van hemel en aarde, Die alles uit niet heeft voortgebracht, Die de dingen, die niet zijn, roept alsof ze waren, zou Die dan geen Herschepper in de genade kunnen zijn? Zou het voor Hem te wonderlijk zijn om uit stenen Abrahams kinderen te verwekken? Zou Hij niet het stenen hart weg kunnen nemen en een vlesens hart schenken? Alle dingen zijn mogelijk bij Hem, Die blinde ogen opent, Die de doden opwekt en de duivel uitdrijft, ja zeven duivelen bij Maria.

Komt, wat meten wij de Heere toch vaak af naar ons eindig verstand. Zouden wij dan mogen uitroepen: Mijn schuld is te groot? Doen wij dan niet tekort aan het zoenbloed van Jezus Christus, Gods Zoon? Doen wij dan niet tekort aan de Goddelijke waardigheid van de eeuwige Zoon van God? Reinigt het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, dan niet van alle zonden? Stelt Hij dan niet de grootste en snoodste zondaren in Hem als rechtvaardigen voor God?

Denkt aan Rachab en Manasse. Doet Hij onze overtredingen niet zó ver van ons als het oosten is van het westen? Of zullen we nog blijven klagen: Mijn hart is te vijandig en te boos? Nee volk, alle dingen zijn mogelijk bij God in Jezus Christus. Welk een beminnelijke Jezus, welk een liefde.

Hij verliet troon en kroon en kwam in de wereld om hier een weg van bitter lijden te gaan. En dat voor uw zonden, volk van God! Volgt Hem van Zijn kribbe tot Zijn kruis. Volgt Hem in al uw bekommernissen. Volgt Hem in al uw strijd en zonden. Is er dan geen behoefte aan die Jezus? Kunt u Hem dan op Zijn plaats laten? Moet Zijn beminnelijkheid u niet uitlokken?

Hij laat geen bezwaar, aan Zijn voeten gebracht, onopgelost. Ziet het aan Zijn discipelen. Dat heeft Hij altijd gedaan, en waarom zou Hij dat dan voor u niet doen? Stort dan uw hart uit voor de Heere, o volk, onkundigen, veroordeelden, dwazen en dwalenden, verslagenen en bekommerden van hart. Hij is gereed en gewillig om al uw

klachten te horen. Hij is die meerdere Salomo, die al de raadselen kan ontraadselen, opdat gij kunt zalig worden met behoud van Gods deugden. Werd het onderscheid tussen de deugdzame jongeling en Petrus niet verklaard toen Petrus uitriep: "Wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd"?

O, wat is het 'n voorrecht voor een ziel, als het verklaard en opgelost wordt aan de zijde des Heeren, dat die Geest getuigt met hun geest, dat ze kinderen Gods zijn. Dan ontvangen ze in deze tijd honderdvoud, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven. Dat is véélvoudig, of honderdmaal en veel meer waard dan hetgeen zij verlaten. Want de minste zegen Gods met een geruste consciëntie is meer waard dan alle goed van de wereld.

O, dan mocht David uitroepen, toen de Heere het aan Zijn zijde oploste: "Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd als hun koren en most vermenigvuldigd zijn". Wat is het een voorrecht, als het zalig worden voor een ziel wordt opgelost. Een oplossing in de kenmerken van het leven is al zo groot, als de satan de ziel wijs zoekt te maken dat ze zelf de wereld verlaten heeft, als ze dan mag beluisteren dat het werk Gods in de ziel is. Dan mag ze zien, dat ze de dood in de wereld en in de zonde vond, en met Ruth de goede keuze mocht doen. Doch een andere oplossing is: "Wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd".

Als een bekommerde ziel het van haar zijde niet meer weet, en het onderwijs mag ontvangen, dat in die Jezus alles verklaard ligt. Haar grond, haar Borg voor al haar schuld bij God. In blijdschap mag ze dan uitroepen: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk".

Dan mag de ziel die betalende Borg aanschouwen door het geloof en Hem omhelzen voor eigen hart en leven. En al is het dan waar wat Jezus verder sprak: "met de vervolgingen", dat is te midden van alle verdrukkingen naar ziel en lichaam beide, toch zal de ganse kerk het zalig in de gemeenschap Gods te mogen verkeren.

Want dat is de zaligheid. En als onze ziel hiervan in beginsel iets mag proeven en smaken, zullen wij de Heere gaan bewonderen in Zijn wegen, waarvan de dichter zingt, en wij nu ook samen zullen zingen uit Psalm 77: 8:

*Heilig zijn, o God, Uw wegen,
Niemand spreek' Uw hoogheid tegen;
Wie, wie is een God als Gij,
Groot van macht en heerschappij?
Ja, Gij zijt die God, Die d' oren
Wond'ren doet op wond'ren horen;
Gij hebt Uwe roem alom
Groot gemaakt bij 't heidendom.*

Toepassing.

Wij hebben dus gehoord, geliefden, dat het aan 's mensen zijde onmogelijk is om zalig te worden. De oorzaak ligt in de staat, waarin wij leven, namelijk dood door de zonden en de misdaden. Al wringt de mens zich in duizend bochten om God te bewegen, het zal hem niet baten. Gelukkig, God is bewogen geweest in Zichzelf van voor de grondlegging der wereld, opdat een volk zou zalig worden, wier namen geschreven zijn in het boek des levens des Lams. Is zulks geen wonder, waar de Heere rechtvaardig de mens had kunnen laten liggen? De verkiezing Gods wordt hier een oorzaak van aanbidding.

En nu maar afwachten of de Heere komt in ons leven? Of Paulus' woord aanvaarden, die het gezegd heeft - en laat deze woorden eens ingang hebben - dat het wat wezen zal om op zo grote zaligheid geen acht geslagen te hebben?

Kinderen, luistert eens, geeft u wel eens acht op uw zielen? Heeft het wel eens je aandacht als je in de kerk bent, waar de dominee je elke Zondag voorhoudt, dat je een nieuw hart moet hebben? Of als jullie een dominee missen, waar dan de ouderlingen een preek lezen? Of slaat u daar geen acht op? Vraagt u de Heere wel gedurig om een nieuw hart? Dat moet u maar veel doen, want bij de Heere is het nog mogelijk en Hij kan je nog bekeren. Want kinderen, als wij geen nieuw hart ontvangen dan zullen we moeten verkeren bij de duivelen in de hel. Is dat dan niet verschrikkelijk? De Heere is de Machtige en bij Hem is geen ding onmogelijk.

Jongens en meisjes, waar slaat u acht op in uw leven? Hoe uw toekomst wezen zal? Waar gij u mee kleden zult? Misschien rekent u jaren vooruit, en wij weten toch niet eens of wij het einde van dit jaar wel zullen beleven. Zo spoedig kan de dood komen, en dan? Te laat! Kan de dienst van God u niet bekoren? O, we weten het, de verwikkelingen van de laatste jaren in de kerk zijn een terugslag in uw leven. Maar laat het geen oorzaak wezen om u daarmee bezig te houden. Laat uw vraag zijn: Hoe word ik zalig? Want dat is toch alles. O, dat u door de genade Gods de keus mocht doen. Want het kan nog, het is nog het heden van genade. Bij de Heere is het nog mogelijk. Ja, alle dingen zijn mogelijk bij God. Al zit u vast in de wereld met al haar begeerlijkheden, God kan u er nog uittrekken. Laat uw plaats in Gods huis niet ledig.

Vaders, moeders ouden van dagen, nog een korte tijd en het is eeuwigheid. Hoe ouder hoe harder. Mag ik u een vraag doen? Leeft u nog uw eigen leven? Zijn al de vermaningen en roepstemmen over uw hoofd gegaan en hebt u daar geen acht op geslagen? Hoe zult ge u straks voor God moeten verantwoorden? Op de fluit gespeeld, en niet gedanst, klaagliederen gezongen, en niet geweend? Of God u nog zou kunnen bekeren? Gewisselijk. u leeft nog. Alle dingen zijn mogelijk bij God. u zijt niet te oud en niet te hard. Och dat u heden, in deze uw dag, nog bekende wat tot uw eeuwige vrede is dienende.

Volk des Heeren, hoe staat het met uw zaligheid? U hebt een tijd gekend in uw leven, dat de wereld met al haar glorie verging. Toen hebt u uw bedreven kwaad voor de Heere beweend en beleden. u hebt gemeend zalig te kunnen worden uit de hebbelijkheden uwer zielen, menende voor God te kunnen leven. Maar wat een teleurstellingen! u wist toen nog niet wie u waart voor God. Hoe langer u op de weg zijt, hoe onmogelijker het zalig worden wordt. En moet u nu uitroepen: *Heere, ik kan niet zalig worden?* Ik heb nooit geweten dat ik zo'n monster van ongerechtigheid ben. Het is onmogelijk van mijn zijde.

Is het waar? Welnu, dan kan het nog aan de zijde des Heeren. De Heere geeft u dat onderwijs in uw leven, om de dood te leren schrijven op alles wat buiten Christus is. Kunt u Hem missen? O, dat de Zon der gerechtigheid eens mocht opgaan in uw zielen, opdat de nevels van strijd en zonde opgeklaard mochten worden in die blinkende Morgenster, in het volbrachte werk van die dierbare Heere Jezus. Houdt moed! Is Israël in nood? er zal verlossing komen; Hij vergeet het geroep Zijner ellendigen niet. Deze Man zal niet rusten, tenzij Hij heden deze zaak voleind hebbe. Onmogelijk, en toch mogelijk in Zijn volbracht werk. O, als u dat omhelzen moogt, en wie weet hoe spoedig, dan zijt u zalig.

De Heere losse het op voor uw zielen in het onderwijs, dat Hij geeft soms in stille nachten om Hem te mogen aanschouwen als uw Goël en Lossers.

En volk, dat het ervaren hebt: zalig worden met behoud van Gods deugden, en dat in de gerechtigheid van Jezus Christus; is Hij u niet dierbaar? Is Hij u niet alles? Het was aan uw zijde onmogelijk, een afgesneden zaak, verloren, verloren. Maar behouden in Hem, Die het heeft volbracht aan het vloekhout der schande. Zalig, en dat om niet.

Denkt aan Jezus' onderwijs: "met de vervolgingen". Dat is: te midden van alle verdrukkingen, welke blijven zullen tot aan de dood toe. Want dat is de erfenis aan deze zijde van het graf. Maar hebt goede moed. Het is maar een verdrukking van tien dagen. *Een iegelijk zoon, die Hij liefheeft, kastijdt Hij*. Dat doet de Heere om u aan de grond te houden en onbekeerd voor Hem te doen blijven, opdat u staan zult naar de bediening van Hem, Die het leven is van uw leven en de kracht van uw kracht. Laat de onderlinge bijeenkomsten niet na. In de eerste plaats het opgaan naar Gods huis. Maar ook met de discipelen: "en ze zeiden onder elkander". Om elkaar tot een hand en een voet te mogen wezen. Want de kleinen en de groten worden van dit heil deelgenoot. De kreupele, die geen vooruitgang kan bespeuren, wint de prijs.

Wij gaan eindigen. Jezus zegt: "en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven". Hier is het maar ten dele, doch straks zal het volkomen zijn.

O volk des Heeren, houd moed! Nog een kleine tijd, en dan moogt u altoos bij de Heere wezen, om de ontvangen kroon neer te werpen aan de voeten van het Lam, en God te aanbidden tot in alle eeuwigheid. Amen.

Ds. A. VERHAGEN

Ds. Adrianus Verhagen, geb. 1887; Oefenaar Ger. Gem. Westzaan 1908; Meliskerke 1914;
Pred. Leiden 1915; Dirksland 1917; Middelburg 1921; Lisse 1942; Kampen 1947;
Gouda 1955; overl. 1959.

20. DE WEDUWE TE ZARFATH

Predicatie over Lukas 4: 25-26

"UIT DEN SCHAT DES WOORDS" APRIL 1956 Ds. A. VERHAGEN - Gouda

Psalm 46: 1
Lezen 1 Koningen 17: 1-16
Psalm 68: 3 en 16
Psalm 42: 5
Psalm 138: 3

Het woord onzer overdenking vindt uw aandacht opgetekend in het Evangelie van Lukas, hoofdstuk 4, de verzen 25 en 26:

Maar Ik zeg u in der waarheid: Er waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zodat er grote hongersnood werd over het gehele land; en tot geen van haar werd Elia gezonden, dan naar Sarepta Sidonis, tot een vrouw, die weduwe was.

Dit woord spreekt ons van de weduwe te Zarfath, waarbij wij letten willen op de volgende drie hoofdpunten:

1. Ze was door de Heere gekend;
2. Ze was door de Heere beproefd;
3. Ze werd door de Heere verzorgd.

1. Ons tekstwoord voert ons naar een eenvoudig vlek, dat echter van grote betekenis is, omdat daarin de Heere Jezus Zijn jeugd heeft doorgebracht. Wij kennen deze plaats uit de geschiedenis, als zijnde de plaats, waar de Heere Jezus door zijn ouders werd opgevoed en waar hij in achting kwam bij allen, die daar woonden. Ook in ons tekstverband treffen we Jezus op die plaats, genaamd Nazareth, aan.

Het was op de dag des Sabbats, en gelijk we lezen ging Jezus, naar taan gewoonte, naar de synagoge. welk een voorbeeld geeft daar de Zaligmaker aan ons allen. Niet alleen dat ons gaan naar het huis Gods maar een kwestie van gewoonte is, maar we mochten het wel eens meer beseffen, dat we dat nog mogen en kunnen doen. Dat we in de weg der Goddelijke instellingen nog mogen leven en verkeren. Neen, het ligt toch niet aan ons goeddunken, hoe wij daarover denken, want als wij de Catechismus horen, dan zijn wij verplicht op de dag des Heeren naarstig op te komen naar de plaats, waar Zijn Woord gehoord wordt, waar de sacramenten worden bediend en waar wij in staat gesteld worden om Christelijke handreiking te doen.

Laat daarom in de opgang naar Gods huis ons niet enkel "sleur" laten leiden, maar

mocht er in ons hart eens meer een behoefte leven naar het Woord des levens, om door dat Woord geleerd, bediend en onderwezen te worden.

Het was daar een plechtig ogenblik in die synagoge te Nazareth, als Hem daar gegeven werd het boek van de profeet Jesaja. Vroeger werd elk Bijbelboek geschreven op een rol, en het was niet buiten de Goddelijke voorzienigheid, dat aan Jezus juist gegeven werd de rol van het boek Jesaja. Dat troostboek voor al Gods volk, ja terecht mag Jesaja genoemd worden: *De evangelist uit het Oude Testament*.

En als dan Jezus die rol komt te ontrollen, dan leest Hij daaruit voor dat betekenende gedeelte: "De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden om de armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen die verbroken zijn van hart; om de gevangenen te prediken loslating, en de blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren".

De rijkdom van dat Evangelie, dat Christus in de wereld is gekomen om de genade daar te stellen, dat Hij die wonderen des heils zou openbaren aan een wereld, die in het boze ligt. Het was inderdaad het aangename jaar des Heeren, het jaar van de vrijlating der gebondenen, omdat de Zaligmaker Zich kwam te openbaren als de Knecht des Heeren, omdat de Geest des Heeren op Hem was. Daarom kon Hij terecht betuigen: "Heden is deze Schrift vervuld geworden". Immers wat Jesaja getuigd had, dat had hij van Hem getuigd. Op Hem toch was de hoop der vaders gegrond, en naar Hem werd verlangend uitgezien. Hij was het Licht op Jacobs sterfbed. Hij was de inhoud van Israëls zangen. In de profetie was Hij voorgesteld in al Zijn heerlijkheid. Hij was het, Die gekomen was als de Knecht des Vaders, om dat grote heil aan verloren zondaren en zondaressen te verheerlijken. Wat zal dat een ogenblik geweest zijn in die synagoge te Nazareth.

Maar gaat u het tekstverband verder na. Een ogenblik, toen ze dat hoorden, verwonderden ze zich, maar weldra hoort u de één tot de ander zeggen: "Is dat niet die zoon van die timmerman?" Dat hebben ze verachtelijk gezegd. Eén ogenblik zijn ze wel verwonderd geweest over hetgeen uit Zijn mond ging, maar in hun hart leefde er geen behoefte, daar was geen plaats voor die gezegende Middelaar. Ze kenden hun schuld en hun ellende niet, en daarom was er bij hen geen plaats voor het Evangelie; want dat Evangelie wordt alleen gebracht aan de geestelijk armen, die in de armoede van hun zielenood zijn ingeleid en die aan de weet zijn gekomen, dat al hun gerechtigheden een wegwerpelijk kleed zijn. Alleen voor dezulken is toch het Evangelie. Zij kenden die banden niet, waarvoor Hij in de wereld gekomen is, om de banden te breken en om de gevangenen, waarin Zijn volk zich zo menigmaal bevindt, te openen. Kortom, in hun harten was geen plaats voor de Persoon en het werk van de gezegende Heere Jezus Christus.

Is dat niet aangrijpend? Is dat niet ontzettend? Te leven onder de bediening van het Woord, en geen plaats te hebben voor de Persoon en bediening van Christus? Daarom, laat een ieder zich zelf toch bij den voortduur controleren. Ook wij hebben het voorrecht, afgezien van mensen, te leven onder de bediening van Zijn Woord, en bestaat er bij ons behoefte aan de bediening van Christus? Kennen wij iets van onze geestelijke ellende? Zijn wij vreemdeling van die banden, die geen mens kan ontbinden, maar wat alleen het werk is van de gezegende Heere Jezus Christus?

Denkt eens aan hetgeen die inwoners van Nazareth deden. Ze gingen de Heere Jezus verachten en bespotten, en ze zagen in Hem niets anders dan de zoon van die timmerman. Ze wilden wel, dat Hij tekenen en wonderen zou doen, maar voor hun eigen leven en hun eigen hart hadden ze geen wonderen nodig. Voor hen had Hij

overigens geen betekenis en waarde.

Gaat dan ons tekstverband eens verder na. Al spoedig kwam hun vijandschap openbaar, want ze gingen Hem uit hun plaats uitdringen en drongen Hem op de hoogte, waarop hun plaats gebouwd was, om Hem van die steilte af te storten. Wat is dan toch de vijandschap van een mens ontzaggeijk. Hoe vreselijk is het, geen acht te geven op die grote zaligheid. In plaats van aan Zijn voeten neer te vallen, stelden ze alle pogingen in het werk om van Hem af te komen en riepen ze: "Weg met zulk één; waartoe beslaat Hij eigenlijk de aarde?" Is er wel iets ontzettender dan dat de Heere van een persoon, een plaats of van een land gaat wijken? Hoe stort een mens zichzelf toch steeds dieper in de ellende. Want er is toch geen groter zonde dan om met woorden en daden te betuigen: "Ik heb geen lust aan de kennis Uwer wegen".

Mijn toehoorders, laten we uit deze geschiedenis toch eens lering trekken. Laten we toch niet enkel bij de oppervlakte van dit tekstverband stilstaan, maar gaat uzelf eens na, want hoe ontzaggeijk is het als de Heere Zich gaat onttrekken. O, ze wilden nog wel die uiterlijke tekenen en wonderen zien, maar daartoe was de Heere niet gekomen, om hun zinnen een weinig te strelen. Ja, ze hadden er van gehoord wat Hij op andere plaatsen deed, maar dáár was er plaats voor, dáár was er behoefte aan. Maar bij hen, die deze behoeften niet kenden, die de drang der ziel misten, bij hen was toch geen plaats voor de wonderen van de Zaligmaker. Ziet dan naar onze tekstwoorden. In 1 Koningen 17 kunt u het lezen. Israël had zijn God verlaten en ze waren de Baäls en Astaroths gaan nawandelen. Daarom had Elia een gebed gedaan, en de inhoud van dat gebed was: "O God, betoon toch eens dat Gij God zijt". Het ging hem zo aan het hart, die ontzaggeijk Godsverlating van dat volk, dat hij het uitriep: "Heere, spreek toch eens. Betoon het toch eens met Uw macht, dat Gij het zijt, Die boven alles staat".

En dat gebed had Elia gebeden, opdat het volk tot schuldbesef zou komen. Dat er een wederkeren zou komen tot de God hunner vaderen. Ontzettend zijn de gevolgen geweest. God hield de hemel dicht, geen regen en geen dauwdroppel viel er in drie jaren en zes maanden op de aarde. Wat heeft de Godsverlating toch altijd verschrikkelijke gevolgen. Wat is de waarheid van dit woord toch altijd gebleken: "Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen".

Gewis, God zal het betonen, dat Hij niet met Zich spotten laat, en als Hij met Zijn gerichten komt, dan staat alle mensenwerk machteloos. Want denkt er om, dat het in die jaren wat geweest is. De hemel dicht, zowel des daags als des nachts. De aarde werd daardoor als ijzer, zodat er een geweldige honger kwam, zoals de geschiedenis het uitwijst. Die honger is altijd een verschrikkelijk zwaard. God betoont het, dat Hij verschillende pijlen in Zijn pijlkoker heeft.

Laten we daar toch altijd rekening mee houden in al onze handelingen. En gaat nu eens zien in ons tekstverband. De Heere Jezus ging twee voorbeelden uit de historie gebruiken.

Het ene voorbeeld was de weduwe te Zarfath, en het andere, onder de bediening van Eliza, dat van Naäman de Syriër. Die beide voorbeelden betroffen mensen, die buiten het verbond stonden, en nochtans ging de Heere Zich met die mensen bemoeien. Want ook deze weduwe te Zarfath had niet het voorrecht uit het geslacht van Abraham te zijn. Maar o, ziet eens. Israël verwierp Hem, in Wie alleen hun leven en behoudenis lag, en daarom ging men leven voor het merendeel als het heldendom. In hen, die vreemd waren aan de voorrechten, waaronder Israël geleefd had. Dit voorbeeld nu wordt in onze tekst naar voren gebracht: *De verwerping van Christus*.

Maar daar tegenover wordt bewezen, wat Hij heeft willen zijn voor die, welke Hij lief heeft gehad met een eeuwige liefde.

Er waren vele weduwen in Israël. Het oordeel was ontzettend. De honger bleek een scherp zwaard te zijn, en wat een rouw en wat een droefheid werd er in die dagen in Israël doorleefd. Maar het allerergste was, dat de profeet des Heeren uit het land werd weggestuurd. De profeet des Heeren werd niet naar één van die weduwen gezonden, maar hij kreeg bevel om te gaan naar de weduwe te Zarfath. Wat is het toch altijd een vreselijk oordeel, wat er staat in de Openbaring: "Als ge u niet bekeert, dan zal Ik de kandelaar van zijn plaats weren".

Laten die dingen ons toch eens aangrijpen, opdat we de waarde mogen gevoelen van het leven onder de middelen der genade, en dat het Woord des Heeren nog eens aan ons hart geheiligt werd, opdat er plaats gemaakt mocht worden voor dat Evangelie, en we die grote Bandenbreker en Boeienslaker, de Heere Jezus Christus, eens in ons leven nodig kregen; want die Hem vindt, vindt toch het leven en trekt een welgevallen van de Heere.

Die weduwe te Zarfath nu was een gekende des Heeren. Welk een weldaad, om van de Heere gekend te wezen. David zingt in Psalm 40: "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij". Die gedachten Gods over Zijn volk van vóór de grondlegging der wereld, maar ook in het trekken en wekken uit de zonde en de wereld, zijn niet te doorgronden. Wat zijn ze bevoorrecht, die door Hem gekend zijn.

Ook die weduwe was dat voorrecht deelachtig geworden. Door welke middelen dat geschied was, weten we niet, want de Heere heeft duizend wegen om Zich te verheerlijken in het redden van zondaren en zondaressen. Het gehele verband toont ons echter, dat ze geen vreemdelinge was van het werk der Goddelijke' genade. Wat was haar weg overigens diep. Haar steun in het leven was weggenomen. Het weduwenkleed was haar op de schouders gelegd. Wat moeten de gekenden des Heeren ook in dit leven ervaren, dat ze door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Wat een smartelijke wegen moeten de gekenden des Heeren soms doormaken; wegen, vaak strijdende tegen vlees en bloed; en daar heeft ook deze weduwe kennis aan gekregen. Maar het was haar gegeven, dat ze er de Heere voor in de plaats had gekregen. Want dat mag dat volk soms niet ontkennen, dat de Heere wel eens wat neemt, maar dat Hij het dan ook met Zichzelf weer komt goed te maken, zodat dan ervaren wordt, wat dat volk dan aan die God heeft in wegen van rouw, smart en wederwaardigheden.

Het Goddelijk oog nu is open geweest, ook over deze weduwe, te midden van de benauwdheid der tijden. Ze had het voorrecht, dat ze moedervreugde had gesmaakt; ze had namelijk een zoon, en dat was vlees van haar vlees, en bloed van haar bloed. Echter vanwege de honger, die er was, stond voor beiden de dood voor de deur. O, om dan Gods wegen goed te keuren, en om dan te erkennen: Wat God doet, is wijs en goed! Dat is geen zaak van theorie, maar dat moet in de praktijk geleerd worden. Al is het: "Wat Ik nu doe, weet u niet; maar na deze zult u het verstaan", dan wordt er toch menige smartelijke beker op de hand van Gods volk gezet. Ze zullen het inderdaad weten, dat ze door vele verdrukkingen moeten ingaan.

En om te leren wat de dichter zegt: "Al bezwijkt dan mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid". We zingen dat zo dikwijls met de dichter mee, maar als dat eens praktijk gaat worden, als werkelijk ons vlees en ons hart staan te bezwijken, wat komen dan de armoede en de diepe afhankelijkheid in ons leven naar voren. Maar wat is het dan een weldaad, als het ervaren mag worden:

Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed:

Mijn Rots, mijn Deel, mijn eeuwig Goed.

Wat ligt er dan een rijkdom in om God in uw leven te leren kennen als die Rots, als uw Deel, maar bovenal als uw eeuwig Goed. O, wat is dan de wereld ontzagelijk arm. Al puilen dan hun ogen uit van vet en al gaan ze dan de inbeeldingen des harten te boven, dan is toch dat volk van God, te midden van al hun ellende, nog zo rijk, dat u daar gerust jaloers op kunt worden. O, wat betoont de Heere te zijn voor Zijn volk, te midden van al hun omstandigheden. Evenwel, die weg moet doorleefd worden. Denkt dan eens aan die weduwe. Ze had haar laatste beetje meel en nog een kleinigheid olie, en ze ging heen om wat hout te sprokkelen, om, naar het scheen, haar laatste maaltijd te bereiden, want de dood stond voor ogen. In welke omstandigheden worden Gods kinderen geleid. Men zou haast zeggen: Het is te zwaar om te dragen; de wagen van het leven staat op breken. Maar juist in die gangen betoont het de Heere: "Ik zal dragen en Ik zal redden".

Ze was een gekende des Heeren, maar ze heeft het ervaren, dat de smeltkroes voor het zilver is, want daar is ze ingekomen en daar komen al Gods kinderen in. Die louteringswegen, die God met hen houdt, daar blijven ze niet vreemd van. En toch, dat moet nu allemaal medewerken ten goede voor degenen, die Hij naar Zijn voornemen heeft geroepen.

De Heere had aan Elia een boodschap gegeven. Allereerst had ij tot Achab gezegd: "Er zal geen dauw of regen op de aardbodem komen, tenzij dan naar Mijn woord". Het Woord des Heeren bracht hij aan een vorst, die zijn volk van de God des levens aftrok. Wat is dat woord bevestigd geworden. Ze zijn heengegaan naar hun afgoden, opdat zij de hemel zouden ontsluiten en dat er regen zou vallen op de aardbodem. Maar is het ooit gebleken, dat hout en steen een mens niet redden kunnen, dan is het toen geweest. Ze zijn met hun afgoden in de ellende gekomen. Het woord van God behaalde glansrijk de overwinning: "Geen regen dan naar Mijn woord". Ze waren bezig de God van dat Woord te verlaten, en de instellingen, in dat Woord vervat, te vertrappen, maar dat Woord zou zegevierend uit die worsteling komen: "Geen regen dan naar lijn woord".

Hoe bleek het verder, dat de Heere Zijn knecht, die wel genoemd werd de beroerder Israëls, voor Zijn rekening nam Immers, Hij zond hem naar die beek, met de belofte, dat Hij hem aldaar zou onderhouden. Daar zou de Heere betonen, dat Hij God is, want elke morgen kwamen de raven aldaar, als knechten des Heeren; hem dienen met brood en vlees, terwijl hij mocht drinken het water uit de beek. Men heeft wel eens gevraagd: Waar zouden die raven dat toch vandaan gehaald hebben? Mijn hoorders, laten we blij zijn, dat we dat niet weten, want de wegen, die de Heere met Zijn volk houdt, zijn geen wegen van begrip, maar van geloof en bewondering. God hield woord. En al hadden die beesten het liever zelf opgegeten, ze waren in dienst des Heeren, teneinde Gods knecht in het leven te behouden.

Hoe beschamend is deze geschiedenis voor ons. Wat hebben wij toch een arme gedachten van God; want diezelfde God, Die evangelijke daden kan verrichten, leeft nog. Niet om Gods water maar over Gods akker te laten lopen, maar Elia was in Gods weg, en toen betoonde de Heere, dat hij voor Zijn rekening stond. En al is het onbegrijpelijk, het gebeurde, een roofdier werd gebruikt om Gods knecht in het leven te behouden.

Nogmaals, hoe beschamend, want hoe staat het met uw en mijn crediet op God? Als we" onze beleving nakijken, dan is het of Zijn arm verkort is en of Hij het niet meer doen kan; of Zijn oor zwaar is geworden, zodat Hij niet meer horen kan. Ziet eens de wereldgelijkvormigheid ook van Gods kerk op aarde, dan zoudt u geneigd zijn om te zeggen met de vrouw van Luther: "Is die God soms dood? Leeft Hij niet meer? Kan Hij uit de nood niet meer redden?"

Schaamte, ja diepe schaamte mocht wel onze aangezichten bedekken. Wat heeft de Heere dan toch een verdriet van Zijn volk. In het natuurlijke leven is er toch niets grievender dan wantrouwen. Als u iemand uw woord gegeven hebt, en hij gaat dan met zijn daden bewijzen, dat hij het wantrouwt. Maar wat is dat dan tegenover de Heere? Hij heeft Zijn Woord en getuigenis gegeven. De beloften voor Zijn volk liggen vast: "Ik zal u nooit begeven en Ik zal u nooit verlaten". En hoe ver is nu de beleving? O, steekt dan maar uw hand in eigen boezem, en zij zal er uitkomen, melaats, wit als sneeuw. Dan is het geen wonder, dat het zo stil is in Gods kerk. Want met recht kan de Heere zeggen: "Ben Ik een Vader, waar is dan Mijn eer? En ben Ik een Heere, waar is dan Mijn vreze?"

We mochten daar smart over wegdragen. Als u bedenkt, volk, dat de Heere uw rechterhand gevat heeft en dat Hij u opgehaald heeft uit de diepte van uw geestelijke ellende, en dat Hij u beloofd heeft: "Zal Ik met hen niet alle dingen schenken?" Een moeder kan haar zuigeling vergeten, maar de Heere kan Zijn volk. nooit vergeten. Hij betuigt het Zelf: "Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd". De tegenwoordige tijd stelt zijn vertrouwen op papieren polissen, maar dat Woord van God blijft in der eeuwigheid. Moet u dan nog vastere bewijzen? Daarom nogmaals, diepe schaamte moet wel ons hart vervullen.

Maar gelukkig zijn aan de andere kant degenen, die het van de Heere verwachten. Er zijn gelukkig nog raven, als God ze gebruiken wil. Hoort dan Gods volk maar eens uit de wegen des Heeren spreken. Want wie had dat verwacht, dat die raven knechten des Heeren waren om in de nood van de profeet te voorzien. "Mijn wegen - betuigt de Heere - zijn hoger dan uw wegen, Mijn gedachten hoger dan ulieder gedachten". Wij zijn zo dikwijls aan het rekenen, en dan verwachten wij het van het Oosten, maar de Heere geeft het uit het Zuiden. Daarom, wat heeft de profeet aan die beek Gods trouw mogen ervaren en wat heeft hij daar de beloften des Heeren zien vervullen. Want de Heere had gezegd: "Aldaar zal Ik u onderhouden".

Maar er is altijd een weg aan verbonden, want die beek ging uitdrogen, en wat nu? Het is waar, de Heere brengt Zijn volk altijd weer voor nieuwe moeilijkheden. De daden Gods worden geen gewoonte; het wordt altijd weer opnieuw een vastlopen. Want immers op zeker ogenblik is het laatste droppeltje uit die beek opgedronken en wat dan? De Heere zal Zijn volk altijd de afhankelijkheid in oefening brengen. Immers met alles, wat achter de rug lag, kon Elia zich niet op de been houden, daar het allernodigste werd weggenomen.

Maar dan, en daarmee komen we tot onze tekst, gebiedt de Heere aan Zijn profeet om te gaan naar Zarfath, want daar had de Heere een weduwe geboden, dat zij hem zou onderhouden. Weer lag een nieuwe weg van beproeving voor de borst. Merkt u wel, dat de weg, die de Heere met Zijn volk houdt, maar geen zaak is van theorie? Want nieuwe moeilijkheden gingen zich voordoen. Als de profeet mocht terugblikken op hetgeen geweest was, dan was dat een hart onder de riem, maar hij was ook mens. Evenwel, in de weg van gehoorzaamheid ging hij de weg, die God hem wees. Dat is altijd een voorrecht, als we enige zekerheid mogen hebben, dat we in Gods weg zijn, dat wij niet wandelen in eigen gekozen wegen, want daar liggen we zo bloot voor. We grijpen zo vaak naar rietstaven, om ons buiten Gods weg te kunnen houden, maar wat een voorrecht als we in Gods weg zijn, al gaat dat dan gepaard met bezwaren en moeilijkheden.

Als Elia dan in de omgeving van Zarfath aankomt, ontmoet hij daar inderdaad een weduwe. Wat was dat voor de profeet een bevestiging, dat hij in Gods weg was, want dat had hij zo nodig, en dat hebben Gods kinderen gedurig nodig, dat de Heere het nog eens bevestigt. Evenwel, hij vond die weduwe in een gesteldheid van nog enkele

ogenblikken te leven en daarna de hongerdood te sterven. Wat raadselachtig. Moest nu zo'n weduwe de profeet ook nog onderhouden? O, wat betoont de Heere in al Zijn handelingen toch, dat wij ze nooit begrijpen. Ziet verder eens wat Elia moest doen.

Hij riep haar toe: "Haal me toch wat water"; maar tegelijkertijd voegde hij er bij: "Ook een bete broods". En dat was in de oren van deze vrouw iets aangrijpends. Ze had wellicht nog enig water, maar brood had ze niet. Ze was aan het hout vergaderen, en dan zou ze voor haar en voor haar kind een koek klaarmaken, en dat was dan het laatste wat er was. Spot u nu, Elia, met de nood van deze vrouw? Is dat geen eigenliefde, dat u zo iets durft te vragen? Zij, die daar feitelijk staat voor de poorten des doods, vraagt u van haar nu hetgeen zo onmisbaar nodig is? Immers, deze gedachten kunnen in ons opkomen. Evenwel, het was, dat Elia haar beproefde.

2. En gelijk in onze tweede hoofdgedachte naar voren komt, ze was niet alleen door de Heere gekend, maar ze werd ook **door de Heere beproefd**.

Toen die vrouw Elia zag, merkte ze onmiddellijk, dat het Gods knecht was. Hoe? Daarvan kan ik u geen verklaring geven, maar door genade kreeg ze in Elia Gods knecht te zien. Dat was iets buitengewoons, dat God in de nood Zijn knecht zond. Er waren vele weduwen in Israël, maar naar hen werd Elia niet gestuurd, doch naar haar werd hij wel gestuurd. God stuurde Zijn knecht. Men praat wel eens over de belofte, maar ziet nu hier eens, dat de beproeving aan de belofte vooraf gaat.

Eerst moest ze wat klaar maken voor die knecht des Heeren. In de bereidwilligheid van die vrouw bleek, dat ze bereid was een gedeelte van haar levensonderhoud af te staan. En eerst toen zeide de profeet, wat de Heere voor haar wilde zijn. Dat beetje wat ze had, daarin zou God verheerlijkt worden en daardoor zou Zijn Naam worden geprezen. Eerst kwam echter de beproeving, en toen volgde de belofte. Maar wat een weldaad was het, wat die vrouw door de genade Gods in een weg van gehoorzaamheid verkreeg. Ze had als het ware een stuk van haar leven over voor de knecht des Heeren. Er ligt daarin een lijn, die voor ons van betekenis is Een mens wil zijn leven altijd in eigen hand houden, maar in de weg van geloofsoefening leert hij dat te verliezen en zich in Gods hand over te geven.

Dat is daar beleefd. Dat is niet beleefd door een weduwe in Israël, maar dat werd doorgemaakt door een vrouw, die van heidense afkomst was. In de beproeving gaf God de dierbaarste vruchten.

Dat zijn twee dingen, die in het leven van Gods volk van betekenis zijn.

In de eerste plaats: In Gods trouw mag dat volk een ankerplaats vinden; maar ook in de tweede plaats is de belofte een rots, die onbeweeglijk is.

En die twee dingen komen in het leven van Gods volk duidelijk openbaar. Volk, wat een weldaad, als u dat in dit tekstwoord eens zien moogt. Hoe hier die vrouw niet alleen gekend, maar ook beproefd werd, opdat in de beproeving het anker van haar hoop zou geworpen worden in de trouw Gods, en dat de rots der Goddelijke belofte haar ziel tot sterkte zou zijn. Want de profeet mocht het haar zeggen: Dat beetje, dat ze had, die olie en dat meel, daarin zou God verheerlijkt worden. Wat zijn daarom in dat huis van die weduwe te Zarfath de wonderen Gods kennelijk ervaren.

In onze gedachten zien wij dat huis. Israëls profeet was buiten Israël gebracht en naar die arme heidin gezonden, die door de Heere gekend was. Daar was hij heengevloten. Wat zal dat een saamleving geweest zijn. Dat heenzenden van de profeet naar die weduwe te Zarfath moet u een weinig dieper doordenken. Vooral als u die tekst leest: Er waren vele weduwen in Israël, maar naar hen werd hij niet gezonden. Als een volk van God afdwaalt en van Zijn geboden gaat wijken, dan wordt het een snelle afloop

als der wateren. De Heere ging hier wonderen doen, niet in het land der beloftenis, daar ging de Heere Zich van onttrekken, en in plaats daarvan ging Hij wonderen doen in de woning van een heidin Wie God verlaat, heeft toch smart op smart te vrezen. Zien we nu in de derde plaats nog, dat zij door de Heere verzorgd werd.

O, als God in de weg der beproeving meekomt, wat bewijst Hij dan toch de God der waarheid te zijn. Want als het aan ons gelegen had, dan had die vrouw minstens wel een mud meel en een kruik vol olie moeten hebben; maar alzo werkt de Heere niet. Hij gaf zóveel, dat ze een afhankelijk leven hield.

Want in onze gedachten zien we dat, als die vrouw op haar kleine beetje ging kijken, dan zullen de gedachten wel eens vermenigvuldigd zijn; dan zal wellicht de één tot de ander gezegd hebben: Een beetje zuinigjes aan doen, dan kunnen we wat overhouden! Want het waren mensen van gelijke beweging als wij. Maar als ze eens letten mochten op de belofte, die God gegeven had, dan geloven we, dat ze vrijmoedigheid hadden om van dat meel het nodige af te nemen.

En is dat nog niet zo in het leven van Gods volk? Kunt u, als u uw eigen weg nagaat, niet begrijpen, dat ze ook wel eens hebben zitten rekenen? Want als ze op de omstandigheden gingen letten, dan zijn de gedachten vele geweest. Maar als ze op Hem mochten zien, Die boven de omstandigheden staat, dan was er voor de toekomst geen nood. Is dat ook in uw en mijn leven niet het geval? Als we uiterlijk en innerlijk op onszelf zien, wat wordt het dan donker, dan blijft er niet één lichtstraaltje over. Want ook Elia en die weduwe hebben het moeten doorleven, dat zij het niet waardig waren, want er lag geen bijzonderheid in deze mensen.

God maakte nog onderscheid waar geen onderscheid was, en dat leren toch al Gods kinderen, als ze er een indruk van krijgen, wie ze zijn en wie ze behoorden te zijn. Altijd blijven ze mensen, die alle recht verloren hebben, zodat ze de hand op de mond moeten leggen. Maar ziet dan eens wat de Heere hun beloofd heeft. We hebben gezegd, dat is voor het anker der hoop de trouwe Gods, en dat zal blijken te zijn een onbedrieglijke ankergrond. En de beloften Gods, waaruit toch de kerk leven moet, zijn een onbeweeglijke rots. Hoe gaat het met het volk zo dikwijls als met Petrus. Wanneer hij zag op de golven, dan riep hij uit: "Heere, ik verga". En als die mensen daar zagen op dat kleine beetje, dan vervulde twijfel hun hart, maar ze hebben mogen beleven, wat de Heere in het gebed Zijn discipelen op de lippen legde: "Geef ons heden ons dagelijks brood".

Maar gelooft aan de andere kant, dat ze ook tijden hebben doorleefd, dat ze die bete broods nat hebben gemaakt met hun tranen, vanwege de zorg Gods over zulke onwaardigen. Het is als het ware een kerk geworden in de woestijn. Het is daar geweest wat de dichter zingt:

*De lofzang klimt uit Sions zalen,
Tot U, met stil ontzag.
Daar zal men U, o God, betalen,
Geloften, dag bij dag.*

Want wat was dat dan toch groot, als ze zien mochten wat God voor hen was, dat die olie niet verminderde en dat die hoeveelheid meel niet kleiner werd. En nu zagen ze niet alleen op dat uiterlijke, maar het grote was, dat de Heere dat deed. Dat is voor hen ongetwijfeld stof geweest om de Naam des Heeren groot te maken.

Die historie, mijn toehoorders, staat hier niet voor niemendal beschreven. Trekt daar nu eens lering uit, opdat het u niet gaat zoals de weduwen in Israël, die God verlieten en Zijn geboden vertraptten, zodat de profeet niet naar hen gezonden werd, maar dat hij gaan moest over de grens, naar een weduwe te Zarfath, zodat bewaarheid werd:

"Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen".

Maar aan de andere zijde, die door genade op Hem, ja op Hem alleen vertrouwt, voor die zal het woord bevestigd worden: "Zal Ik u, met hen, niet alle dingen schenken?" Dit zijn pet geen wegen, waar vlees en bloed "ja en amen" op zeggen; Dit zijn wegen, die met kruisiging van eigen zin en wil gepaard gaan; maar toch zijn het wegen, waardoor Gods Naam verheerlijkt wordt.

En al hebben die mensen Davids psalmen niet gekend, toch zal in die woning, waar dood en ellende voor de deur hadden gestaan, in diezelfde geest gezongen zijn, omdat God hun vreugde en leven had geschonken, wat wij met elkaar thans gaan zingen uit Psalm 42: 5:

*Maar de Heer' zal uitkomst geven,
Hij, Die 's daags Zijn gunst gebiedt;
'k Zal in dit vertrouwen leven,
En dat melden in mijn lied.
'k Zal Zijn lof, zelfs in de nacht,
Zingen, daar ik Hem verwacht;
En mijn hart, wat mij moog' treffen,
Tot de God mijns levens heffen.*

Toepassing.

Kennen wij iets van die gangen en van die levenservaringen, waarbij wij u in deze ure in eenvoudigheid mochten bepalen? Immers in de Schrift wordt u medegedeeld de weg, die God met Zijn volk houdt. Daarin wordt verklaard wat God voor Zijn volk wezen wil en zal zijn in alle omstandigheden. Daarom is ons tekstwoord zo belangrijk, omdat het ons aan de ene kant laat zien het ontzagelijke, als er geen plaats is voor het Woord en voor het werk van de gezegende Zaligmaker, wat daarvan de gevolgen zijn. De inwoners van Nazareth hebben Hem uit hun woonplaats uitgedreven, met het voornemen Hem van de hoogte af te storten. Maar Hij is door hun midden doorgegaan. Hoe vreselijk is het, als een volk het Woord van God verwerpt. De grootste zonde van ons leven is: De Persoon van Christus voor ons leven onrein te achten. Ze hebben Hem openlijk bespot en gezegd: "Is dat niet die poon van die timmerman?" Ze hebben, met alle eerbied uitgedrukt, gemeend: "Wat verbeeldt hij Zichzelf wel? Buiten onze plaats heeft Hij naam verworven, maar hier doet Hij niemendal".

En Hij gaf een antwoord, zodat ze tot Hem gezegd hebben: "Medicijnmeester, genees uzelf". Ze hebben het niet aanvaard, dat Hij de grote Medicijnmeester was, zodat Hij het beleefde, dat een profeet niet geëerd is in zijn eigen vaderland. Wanneer u dat in verband brengt met de geschiedenis van Elia, hoe vele weduwen er in die dagen in Israël waren, maar dat God hen voorbij ging, omdat er voor Hem geen plaats was. Daarom, och mochten we toch bewerkt worden door de Goddelijke genade. Het woord der prediking komt wekelijks tot ons, en hoe staan we daaronder? Het is toch van tweeën één, een derde weg bestaat er niet.

O, dat we toch bewaard mochten worden om niet aan het oordeel der verharding te worden overgegeven. Om niet gelijk te worden aan de inwoners van Nazareth. De verwerping van Christus toch is de grootste zonde, die bedreven kan worden. Het is niet voor niemendal, dat er geschreven staat: "Als Ik niet gekomen ware, dan had u een voorwendsel, maar nu heeft God alle voorwendsels weggenomen".

Wordt u er niet jaloers op, wat die God voor Zijn volk is? Wat is dan de wereld arm, met alles wat zij heeft en geeft. Rekent er op, er zullen omstandigheden in uw leven

plaats grijpen, dat de wereld zeggen moet: "Wij kunnen het u niet geven, want bij ons is het niet". En daar hangen we nu aan vast, daar zijn we als het ware aan gekluisterd. Dat we daar toch eens ernst mee mochten maken. Het leven is toch slechts een damp, en de dood wenkt ieder uur. Werkelijk, wat moesten we daar meer bij leven. Het kan toch zijn, dat we de ene week onder het Woord zijn, en de andere week in het graf liggen.; dat is toch de werkelijkheid, die zo vaak beleefd wordt. We weten het, de tegenwoordige tijd wil die werkelijkheid liefst wegdoezelen, en men wenst alleen: "Spreek toch tot ons zachte dingen". Maar tot ons komen zulke ernstige roepstemmen. Ook jonge mensen, houdt er toch eens rekening mee; kinderen, al is het dat jullie nog jong zijn, ook voor jullie kan ieder ogenblik het laatste zijn. Leert toch die God van Elia eens te zoeken. Die God, Die het in elke weg betoont, een alvervullend God en een zielzaligend Goed voor Zijn volk te willen zijn. De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden, maar die de wil des Heeren mag leren doen, blijft tot in alle eeuwigheid.

Als u dat eens ziet, wat de Heere voor Zijn volk is, welk een ruimte er in God is, welk een volheid daarin ligt. Dat er geen nood is, of de Heere kan er door- en uithelpen voor allen, die God vrezen. Is dat voor ons vaak niet beschamend? Wij hebben u gevraagd, hoe groot uw crediet op God is, in alle omstandigheden van het leven. Och, dan moeten we wel uitroepen: "Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem nog acht?" Moeten we dan niet van schaamte blozen? Gevoelen we dan niet de waarheid van hetgeen de Heere zegt: "Maar Mij hebt u arbeid gemaakt met uw zonden, en u hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden"?

O, om er over te, praten, dat wil nog wel, maar om het in diepe afhankelijkheid eens te beleven, om met uw noden en behoeften onder de Heere te komen. Dat ons dat eens aangrijpen mocht, opdat de onderwijzingen uit dat Woord ons het gebed in het hart mochten leggen: "Och, wierd ik derwaarts weer geleid".

Want wellicht hebt u dan toch betere tijden gekend. Tijden van afhankelijkheid, maar ook tijden van crediet op die levende God. Tijden, waarin u de brieven mocht openleggen voor Zijn Goddelijk aangezicht, en waarin u het hebt ervaren, dat die God nog niet dood is. Dan is het niet wat de Balpriesters te horen kregen: "Uw god is op reis".

Nee, dan heeft die God in noden en omstandigheden, ook wat het uiterlijke betreft, bewezen wat Hij voor Zijn volk wezen wil. Laat de wereld er dan maar mee spotten. Maar dan heeft de Heere het bewezen, dat Hij geen grote dingen hoeft te verzuimen om Zich met kleine zaken te bemoeien. Wij mochten maar een weinig eenvoudiger worden. Immers, de Heere zendt ons naar de vogelen des hemels en naar de leliën des velds, om ons te tonen, dat de Heere daarvoor zorgt. Daar mocht toch in ons hart een weinig geloofsvertrouwen gewrocht worden op de zorg Gods. Och, die mensen in Zarfath, veel hadden ze niet. Het was maar een beetje meel en een weinig olie, maar de zegen des Heeren was er bij. Veel mensen hebben kapitalen om er over te beschikken, maar de zegen des Heeren is er niet in, en dan ligt er toch geen vrede in. Want die dochters van de bloedzuiger leven nog, en die zeggen: "Geef, geef, en houd niet terug".

Immers, de mens is God kwijt, en nu wil hij het in de geschapen dingen zoeken, om de leegte in zijn leven gevuld te krijgen, maar dat zal hem nimmer gelukken. En nu gaan we niet zeggen, dat rijkdom een oordeel is, in genen dele; het Woord des Heeren leert ons duidelijk, dat de Heere vrij is in Zijn bedeling. Maar dit staat vast: *De Heere moeten we erbij hebben*. Want inderdaad, dat geeft alleen rijkdom, dat heeft alleen waarde voor tijd en eeuwigheid beide. Dat hebben die mensen daar in Zarfath mogen

ervaren, toen de olie niet verminderde en dat meel hetzelfde bleef.

O, wat is dat een rijkdom. Wat zijn dat levensgangen, om die zorg Gods te mogen ondervinden. Daarvan hebben de tenten der rechtvaardigen toch wel eens mogen gewagen, als ze de trouw Gods ondervonden.

Laat daarom dit woord als middel gebruikt worden, dat gij uw zorgen eens bij Hem moogt kwijt raken. Als u dan uw weg terugziet en de Heere vraagt het u eens: "Betuig dan eens tegen Mij, waarmee heb Ik u vermoeid?" moet dan niet, gelijk we gezegd hebben, schaamte ons aangezicht bedekken?

En als we in de oefeningen van het geloof geleid worden tot de Bron waaruit alles voortvloeit, uit die liefde des Vaders, uit de arbeid van de Heere Jezus Christus en uit de bediening des Geestes, dan mag dat volk in de Heere eindigen. Dan is het geen roem uit zichzelf, maar wie dan mag roemen, die mag roemen in Hem, Wiens trouw de ankergrond voor onze hoop is, en Die een Rots is krachtens de inhoud van Zijn beloften. De Heere beschaamt nooit die het van Hem verwachten.

Laat dan dit woord u en mij mogen versterken, opdat we het pad mogen lopen, dat de Heere in Zijn eeuwige raad voor ons heeft uitgedacht, maar waarvan het einde zal zijn de verheerlijking van Zijn Naam en de zaligheid der zielen van allen, die Hij heeft liefgehad met een eeuwige liefde.

Welaan dan, dán zal dat volk stof krijgen om eeuwig tot eer van Hem te zingen. De Heere schenke u dat uit het vrije van Zijn eeuwig welbehagen. Amen.